9 770130 102202

AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ Ağustos 1999 Sayı: 63 Fiyatı: 500.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

hep birlikteyiz sanki seninle ben ve dünya

başka türlü bir şey benim istedi-ğim..

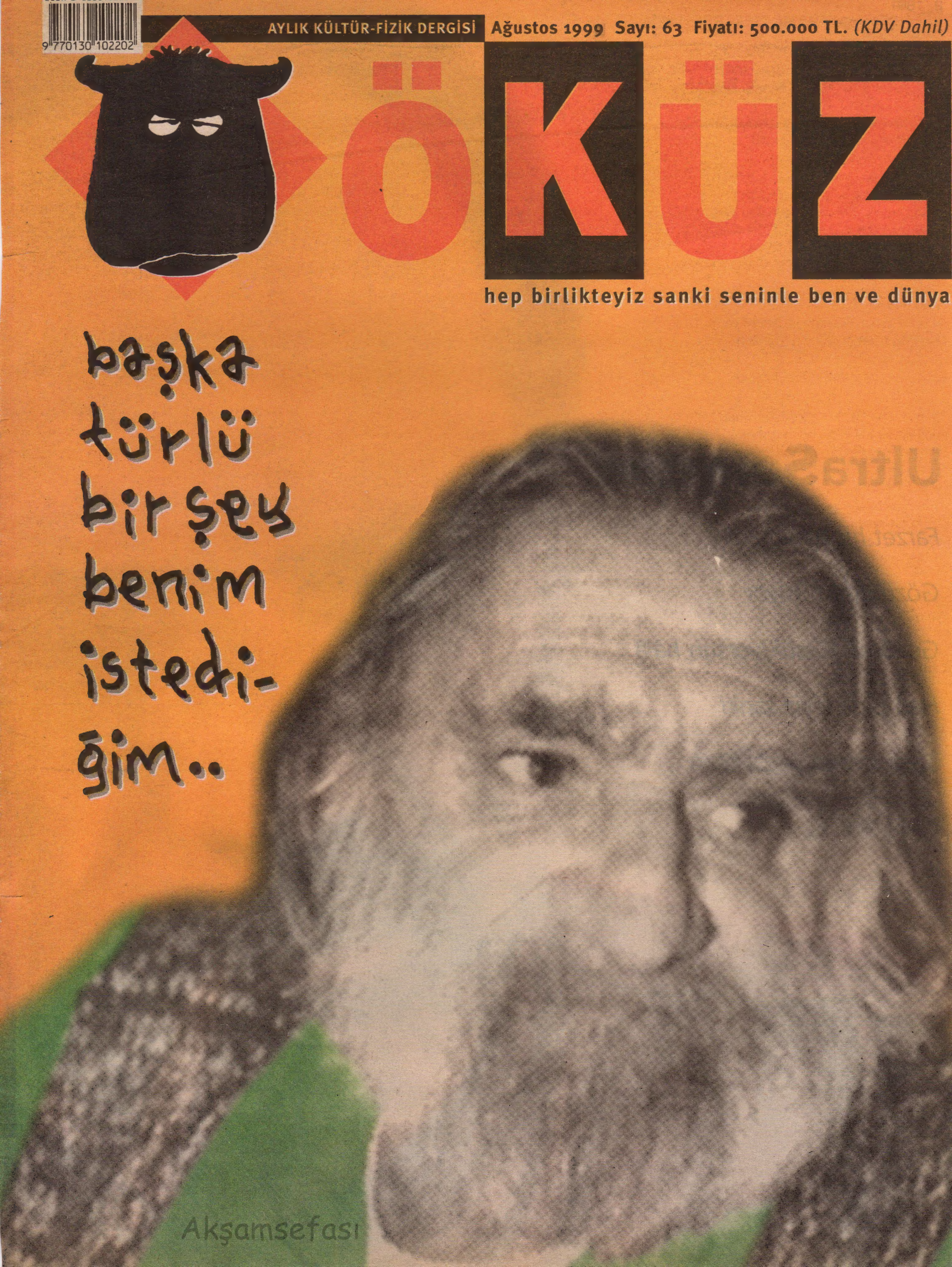

Akşamsefası

UltraSonnane

Farzet hiç ayrılmadık,

Gözümde tütüyor

Gözümü tütsülüyorsun hâlâ

Hep birlikteyiz sanki

Seninle ben ve DÜNYA

CAN YÜCEL

Akşamsefası

Babamı büyükçe bir mindere uzatmışlardı. Ağrıyan yerlerini tutarak anlatıyordu. Dörtnala geçmişti karakolun önünden. Karakoldakiler farkına bile varmamışlardı. Geçtikten sonra da yavaşlatamamış atı. Yolda gezinenler kaçışmasalar, ezileceklermiş. Arkasından gelir, yakalarlar diye, arka kanatlı kapıdan girmek istemiş, Şoseden sağa dönmüş, samanlığın köşesinden sola dönerken, tekerin dingili köşe taşına takılmış. "Araba sanki ayağa kalktı, dikildi, diye anlatıyordu babam, oklar katlandı, atın arka ayakları yerden kesildi. Başı üstüne kapaklanan atın üstüne yığıldı araba, yığılmasıyla da yana devrildi.

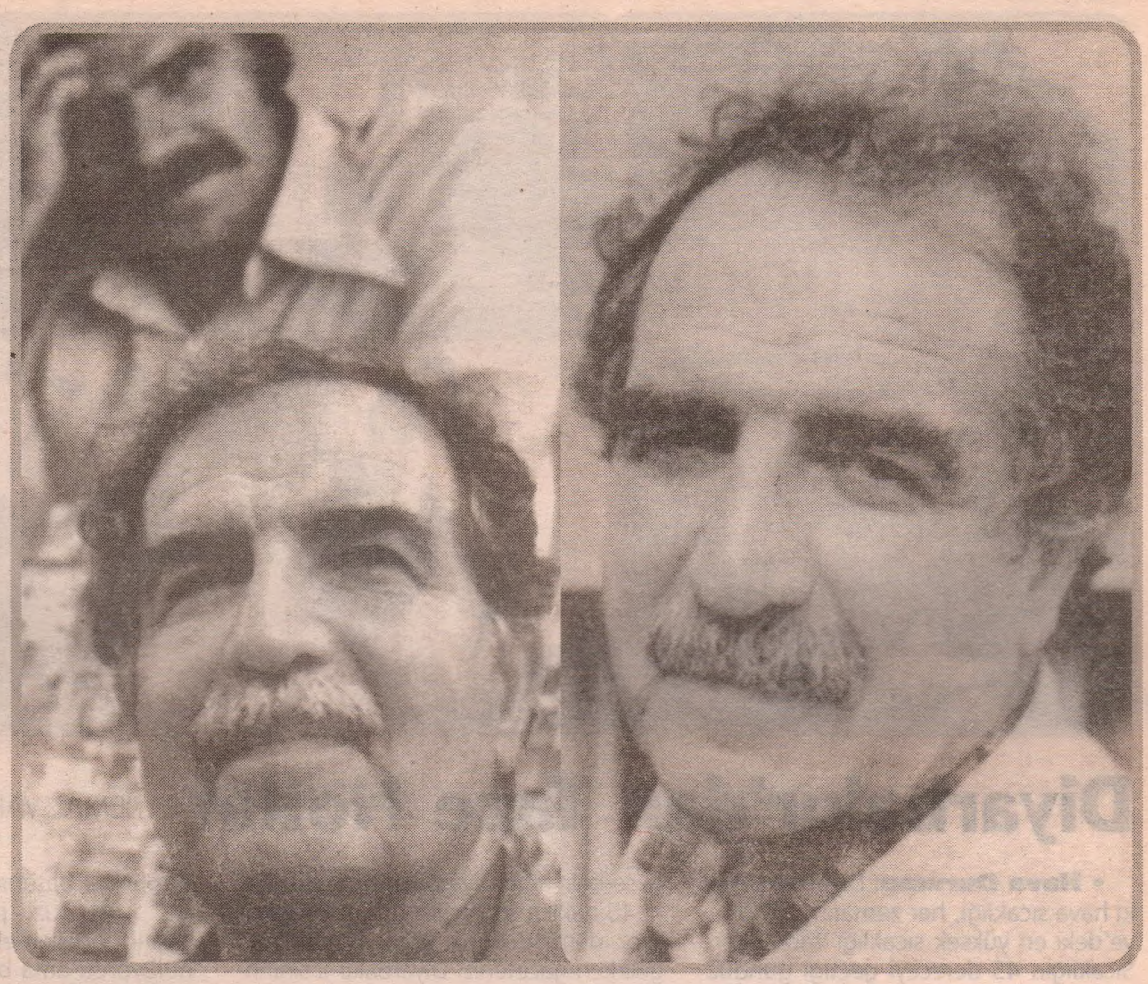

Babamla Odunda

Oduna gittik babamla. At arabasıyla. Bir kısrağımız vardı. Yenilerde kulunlamıştı. Tayını ahırda bıraktı babam. Atı arabaya koştu. Kuşluk geçiyordu, yola çıktık.

Kızık köyünün içinden geçtik. Öğleye yakın, Balıbeyi'nin altındaki koruluğa vardık.

Babam atı arabadan çözdü. Bir ağaca bağladı. İpini uzun tuttu, yayılabilsin diye. Baltayı aldı. Ağaçların arasında dolaşmaya başladı. Yukarılardan bir köylü geldi. Yanımızdan geçerken selamlaştı köylüyle. Babam, köylüye orman memurunu görüp görmediğini sordu. Adını vererek. "Burada beni bekleyecekti!" diye de ekledi. Köylü kimseyi görmediğini söyledi. Aldırmaz bir tavırla, yürüdü gitti.

Babam ormanda biraz daha dolandı. Gelen geçen var mı diye bakınırken, keseceği meşeleri de imliyordu. Sonra ceketini çıkardı. Avuçlarını diliyle ıslattı. "Bismillah!" dedi, vurdu baltayı. Baltanın sesi yankılanarak yayıldı. Kuşlar pırladı ordan burdan. Birbiri ardına yankılanınca ses, köylüler duydu, bize doğru koşuştular sandım. Babam bir daha, bir daha vurdu baltayı. Meşe hışırdayarak devrildi.

Kestiği ağaçları budadı babam. Budanan ağaçları ben de arabanın yanına taşımaya başladım.

Sessizlik kadar ses de tedirgin ediyordu. Köylüler gelir, jandarma geçer, orman memuru yakalayabilir. Atımızı, arabamızı alır, bizi de götürürlerdi. Kesilmiş odunları taşırken, olası kaygılarımı da taşıyor gibiyim. Biraz ağaç yığılınca, "Ancak alır araba!" diyordum, babam bana gülüyor, baltayı daha bir kuvvetle vuruyordu. Birkaç kez üsteleyince, bıraktı baltayı, arabanın yanına geldi. Küçümseyen gülüşüyle, "Hıh, dedi, bir eşek yükü bile olmamış!". Döndü, yeniden odun kesmeye başladı.

İkindi geçene kadar kesti. Kesilen meşeleri arabaya yükledik. Biraz da fazla geldi, yüksek oldu. Sardık urganla. Ağırdan alıyordu babam. Havanın alacalanmasını bekliyordu yola koyulmak için. Kasabaya akşamın karanlığında girmeyi tasarlamıştı.

Artık at da yerinde durmuyor, ikidebir acılı kişniyor, ipini çekiyor, tayını aranıyordu. Babam baktı olmayacak. Çözdü atı, arabaya koştu. Biz de odunların üstüne çıktık, öne, yanyana oturduk. "Hadi kızım!" dedi babam, terbiyeyi hafifçe salladı. At zorlandı, hareket ettik.

Geldiğimiz yoldan dönmedik. Ormanın içinden patika yola, ordan şoseye çıktık. Sivas-Tokat şosesine. Çamlıbelin dibinden ovaya (aşağı) yola koyulduk.

Yokuş aşağı at giderek hızlanmaya başladı. Gemi çekilse durmuyor, geri geri geliyor. Serbest bırakılsa hızlanıyordu.

Garkın köyünün altında ki çeşmeye gelmiştik. Atı savurmak istedi babam. At yalağa yanaşmadı. Yola aşağı sürükledi arabayı. Babam, terbiyeleri bana verdi, "sıkı tut!" dedi, indi arabadan. Yüzünü yıkayıp su içecekti.

Kısrak ise, arabayı yola aşağı sürüklüyordu. Ben olanca gücümle asıldım terbiyeye. At başını yukarı kaldırdı. Geri geri geldi. Çeşmenin çevresindekiler bağrıştılar, araba devrilecek diye. Babam koştu, atın geminden tuttu, yola çıkarıverdi arabayı. Atladı arabaya, terbiyeyi aldı elimden, "Ahırın kokusunu aldı. Tayını da özledi. Durmaz artık!" dedi.

At giderek hızlanıyor, babam, hava kararmadan kasabaya girmek istemiyor, arabayı yavaşlatmaya çalışıyordu. İkidebir uzaktaki tepelerin üstüne, batmak üzere olan güneşe, sonra önümüzdeki yola bakıyor, arabayı durdurmak, beş on dakika da olsa, bir kıyıya çekip beklemek istiyordu.

Jandarma karakolu kasabanın hemen girişinde, şosenin üzerindeydi. Babam, atı durduramıyor, jandarmalara yakalanacağız diye söyleniyor, "ışığı" karartmakta yavaştan aldığı için "yukardaki"yle kendi dilinde şakalaşıyordu.

Yukarıhan'a geldiğimizde hava alacalanmıştı. Kasabaya da yaklaşmıştık. Babam, "Hadi, dedi, sen aşağı atla!". Atladım. Babam terbiyeyi atın üstünde şaklattı. "Hadi yavrum!" dedi. At dörtnala, nalların ve tekerlerin sesi babamın sesine karıştı. Araba, bodur söğütlerin arasında gözden kayboldu.

Bir süre daha baktım arkasından, sonra yürüdüm. Yol boyunca, arabayı, karakolun önünde jandarmaların çevirdiğini düşümsedim. Babamı da karakola aldıklarını.

Yol ıssızdı. Hava giderek kararıyordu. Pancar dairesinin önüne geldiğim zaman, ışıklar yanmıştı. Gökte yıldızlar seçiliyordu artık. Biraz daha yürüdüm. Karakolun ışıklarını gördüm. Karşı kaldırıma geçtim. yaklaştım. Karakolun önünde araba yoktu. Pencerelerin birinden içersi görünüyor, birkaç jandarma birbiriyle konuşuyor gibiydi. Gene de tam sevinemedim.

Şose kasabanın içinden geçiyordu. İki yanında, birbirine sokulmuş, çift katlı evler vardı. Bizim ev çarşının alt tarafında, yolun sağındaydı. İki kapısı vardı. Biri, şoseye, yani çarşıya, biri de köyiçine açılıyordu. Köyiçine açılan kanatlı kapıydı. Kanatlı kapıdan araba da girer, iç avluya geçerdi. Dinar ya da Fineze köylüleri, gece, kaçak kömür ya da odun getirdikleri zaman, eşeklerini bizim iç avluya çeker, ordan satarlardı. Şose tarafından gelindiğinde, önce sağa, sonra sola dönülür, soldaki kanatlı kapıdan iç avluya geçilirdi.

Ben şose üstündeki kapıdan girdim. Avluya geçtim. Avluda at da yoktu, araba da. Eve girdim. Aşağıdaki odadan sesler geliyordu. Babamı büyükçe bir mindere uzatmışlardı. Ağrıyan yerlerini tutarak anlatıyordu. Dörtnala geçmişti karakolun önünden. Karakoldakiler farkına bile varmamışlardı. Geçtikten sonra da yavaşlatamamış atı. Yolda gezinenler kaçışmasalar, ezileceklermiş. Arkasından gelir, yakalarlar diye, arka kanatlı kapıdan girmek istemiş, Şoseden sağa dönmüş, samanlığın köşesinden sola dönerken, tekerin dingili köşe taşına takılmış. "Araba sanki ayağa kalktı, dikildi, diye anlatıyordu babam, oklar katlandı, atın arka ayakları yerden kesildi. Başı üstüne kapaklanan atın üstüne yığıldı araba, yığılmasıyla da yana devrildi.

Evden çıktım. Arkadaki kanatlı kapıya yürüdüm. Ahırdan tayın sesi geliyordu. Anasını arayan ve çağıran sesi. Kanatlı kapının birkaç adım açığında yatıyordu at. Biri elfenerini tutuyordu. Ahırdan gelen tayın sesini işitiyor, yekiniyor, kalkmak istiyor, kalkamıyordu at. Tayının sesine yanıt vermek ister gibi başını kaldırmaya çalıştı, sonra düştü başı. Gözlerini açtı yumdu. Derinden inledi. Bir daha. Öldü.

(6,7 Kasım '80 - öncesi notlardan)

MUZAFFER İLHAN ERDOST

Arşiv

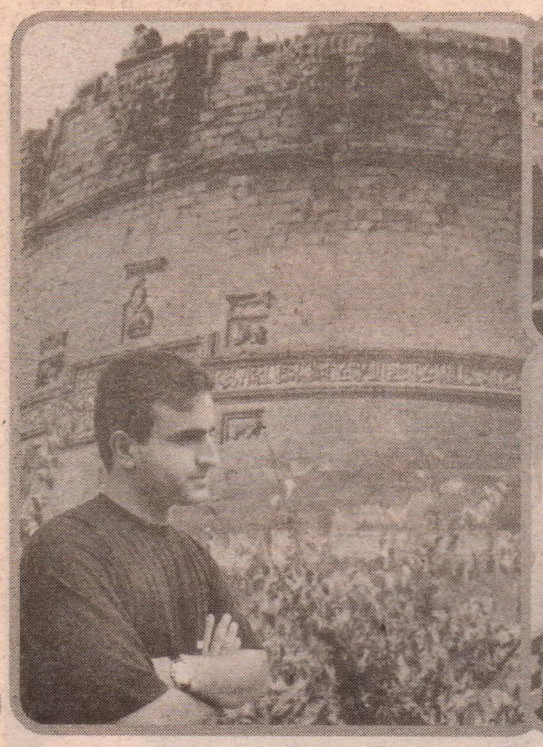

Diyarbakır'dan Taze Notlar

KEMAL VAROL

• **Hava Durumu:** Diyarbakır'daki hava sıcaklığı, her zaman için Türkiye'deki en yüksek sıcaklığı ifade eder. Sıcaklığın 45 dereceyi geçtiği gündüz vakitleri sokağa çıkmanızın imkânı yok. Geceler de durumu değiştirmiyor. Bu yüzden Diyarbakırlılar genellikle damlarda serdikleri yataklarda uyuyorlar geceleri. Klimasız otellerde de böylesi bir durum yaşanıyor. Diyarbakır'daki evlerin üstü genelikle düz olduğu için, yaz aylarında damdan düşme olayları çok yaygın.

Durum böyle olunca serinlemek için iki yol düşüyor size: Ya Dicle Nehri'nin çamurlu sularında yüzeceksiniz ya da ücretleri çok yüksek olan otellerin havuzlarını tercih edeceksiniz. Aslında Diyarbakır'da, adları Dıngılava ve Küpeli olan, iki halk plajı değilse de havuzu var. Yalnız bu havuzlara da çocukların dışında kimse giremiyor. Nedeni ise, Onur Akın'nın bestelediği ve şu günlerde bütün radyolarda çalınan **Yılmaz Odabaşı**'nın o güzelim **Dağınık Gazel**'inde belirtilmiş : **"Dıngılava' da peştemalli çocuklar havuzlara işerler."**

• **İletişim:** Diyarbakır'daki muhalif radyolar, aldıkları büyük cezalarla kapandılar. Bir dönem radyo ve televizyonlardan yayılan kürtçe ve sol şarkılar artık duyulmuyor. Buna karşın ildeki çanak anten satışları giderek büyüyor. Med TV'nin kapanmasının ardından açılan CTV büyük bir izlenme oranına sahip. Üstelik, bir dönem bu televizyonun izlenmesi yüzünden yaşanan sıkıntı ve baskılar da biraz azalmış gibi.

Diğer ilginç olay ise, daha çok bölgeye yönelik haberleriyle bilinen Özgür Bakış Gazetesi'nin OHAL'e girişinin yasaklanması. Bölgede, bir tek Mardin ve Batman OHAL sınırları dışında olduğu için, ancak bu iki ilde okunabiliyor Bakış. Gazeteye en büyük haber akışının olduğu Diyarbakır Bürosunda çalışan muhabirler bile kendi gazetelerini okuyamıyorlar. İkinci tuhaflık şurada: Diyarbakır'a 45 dakika uzaklıkta olan ve OHAL kapsamında yer almayan Mardin'de bu gazete serbest ama Diyarbakır'da yasak. Yani 45 dakika sonra suç unsuru oluşabiliyor demek. Buna göre, Mardin'den gelirken gazetenizi Diyarbakır il sınırında bırakmak zorundasınız, yoksa suç işlemiş oluyorsunuz.

• **Sinema:** Diyarbakır'daki Dilan ve Emek sinemaları üniversite öğrencilerinin gitmesiyle iyice tenhalaştı. Emek Sineması yine her zamanki " geleneğine" uyarak, üniversite öğrencileri gider gitmez, güncel filmlerden vazgeçip erotik filmlere döndü. Dilan Sineması yetkilileri ise 40-50 derecede film izleyen Diyarbakırlıların sıkıntısını nihayet görüp sinemaya klima taktırdılar. Diyarbakır'daki filmler ise birkaç ay gecikmeyle gelen bildik Amerikan filmleri. Geçen sezon birkaç yerli film gelse de, bunlardan en çok ilgi göreni kuşkusuz **Yılmaz Güney**'in " **Yol**" filmi oldu." Karım, çocuklarım ve yirmi yıl sonra Diyarbakır" sanırım böyle söylüyordu filmin kahramanlarından **Halil Ergün**. Evet, "Yol" yirmi yıl sonra Diyarbakır'daydı ve filmin gösteriliş tarihi ilginç bir döneme tekabül ediyordu. "**Yol**" Diyarbakır'da gösterilmeye başlandığında, Abdullah Öcalan da İmralı Cezaevi'ne konulmuştu. Bilindiği üzere "Yol" filminde İmralı Cezaevinden izinli olarak ayrılan beş mahkûmun yaşadıkları anlatılıyordu. Kamera, " **İmralı Cezaevi**" tabelasına zoom yaparken salonda bir alkış ve zılgıt tufanı başladı. Sinemanın "saf" diye bilinen yer göstericisi bile tehlikenin farkındaydı ve kendi kendine söylenip duruyordu: " Yapmayın la! Yapmayın, şimdi polis gelecek."

• **Olay:** 18 Nisan seçimlerinin ardından ilginç gelişmeler oluyor Diyarbakır'da. Büyükşehir belediyesi dahil olmak üzere ildeki beş belediye başkanlığını da Hadepli adaylar kazandı. Buna, Diyarbakır'ın üç büyük ilçesi de dahil. Seçimler öncesinde, diğer partilere tanınan propaganda faaliyetlerinin hiç birisinden yararlanamayan **Hadep**'in bu başarısı açıkçası bekleniyordu. Kuşkusuz, propagandaya ilişkin çeşitli engellemeler olacağı da düşünülüyordu ama bu boyutta bir engelleme beklenen bir şey değildi. Hadep'in Diyarbakır'daki seçim büroları, açıldıktan birkaç gün sonra 'güvenlik' gerekçesiyle kapatıldı, sokaklara astıkları bayrak ve afişler toplatıldı, Lice Belediye Başkanı **Zeynel Bağır**'ın yaşadığı gibi, bazı adayların seçim bölgelerine gitmelerine dahi izin verilmedi. Hadep'in Diyarbakır'da yapacağı miting ise son anda yasaklanınca, yasaklama kararından habersiz insanlar miting alanına gitti ve televizyonlara yansıyan olaylar meydana geldi. Diğer partiler, seçim için milyarlarca lira propaganda parası harcarken, Hadeplilerin tek seçim harcaması, adayları tanıtan broşürler oldu. Ancak bu broşürler de dağıtılamadı.

Seçimlerin bitiminde bu kez kutlama krizi yaşandı. Vali, Rektör ve askeri yetkililerden hiçbiri belediye başkanlarını kutlamaya gelmedi. Buna rağmen, belediye başkanları ildeki üst düzey yetkililerin gelmesini beklemeden ziyaretlerine gitti. Halen, ilin üst düzey yetkililerden iade-i ziyarete gelen yok.

Asıl ilginç olaylar, başkanlar koltuklarına oturur oturmaz başladı. Hadepli belediye başkanlarının ilk icraatı "çevre temizlik kampanyası" oldu. Bu kampanya öylesine etkili oldu ki, örneğin Eğitim Fakültesi öğrencileri, okul çıkışlarında, okul yolundan şehir merkezine kadar olan alandaki bütün çöpleri topladılar. Geceleri saat 20. 00'den sonra, belediye başkanlarının eşliğinde halk ve belediye personeli topluca sokakları detarjanlı sularla yıkamaya başladı. Temizlik için sokağa inemeyenler ise pencerelerden zılgıt çekerek sokaktakilere destek oldular. Kısacası, seçimlerden önce bırakın miting yapmayı seçim bürosu açmalarına bile izin verilmeyen Hadepli başkanların her icraatı bir miting gibi yaşanıyor Diyarbakır'da. Örneğin bir belediye başkanı ne zaman bir mahalleyi ziyarete gitse, kadınlar zılgıt çekip davul zurna eşliğinde sokakta oyunlar oynuyorlar.

Yaşananlar bunlarla da kalsa iyi. Hemen hemen her mahallede belediye temizlik görevlilerinin yanısıra bir de gönüllü temizlik grupları var. Bu gönüllü gruplar çoğunlukla üniversite, lise, hatta ortaokul öğrencilerinden meydana gelen kızlı erkekli gruplardan oluşuyor. Diyarbakır'ın Bağlar semtinde bir gece yine temizliğe başlayan gönüllü gruplar, " şüpheli! " görüldükleri gerekçesiyle gözaltına alınıyorlar. Amaçlarının çevreyi temizlemek değil, bir güç ve destek gösterisi olduğu şeklinde suçlamalar yapılıp sabaha karşı serbest bırakılıyorlar. Bu olay, zaman zaman değişik biçimlerde tezahür ediyor. Öyle ki, bugünlerde, elinizdeki çöpü götürüp bir çöp kutusuna atsanız bile, bu davranışınız sizin politik tercihinizi ortaya koyacak neredeyse. Ya da bu böyle anlaşılıyor. Özellikle küçük çocuklar bu konuda çok duyarlılar. Yere bir sigara izmariti bile atsanız, hemen klasik cümlelerini sıralıyorlar size: " Belediyemize sahip çıkalım. Bizim belediye mecbur mu her şeyi temizlemeye. " Geçen gün bir sokakta yürürken gördüklerim bu olayı özetler nitelikteydi. 9-10 yaşlarında bir çocuk elindeki poşeti, polis noktasının yanında bulunan çöp tenekesine atmaya çalışırken, bir polis söyleniyordu: " Daha önce çevreci değildiniz. Hadepli belediyeler gelince çevreci kesildiniz başımıza. "

Aksaniset.asi

İster halkın kendi seçtiği adaylara ilgisi deyin, ister politik bir tercih, halk belediyelere yoğun bir ilgi gösteriyor. Şimdilerde Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı **Feridun Çelik**'in danışmanı olan eski kaymakam **Şeyhmus Diken**'in odasında tanık olduğum bir konuşma bu ilginin boyutunu çok daha iyi özetliyordu doğrusu. Vatandaş, Diken'e sorunlarını anlatırken bir gerçeğe işaret ediyordu. Yeni dönemde, su ve çevre temizlik vergisi gibi birikmiş borcu olan herkes borcunu ödemeye başlamıştı. Belediyedeki uzun kuyruklar da bunu gösteriyor. Diken de belediyenin gelirlerinde gözle görülür bir biçimde artış olduğunu doğruluyor. Bir başka sorun da, su. Daha önceki belediye başkanı, alt kademe belediye başkanlarıyla sorunları olduğu için bazı beldelere su verilmesini engelliyordu. Yeni uygulamada Diyarbakır'da herkese su gidiyor ama daha önce düzenli olarak suyu akanlar şimdi dönüşümlü olarak sularını alabiliyorlar. İlginçtir, daha önce su sorunuyla karşılaşan Diyarbakırlılar böylesi bir olayda bidonlarla sokaklara dökülürken, şimdi hiçbir tepki vermiyorlar.

Halkın onlara taktığı isimle, "Bizim Belediye"lerde daha neler olacak, bekleyip göreceğiz.

• **Söz:** Bilindiği gibi bugünlerde "idam" konusu gündemde. Geçmişte de birçok idam olayı meydana gelmişti. Bunlardan biri de 1938 Dersim İsyanı. Dersim İsyanı lideri **Seyyid Rıza** ile **İhsan Sabri Çağlayangil** arasında şöyle bir konuşma geçer. Seyyid Rıza, İhsan Sabri'ye şöyle der : **" Savaştım, çok çabaladım ama başaramadım bu bana dert olsun. Geldin beni esir aldın ama başımı önüme eğdiremedin, bu da sana dert olsun!"**

Bu olayı Diyarbakır'da yaşayan şair **Hicri İzgören**'e anlatırken, o da bana Seyyid Rıza'nın asılırken söylediği şu sözleri aktarıyor: "Evlad-ı Kerbelayıh, bi hatayıh, yazıktır, günahtır, zulümdür!"

• **Müzik:** Birkaç haftadır Diyarbakır'da hangi kasetçinin önünden geçerseniz geçin **Şivan Perwer**'in sesini duyuyorsunuz. Son kasedinin yalnız Diyarbakır'daki ilk gün satış miktarı 4-5 bin civarında olduğu belirtiliyor. Medyanın bir günde star yaptığı Ciguli vs. "sanatçıların" kasetlerinin Diyarbakır'daki satış miktarları ise yüzlerle ifade ediliyor. Kendisiyle ilgili ayrıntılı bilgileri bir başka yazının konusu yapacağımız Kürtlerin en ünlü sanatçısı Şivan Perwer'le ilgili, bir kasetçinin söylediği söz ise gerçekten çok ilginç: **"Şivan Türkiye'de kalsaydı ve Türkçe okusaydı, İbrahim Tatlıses hâlâ inşaatlarda çalışıyor olacaktı."**

• **Okur-yazar:** Bugünlerde Diyarbakır'da en çok satılan kitap **Murathan Mungan**'ın **Üç Aynalı Kırk Oda** adlı kitabı. Bu kitabın da nedense korsanı orijinalinden önce geldi. Üç Aynalı Kırk Oda'yı **Nadire Mater**'in Mehmedin Kitabı takip ediyor. Bu kitabın ikinci adımının da " öbür gençler" olmasını diliyorum. Çok satanlar listesinin üçüncü sırasında **Akif Kurtuluş**'un o nefis deneme kitabı Romantik Korno geliyor. Herkesin ağzında, bu kitaptan aşırılmış bir replik dolaşıp duruyor bugünlerde: **" Neden hiç kimse bir insanı, bir şehirde kalacak ya da bir şehri terkedecek kadar sevmiyor? "** Şiir kitaplarında ise **Yılmaz Odabaşı**'nın "Çalınmış Bir Mahşer İçin Ahval" adlı kitabı ile **Metin Kaygalak**'ın o güzelim ilk kitabı " Yüzümdeki Kuyu" ilk sıraları alıyor.

Gazete bayilerine gelen dergiler dışında Diyarbakır'da edebiyat dergilerine ulaşmak oldukça güç. Düzenli olarak "Dize" dergisi geliyor, o da gelir gelmez hemen tükeniyor. Defter'i, Ludingirra'yı, Kitap-lık'ı taşrada bulabilmek sanırım hep lüks sayılacak.

• **Fotoğraf: Mıgırdiç Margosyan** adı, bende hep bir tebessüm olarak kayda geçer. Yazdıklarını okurken, bu topraklarda bir zamanlar çok mutlu olmuş Ermenileri görürüm hep. Acılara çok fazla girmez Margosyan. İki yıl önce radyo programıma konuk olduğunda da, Ermenilerin yaşadığı acıları, sürgünleri ne kadar sorarsam sorayım, " Bunları yeniden deşmenin anlamı yok, şimdi Diyarbakır'dayım, mutluyum, bunları konuşalım, " diyordu.

Bu fotoğrafı, fotoğraf sanatçısı dostum **Hüseyin Elçi** çekti. Margosyan'nın bulunduğu yer ise Diyarbakır'da Hançepek yani Gavur Mahallesi'nde bulunan Surp Giragos Ermeni Kilisesi. Muhtemelen orada vaftiz edildi küçük Margos, orada pazar ayinlerine katıldı, orada mutlu oldu. Şimdi yıkık bir halde ve köylerini terk etmek zorunda kalan Liceli bir aileye ev sahipliği yapıyor. Yazılarında hep o mutlu günleri anlatan ve kitap kapaklarının arkasında o hep gülümseyen resimlerini gördüğümüz Margosyan'ın bu fotoğrafına iyi bakın. Margosyan ne çok şey anlatıyor bizlere!

• **Kişi:** Diyarbakır'da, şehrin dışında bulunan bir sitede sabaha karşı arkadaşlarla bir evin balkonunda sohbet ederken, sokakta bisiklet sürmeyi öğrenen genç bir bayan çekiyor dikkatimizi. Misafiri olduğumuz evin sahibine, bisiklet sürmeyi öğrenmeye çalışan bayanı sorduğumuzda bizi çok şaşırtacak cevaplar alıyoruz. Songül üç çocuk annesiymiş. Görücü usulüyle evlendirilmiş ve çok tutucu bir kocası varmış. İlkokul, ortaokul ve liseyi evlendikten sonra dışarıdan bitirmiş ve şimdi üniversite sınavının sonuçlarını bekliyormuş. Tek başına sinemaya, tiyatroya gidiyormuş; bir bilgisayar kursundan da mezun olmak üzereymiş. **İsmail Beşikçi** ile **Fikret Başkaya**'yı okuyormuş en çok ve sizinle saatlerce psikoloji üzerine sohbet edebilirmiş. Sabaha karşı sokakta bisiklet sürmeyi öğrenen Songül'ü sohbetimize davet ediyoruz. Üç çocuk annesi ve tutucu bir kocanın eşi Songül'de ilk dikkatimi çeken şey, boynundaki orak çekiçli kolye oluyor... İnat etmiş, bisiklet sürmeyi öğrenecekmiş. " Eşiniz ne diyor bu duruma? " diyorum, " Ne diyecek, çıldırıyor" diyor. " İkide bir, **'isterim ki, evinin kadını olasın'** deyip duruyor. Geçen gün: Senin bu halin yüzünden kendimi yakacağım,' dedi bana. Ben de: Kendini yakarken zafer işareti yap da ölün bir işe yarasın, dedim; tam çıldırdı."

Songül'e bakarken, 10-15 yıl öncesinin eşya gibi alınıp satılan kadınları geliyor aklıma. Bölgede yaşanan olaylar herkese çok acı çektirdi ama bir gerçek var: Kadınlar kadınlıklarının bilincine vardılar. Sevinsek de üzülsek de gerçek bu.

• **Soru:** Diyarbakır'daki sohbetlerimizde sevimli **Öküz** okurları durmadan çeşitli sorular sorarlar bana. Dergiyle ilgili en akla hayale gelmeyecek sorulardır bunlar. Onlar sorarlar ben de onlardan habersiz bir yere not ederim:

- Derginin adı neden Öküz?
- *Öküz'ün " K" ve " Z"si neden siyah yazılıyor?*
- Logonun altındaki sözleri kim buluyor?
- *Murathan Mungan ve Orhan Pamuk dergiye ortak mı?*
- Yazımı Buzağı'da yayımlatmak için ne tavsiye edersin?
- *Ragıp Duran Hollanda'dan ne zaman dönecek?*
- Oktay Güzeloğlu sokakta mı yaşıyor?
- *Cüneyt Özdemir Kürt mü?*
- Öküz'e yazı gönderdim, yardımcı olur musun?
- *Sana para ödüyorlar mı?*
- küçük İskender bu ay neden yazmadı?
- *Metin Celâl, her ay o kadar kitabı gerçekten okuyor mu?*
- İmgehan Lirikboy'un gerçek kimliği ne? Kitabı var mı?
- *Buzağı'daki A. Lee ve Ulaş Savaşçı'nın dergidekilerle bir akrabalığı var mı?*
- Cezmi Ersöz sahiden yaşadıklarını mı yazıyor?
- *Beni ne zaman yazacaksın?*
- Öküz neden reklam almıyor?
- *Mehtap Kandemir hâlâ çalışıyor mu?*

• **Şöhret:** Diyarbakır, yetiştirdiği ünlü edebiyatçıların yanısıra, arabesk dünyasına "hediye" ettiği "sanatçı"larla da anılan bir şehir. **Emrah, Hakan Taşıyan, İzzet Yıldızhan, Mahsun Kırmızıgül** bunlardan sadece birkaçı. Bu sanatçılardan **Mahsun Kırmızıgül**'ün bir zamanlar köşe yazarlığı yaptığını biliyor muydunuz? Biz de bilmiyorduk. İşte, Kırmızıgül'ün **"Eyvan"** Dergisinde yazdığı köşe yazısı:

GENÇLİK

MERHABA

Selam gençler...

Artık bizim de bir köşemiz var. Bu köşeyi bize ayıran Eyvan Dergisi'ne sizler adına teşekkür ederim. Bu köşe hepimizin köşesi. Bu köşede sizlerden gelen sorunlara, isteklerinize, haberlerinize, karikatür, şiir, resim ve yazılarınıza yer vereceğim. Bu sayfa sizin sayfanız, bu köşe sizin köşeniz.

Ben önce Diyarbakır gençliğini ele almak istiyorum. **Gençliğimiz ne yapıyor, nereye gidiyor?** Son zamanlarda kötü alışkanlıklar gençliğimizi tehdit ediyor. Hapçılık, barbut oynamak, hırsızlık, bıçakla dolaşmak, tehditle para sızdırmak gibi hareketler iyice arttı. Ben bu hareketlere karşıyım. Acaba bu hareketleri niçin yapıyorlar, bunlara bir çözüm bulunamaz mı?

Bu tür davranışları ben Diyarbakır çocuğuna yakıştıramıyorum. Bizler yıllardır büyüklerimizden gelen telkinlerle böyle hareketlere kapılmadık, izzeti nefsimize en küçük bir leke sürmedik. Neden biriki kendini bilmezin yüzünden böyle rahatsız olalım. Bence bu hareketleri yapan birkaç kişinin yanlışları topluma mal edilmemelidir. Gerçek şu ki Diyarbakır gençliğini bu hareketler tehlikeli bir biçimde tehdit ediyor. Ben de çok zorluklarla okul okudum, Diyarbakır'ın en geri kalmış mahallelerinden Kore Mahallesi'nde büyüdüm. Diyeceksiniz ki bu arkadaşlar bunları yoksulluktan, işsizlikten ve ilgisizlikten yapıyorlar. Bence hayır!.. Diyarbakır'daki kahvehanelerin çokluğunu göz önüne getirirsek işsizliğin her tarafı sadrığını görürüz. O zaman herkes hap atsın, gasp yapsın, barbut oynasın, milleti rahatsız etsin. Aklınız alıyor mu bunu, bu tür hareketler çok yanlış.

Ben hatırlıyorum da sabah 6'da kalkar, okula giderdim. Öğle paydosunda okulun kantininde çalışırdım. Akşam saat 5'te çıkar, çiğköftecide çiğköfte dağıtırdım. Ondan sonra kahvede çalışmaya giderdim. Hafta sonları ise düğünlere gidip türkü söylerdim. Ama böyle hareketlere hiç itibar etmezdim. İnsan aç kalır gene o işleri yapmaz. Bu, Diyarbakır gençlerine yakışmaz. Bence bu arkadaşlarımızı uyarıp doğru yolu göstermeliyiz. İnsan hiçbir arkadaşının, hemşehrisinin bu tür hareketler yapmasını istemez. Bu aynı zamanda memleketimizin adını da lekeliyor. Ben isterim ki memleketimizden topluma yararlı insanlar çıksın, zararlı değil. Bizim bir kültürümüz, bir tarihimiz var. Neden onu lekeleyelim? Bence 20. yüzyılda artık böyle hareketler geride kalmalı, memleketimizi yüceltmeliyiz.

"Her şey güzel Diyarbakır için" derken, mektuplarınızı Eyvan Dergisi adresine bekliyor, hepinizin gözlerinden öpüyorum. Hoşçakalın.

Not: Mektuplarınızı şu adrese bekliyorum:
Mahsun Kırmızıgül
EYVAN DERGİSİ GENÇLİK Köşesi
Moda, Yenifikir Sok. No. 29/1
KADIKÖY - İSTANBUL

Mahsun Kırmızıgül

kemalvarol@hotmail.com

Soğuk ve fırtınalı kış gecelerinde ateşleme deliğinden gelen -kimbilir kaçıncı ateşlemeden kalma- barut ve soğuk metal kokusunun karışımını içinize çektiğinizde, ruhunuz tatlı bir anlamda sarhoşlukla rahatlama içine girer ki, bundan büyük bir huzur duyarsınız. Yaz aylarında ise topun içine, ayaklarınız önde girmelisiniz. Başınız topun ağzında olmalıdır.

Bilge Serseri'nin Yaşama Yönelik Tavsiyeleri

VECDİ ÇIRACIOĞLU

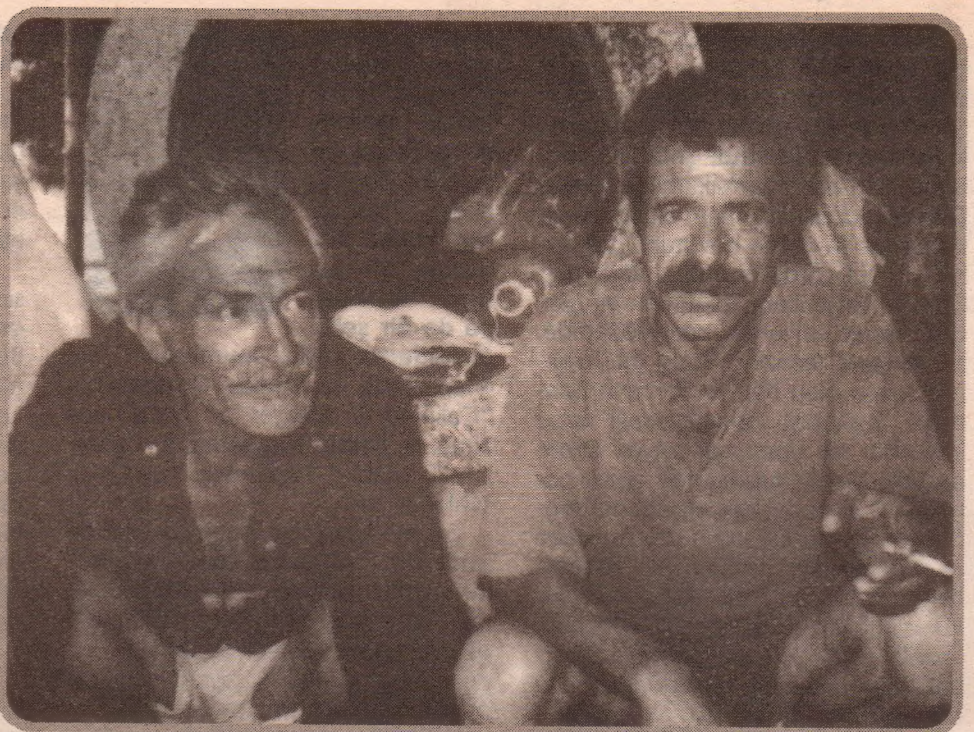

Kelebekler ve arkalarında tunç koza... Günün ağarmasını, yıldızları ve Ay'ı yakalamak için, bekliyorlar.

▲ Tunç Topun İçinde Yatmak: Bilge serseri, fantezilerine ve hayallerine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu yüzden tunç top, onun fantezilerinin ve hayallerinin barınağıdır. Başka bir deyişle, onun sığındığı metal kristobalit kozasıdır. Mevsim; tunç topun içinde yatmada dikkat edilmesi gereken en önemli özelliklerden biridir. Eğer mevsim kış ise, topun Falyasına(*) başınız önde, ayaklarınız topun ağız tarafında kalacak şekilde girmelisiniz. Bu ısınma açısından önemlidir. Soğuk ve fırtınalı kış gecelerinde ateşleme deliğinden gelen -kimbilir kaçıncı ateşlemeden kalma- barut ve soğuk metal kokusunun karışımını içinize çektiğinizde, ruhunuz tatlı bir anlamda sarhoşlukla rahatlama içine girer ki, bundan büyük bir huzur duyarsınız. Yaz aylarında ise topun içine, ayaklarınız önde girmelisiniz. Başınız topun ağzında olmalıdır. Gecenin bir saatinde, gökyüzünün en güzel oyuncağı olan Ay'ı ellemeye çalışmanız ve karanlık gökyüzünde yıldızlar dans etmeye başladığında, onlara karışmak istemeniz, sizleri hayal kurmaya çağırır. Bu da çeşitli fanteziler kurmanıza yol açar.

Diğer dikkat edilmesi gereken özelliklerden biri de; yatmadan önce bol miktarda ondülin karton (yatma gurubu) temin etmeniz gerektiğini bilmenizdir. Bu sağlığınız açısından önemlidir. Bir bilge serseri sağlığına lüzumsuz darbe vurdurmaktan kaçınır.

Bilge serseri için, topun içinde asla ölüm yoktur. Tıpkı, tırtılın kozadan çıkıp kelebeğe dönüştüğü gibi...

(*) Falya: Topun namlusu. Gülle konulan yer.

▲ Deniz Kenarında Lamda Dalga Boyunu Farketmek: Bilge serseri bilime inanır ve bilir ki fizik kurallarında; Lamda= !/ F dir. (F= Frekans) Serin bir yaz akşamında, deniz kenarında tatlı hülyalara dalmışken, coşkun dalgalardan sırılsıklam olmayı istemeyen bilge serseri; denizin hırçın ve yaramaz bir çocuk olduğunu bilir. Denizin yorulup uyumayacağını da iyi bilir. Onun için bilge serseri kıyıda her ne kadar ilgisiz ve derin iç dünyasına dalmış olarak görünse bile, gelen denizleri çok iyi kollar. Dalganın kıyıya geliş açısını, dalga yüksekliğini, kıyı yüksekliğini anında irdeleyerek bileşkesini kurar ve tedbirini alır. Bilge serseri kıyıya çıkacak dalganın ıslatma alanı geniş olsa bile normal insanlar gibi kaçmaz. Yerinde oturur, gözünün ucuyla lüzumsuz yere ricat edenlere bakarak sinsi sinsi gülümser. O bilir ki; mesela, oturduğu rıhtımın altı deniz tarafından oyulmuştur ve bu oyuk da denizi emecektir. Bilge serseri kıyıya çıkacak dalgayı anladığında, onun ıslatacağı yere kadar geriler. Dalganın çıkacağı yerden fazla uzağa kaçmak, ona göre; her santimi utanç ve esef olan, değiştirmeğe çalıştığı dünyaya karşı verdiği ödündür.

Bir gün deniz kenarında oturduğunuzda birinin, birisine 'çıkar' mı? Sorusunu yönelttiğini duyarsanız, soruya muhattap olanın bir bilge serseri olduğunu hatırlayınız. Onun gözlerinin içinde, herhangi bir kişide, o güne kadar görmek istediğiniz ama göremediğiniz bilginin kuvvetini ve çekiciliğini görebileceğinizden emin olabilirsiniz.

▲ Islak Kibrit Nasıl Yakılır? Bilge serseriler, bağırlarında normal insanların içlerinde taşıdıkları lav olgusundan daha fazlasını taşırlar. En ucuz ve en pratik ateş yakma nesnesinin kibrit olduğunu bilen bilge serseri, onu tercih eder. Yanma materyelini her zaman temin eder. Bütün yapılmakta olan inşaatlar ve karton kutular onundur! Ateş yakmak için 'ha' deyince kibriti bulamayacağından, ona özen ve itina gösterir. Balığa çıktığında ya da her hangi bir densizin devirdiği içkiyle kibriti ıslatmışsa, onu t.ş.ğının arasına itina ile yerleştirir, bekler. Beklemek onun şanındandır.

▲ Ermeni Kandili Yapmak: Bilge serseri, kıyıda otururken kirli ve dağınık saçlarının arasından esen özgür rüzgarları sever. Kibardır ve gün ağarınca mum yakar. Ermeni kandiliyle mumun sönmesini engeller. Onun için Ermeni kandili yapmak çok basittir. Boşalan içki şişesini ağzına doğru, daralan yerine kadar deniz suyu ile doldurur. Bir eliyle şişenin ağzını sıkıca kavrar, diğer elinin ayasını -tam ortası- şişenin ağzına gelecek şekilde kuvvetle indirir. Şişenin tabanı elmasla kesilmiş gibi çıkar. Bu şekilde elde edilen İdare lambası camı mumun üzerine geçirilerek sönmemesi sağlanmış olur. Eğer yamuk duran bir Ermeni kandili görürseniz, onu yapanın acemi, normal bir insan olduğunu bilmeniz gerekir. Ermeni kandilinin ağzından tütününü yakıp derin bir nefes alan bilge serseri, eser yaratmışcasına büyük zevk alır ve ruhu boşalarak, rahatlar.

Devam edecek...

Bilge Serseri Sözleri

- *Ölüm zamana tövbe etmektir. Balat sona erdi...*
- *Denizin lisanı yoktur.*
- *Çapkın insan; etobur değil, vejeteryan olmalıdır.*
- *Rüyalarda duygu yok, hayat vardır.*
- *Bir insanın yaşamında bilirkişilerin artması, onun ruhunun çürümesine yol açar.*
- *Yaratıcı büyük ama sandal küçük.*

Bilge Serseri ve Cellat'ın Titizliği

Bilge serseri kendisinin yargıcı, gardiyanı ve cellatıdır. Hayatın ona hazırladığı doğal ve zorunlu tuzaklara karşı tavrı bizde her zaman çingene olan cellata huysuzluk, başıbozukluk ve titizlik bakımından şaşılacak bir benzerlik gösterir.

Şimdi size, artık kalkmış olan halk önünde idamlardan bir anı-görüntü ve bilge serseri cellat ilişkisi hakkında bir fikir vermeğe çalışacağım:

Gün ağarmamış, bir otobüs dolusu insan, piknik yapmak için deniz kenarına gitmenin zevkini yaşamaktadır.

Otobüs şehir merkezine geldiğinde, sabahın o saatinde alışılagelmedik bir kalabalıkla karşılaşılır. Ellerinde demledikleri çaydanlıkları, iskemleleri, kahvaltı çıkınlarıyla çoluk çocuk yeni gelenler alanda toplananlara karışmaktadır.

Sabahın bu kör saatinde toplanan kalabalığa bir anlam veremeyen otobüs yolcuları, meydandaki heykelin hemen önüne kurulmuş darağacını ve üzerinde beyaz kefeniyle idamlığı görürler. Yanında, başı ustura ile kazınmış çingene cellat, gururla sırıtarak durmaktadır. İdamlık bir süre anlamsız kalabalığa boş gözlerle baktıktan sonra, ağzından şu kelimeler dökülür:

" Allah hepinizin belasını versin..."

Bir an duraksayan otobüs yoluna devam eder.

Bilge serseri, başında ilmikle idamı sırasında, kendini hemen ölümün karanlık bağrına bırakmayıp, debelenmesini ve kıvranmasını umar. Yere değmek, onunla temas etmek ister. O anda ki bu temas, büyük bir haz duymaktır. O an onun için önemlidir.

Bilge serseri, cellattan deneyimli olmasını bekler. İnsanın boyu, ipin uzunluğu ve tabure yüksekliği önemlidir. Cellat ipi önceden yağlamalı, eğer karışıklık ve aceleden yağ bulamamışsa, muhakkak onu ıslatmalıdır. Bilge serseriye göre ip; ne sert ne de yumuşak olmalıdır ki, boynu iyi kavrayabilsin. Cellat bu "umut"a bağlar. O bilir ki, her insan ölürken bile, küçük de olsa bir umutla yaşar. Asılan insan, o umutla ipin kopmasını bekler. Belki de parmak uçlarıyla yere basmayı konuda, boynun çapı ve kurbanının ağırlığını iyi hesaplamalıdır. Bütün bu şartlar yerine getirildiğinde, bir elin parmakları arasından çıkan "şak" sesi kadar sürede iş acı vermeden bitmelidir. Eğer bu "şak" sesi uzarsa, "izleyici güruhu" kızar ve üzülür. Bilge serseri bilir ki; cellatın, izleyici güruh kitleyi üzmeye ve kızdırmaya hakkı yoktur. Çünkü bu güruh, böyle bir durumda cellattan nefret eder.

Bilge serseri, bir işi en iyi yapan insan olduğundan cellatın da titizini sever. O, ister ki, ayakkabısına bile cellat tarafından dikkat edilsin. Çamurlu ayakkabı ile tabureye çıkmışsa, cellatın uyarısını - ayakkabısını çıkarması doğrultusunda - bekler. Cellatın titiz işinin sonuncusu da idam sehpasını hazırlayanlara müdahalesidir. Eğer bir idamda sehpa kurulacaksa basamak sayısı muhakkak "onüç"te kalmalıdır.

Akşamsefası

gölge oyunu

met üst

zamana rolünü insan veriyor

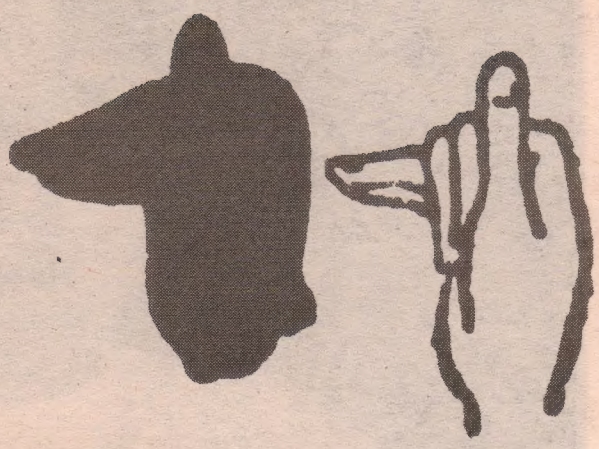

sonra insan

hayattan rol çalıyor

ömür rivayet

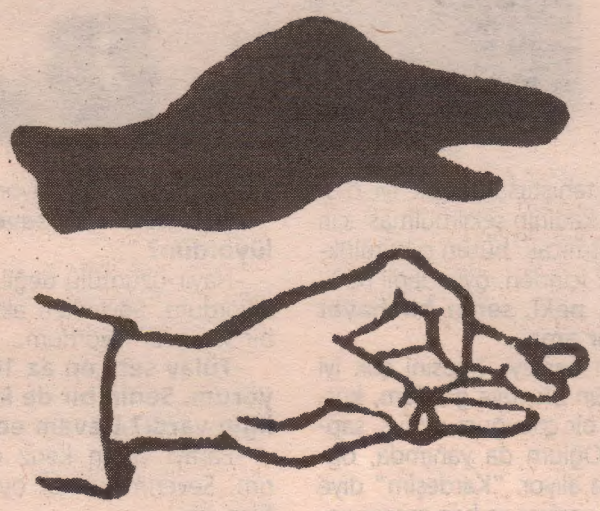

hayatın ellerinde

hayat hikaye

zamanın kollarında

geçmiş hırlıyor

şimdi kapı duvar

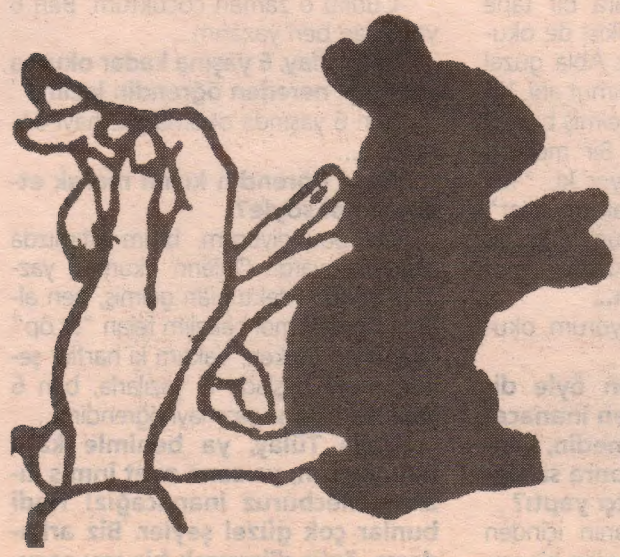

bir de

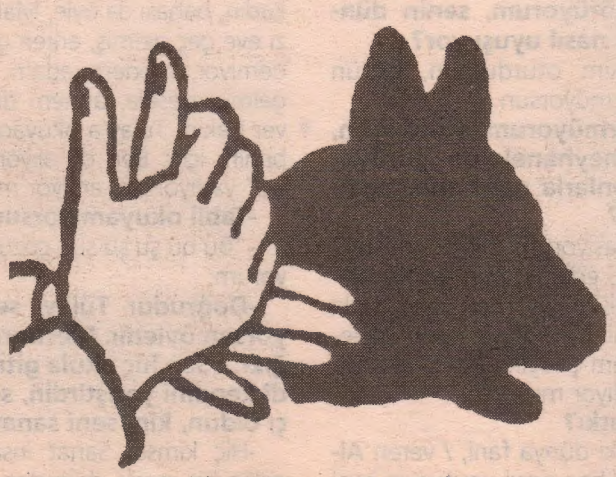

bir de

seyircilere yenilmek var

Akşamsefası

Sokak Mobilyaları

OKTAY GÜZELOĞLU

Adı: Tülay
Doğumu: 1966 - Tarlabaşı - İstanbul
Mesleği: Şair - Yazar - Senarist - Gece Kadını

"Ceketimi Atana Acayip Hamile Kalırım"

-Tülaycığım, bira'ndan bir fırt çek, sohbete başlayalım.

-Teşekkür ederim, valla Oktay'cığım insan kürtaj oldumu çok kan boşalıyor, valla böyle...

-Ne demek o?

-Dün kürtaj oldum da.

-O zaman içki içme...

-Boşver ya ben alışığım 22 kere kürtaj oldum ben.

-Anlamadım...

Tabi yaa tam 22 kere...

-Kızım 22 kere dedin yahu, insan bu kadar kürtaj olur mu yahu?

-Ben ya şimdi... Bak.. Sohbet ediyoruz değil mi? Şimdi sen benle yat, ben hemen hamileyim, olmazsam adiyim...

-Olmaz ki yahu...

-Çocuk istiyorum lan, çocuk istiyorum, bunda ne var. *(Kahkahalarla gülmeye başladı)*

-Bırak, saflık yapma böyle, sağlığınla oynuyorsun. *(Yanındaki arkadaşı Arzu'ya sordum)*

-Arzu sen kaç kere kürtaj oldun?

-Ben enayi miyim, ya şimdi boşver *(Tülay araya girdi)*

-Yaa ben şimdi, ceketini atana, şey yapıyorum yani, acayip hamile kalıyorum. Ay Allah korusun yarabbi ya resulallah bir de ne var biliyor musun? Vicdan azabı var. O daha büyük. Rüya görüyorum, bir çocuk geliyor, kürtajdan sonra üçüncü oldu. Demek ki bu beyin altı bir şey yapıyor. Vicdan. Sarı saçlı o kadar güzel bir çocuk, kollarımda. Benim çocuğummuş, Allah bana bu ızdırabı çektiriyor.

-Pişmanlık mı duyuyorsun?

-Pişmanlık duymuyorum. Çünkü bu ölümlü dünyada, Allah'ın değil de, teknolojinin verdiği korunma yöntemi var. Yani onu kullanmak lazım...

-Neden kullanmıyorsun?

-Spiral takılmıyor, çünkü rahmim o kadar aşağıda ki, ıkınsam dışarı çıkacak. Doktora gittim, "rahmin çok aşağıda sana sipiral takılmaz, takmak için ameliyat lazım" dedi. Son iş o diyor doktor.

-Niye evlenmiyorsun?

-Evlensem çok iyi. Tabi hakkım değil mi, hem de çok. *(kahkaha attı)*

-Tabii hakkın...

-Oraya, buraya yalnız başıma değil de abilerimizin olduğu yere gidip, kocam desen, tanıştırsam, çok iyi olur değil mi? Bir kadının şekil bulması için vücudunu satmıcak, bütün o kötülükleri çıkartıcak içinden, öyle değil mi?

-Haklısın, peki, senin bir hayat kültürün var ama...

-Evet, ben herşeyi, hepsini çok iyi biliyorum. Dün bir rüya gördüm, kürtajdan sonra bir çocuğum olmuş, sapsarı saçları. Oğlum da yanımda, oğlum kucağına alıyor. "Kardeşim" diye seviyor, bana veriyor ve ben meme veriyorum, mememi almıyor, ağlıyor. Sapsarı bir çocuk, çok üzüldüm. Keşke kürtaj olmasaydım. *(Burada çok dramatik konuştu, gözünde bir iki damla yaş aktı. Birasından biraz içti)*

-Peki Tülay, adam çocuğu kabul eder miydi?

-Etmese n'olur ya. Ben zaten, oğlumu tek başıma büyüttüm. Bir çocuk değil, 10 tane daha büyütebilirim...

-Oğlun kaç yaşında oldu?

-18 yaşında...

-Babası neciydi?

-Hiçbir şey...

-Hiç bakmadı mı?

-Hiçbir şey, hiç, hiçbir şey hiç hiç..

-Babası ne iş yapıyordu?

-P.zevenk, 15 senedir bir kadınla oturuyor, kadın uçuşa gidiyor o yiyor.

-Peki sen niçin çocuk yaptın ondan?

-Ama ben 14 yaşındaydım, oldu yani...

-Peki Tülay, seninle her oturuşumuzda sanat, üzerine konuşuyorsun, hikaye yazıyorsun, senaryo yazmaya çalışıyorsun. Oturduğun adamları görüyorum, senin dünyan onlarla nasıl uyuşuyor?

-Sen benim oturduğum, bütün adamları görmüyorsun...

-Nasıl görmüyorum, oturduğun, çalıştığın meyhanelerde görüyorum. Ben onlarla nasıl anlaştığını soruyorum?

-Nasıl anlaşıyorum biliyor musun? Onları sarhoş ederek, ben sarhoş olarak. Kent Disko var, ben orda şarkı söylüyordum. Ben nerde şarkı söylemeye çıkarsam çıkayım, hangi şarkıyla çıkıyorum biliyor musun?

-Hangi şarkı?

-Unutma ki dünya fani, / veren Allah alır canı / ben nasıl unuturum seni / can bedenden çıkmayınca / *(şarkıyı söyledi)* Şimdi bu şarkı işte, her çıkışımda bu şarkıyla çıkıyorum...

-Üzüntülü mü, severek mi söylüyordun?

-Hayır üzüntülü değil, severek söylüyordum. Söylerken aklıma hiç kötü bir şey getirmiyordum...

-Tülay seni en az 10 yıldır tanıyorum. Senin bir de kumar hastalığın vardı? Devam ediyor mu?

-Parayı veren keriz olursa, oynarım. Severim kumar oynamayı falan filan işte...

-Tülay sen kaç sene okudun?

-Hiç okumadım; desem...

-Hiç okula gitmedin mi?

-Hiç..

-Niçin? İstanbul doğumlusun değil mi?

-Evet..

-Niye okula göndermediler, baban ne iş yapıyordu?

-Babam, bizi, annemle bırakıp gitmiş, görmedim. Annem fabrika işçisiydi, çaycılık yapıyordu. Tarlabaşı'nda oturuyorduk. Ama ben yeğenimi orta ikiye kadar okuttum...

-Çok iyi yapmışsın, sen de ilkokulu dahi bitirmiş olsaydın, okuman ve yazmanda yararı olurdu?

-Gene yazar çizerim..

-Nerede öğrendin ki?

-Kendi kendime, ben sana bir şey söylesem inanır mısın?

-Söyleyeceğin şeye bağlı...

-Biz ikinci katta oturuyoruz, böyle bizim altımızda Yıldız Abla, oturuyor. Baba kız oturuyor. Bunlara bir tane mektup geliyor. Bunların ikisi de okuma yazma bilmiyor. Yıldız Abla güzel kadın, babası da öyle, Mahmut abi. Kızı eve geç gelmiş, erken gelmiş bir şey demiyor, modern adam. Bir mektup gelmiş mesela, annem diyor ki, "Yav ver bakim Tülay'a okuyacak mı diyor" benim için. Ben de alıyorum, "be bü be" yapıyorum, anlıyor musun?

-Tabii okuyamıyorsun...

-"Bu bü şu şu şu" çözüyorum, okuyorum.

-Doğrudur Tülay, sen öyle diyorsan öyledir. Mecburen inanacağız!... Sen hiç okula gitmedin, kendi kendini yetiştirdin, sonra sanatçı oldun, kim seni sanatçı yaptı?

-Hiç kimse. Sanat insanın içinden gelen bir şeydir, doğuştan olan bir şey. Onun, bunun öğretmesi ile olan değil. Bir üniversiteyi okuyabilirsin, matematiği, Türkçeyi öğrenebilirsin, ama sanatı okuyamazsın. Bu mümkün değil...

-Çok güzel!..

-Sanat insanın içinde olan bir şey. Çünkü bir şiir yazarsın; o şiiri derler ki bunun aruz ölçüsü yok, dört dörtlüğü yok, şuyu yok, buyu yok, filan derler. Bunun örnekleri vardır, Orhan Veli'ler, vardır.. Orhan Veli bu aruzun, dört dörtlüğünü bilmez, kendi kendine yazar...

-Bir dakika Tülay, sen Orhan Veli'yi, falan nereden öğrendin?

-Kendi kendime öğrendim. Orhan Veli'nin nasıl öldüğünü kimse bilmezdi, ben bilirdim. Bir çukura sarhoş kafa düşüp öldüğünü ben biliyorum. Ben bunu anlattığım zaman bana gülüyorlardı...

-Ben gülmedim, sen bunları nereden öğrendin diye soruyorum?

-Benim öğrenme merakım çok. Öğrenmeyi çok seviyorum. Ben sanatçıyım, kendimi sanatçı olarak görüyorum. Gerçekten görüyorum... Çünkü şairim, yazarım...

-Şiir yazdın mı?

-Tabii çok yazdım...

-Bir tane şiir okusana?

-Şimdi okuyamam!

-Niçin?

-Okuyamam, şu anda aklımda yok. Ama ben birdenbire aklıma geldi mi yazarım. Hemen yazıyorum; defterimde vardır. Hem de çok yırttığım, attığım vardır.

-Niye yırttın?

-Çünkü o zaman çocuktum. Ben 6 yaşından beri yazarım...

-Yaa Tülay, 6 yaşına kadar okuma yazmayı nereden öğrendin kızım?

-Ben 6 yaşında okuma yazmayı öğrendim...

-Nasıl öğrendin kızım merak ettim şimdi söyle?

-İşte onu diyorum, bizim altımızda oturanlar vardı. Onların okuması yazması yoktu. Mektupları gelmiş, ben aldım. Nerde şimdi bakalım felan "et öp" felan filan derken, baktım ki harfler şekillenmeye başladı. O yazılarla, ben 6 yaşımda okuma yazmayı öğrendim...

-Valla Tülay, ya benimle kafa buluyorsun, ya sana ayet inmiş kızım? Mecburuz inanacağız! Hadi bunlar çok güzel şeyler. Biz arkadaşız, özür dileyerek bir şey sorucam. Şimdi senin bu kadar geniş kültürün var. Hep merak ederim,

Aksoy Arşivi

sana bunları anlatan birileri mi var, hani sen anlıyorsun?

-Seni anlıyorum, tamam çok iyi anlıyorum da öyle değil. Bak Oktay, benim aklımda çok güzel bir senaryo var, bu kimsenin aklında olmayan bir şeydir. Mutlaka kimsenin aklında olmayan bir şey. Çünkü ben bunu kendi aklımdan uydurdum desem, şimdi uydurmak, çok banal kaçar herhalde. Olmaz öyle birşey değil, yani bu insanın içinden gelen bir şeydir...

-Yahu sana kimse bir şey öğretmedi mi, anlatmadı mı?

-Hayır hayır, kimse. Benim annem okuma yazma bilmiyordu...

-Orhan Veli'yi nereden öğrendin?

-Orhan Veli'yi, çok küçüktüm, çocuktum. Eee, bir yerde çalışıyordum. Orada bazı konuşmalar oluyordu işte, Orhan Veli falan diye. Ordan benim aklımda kaldı. Ben onu araştırdım ve üslubunu aldım. Kitaplarını aldım, kitabından yola çıkarak, kimsenin bilmediği zamanda, eee kendim öğrendim. Onun düşüp, öldüğünü öğrendim, çok üzüldüm. O benim aklımda yer etti işte. Belki çok insan daha bilmez...

-Doğrudur...

-Onun çok güzel şeyi vardır, şiirleri vardır. Türkan üzerine, çok şeyleri vardır. Ben onu çok analiz ettim, kendi adıma Türkan Şoray'a mal ettim. Çünkü Türkan Şoray o zaman güzelliğinin doruğunda, eee erişilmezliğin ufkunda. Çok tatlı bir insandı. Onların yaşadığı zamanda Türkan, Türkandı. Tekti çünkü, gözlerden, dudaklardan o kadar bahsediyor ki o zaman ben Türkan Şoray'a mal ettim.

-Neyse Türkan Şoray, Orhan Veli öldüğünde yeni doğmuştu? Ama sen öyle diyorsan öyledir! Maşallah Tülay kendini çok iyi yetiştirmişsin. Neden o b.ktan meyhanelerde oturuyorsun?

-Niye oturuyorum çünkü, bütün sevdiklerim orda. Bütün güzellikler orda. Senin gibi sevdiğim insanlar geliyor. İşte güzellik burda. İşte ben istiyorum ki, bu kadar çok meyhane olmasaydı, az olsaydı, herkes birbirini tanısaydı. Bu yalnız meyhaneler için geçerli değil, apartmanlar için de geçerli. Kimse kimseyi tanımıyor, modernleşmek uğruna durum böyle oldu. Benim doğduğum ev vardı, şimdi beton yığını olmuş. Ne o mahalleye gidiyorum, ne önünden geçiyorum, inan buna...

-Haklısın, sen bu Beyoğlu yaşamında kaç yıldır varsın?

-11-12 yıl var. İlk eşim evlendiğimizden 6 ay sonra öldü. Ben çok çektim...

-Neden öldü? Sen ne çektin?

-Trafik kazası. Eşim öldü, benim bütün kaburgalarım parça parça kırıldı. Kürek kemiğim parçalanmıştı, artı hamileydim. 2 aylık eşim camdan fırladı gitti, ben torpidoyu öyle tutmuşum ki, iyi ki tutmuşum, kendimi torpidonun altına doğru vermişim ki çocuğumu kaybettim. Yoğun bakımda korkunç bir ıstırap çektim ama ben inanıyorum ki Oktay, tamam öbür dünya var inanıyorum, evet inanıyorum. Reankarnasyona asla inanmıyorum. Çünkü Allah bir varlık olarak insanı yaratmıştır. O insan varlık olarak hayatını sürdürecektir...

-Evet...

-Yaşam süresi vermiştir. O insan doğacaktır, büyüyecektir. Çoluğu olacak çocuğu olacaktır. Veya olmayacaktır, yaşayıp ölecektir. Bir insan ilk hayatında o zaman günahları işlesin, insanları öldürsün, yani elinde olan bütün kötülüğü yapsın, ölsün ve bir daha ki hayatında bunları telafi etsin. Olmaz, olmaz böyle şey olmaz...

- Evet Tülay...

-Buna inanmıyorum, kesinlikle reankarnasyona inanmıyorum. İnansam çocuğumu bir daha göremiyeceğim ve çocuğumu bir silüet olarak şimdiki yüzey olarak göremeyeceğim. Öldüğü zaman, sonra başka bir silüet olarak dünyaya gelecek ve o öyle devam edecek. Olmaz öyle şey, mümkün değil; yani senin silüetin toprakta çürüyecektir. Çürüyecektir ama senden sonra gelenler için, seni görmek amacı ile. Biz öldüğümüz zaman zaten sen bizimle berabersin. Yok öyle bir şey olmaz, mümkün değil. Ben çocuk doğurmuşum, benim çocuğum öbür dünyada benimle birlikte olacak mümkün değil olmaz. Ben bir tane çocuk doğurmuşsam. ve o çocuğun silüetini görmek zorundayım. Öbür dünyada da benim yanımda olmak zorunda. Yok benim çocuğumun silüeti başka başka olmaz. Onun günahını kim çekecek? Berikinin günahını kim çekecek? O zaman bir ruh, benim ruhum, benim bedenimden çıkar, başka bedene girer. Müslüman olur, Hıristiyan da olabilir. Herhangi bir şekilde kendi günahlarımı affettirir. Olur mu öyle, bu ruh bendeyken, 3-5 adam öldürürüm. Ben cezaevinde ölim, benim ruhum gitsin bir başka adama girsin, onu temizlesin. Biz ahirette rahat, edelim, olmaz öyle şey. Olmaz, inanmıyorum öyle şeye...

-Başka ne gibi acılar çektin?

-Ben çok acı çektim, ben çektiğim acıları söylemem gerekmez. Çünkü ben 16 yaşında kocam tarafından terkedildim. Annemin yanındaydım; çocuğum hastaydı, bir bileziğim vardı, komşuya verdim, çocuğumu hastaneye götürmek için. Yani bunlar söylemekle bitmez. Bir kadın, bir bebekle kaldığı zaman çekmediği acılar kalmaz. Bu mümkün değil yani, ama en büyük onur, herhalde, Japonlar gibi, Çinliler gibi büyük bir onur vardır onlarda. Evlenmek kısa bir zamanda, ben de evlenecek bir insan bulsam çok güzel olacak.

-Bunlar çok güzel sözler de, hayırlısı olsun. Tülay acılar acılar diyorsun, geçimini nereden kazandın?

-Kocamdan ayrıldıktan sonra bir muhasebe bürosunda, telefonlara baktım. Abdullah Balcı diye bir adam vardı, iyi adamdı. Nakış işinde çalıştım, konfeksiyonda çalıştım. Eee, sonra biriyle tanıştım. Onun yanına girdim, aşçılık yaptım, falan filan...

-Peki bu 22 kere kürtaj ne?

-Onlar birlikte... Aman ben şimdi, benim eee, bir dört sene beraberliğim var. Ben 16 yaşındaydım, o 33 yaşındaydı. Çok seviyordum, öldü. Allah rahmet eylesin... Daha iyi olur bak, sende benden uzak durursan. Karışmam...

-Benden zaten uzaksın, benle ne ilgin var?

-Yok benden uzak dur, yani b.k sorularla üstüme lanet getiriyorsun. (*aklınca benimle gülerek makara yapıyor*)

-Sen hep dost mu oturdun?

-Valla iyisiyle kötüsüyle oturdum. Alkolik vardı, kaçak vardı, daha bir sürü...

-Yav Tülay, bu kadar kürtaj olmuşsun daha da olursan ölürsün?

-Ne yapim canım, spiral olmuyor. Hap alsam zaten kiloluyum. 300 kilo olunca beni kim alır. Oktay bak, 16 yaşında cahillikten, benim çocuğum 2 aylıktı, ben çocuk aldırdım başka birinden.

-Bak Tülay bir şey sorucam dürüstçe cevap ver, hiç parayla yattın mı?

-Hayır yatmadım, hiç yatmadım.

-Hiç yatmadın, yani hep dost oturdun, onlar mı baktılar sana?

-Ben de onlara yardım etfim...

-Hayır şunun için soruyorum...

-Hayır beni...

-Tülay bak şundan soruyorum...

-Ben de çalıştım...

-Tülay bak...

-Bende çalıştım.. Çalıştım Oktay. Oktay ben de çalıştım, onlar bana bakamazdı. Benim çocuğum vardı, annem vardı, şu vardı, bu vardı...

-Sen o kötü meyhanelerde çalıştın ama... Mesela C. C...de.

-Bak ben dediğin yeri belki devir alırız diye gidiyordum.

-Evimin karşısındaydı. Orada herkes parayla gidiyordu...

-Ya, o kocakarı sahibi bana, "yav Tülay" diyor, ne var diyorum, "adam yukarıda seni bekliyor" Ben de sen çık otur, ben oturam diyordum. Falan...

-Peki Tülay fazla üzerine gelmiyeceğim.

-Eee gelme. Ben oooo neler gördüm, yaşadım. Roman olur, yazıcam zaten. Çalışan kadınlar her şeyi bitiriyorlar, kocakarı gidiyo bardağı musluktan dolduruyor, getiriyor sana. Suyu müşteriye kaç para, bir milyon lira. Yarısı dükkanın, yarısı senin. Kocakarı su koyuyor rakıya, keriz mi yok...

-Senin gözünle Beyoğlu nasıl bir yer?

-Bu Beyoğlu bir muamma. Bir an bakarsın ki herkes güzel. Oynuyor, yiyor, içiyor, neşeli. Masaya bile çıkmış göbek atıyor adam veya kadın. Bir an bakmışsın ki aynı adam veya kadın, çökmüş oturmuş ağlıyor. Burası muamma.

-Sebebi ne?

-Muamma. Buranın sebepleri yok. Şimdi bu Gönül Yazar için de aynıdır, Emel Sayın için de aynıdır, ama Gönül Yazar biraz daha yaşlıdır. Daha olgundur. Ne bileyim işte, içinden gelen bir duygu vardır, onu yaşar ama Emel Sayın çevresi vardır, biraz daha gençtir, biraz daha güzel gözüküyor. Ben 33 yaşındayım, ama genç değilim. Günler ileri gidiyor, geri gelmiyor. Bizde de vardır. Yaşlılar bir genç geldi mi kıskanırlar. Oktay'cığım şaka bir yana, Beyoğlu bir muamma, sen de içindesin. Sen daha iyi bilirsin, çevren var. Ben de burda 13 yıldır takılıyorum. Ben senden daha farklı şeyler görüyorum. Biz burda gördüğüm kadarıyla, iyi insanlarla karşılaşıyoruz, kötüsüyle karşılaşıyoruz. Mesela geçen gün bir belediye başkan adayıyla oturduk. Refahtan adaylığını koymuş. Lakır lakır rakı içiyor adam. Konya'dan koymuş. Mesela, Beyoğlu'nun biliyorsun arka sokakları belâdır, benim de bir kere eve giderken üç metre bir adam saldırdı. Çantamdan bıçağı çektim, önümde diz çöktü valla. Benden bir metre daha büyük Allah canımı alsın, geç lan dedim; delikanlı mısın lan dedim, s.ktirdi gitti kaçtı. Ama bir kere, Tarlabaşı'nda evin önünde geceleyin, yaşlı bir adamı, bıçakladılar. Soydular gördüm, Öyle ya, bu Beyoğlu bir muamma.

-Başka bir şey var mı?

-Oktay... Oktay, bak benim kafamda, çok güzel bir jenerik var, jenerik film yani...

-Ne jeneriği? Hikayedir o...

-Jenerik, Jenerik. Çünkü, bu ne hikaye olarak, ne de senaryo olarak, söylemek istemiyorum. Ama çok harika bir olay..

-Konusu ne?

-Konu şu; bir kız 15 yaşında evlenerek gidiyor evinden, çok zengin bir adama aşık oluyor. Annesi karşı çıkıyor, adam da karşı çıkıyor, kızın kendi babası ölüyor. Annesi de o aşık olduğu adamla evleniyor, ama sürpriz var sonunda. Kız o adamın, kızı, annesi zamanında o adamla olmuş. Hamileyken o yaşlı adamla evlenmiş ve çok şeyler yani.. Bunun daha devamı var. Devamı da hep sürpriz, hep sürpriz. Çok severim, korku filmlerini çok severim, sabaha kadar.

-Gelecek hakkında ne gibi hayallerin var?

-Eee işte evlenmek, çocuğum olsun. Aldırdım bir tane, yeni rüyama girdi erkekmiş. Kızım olsun istiyorum.

-Senin hayatın çok kısaymış?

-Benim hayatım, sen var ya, böyle basamak çık. Çünkü işte ne bileyim, bin tane basamak var orda. Şu anda sen bir tane basamak çıktın. 999 tane basamak daha duruyor. (*Hafif sarhoş hüzünlü anlatıyor*) B.k, bomb.k bir hayat. Keşke daha iyi şartlarda tanışsaydık ama yok işte... Aman..

-Sana son soru, hükümetler hakkında ne düşünüyorsun.

-Ne düşünücem, benim hayatım gibi bomb.k.

-Teşekkür ederim Tülay.

Not: *Kemancı Kültür'de Maruf Tanboğa'nın resim sergisini görün.*

Yazışma Adresim: *Nevizade Sok. 28/A Beyoğlu - İstanbul*
Tel: *245 32 76* **Faks:** *292 03 09*

Eve giderken üç metre bir adam saldırdı. Çantamdan bıçağı çektim, önümde diz çöktü valla. Benden bir metre daha büyük Allah canımı alsın, geç lan dedim; delikanlı mısın lan dedim, s.ktirdi gitti kaçtı. Ama bir kere, Tarlabaşı'nda evin önünde geceleyin, yaşlı bir adamı, bıçakladılar.

Akşamsefası

"Namıs" Temizliği

Başında orlon şapkası, kulaklarındaki kalın ve uzun ak kıllar, yetmezmiş gibi iki karış ak sakalı, sırtına Apaçiler gibi örttüğü rengarenk battaniyesiyle atmışlardı onu Cezaevi'nin "revir" koğuşuna; hem öyle bir revir koğuşu ki, ne güneşin ne de doktorun girdiği görülmemişti...

"Revir" koğuşunun ameliyatlıları, saralıları, tüberkülozları, uyuzları, koleralıları, yaralıları, yüz felci geçirenleri, astımlıları arasında tek "sağlam"dım; beni de güya "can güvenliğim" gerekçesiyle hastaların arasına atmışlardı(!) Diğer koğuşların kalabalık olduğu, mahkûmların yerlerde yattıkları konuşuluyor, 50 m^2 alana 20 hastanın düştüğü "revir" koğuşu ise, adım atacak yeri olmamasına rağmen cezaevinin locası sayılıyordu...

Herkes kendi canının, ağır cezalarının, yoksulluğunun tasasına düştüğü için nezaket kuralları, büyüklere saygı, üleşim gibi değerler de anılmıyordu; bu yüzden 82 yaşındaki o adamı da koğuşa attıklarında umursayan olmamıştı...

Göçebe bir Kürt aşiretinin hatırı sayılır büyüklerinden biriymiş, ama oğullarına uyup Bursa'ya yerleşince her şeyin nasıl da altüst olduğunu anlatmaya çalışıyordu yarım yamalak Türkçesi ile... Bursa'nın, hapishanenin değil, yaylaların adamıydı o...

İhtiyacı olan ne varsa verdim; yemeğini sundum ve dedelerime de benzediği için bulaşığını yıkadım, yatağını hazırladım.

"Vallahin sen Hz. Hızır'dır Yılmaz beg" deyip duruyordu küçük jestlerime karşılık.

Akşamları kulaklıkları takıp volgmana koyduğum bir kasetle koğuştaki sesleri bastırıp çalışmaya çalışırdım. Ama ise bir yolunu bulup hep yakınımda bir yerlerde oturur, uzun uzadıya beni incelerdi.

"Amca"demiştim ben ona ve hiç sormamıştım adını da. İlk günün akşamı yine çalışmaya çalışırken sokulup fısıldadı:

"Bende keşkün cilet vardır; verem sakalların tertemüz et!" Sonraki ve daha sonraki gün de aynı talebi yineleyince:

"Senin de sakalların var amca. Neden kesmiyorsun?" diye sorduğumda yadırgadı biraz:

"Ben 1972'de Kâbe'ye gitmişem. Benim sakalım Hz. Muhammed'in sünnetine göredir..."

"Ben de, ben de çıkınca doğru kâbeye gideceğim amca!" deyince, ağzı kulaklarındaydı:

"Vey maşallah! Vallahin el âzim sen Hz. Hızır'sın..."

Bir hacı adayı olduğum için amca daha bir sevdi beni. Koğuşta bazı mektuplara yanıtlar, kartlar yazmaya çalışırken bir süre etrafımda dolanıp mırıldanıyordu:

"Maşallah! Vallahin nüfus memurları bile senin kadar çalışmıyor..."

Ben nüfus memurlarını pek çalışkan bilmememe rağmen, dışarıda ölümlerin, doğumların artmış olabileceğini düşünürdüm; ne de olsa benden bir ay sonra getirilmişti...

Bir gün koğuş masasına serdiğim katlanmış gazetenin üzerinde mektup yazdığım bir kağıdı görünce irkildi ve şaşkın şaşkın mırıldandı:

"Vey Maşallah senin ne kadar güzel bir yazın vardır! Vah vah Yılmaz beg, bari bir mamur olaydın, maaşa yazılaydın!"

"Ben memur olmak istemedim amca"dedim.

"Niye? Sen bu yazıyla boşta kalacaksın?"

"Ben istesem de devlet beni memur yapmaz amca"dedim bu kez. "Nasıl yapmaz! Devlet bele yazı, bele efendi adamı nerden bulacak." derken, içtenlikle söylediklerine gülümsememe şaşırıyordu...

Koğuşta günler akıp gidiyor ve amca ise, her jestime karşılık ya Hz. Hızırlığımdan söz ediyor ya da hep en iyi dileğini yineliyordu:

"Bütün daşlar senin ayağın öğünde pennir olsun Yılmaz beg!" önce şaşırmıştım neden"peynir" diye; sonra peynirin, onun kafasında kentlinin "vernel"i gibi bir yumuşaklık imgesi olduğunu öğrenmiştim.

TV programlarında bazı kadınların fütursuz davranışlarına çok içerleyerek birden beyaz camla konuşmaya koyulup zıvanadan çıkıyordu:

"Erkeğler olmuşlar rezil! Zaman karilerin zamanıdır! Hele bak, elini erkeğin başına nasıl vuriy! Saçını açmış, her yanını açmış, lânet gele bele kariya!" dedikten sonra da koğuşa dönüp bir söyleve başlıyordu:

"Hz.... demiş ki erkeğün üç, karinin yedi tene şeytani vardır!" Önceleri gülüp geçtim bu şeytan sayılarına; hatta tanıdığım kadınlardan fazla şeytanlarını ben cezaevinden çıkıncaya kadar (kimi şeytanlarla başedebilmek için) ödünç istemeyi bile düşündüm. Fakat sonra, baktım şeytan sayılarını bir akademisyenin bilimsel tezi gibi savunuyor; bu yüzden sordum:

"Amca, sen bu şeytanları gördün mü, saydın mı?"

"Yooh, ama kitapta ele yazıyor..."

"Peki sen kaç evliydin?"

"Üç..."

"O hâlde eve bir kadındaki yedi şeytan yetmedi mi sen tuttun yirmibir şeytanı eve topladın? Sen şeytanlarla işbirliği yapıyorsun amca" dedim.

Mahçup, ezik gülümseyip sustu ve o günden sonra şeytan sayıları hakkında bilgi vermedi koğuştakilere....

Kosovalı mültecilerin tv'deki görüntülerine bakıp; "Bunlar esir midirler? Hangi ecnebi millettendirler?" diye soran da oydu.

*

Amcanın cezaevine getirilme nedeni "namıs"tı, biliyordum; ama bir gün yanıma oturtup koyu cezaevi çaylarımızı yudumlayarak onun "namıs" suçunu ve anlayışını bir sondaja koyuldum:

"Neden geldin, nasıl geldin amca hele bir anlat" dedim.

"Vallahin Yılmaz beg, namıs için gelmişem" dedi.

"Namusu temiz ettin mi bari?"

"Hee, tertemiz olmuştur..."

"Peki nasıl olmuştur? Namus nasıl temizlenir, sen nasıl temizledin bir anlat" dedim; gözlerini kısıp anlatmaya koyuldu:

"Evvelde biz koyde rahattıh. Bursa'ya geldin, her şey poh oldi. Benim oğluma dedim sene bir Kürt kızi alah. Dedi yoh, Bursa'da ben bir kız görmüşem, çok parlaktır, dedi ben onu isterem."

"Eeeee amca."

"Sonra Yılmaz beg, ben dedim oğlum sözün gerçeğini konuşuyorum;

Bursa'nın kızından bize heyr gel-mez! Dedi yooh illehim o olacak! Dedıh madem cenabıallah onun kaderini de ele yazmış, gidah istiyah. Gettıh istedih, vallahi köyden çok koyun sattım, kıza üç milyer ziynet tahtık, ele verdiler kızı."

"Eeee..."

"Sonra, benim oğlum askere getti. Bir gün hêber geldi ki, benim gelinim dışarıda bir pastahanada bir erkeğlen oturuyor. Duydum, oğluma tilefon ettim. Dedim oğlum hâl mesele bele. Tez gel! Vallahi oğlum yüzbeşiden izin aldı geldi, silahı aldı, herifi vurdi; ama kızi vuramadi. Kız babasının evine kaçti, polesler de oğlumu tutti, kızi vuramadı. Yalnız düşmanımızı vurdi.

"Düşman dediğin kimmiş, Bursalı biri mi?"

"Yok vallah, benim kardaşımın oğluydu..."

"Kardeşinin oğluna neden düşman diyorsun?"

"Kardaşımın oğlu gelınımle barabar görüşmüş; o zaman düşman olmuştur Yılmaz beg!"

"Fail belli, maktûl belli; peki seni neden getirdiler?"

"Yalanuz ben değil, üç oğlum da hapıstedir. Düşmanı vuran oğlum askerdi. Onu asker hapıshanasına bıraktılar. Küçük oğlumu Eskişehir'de tuttilar; onu da orda hapse bıraktılar. Böyük oğlum de heste değildi, öbürsi kavıştadır, o da burdadır."

"Hepinizi birden neden aldılar onu anlat amca?"

"Esker oğlum demiş silahı babam verdi. Karakolda küçük oğlumu çok vurmuşlar, o da demiş düşmanımızı asker abem vursun diye evinden ben dişari çağırdım; bu aklı da bene böyük abemle babam verdi. Şimdi de biz hepimiz cinayete teşebbüs yapmışıh diye savcı yazı yazdırmış. Hepimiz mahkûm olduh, evde yalanuz karilar kaldı!"

Amca sözünü bitirince derin bir of çekti. Ben ise şaşırıp kalmış, buruk buruk bakıyordum; söylemeden edemedim:

"Kadını bir pastanede otururken görmüşsün ve sen bir sülaleyi kurutmuşsun. Dışarıda çocuklarınız kimsesiz, çok sayıda dul kadın ve geride dört mahkûm, bir ölü topunuz mağdursunuz amca" dedim.

Ağlayacak gibiydi; mırıldanırken sesi titriyordu:

"Ne yapah, Allahın kaderi işte Yılmaz beg..."

Bir süre karşılıklı sustuk; amca gözlerini benden kaçırıyordu. Heybetli gövdesi kasılmış, yüzü bir matem kuşanmıştı. Ben ise gözlerine baka baka o bıçak gibi sessizliği dağıtmaya çalışarak sordum:

"Boşver şunu bunu, namus temizlendi mi amca, sen onu söyle?"

Bir an gevşedi ve acı bir tebessümle yanıtladı:

"He vallah. Namıs tertemiz olmuştur..."

Sonra birlikte sabırlı, vakur bir hapishane gecesinin ölümcül sessizliğine kaldık. Bir gecenin daha üzerine örtüldü yüreklerimizin kapısı ve orada, bir kez daha ben sanki bütün yaşları, yaşlıları yaşadım gibiydi sırtüstü kalmışlığım...

Bir şairin işinin şiir yazmak olduğunu, şairin şiirden başka hiçbir konuda düşünmemesi ilgilenmemesi gerektiğini düşünenler hayli çoğunlukta; ama onların rahat olmaları gerektiğini eklemeliyim: Çünkü ben, yargılanmalarımda, savunmalarımda ve bütün itirazlarımda bir şair olarak ortaya çıkmıyorum. 1978'den bugüne bir siyasal geleneğe aitim ve geleneğin adamının vicdanını kurtarmaya çalışıyorum sadece... Herkes yangından mal kaçırır gibi kendi vicdanını kurtarmaya çalışmalıdır. Herkes kendi vicdanının önünü süpürürse, bütün ülke bembeyaz olur...

***Ahmet Altan,** "Aktüel" dergisinin 412. sayısında yinelemeyi gerektirmeyecek kadar, Türkiye'de entelektüel misyonundan söz ediyordu: "Devlet çöktükçe, devlete düzülen övgüler artıyor, gazete haberciliği pespaye bir şovenizm propagandasına dönüşüyor, herkes birbirini devleti çökertmekle suçluyor, her yerde hainler araştırılıyor, birileri linç edilsinler diye kalabalıkların önüne atılıyordu(...) İşte böyle zamanlarda, özellikle geri kalmış toplumlarda hayatın manasız bir kenar süsü gibi görülen entelektüellere hayati bir görev düşüyordu. Bu görev, belki de görevlerin en zoruydu; kendi halkınla kavgaya girişmek, gerçekleri söylemek için kendi halkının lânetini, kendi devletinin hiddetini göze almaktı..."*

Ayrıca, Mayıs 1999 tarihli "Öküz" dergisinde **Cezmi Ersöz** dostumun benimle yaptığı söyleşide yer alan her satır, Cezaevi idaresinin dışarıya çıkarılmasına izin verdiği yanıtlardan oluşuyordu; Bursa E Tipi Cezaevi savcısı, cezaevini, Devleti, Bursa Cum. Başsavcısı Emin Özler'i zan altında bırakılabilecek kesitleri çizmem koşuluyla yanıtlarımı "Öküz" dergisine gönderebilmeme izin vermişti. Bu nedenle, o yanıtlarımda "devleti itham etmediğim", hatta "akladığım" vb. sığ ithamlar yönelten bir radikal süreli yayının yazdıklarını esefle karşıladığımı ve bu önyargılı ve ait olduğum gelenekten izole edici yaklaşımlara yanıt vermek istemediğimi duyururum... Dostça!

Akşamsefası

YILMAZ ODABAŞI

Kötü Şair Şerafettin "Gökyüzü"

ŞİİR VE OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA VE REJİ : YONCA AKPINAR

Ulan gökyüzü

bir mermide alırdım

seni

aşağıya

lâkin yapamam

komşularım uykuda

Akşamsefası

(Bu Şiirin Sonu)

Silaha gerek yok. Kan akmayacak...Temiz, acısız ve masrafsız bir iş yapacaksınız. Jilet, ip, havagazı ya da şöyle yüksek bir yer fikrini aklınızın en tenha köşelerinde bile barındırmayacaksınız. Ölmek mi istiyorsunuz, gerçekten ? O zaman kendinizi sıradanlığın şevkatli kollarına bırakacaksınız. Zamana teslim olacaksınız.

Tövbeeeee

Nedir şimdi bu, bir kamera şakası mı? Memleketin eli yüzü düzgün en değerli bakanlarından biri aniden intihar etmeye karar veriyor. Kafasına iki kurşun sıkıyor. Çok çok büyük bir şans eseri kurtuluyor. Hastaneydi, Ecevit'in ziyaretleriydi, intihar üzerine onca köşe yazısıydı derken 6 güne kalmadan bir kaç yara bandı ve tamponla, neşe içinde, güle oynaya hastaneden taburcu oluyor. Ve bakan bey'in muhtemelen eski görevine dönmesi bekleniyor. Neşesi yerinde gözüküyor... Sanki "onur" ile ilgili bir mesaj verilmeliydi de verilmiş gibi. Sanki bir ilke imza atılması gerekiyordu da atıldı gibi, Sanki kelimenin tam kendi manası gibi, "sanki" gibi... Şimdi herşey eski tas eski hamam...

...da, nasıl yani ?

Yahu ne oldu o kafaya sıkılan iki kurşun. Ya da ne oldu kafaya iki kurşun sıktırmayı gerektirecek nedenler? Sorumsuz demeçler, demeçlerden haber çıkarmalar, yalan yanlış yorumlar, sorumsuzluk vesikaları... Hepsi hemen arşivlerin tozlu tozsuz raflarına mı kaldırıldı?

Yani, n'oldu sonunda? O savcı neyi soruşturdu, ne çıktı ortaya, kimdir sorumlusu bu tekil cinayet teşebbüsünün?

Koccaaa intihar, şaka değil öldürme teşebbüsü sadece bir kaç yara bandajı kadar iz mi bıraktı yani ruh dünyasında sayın bakanın, karısının ya da pek sayın başbakanın ve karısının ? Şimdi hiçbirşey olmamış, yaşanmamış gibi yapmak zorunda mıyız biz de? Unutulmalı mı yani olmaması gerektiği halde olmuş bütün tatsızlıklar ? Hayat kaldığı yerden devam mı edecek, şimdi... IMF görüşmeleri, irtica ile mücadeleler, koalisyonlar, sıradan sıkıcı hayatlar... O hayattan bile önemli olan görevlere geri mi dönülecek? Anlaşılan o ki, ne emeklilik, ne yeni bir hayat planı, ne de ölümün eşiğinden dönüldüğünde başlanan "yeni hayatlar filmi" dünyanın bu sınır aralığında yaşanmıyor. Onlar yalnızca Hollywood filmlerinin kötü senaryolarında saklı. Geçtiğimiz aylarda **Nihat GENÇ** her zaman ki gibi sözünü sakınmadan **Leman**'da yayınlanan yazılarından birine "HAYAT BUYSA, .MINA KOYAYIM" diye başlık atmıştı.Kusura bakmayın ama hayat ve ölüm meseleleri bu kadar kolay ve basitse "BEN'DE KOYYYİMMM, HAYATIN VE ÖLÜMÜN UYGUN BİR YERİNE..."

Kimi karakterler, ya da kişilikler hayatta üstlendikleri görevlerin altında kaldıkça, ezildikçe normal karşılanacak bu tür infiallerde. İntihar bile eskiden köprü üstüydü şimdi hayatlar üstü sıradan bir teşebbüs aşamasında. Zira insan değil önemli olan, mevkiler, kartvizitler, kazanılan paralar, tutulan koltuklar. "Hayatın anlamı bu" çünkü kimileri için . Gerisi hikaye... Herşeyi feda edebilirsiniz bu uğurda, eşi, dostu, arkadaşları hatta kendinizi bile. Hırs bir kere bürüdüyse gözlerinizi, hayatı "iş" gözlüklerinden görmeye başladıysanız, vay haline sizi dost bilenlerin ve tabii farkında olmasanız bile kendini tanıdığını zannedenlerin.

Pazarlamacılar, mühendisler, memurlar, gasteciler, yazarlar, ressamlar... Hayata yaptığınız iş ile tutunuyorsanız vay haline hayatın. 'Hırs'ın adı artık 'tutku' diye anılıyorsa, rating'in, satış rakamlarının, kapılan koltukların miktarı, "başarı" olarak yazılmaya başlanmışsa hayat hanenize... Bir de, evde, arabada, tuvalette, yatakta iyi günde kötü günde aklınızın her köşesini teslim almışsa ince iş stratejileri, ayak oyunları, dedikoduları... Aşktan bile önce iş geliyorsa, herşeyden önce iş geliyorsa, mutluluk eşittir iş oluyorsa, "tamam" demektir . Tamam, tamam...

İşte intihar bile bu kadar sıradanlaşıp, legalleşebiliyor o zaman.

Oysa, "HAYAT ŞAKAYA GELMEZ", arkadaşlar. İntihar şakaya gelmez, ölümle şaka olmaz...

Aman haaaa, sakın haaa, tövbe haaa...

...ya da, vurun kardeşim siz de kendinizi. Ama bakanların, başbakanların sorumluluk hisleri içinde veya o şartlanmış pavlov refleksinde yapmanız şart değil. İşin kolayına kaçıp ardınızda kalacaklara acı çektirmek, üzmek, akıllarına kara noktalar, soru işaretleri düşürüp gizliden gizliye sadistçe tatmin olurken çekip gitmek yoooook. Vurmayın diyen de yok. Siz de kendinizi vurun, ama 'hayata' vurun...

Silaha gerek yok . Kan akmayacak...Temiz, acısız ve masrafsız bir iş yapacaksınız. Jilet, ip, havagazı ya da şöyle yüksek bir yer fikrini aklınızın en tenha köşelerinde bile barındırmayacaksınız. Ölmek mi istiyorsunuz, gerçekten ? O zaman kendinizi sıradanlığın şevkatli kollarına bırakacaksınız. Zamana teslim olacaksınız. İnadına yaşayacaksınız...

Sürü bekliyor sizi. Arasına alıp herhangi birine dönüştürmek istiyor. Korkmayın, katılın sürüye. Korksanız da katılacaksınız. İnanacak, güvenecek, kanacak, aldanacaksınız. Çok geçmeden siz de güvenilmez, inanılmaması gereken, kandıran, aldatan bir insan olacaksınız. Boşuna güvenecek bir çift göz, söz, umut, hayal, aramayın. Sırtınızı dayayacak bir duvar, bir dost, iki tost aramayın. Bulamayacaksınız... Ama yaşayacaksınız. Hadi daha doğrusunu sizden esirgemeyelim. "yaşarken ölüyor olacaksınız." Nasıl yani'si yok. Siz buna göre programlandınız. Bir nevi KAZIM SLX (ne kadar komik değil mi, ehiehiehiehi...) Kara önlüklerle, kara tahtalarda yazıldı hayatınız. Zamana aldırmayan, zamanla değişmeyen, zamana uyup değiştirilemeyen müfredat programları ile büyütüldünüz. Sivil kıyafetler içinde birer komando olarak yetiştirildiniz, yetiştiniz hepiniz...Elbette hayata da böyle tutunacaksınız. Hayatın size sunduğu sıradan durumlar bile önünüzde aşılması gereken hedefler olarak duruyor. Bu hayat sürekli sizden kendinizi kanıtlamanızı bekliyor. Her an, her yerde, her zaman... Bir ev ödevi ile, iş ödevi arasında harcanan hayatı, Pazar gecelerinin huzursuzluğu içinde yoğrulmaktasınız. Ne siz farkındasınız, ne de pişmansınız.

Herkes kendi egosunun bile değil toplumsal bir egoizmin kurbanı. Kibir bile lüks oldu...

Tabii, elbet, mutlaka vardır sizi de bunaltacak IMF görüşmeleri kadar "önemli" meseleler ya da Mesut YILMAZ, Güneş TANER gibi (eksik olsun) işbilir, işbitirir borsacı arkadaşlar. Çoktan yaratmışsınızdır sırtınıza özenle saplayacakları bıçakları ile tetikte bekleyen Bürütüslerinizi. Onlara "Sen de mi ?", diye hiç sormadınız, doğru cevabı hiçbir zaman "ben de mi ?" sorusunda aramayacaksınız... İşte bu yüzden onlar Borsa'da kazanırken, siz karaborsada harcanacaksınız.

Yeterince sizi üzecek insan yoksa, siz üzün kendinizi. Self - servis kötü muamele... Ne de olsa "İnsanın kendine en büyük ceza yine kendisi." Sessiz telefonlardan olmadık manalar çıkartın. Bildiğiniz cevapları kendinizden saklayın..

Bu ülke çelişkileri normal hayatın bir parçası olarak sunuyor. İki ay önce tavsiye ettiğimiz bir kitap (Nadire Mater MEMEDİN KİTABI) dördüncü baskısından sonra yasaklanıyor. Hafta sonu teferruatlı anatomi ansiklopedik magazin eklerinde 'o muhteşem', 'o harikulade', 'o aman tanrım!' vücudunun görülmedik yerini bırakmayan 'magazin eki, kapa sanatçısı' Hande Ataizi tuvalet camında estetikli burnunu saklamaya çalışırken mahsur kalıyor, düne kadar takdir ettiğimiz Beyaz bile (herşeye, herşeye, herşeye rağmen) saygı duyulması gereken Demet ŞENER aşkını, kaçamağını, zamparalığını magazincilerle, televolecilerle paylaşıyor. ("Kız bana sağktı abi !!! ehiehiehiehi.. komik, komik, çok komik). Öcalan davası da bir klişe oldu ya sonunda. İdam'a kadar haber değeri taşımıyor. Herşey espri çünkü, herşey komik, herşey geçici, herşey sıradan. Bir tek şu herşeyden ön planda tutulan işler, kariyerler, azgın hırslar var, ün, şöhret, para, kariyer, başarı var sıradan olmayan.

Cinnet bu olmalı işte. Ya da ne ise işte adı 'sosyolog Ecevitler' bulmalı. İntihar bile sıradanlaştırılıyor. Derin devlet, derin stratejiler ile uğraşa dursun, sıradan olmaması gereken hayat politikaları nasıl da yüzeyde bir yerde belirleniyor...

Düşünsenize iki kurşun kafanızı delmiş geçmiş ve siz hayata hiç bir şey olmamış gibi kaldığınız yerden devam ediyorsunuz. Unutuyor, unutturulmaya çalışıyorsunuz. Koro hep bir ağızdan bu tavrınıza iftiharlar düzüyor.

Tüü, kaka, aman ha, sakın ha, bi daha; tövbeeeee...

Bu ne şimdi peki ? Bu daha büyük bir ihanet değil mi şimdi hayata ? Böyle bir fırsatı bile göremeyen insanlara ne demeli? Boşversene kardeşim artık şu IMF görüşmelerini, hadi onlar senin yüzüne bakmaktan utanmayacaklar sen nasıl bakacaksın bir daha Güneş'in, Mesut'un suratına?.. Boşversenize şu hayatınızın merkezine oturttuğunuz işinizi, kariyerinizi . Boşversenize bir kez olsun bugüne kadar değer verdiğiniz kendinizi. Ölmek var dönmek yok mu, yani?

Nedir yani bu takıntı, bu hırs, bu gözü dönmüşlük?

Madem çok bunaltıyor işiniz sizi, istifa edin, emekliye ayrılın (bu ayrı bir yazı mevzu) Baktınız kötü gitmeye başladı, başlayacak herşey en sevdiğinizi bırakın, terk edin. Okumakla bi bok olunmuyor bu memlekette 3 ya da 4 yılda değil 5 yılda bitirin okulu, n'olucak sanki. Ya da çok mu canınız sıkıldı çekin gidin kardeşim, yiyosa intihar etmek yerine çekin gidin...

...olmadı vurun kendinizi hayata. Siz vurmazsanız, o vuruyor nasıl olsa.

Sanal hayatlarınızda yarattığınız kördüğümü, banal hayatlarınız çözüyor.

Ama 'hayatla şaka olmaz', hocam. Aman arkadaşlar, aman ha, sakın ha,tövbeee...

Arşiv

B. Baykam'ın Beklenen Yanıtı!

Medyaya tütunma performansını ve biçimini bildiğim için, geçtiğimiz hafta bu sayfalarda çıkan "Alooooo" yazısına, Bedri BAYKAM'ın tepkisiz kalmayacağından emindim. Uzun süre cevap gelmeyince, endişelendim. Tam 'acaba geldi de bana mı ulaşmadı, arada bir yerlerde kayıp mı oldu yoksa ben mi Bedri BAYKAM'ı yanlış tanımışım' diye düşünürken bir e-mail imdada yetişti. Bedri BAYKAM yazıyı okumuş ve büyük bir olgunlukla yazıp çizdiğimiz fikirleri "genç" ve "heyecanlı" olmamıza bağlamış. Şu Aysu (özellikle, inadına n'siz) KAYACI ile Paris çekimleri dışında bütün mevzulara da şaaak diye cevabı yapıştırmış. Baykam'ın özellikle düzeltme yapmamızı rica ettiği bir konu var. Olgun yaşı, değerli fikirleri ve engin sanat gücü bir yana kişilik haklarına saygımızdan düzeltilmesini istediği bölümü, noktasına bile dokunmadan, aynen yayınlamak boynumuzun borcu. Gerçi ben düzeltilmesi istenen "yağlı güreş" happening'leri ile ilgili fotoğraflı haberi de burada yayınlamak istedim ama bir türlü bulamadım. Koskoca medya plazaların arşivlerinden bile bu haber ve fotoğraflar nasıl olduysa uçmuş gitmiş. Bir incelik yapıp siz ya da Bedri Bey, bu haberi fotoğrafı ile birlikte bana ulaştırabilirse ben de (ömür boyu hafızamdan çıkması zaten mümkün olmayan) bu değerli haberi arşivimin nadide bir köşesinde "toplumumuzun kabız ve tutucu kesimlerinin, dadaist provokasyonu tam ortasından ısırarak dişlerini kırdıkları, happening" başlığında saklamak isterim. Özür konusunu "genç" ve "heyecanlı" hafızam yanlış hatırladığı içinse, düzeltir, özür dilerim. Veeeeee işte. Karşınızda BEDRİİİİİİİİİ BAYKAM:

"....

Sizden özellikle düzeltisini yapmanizi rica ettigim ana konu ise, su meshur yagli güres konusunda yazdiklariniz. Ne görsel, ne sözlü, ne de yazili hiçbir medya organinda, hiçbir zaman, hiçbir oranda bu Happening'den bir pismanlik duydugumu belirtmedigim gibi, tam tersine bu sorumlulugu sürekli olarak üstlendim ve bugün ortami veya geregi olsa tekrar yapacagimi da özellikle vurguladim. Sunu bilmenizi isterim ki, çiplaklik ve cinsellik benim için hiçbir zaman ayip olmadi ve olmayacak. Bu olsa olsa bunlardan "utananlarin" kendi içsel sorunlaridir. "Yagli güres" ise herhalde artik sanat tarihine en kalici etki birakan ve en çok konusulan gösterileri arasinda.

Toplumumuzun kabiz ve tutucu kesimleri bu Dadaist provokasyonu tam ortasindan isirarak dislerini kirdilar

....."

Bedri Baykam

Çalışın; Daha Çok Çalışın!!!

Emekli olduğunda yaşı ya 40 ya da 40'ları aşmamıştı. Yılların tecrübesi, yılların yorgunluğu ile kol kola dans ederdi. İşi isterdi, ama emekli olup ikramiyesini almayı daha çok istemişti. Zaten sıtkı da sıyrılmıştı kendine itiraf edemese de işinden. Parasını aldı, istifayı bastı. Yıllarca memurluk yapmış bir adam ticaretten ne kadar anlarsa, o da o kadar anlardı. Gitti o dönem tefecilik yaptığını battıktan sonra öğrendiği, dost sandığı bir arkadaşına tüm birikimin teslim etti. Ayda başlangıçta fena bir para gelmiyor değildi, ammmmma adamda evde oturmaktan sıkılıyordu. Baktı afakanlar basıyor evi ve evde bekleyen ihtiyar genci, yıllardır yastık altında biriktirdiği paralarla hiç bilmediği bir iş kolunda dükkan açtı. Çok geçmedi, battı, tabii, elbette, herhalde... Battı balık yan gider. Bir süre sonra yılların birikimini teslim ettiği tefeci bozuntusu da kastelli furyasından payına düşeni aldı. Yılların emeği, alınteri, namuslu bir hayatın birikimi uçtu, uçtu, uç oldu.

İşler zora girince 50'lerin eşiğinde yeni bir iş aranmaya başlandı. Ama gençlerin heryerde kapıya dayandığı, aç kaldığı, iş aradığı bir ülkede yaşıyordu. Emekli bir devlet memuruna elbette iş yoktu. Torpiller, tanıdıklar derken sözleşmeli bir memuriyettir yeniden başladı. 20 yıldan sonra yeniden memur olundu, memur olmak zorunda kalınıldı. Yıllarca çalışmış, çalışmış, çalışmıştı.. Çalışmaktan başka ne kendisine ayıracak, ne de bugünlere geldiğinde ne yapacağını düşünecek zamanı kalmamıştı. Sabah 8 akşam 5 mesaileri, aşırı gelişmiş sorumluluk hisleri, mazbut yaşamı ile Özal'ın işini bilen memurlarından biri olamamıştı. Daha çok bir Aziz Nesin romanından fırlamış biri gibi hayatını sıradan bir kahraman olarak yaşamıştı. Bir tutuklu gibi emekliliğe gün saymıştı. Bu sefer zaman onu saydı. Çok geçmedi, Kit'de bütün kapılar üzerine kilitlendi. Yaş haddinden bir kez daha emekli edildi.

Sonrası ne olacak, yine işsizlik, yine sıkıntı, yine yalnızlık.

Önceleri mahallenin kahvesine takıldı, piştiydi, tavlaydı zaten hiç sarmamıştı hele bu yaştan sonra hiç sarmadı... Sonuçta mahalle kahveleri emeklilerin en gözde yeriydi ama o da henüz o kadar ihtiyar değildi. Kendi halinde bir müslümandı, yaşlandıkça dine yakınlaştı. İçine ölüm korkusu girdi, o da kalkıp hacca gitti... Pek de mutlu dönmedi. Huzurdan çok sıkıntılı gibiydi.

Olmadı... Hep bir şeyler eksik kaldı. Bir iş güç sahibi olmadı, bir hobi sahibi olmadı, kendi hayatına sahip olamadı. Yıllarca emeklilik günü hesaplarına tutunmuştu. Şimdi tutunacak bir şey olsa iyi olurdu ama , ama yoktu. Bulmadı... Bulamadı. Sabahları gazetesini okumaya, öğleden sonrada hayatı bir kez daha gözden geçirmeye başladı. Ne yabancı memurlar kadar dünyayı gezecek para birikimi vardı. Ne de bahçesinde oyalanabileceği bir evi... Ne bir hobisi, ne de kendine ait bir 'şeyi'...

Neyse ki karısı yanındaydı, çocukları, torunları sağlıklıydı. Onlar için yaşamıştı, mücadele etmiş, endişelenmiş, sevinmiş, hayatını vermişti. Ama işte onlarda kendi düzenlerinde, iyi kötü mutlular, gibiydi...

.....

Şu hikayenin sonuna gelmeden bir ara verelim.

Şimdi deniliyor ki eğer emekli yaşı bilmem ne olmazsa devlet batacak, ya da emekli yaşı bu olursa kimse emekli olacak fırsatı bulamayacak, ölene kadar çalışmak zorunda kalacak. Bu tartışmalar pek namuslu sendikacı abilerin , pek muteber bakan abiler ile al takke ver külah çözeceği garanti , tartışmalar. Ama ortada ıskalanan durumlarda var. 25 yıl, 30 yıl , 35 yıl az değil arkadaşlar. İnsan bu yılları yaşayacak doğru dürüst fırsatı, imkanı, parayı bulamayacaksa... Çalışırken mutlu olamayacaksa... Açlık sınırında , otobüs duraklarında, gecekondularda bir ömrü tüketecekse... Ve bunlar için endişelenmek, eylem yapmak, karşı çıkmak , düşünmek yerine emeklilik yaşı için bunca mücadeleyi verecekse, desteklenmesine elbette sonuna kadar desteklenecek de...

Neyse.

Milyonlarca genç kapıda beklerken orta yaşlı emeklilerin iş bulamayacağını adım gibi biliyorum. Çalışma şartlarındaki acımasızlıkla yaşama şartlarındaki sefillik arasında çok da fark olmadığının , asgari ücretin komikliğinin de farkındayım, amma... Sizi bilmem de ben bu filmi gördüm. Binlerce emekliden biri olan yukarıda anlattığım adam hiç hak etmediği kadar genç ihtiyarladı. Haksız yere mağdur olmak zorunda kaldı. O adam kiminiz babasıydı, kiminizin annesi , amcası... Yani, geleceğinizin aynası.

conan@ibm.net CÜNEYT ÖZDEMİR

Bütün Zamanların En İyi On Kitabı

Haz: Oylum Gölbaşı

Oral Çalışlar: 1. Kızıl Orkestra, *Gilles Perrault* **2.** İstanbul Entrikaları, *Barry Rubin* **3.** Benim Adım Kırmızı, *Orhan Pamuk* **4.** Kılıç Yarası Gibi, *Ahmet Altan* **5.** Semerkant, *Amin Maaouf* **6.** Dost Dost ile Kavga, *Enver Gökçe* **7.** Hasretinden Prangalar Eskittim, *Ahmed Arif* **8.** Bitmeyen Kavga, *John Steinbeck* **9.** Demir Ökçe, *Jack London* **10.** Paris Düşerken, *Ilya Ehrenburg*

Ahmet Yıldız: 1. Karamazof Kardeşler, *Dostoyevski* **2.** Moby Dick, *Herman Melville* **3.** Martin Eden, *Jack London* **4.** Don Kıyısında Hasat, *Şolohov* **5.** Ekmekçi Kadın, *Montegin* **6.** Silahlara Veda, *Ernest Hemingway* **7.** Kader Kuyusu, *Mehmed Uzun* **8.** Demir Ökçe, *Jack London* **9.** Alamut, *Wladimir Bartol* **10.** Belki Yine Gelirim, *Ahmet Telli*

Lale Müldür: 1. Aydınlanmalar, *Rimbaud* **2.** Malte Laurids, *Rilke* **3.** Mantık Altayr, *Ferubdin Aktar* **4.** Yeraltından Notlar, *Dostoyevski* **5.** İlk Kan, *Ahmet Güntan* **6.** Bakışsız Bir Kedi Kara, *Ece Ayhan* **7.** Kül, *İlhan Berk* **8.** Alef, *Borges* **9.** Çorak Ülke, *T. S. Eliot* **10.** Malina, *Ingeborg Bachmann*

Pınar Anar: 1. Yaşam Yolu, *Anton S. Makarenko* **2.** Çocukluğum, *Maksim Gorki* **3.** Fareler ve İnsanlar, *Steinbeck* **4.** Henüz Vakit Varken gülüm, *Nazım Hikmet* **5.** Komünist Manifesto, *Karl Marx* **6.** Acıyı Bal Eyledik, *Hasan Hüseyin* **7.** Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* **8.** Sakıncalı Piyade, *Uğur Mumcu* **9.** Benim Üniversitelerim, *Maksim Gorki* **10.** Denemeler, *Montaigne*

Adnan Özer: 1. Binbir Gece Masalları **2.** Ağmak-ı Hayal **3.** Yüzyıllık Yalnızlık, *Gabriel Garcia Marquez* **4.** Don Kişot, *Cervantes* **5.** Çingene Romansları, *Garcia Lorca* **6.** 20 Aşk Şiiri ve Bir Mutsuz Şarkı, *Pablo Neruda* **7.** Suç ve Ceza, *Dostoyevski* **8.** Tütün Yolu, *Erskine Caldwell* **9.** Yaşadığımı İtiraf Ediyorum, *Pablo Neruda* **10.** Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet*

Serdar Koçak: 1. Bütün Öyküleri, *Sait Faik Abasıyanık* **2.** Bütün Şiirleri, *Asaf Halet Çelebi* **3.** Huzur, *Ahmet Hamdi Tanpınar* **4.** Tom Sawyer, *Mark Twain* **5.** Yeraltından Notlar, *Dostoyevski* **6.** Aylak Adam, *Yusuf Atılgan* **7.** Zamanımızın Bir Kahramanı, *Mikhail Lermantov* **8.** Morg Sokağında Cinayet, *Edgar Alan Poe* **9.** İngiliz Posta Arabası, *Thomas De Quiney* **10.** Wittgenstein'ın Yeğeni, *Thomas Bernhardt*

Füsun Akatlı: 1. İlyada, *Homeros* **2.** Hamlet, *Shakespeare* **3.** Kayıp Zamanın İzinde, *Proust* **4.** Karamazof Kardeşler, *Dostoyevski* **5.** İlahi Komedya, *Dante* **6.** Veba, *Albert Camus* **7.** Şato, *Kafka* **8.** Aşk-ı Memnu, *Halit Ziya Uşaklıgil* **9.** Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* **10.** Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı, *Bilge Karasu*

Akın Ergökçen: 1. Moby Dick, *Herman Melville* **2.** Yasımı Tutacaksın, *D. Lapierre-Collius* **3.** Çanlar Kimin İçin Çalıyor, *Ernest Hemingway* **4.** Durgun Akardı Don, *Şolohov* **5.** Gazetecinin Ölümü, *Horace Mc Coy* **6.** Yüzbaşının Kızı, *Puşkin* **7.** Uçurum İnsanları, *Jack London* **8.** 47'liler, *Füruzan* **9.** Fikrimin İnce Gülü, *Adalet Ağaoğlu* **10.** Mağlup Edilmeyenler, *Howard Fast*

Cezmi Ersöz: 1. İlahi Komedya, *Dante* **2.** Otello, *Shakespeare* **3.** Dorian Gray'in Portresi, *Oscar Wilde* **4.** Suç ve Ceza, *Dostoyevski* **5.** Moby Dick, *Herman Melville* **6.** Kuran-ı Kerim **7.** Gece Ağacı, *Truman Capote* **8.** Tütünamayanlar, *Oğuz Atay* **9.** Boyalı Kuş, *Jerzy Kosinsky* **10.** Zamanımızın Bir Kahramanı, *Lermantov*

Arzu Acar: 1. Yaşamın Ucuna Yolculuk, *Tezer Özlü* **2.** Yeraltından Notlar, *Dostoyevski* **3.** Bitmeyen Kavga, *Steinbeck* **4.** Gazap Üzümleri, *Steinbeck* **5.** Martin Eden, *Jack London* **6.** Faşizme Karşı Mücadele, *Troçki* **7.** Yerçekimli Karanfil, *Edip Cansever* **8.** Kayıp Zaman İzinde (Tüm Seri), *M. Proust* **9.** Dinle Küçük Adam, *Wilhelm Reich* **10.** Cehenneme Övgü, *Gündüz Vassaf*

Kemal Gökhan Gürses: 1. Mülksüzler, *Ursula K. L. Guin* **2.** Yüzyıllık Yalnızlık, *Gabriel Garcia Marquez* **3.** Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* **4.** Saatleri Ayarlama Enstitüsü, *Ahmet Hamdi Tanpınar* **5.** Babalar ve Oğullar, *Turgenyev* **6.** Değişim, *Kafka* **7.** Benim Adım Kırmızı, *Orhan Pamuk* **8.** Yerdeniz Dörtlemesi, *Ursula K. L. Guin* **9.** Semerkant, *Amin Maalouf* **10.** Aylak Adam, *Yusuf Atılgan*

Ümit Ünal: 1. Lolita, *Nabokov* **2.** Amerika, *Kafka* **3.** Son Nefesim, *Bunuel* **4.** Ulysess, *James Joyce* **5.** Kara Kitap, *Orhan Pamuk* **6.** Göçmüş Kediler Bahçesi, *Behice Karasu* **7.** Güliver'in Gezileri, *Jonathan Swift* **8.** Yaşam Kullanma Kılavuzu, *Perec* **9.** Yüzyıllık Yalnızlık, *Gabriel Garcia Marquez* **10.** Alice Harikalar Diyarında, *Lewis Carroll*

Teoman: 1. Küçük Prens, *Saint Exupery* **2.** Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği, *Milan Kundera* **3.** Kadının Işığı, *Romain Graye* **4.** Düşüş, *Albert Camus* **5.** İnce Memed 1, *Yaşar Kemal* **6.** Duino Ağıtları, *Rilke* **7.** Ölümsüzlük, *Milan Kundera* **8.** Ay Sarayı, *Paul Auster* **9.** Red Kit Baltimore Kumarbazı, *Gosciny* **10.** Zamanımızın Bir Kahramanı, *Lermantov*

Sefa Sarı: 1. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* **2.** Bir İnsan, *Orianna Fallaci* **3.** Malina, *Ingeborg Bachmann* **4.** Benim Dağıstanım, *Resül Hamzatov* **5.** Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* **6.** Kırk Hadis Şerhi, *İmam Humayni* **7.** Göç (1,2), *Giovanni Papini* **8.** Kitle ve İktidar, *Elias Kanetti* **9.** Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* **10.** Bütün Kitaplardaki Hayat, *Charles Bukowski*

Küçük İskender: 1. Tutunamayanlar, *Oğuz Atay* **2.** Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* **3.**. Suç ve Ceza, *Dostoyevski* **4.** Dorian Gray'in Portresi, *Oscar Wilde* **5.** Şato, *Kafka* **6.** Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* **7.** Kırmızı Pazartesi, *Gabriel Garcia Marquez* **8.** Morg Sokağında Cinayet, *Edgar Alan Poe* **9.** Tom Sawyer, *Mark Twain* **10.** Tragedyalar, *Edip Cansever*

Hikmet Ateş: 1. Dava, *Kafka* **2.** Küçük Prens, *Saint Exupery* **3.** Şato, *Kafka* **4.** Sisifos Söylemi, *Albert Camus* **5.** Zorunlu Eğitime Hayır, *Catherine Baker* **6.** Kitle ve İktidar, *Elias Kanetti* **7.** Hamlet, *Shakespeare* **8.** Budala, *Dostoyevski* **9.** Ateş Anıları (1,2,3), *Eduardo Galeano* **10.** İncil

Timur Danış: 1. Zorba, *Kazancakis* **2.** Minka Abla, *Panait İstirati* **3.** Arkadaş, *Panait İstirati* **4.** Ve Durgun Akardı Don, *Şolohov* **5.** 80 Günde Devr- i Alem, *Jules Verne* **6.** Oliver Twist, *Mark Twain* **7.** Bir Filiz Vardı, *Orhan Kemal* **8.** *Nazım Hikmet*'in tüm eserleri **9.** Ateşli Kaval, *Adnan Özer* **10.** Enerji ve Eşitlik, *Ivan Illich*

Listeleriniz için Adres: "Bütün Zamanların En İyi On Kitabı" İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 20 Beyoğlu / İstanbul **Fax:** 251 52 67
E-mail: okuz@leman.com.tr

Tavanlarda yıllar öncesinde donup kalmış alev parçaları, acılı çığlıklar, kararmış öfkeleri küçük siyah gölgeler halinde fotoğraflardaki yüzlerin üzerinde bir süre uçuştuktan sonra yere ve oradan ayaklarımızın üzerine düşüyordu... Utancımızdan hemen o an yere eğiliyor ve bu küçük siyah gölgeleri zedelemeden toplayarak tekrar yukarı geldikleri yere uçuruyorduk... O küçük siyah gölgeler içimizde bir yerde gizlenmiş ve nerede ve ne zaman ortaya çıkacağı belli olmayan nefreti, acımasızlığı anlatıyordu bizlere... Ayaklarımıza düşen siyah gölgeler içimizdeki faşizmin utancıydı aslında... Onları yerden almak için her defasında eğildiğimizde bu utançla bir kez daha yüzleşiyorduk... Madımak adlı utanç müzesinin bazı salonları faşizmi, soykırımı, dinsel fanatizmi, işkenceyi konu edinen belgesel, yarı belgesel filmlerin gösterimi için ayrılmıştı. Ben oradayken Nazi Almanyası ve Polonya'daki toplama kamplarında yaşanan vahşeti anlatan bir belgesel film gösteriliyordu...

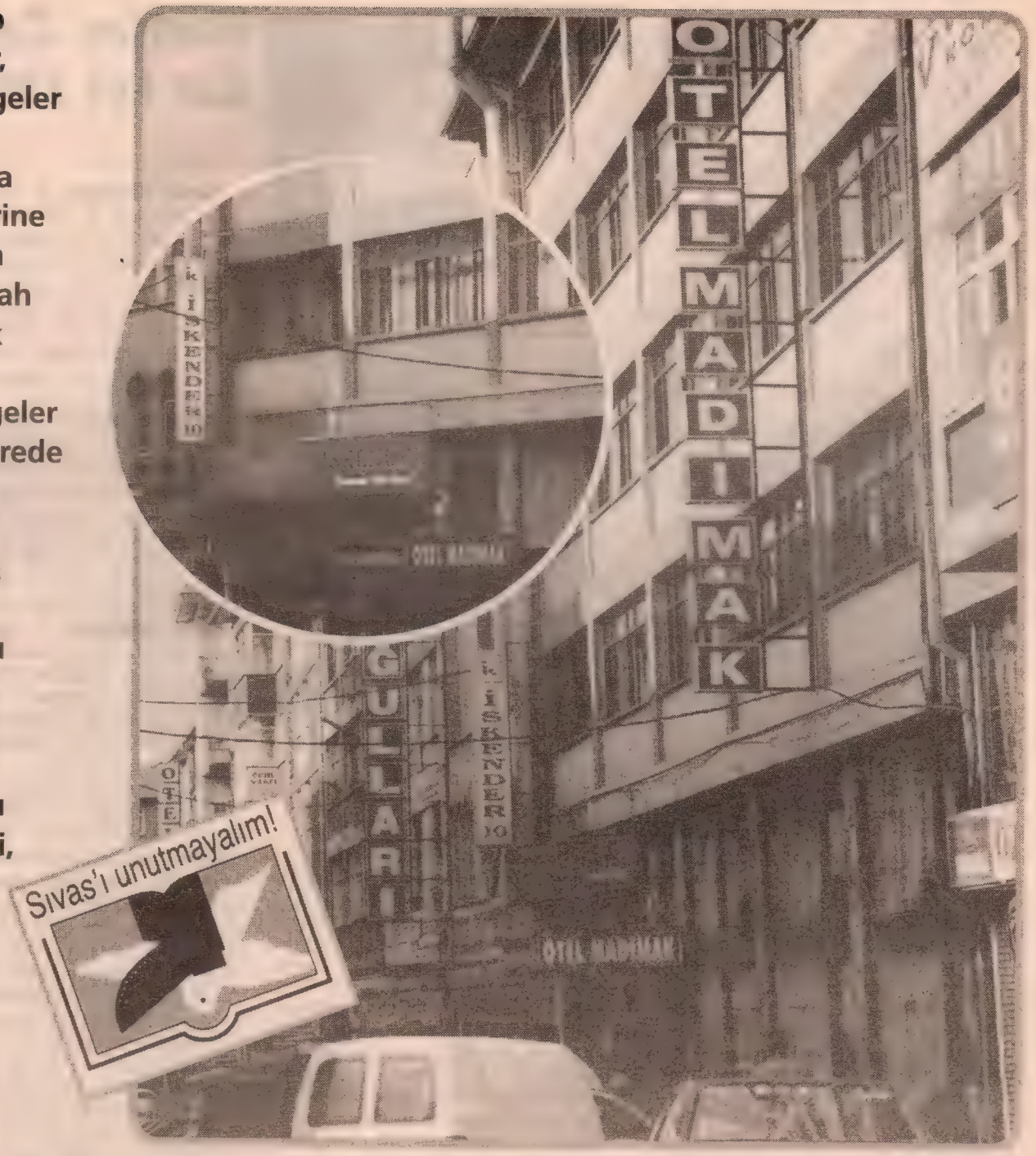

Madımak Adlı Utanç Müzesi'nde Üzerimize Faşizmin Siyah Gölgeleri Yağıyordu

Sivas'a aslında en çok orayı görmek için gittim... Dinsel faşizmin ve acımasızlığın o hiç silinmeyecek izlerini... **Sivas**'a en çok altı yıl önce otuz yedi insanın yakılarak katledildiği **Madımak Oteli**'ni görmek için gittim... Otuz yedi insanın anısını içimde acıyla dağlamak ve bir daha hiç unutmamak için gittim...

Yangın siyahı otel o günkü korkunçluğu ve dehşetiyle öylece korunuyordu... Kapısında onlarca otobüs bekliyordu... İnsanın tüylerini ürperten bir sessizlik vardı etrafta... **Türkiye**'nin ve dünyanın dört bir tarafından gelen ziyaretçiler, o tarif edilemeyecek kadar korkunç olaydan sonra utanç müzesi haline getirilen **Madımak Oteli**'ni, insanlığın bu ortak suçunu paylaşıyor olmaktan dolayı ezik ve yüzlerine kazınmış o derin hüzünle geziyorlardı... Müzenin her tarafında o günkü dehşeti çağrıştıran ve ağıdı andıran bir müzik duyuluyordu...

Duvarlarda o gün bu otelde hayatını yitirmiş insanların fotoğrafları asılmıştı... Fotoğraflardaki yüzler hepimize öylesine anlamlı ve öylesine hesap soran bir derinlikten bakıyorlardı ki, bu fotoğrafları görenler artık bir daha birbirlerinin yüzüne bakamıyorlardı...

Tavanlarda yıllar öncesinde donup kalmış alev parçaları, acılı çığlıklar, kararmış öfkeleri küçük siyah gölgeler halinde fotoğraflardaki yüzlerin üzerinde bir süre uçuştuktan sonra yere ve oradan ayaklarımızın üzerine düşüyordu... Utancımızdan hemen o an yere eğiliyor ve bu küçük siyah gölgeleri zedelemeden toplayarak tekrar yukarı geldikleri yere uçuruyorduk... O küçük siyah gölgeler içimizde bir yerde gizlenmiş ve nerede ve ne zaman ortaya çıkacağı belli olmayan nefreti, acımasızlığı anlatıyordu bizlere... Ayaklarımıza düşen siyah gölgeler içimizdeki faşizmin utancıydı aslında... Onları yerden almak için her defasında eğildiğimizde bu utançla bir kez daha yüzleşiyorduk... **Madımak** adlı utanç müzesinin bazı salonları faşizmi, soykırımı, dinsel fanatizmi, işkenceyi konu edinen belgesel, yarı belgesel filmlerin gösterimi için ayrılmıştı. Ben oradayken **Nazi Almanyası** ve **Polonya**'daki toplama kamplarında yaşanan vahşeti anlatan bir belgesel film gösteriliyordu...

Ölüm kamplarında dikenli tellerin gerisinde bir deri bir kemik bekletilen insanların zulümle dağlanmış yüzlerine çarpınca yüzlerimiz, bir kez daha anlıyorduk ki dünyanın her tarafında faşizmin vahşetine, soykırıma, işkenceye, gaddarlığa maruz kalmış insanlar bizlere hep aynı ifadeyle bakıyorlardı...

Madımak ya da **Auscwitz**; **Hiroşima** ya da **Cezayir** bize hep bu yüzü anımsatıyordu aslında...

İçimizdeki ve dışımızdaki faşizmi yoketmedikçe bize hep böyle bakmaya devam edeceklerdi... Ve ayaklarımızın üzerine hep siyah gölgeler yağacak ve biz onları yerden alıp tekrar havaya savuracaktık...

Müzenin kimi odalarında ise insanlık suçlarını anlatan ve bu suçlara karşı biz ziyaretçileri bu suçlara karşı bilinçlendirmeyi amaçlayan yüzlerce belge, kitap ve broşür sergileniyordu.

Ve uzunca bir zaman sonra utanç müzesinin çıkış kapısına yöneldim. Kapıda duran müze görevlisi gençlerden biri elime bir bildiri tutuşturdu. Bildiri de şunlar yazıyordu:

"Ey yabancı, hangi ülkeden geliyorsan gel, bu dehşetin kalıntılarına bak. Düşün ve hem senin bu ziyaretin, hem de ölülerimiz boşa gitmiş olmasın diye elinden geleni yap. Madımak külleri senin ve çocukların için bir uyarıdır. Eyleme geç ki, burada izlerini gördüğün korkunç nefret meyvesine bugün ne de yarın yeniden yeşersin... Tekrar ediyorum, elinden geleni yap..."

.....

Evet, bu yazı baştan aşağı bir kurguydu. **Madımak Utancı**'yla herkesin yüzleşebilmesi ve kendisiyle hesaplaşabilmesi için yazmıştım bunları.

Madımak Oteli hiçbir zaman utanç müzesi haline getirilmedi. Peki o korkunç olaydan sonra ne oldu dersiniz bu otele...

Madımak Oteli geride hiçbir iz kalmayacak şekilde ve çok para harcanarak restore edildi. Ama adı değişmedi. Otelin altı ise önceden lokantaydı, yangından sonra çok lüks bir kebapçıya dönüştürüldü.

Sivas'a gittiğimde restore edilen oteli ve kebapçıyı dışardan uzun uzun seyrettim. Kebapçıda neredeyse boş yer yoktu. Herkes büyük bir iştahla birşeyler yiyordu...

Midem bulandı. Yanımdakilere, **gidelim buradan**, dedim...

Yolda gökyüzüne baktım. siyah gölgeler yağıyordu üzerimize... İçimizdeki faşizm üzerimize yağıyordu ve biz bu gölgeleri alıp yeniden havaya savuruyorduk...

CEZMİ ERSÖZ

Arşiv Taraması

Kuş Yuvası

Dünya
sonuncu
güneş.

Geceleri öten kuşların
sevdiği inciler.
Kelebek tutan
sevgili.

Aynadaki
yüzlerim.

Yuvaları kuşların
şaşırtıcıdır.

Kuş yuvasıdır
karıncalar
ve yürek.

Seviyorsanız
anlatırdınız
sanmıyorum.

Ve ilerisiydi.
Öyle.

Kuşların
temiz
kalbi.

SAMİ BAYDAR

Akşamcafe

Vesikasız zaten kimse yok. Necdet Menzir hepimizi vesikalı yaptı. Necdet Menzir gelmeden vazifeye vesikasız çok vardı. Manukyan'ın evinde bir tane vesikalı yoktu. Necdet Menzir'den Allah bin kere razı olsun. Mesela nikahlı çalışıyordu pek çok kadın. Menzir onları temizledi. Çok duamızı aldı. En azından bizi mikroplardan korudu. Herkes vesika aldı. Mikroplar azaldı. Evci kağıdı verdi bize. Evci kağıdı varsa gidebilirsin yoksa orada yatabilirsin yani. Bize çok yardımı oldu.

Siz, Bize Vesika Veriyorsunuz! Siz, Bizi Nasıl Unutabilirsiniz?

İzmir valisi İstanbul'a göreve başlamış. Bizi içerde yatırıyor. Sokağa çıkmak yok, eve gitmek yok. Haftada bir gün çıkıcaz, ya alışverişe gideceksin ya hamama gideceksin, beşte geliceksin gene işyerine.

Salı günü gene görüşüyor sendikadan Muzaffer bey, "Hanımlar, bayanlar" dedi, "İçerde yatıyorsunuz, gözünüz aydın. Yeni vali geldi, İzmir valisi" dedi. Ben de diyorum ki İzmir valisi bizi orda yatıramaz. Eğer bizi orda yatırırsa, bizi vatandaşlıktan da çıkarsın. Biz insanız. Bir insan bizi orda nasıl yatırabilir ya? Orda şartlar uygun değil ki. Orda banyo yok, orda yatak... Bizim orda çalıştığımız yatak bile yok, inanın. Tahtanın üstünde çalışıyoruz sayılır. İncecik bir yatak, yıllardır kullanılmaktan sünmüş. 40 senelik yatak çarşaf, 40 senelik yatak. Demirin üstünde çalışıyoruz yani. Evvelsi günü baskın oldu, polis dedi ki "Bu bayanların yatağa bile yok".

Patron alamaz mı bir yatak? Böyle devlet olursa, bize sahip çıkmazsa, patron bizi böyle kullanır işte, sanki biz köleyiz.

Bu genelevde yatma meselesini hiç kimse istemiyor, bunu kimse kabul etmez ya... Çocuğu çoluğu olanların eve gitme hakkı var. Ben bu yaştan sonra çocuk mu doğurayım? Zaten çocuğum olmamış. Ben orda yatamam. Ben sabah 10'da gidiyorum, gece 11'e kadar vallahi dua ediyorum. Saatim gelsin de evime gideyim, evimde bacağımı uzatıp rahat ediyim diye bakarken... Vali, eğer o vali beni orada yatırırsa bu memleketi var ya... Ah! Artık bilmiyorum. Yatıramaz yaa, ben bir insanım. Benim orda yatma şartlarım yok. Benim bir yatağım olacak orda, benim bir banyom olacak, sağlık yönünde şeyim olacak orda. Baskında polis bile kızdı patrona. "Bayanlara" dedi, "Yazık değil mi" dedi. Ben 22 tane imza topladım. 30 senelik kanunlar bunlar. 68'de ruhsat alınmış , kaç senedir benim hesabımla... Bak okumam yazmam yok ama hesabım dakiktir. 31 senelik ruhsat orda, 31 senelik tarife 220.000 TL. Bunu patronla paylaşıyoruz, güya. Benim hakkım 100, patronun hakkı 120. Şimdi vizitemiz 3.500.000 TL. Yani bir kişiden 3,5 alıyoruz. Ben diyorum ki belediye artık bu 30 senelik dosyaları bir yere koysun yeni tarifeyi uygulasın diyorum.

Bunun için imza topladım, birkaç evden. Manukyan'ın evinden, Sümbül Yaşar Akarsu'nun evinden. Hiç bir evde yeni tarife yok. Belediyenin 31 senelik tarifeleri, 220.000 TL. Bakan diyor ki; "SSK'da para yok, bütçede para yok" Yırtıyor kendisini! Ben diyorum ki, belediye gelsin tarifemizi yenilesin, assın duvara, hem de vergisini alsın patronlardan. Şu anda ne oluyor, 100 bin lira tarife üzerinden vergisini veriyor patron, iki ekmek bile alamazsınız. Hem de diyorum bu kadar eziyeti kaldırsınlar, biz de yarın öbür gün emekli olduğumuz zaman tazminatimizi o para üzerinden alalım, diyorum, kötü bir şey mi diyorum?

Evlerdeki kadınlarla bir bir konuştum. Hak verdiler bana: Evet Mehtap dediler, haklısın. Tanımadıklarım da var içlerinde. İstersem ben 1000 tane imza toplarım. Ama 22 tane imza da yeter. Belediyeler gelmiş, denetlemiş, tarifeyi sormuşlar, "tarife yok" kimse tarifeyi çıkaramamış. Belediye demiş ki biz o tarifeyi kaldıralı10 sene oldu, attık.

O tarifeyi kaldırıp attılarsa, bizi de attılar demektir. Ben diyorum ki belediye başkanından daha haber yok. Muhasebecimiz görüşmüş belediyeyle. Şimdi muhasebeci ne yaptı? Kafaya aldı onları. Onların banka hesabına para yatıyo. Ben şimdi bakanlığa, SSK bakanı var ya hani konuşuyor emeklilik yaşı şu olacak bu olacak diye, işte o, Yaşar Okuyan gelsin, bizim oraları denetlesin, vergi alsın. O vergilerle de SSK açıklarını kapatsın. Orda konuşmayla bu işler olmuyor. SSK'lara gidiyor, hastanelere gidiyor, haberli baskın bilmem ne yapıyor...

Siz bize vesika veriyorsunuz şerefsizler! Siz bizi nasıl unutabilirsiniz? Eğer bizim haklarımızı vermezseler, gelip denetleme yapmazsalar, vatandaşlıktan çıkarsınlar bizi, vatandaşlıktan çıkıyoruz.

Bir sürü yeni vesika alanlar var. Halen vesika veriyorlar. Sen bu vesikayı veriyorsun. İyi güzel, tamam. O zaman hakları da uygula! Emeklilere maaş veremiyorsunuz, para yok diyerekten. Biz orda para öğütüyoruz, biz ordaki para hiçbir yerde dönmüyor. Siz gelin denetleyin, hem bütçenizi de doldurun, açığınızı da doldurun. Hem de bizim 3 kuruş hakkımızı verin, yarın öbür gün emekli olucaz. Çalışma şartlarımız çok ağır. Sabah 10'dan gece 11'e kadar. Oturma yok.

Bu emeklilik yaşına gelince, bunlar mezarda mı maaş alacak? Bu dünyada yok yani! Bizim işimizde zaten hiç olamaz bu. Çünkü biz en ağır yapıyoruz. Bizim iznimiz yok. Bizim haftada bir gün izinimiz bile yok. Biz kendi kafamıza göre yapıyoruz. Devlet bize izin sağlıyacak. Biz bayramda çalışırız, kandil günü çalışırız, cuma pazar çalışırız, sahir gün çalışırız. Yani tamam ben çalışmıyorum o ayrı konu ama patronlar mecbur ediyor. Çalışmazsan atıyor seni kapıya. Devlet bunu nasıl sağlıyacak? Şu anda sigortasız işçiler var. Şimdi sigortaya bir haber verseler patron bu atıyor. Devlet o zaman o işçinin yanında olacak mı? Vesikan da olsun kapıya atıyor.

Vesikasız zaten kimse yok. Necdet Menzir hepimizi vesikalı yaptı. Necdet Menzir gelmeden vazifeye vesikasız çok vardı. Manukyan'ın evinde bir tane vesikalı yoktu. Necdet Menzir'den Allah bin kere razı olsun. Mesela nikahlı çalışıyordu pek çok kadın. Menzir onları temizledi. Çok duamızı aldı. En azından bizi mikroplardan korudu. Herkes vesika aldı. Mikroplar azaldı. Evci kağıdı verdi bize. Evci kağıdı varsa gidebilirsin yoksa orada yatabilirsin yani. Bize çok yardımı oldu.

Ama bize asıl yardım, bu dergide kaç yıldır anlatıyorum: Yaptığım işten utanmıyorum, ama artık çok yoruldum, oraya gitmek istemiyorum. Emekli olmak, otuz senelik emeğimin gerçek karşılığını alıp, evimde çayımı içmek, komşularımla sohbet etmek istiyorum, hepsi bu. Duysun artık birileri... Yetti be!

MEHTAP KANDEMİR

Güzel gözlü, kömür gözlü hanımefendiciğim! Sizinle ilk karşılaşmamla ilk tanışmamın arasından tam bir on yıl geçmişti. Kömür Deposunun dibinde, karşıdaki nizamiyeden çıkışını beklediğim bir sürü arkadaşım oldu. Kimisi önce müvekkilimdi de sonradan arkadaşım oldu. Kimisi de arkadaşımdı ve müvekkilim oldu. Onları karşıdan görür görmez nizamiyeye canhıraş koşup, erlerin arasında boynuna atlayan kadınlar gördüm. Yara almış gibi değil de, Tomris Uyar'ın bir öyküsünde konuşturduğu gibi, "ölmeyecek kadar yaralıydım."

"Çok Korkuyorum Mine Hanım"

AKİF KURTULUŞ

Mine Hanım, sizi ilk gördüğümde 15 yaşındaydım. Belki daha önce de görmüşümdür. Antalya'nın yıkılana kadar uzun yıllar, ünlü Yivli Minaresi kadar sembolü olmuş Büyük Otel'in çapraz solundaki Yıldız Sineması'nın çitlembik çıtlanan tahta koltuklarında karşılaştığım sahneler vardı da, ben sonra büyüdüm, o görüntülere "kare"ler demeye başladım. İnanmazsınız ama, o yıllar ben de sizin kadar küçüktüm. O kareler kalmış aklımda Mine Hanım.

Siz yine inanmazsınız: ben o filmin adını da hatırlıyorum. "Çilli"yi seyrettikten sonra ben, sizin ve iş arkadaşlarınızın üç beş yıl oyunculuk yaptığınız filmlerin hiçbirisini seyretmedim. Şimdi yanıbaşımda olsaydınız da, size bunu biraz anlatabilseydim. Deseydim ki size, "siz çok güzeldiniz, sizin gamzeleriniz vardı iri siyah gözleriniz, gözbebeklerinizde gülücükleriniz, simsiyah saçlarınız, saçlarınızın arasında kumrular, kumruların kanadında çiğ taneleri..." Siz o şen şakrak kahkahalarınızla lafımı ağzımdan alsaydınız; sizi inandırmak için elimdeki tek silahı kullansaydım. Uzun uzun sussaydım. Siz karşınızdaki hazeren sandalyede oturan bu çocuğa önce, "soğuk bir şey içer miydin" diye sorsanız, "hayır sağolun" deyince de, benim o filmlere bir daha neden gitmediğimi anlasaydınız.

Ben galiba şehir stadının altındaki bizim masatenisi antrenman salonundan çıkmıştım. Okul - idman - ev üçlüsü arasına sıkışmış bir ergenliğin labirentlerinde boğuşup duran bir çocuk olarak karşılaştığım dünyanın acemisiydim. Ertesi günkü cebir sınavına Fatih'le çalışmaya karar vermiştik. Ama önce "14.30'a Yıldız'a mı gitseydik?" Suarede lüks lambaya dönecek sinemanın önündeki çekirdekçilerin arasından geçerek girdiğimiz salonda karşılaştığım "temaşaa"nın benim ergenliğimde açacağı yabansılığın, şimdi tabii ki farkındayım. Yoksa Mine Hanım, size bunları yazdığım sıralar bir televizyon kanalında karşılaştığım Arzu Okay belgeselinde, kendimi bu kadar yalnız, öksüz, kimsesiz hissetmemi başka nasıl açıklayabilirim?

O gece cebir çalışmadan evlerimize döndük. "Unutma beni"de Esmeray, "dünya dönüyor"da Nilüfer, "ah kalbim ben senden çok çektim"de Cici Kızlar, "tamirci çırağı"nda Cem Karaca ile geçen bir gecenin sabahında geldiğimiz lise'nin duvarları artık iyiden iyiye "kurtuluşa kadar savaş" yazılarıyla donanmaya başlamıştı. Deniz'ler asılalı bir iki yıl olmuş, uyanmamız Kıbrıs çıkarmasının sonuna ertelenmişti. Biz uykudayken, eğer hala Burdur'da tabibse, 18 Nisan 1999 günü DSP'ye oyunu verdiğini adım gibi bildiğim Ahmet Yaman, bir 6 Mayıs günü birden ağlamaya başlamıştı. "Manyak" demiştik ona birkaç kişi. O aralar benim içimde, Fenerbahçe'nin sekiz kişi kalmış Ankaragücü'ne Türkiye Kupasında; Fatih'inse Beşiktaş'ın son üç dakikada yediği üç golle Steagul Rosu'ya elenmesinin dinmez ızdırabı vardı.

Ertesi günkü Oğuz Hoca'nın sınavından Fatih'le ben kaç aldık, nerden bileyim?

Mine Hanım, ben o yıllar çok yalnızdım. Sizin daha sonra oynadığınız o filmlere hiç gitmedim.

Sonra sizinle karşılaştım.

Kömür deposunun Mamak'ta nasıl bir yer olduğunu Can Yücel'in şiirinden, Yeni Türkü'nün türküsünden biliyordum. Toplu kaçakçılıktan tutuklu yargılanan müvekkilim, benim vekaletini aldığım ilk oturumda tahliye olmuştu. Ağbisi Ünsal Bey'le kömür deposunun önüne çektiğimiz bir arabada, nizamiyeden çıktı çıkacak birinin henüz bir "emanet" olduğunu bilmiyordum. Yanımıza yaklaşan bir arabadan inerek yanıma yaklaştığınızda, nizamiyeden her an çıktı çıkacak o adamın bana bir emanet olduğunu ifade edecek bir zerafet ile ilk kez karşılaşıyordum.

1983 yılının bir güz günüydü. "Size ne kadar teşekkür etsem azdır" dediniz bana, "Ünal'ımı bana bağışladınız". Emaneti size teslim ettim.

Tunalı Hilmi Caddesi'nde, Milka Pastanesi'nin karşısında beni bıraktınız. Birlikte bir *tahliye yemeği* yiyeceğimiz o nazik davetinizi reddetmemdeki nedeni size nasıl anlatabilirdim? Bir süre daha paylaşacağım annemle babamın oturduğu apartmanının ağır demir kapısını iterek merdivenleri çıkarken, hava kararmak üzereydi. Sanki ertesi gün yine Oğuz Bey'in cebir sınavı vardı. Ben yine Büyük Otel'in çaprazındaki Yıldız sinemasının karanlık salonuna nerdeyse bir suç işlemek için süzülüyordum. Çıktığımda yaralı değil, yara almış oluyordum.

Çok yalnızdım.

Güzel gözlü, kömür gözlü hanımefendiciğim! Sizinle ilk karşılaşmamla ilk tanışmamın arasından tam bir on yıl geçmişti. Kömür Deposunun dibinde, karşıdaki nizamiyeden çıkışını beklediğim bir sürü arkadaşım oldu. Kimisi önce müvekkilimdi de sonradan arkadaşım oldu. Kimisi de arkadaşımdı ve müvekkilim oldu. Onları karşıdan görür görmez nizamiyeye canhıraş koşup, erlerin arasında boynuna atlayan kadınlar gördüm. Yara almış gibi değil de, Tomris Uyar'ın bir öyküsünde konuşturduğu gibi, "ölmeyecek kadar yaralıydım."

Hani çok sonra da Metin Altıok, "ölmem ya kanarım, / Kanarım seve seve" diye eklemişti bir şiirinde. Sevgilimle birbirimizi terkedemeyecek kadar tüketmiştik ilişkimizi. "Kanını içine akıtan bir aşk"tı artık bizimkisi. Bir yerlerde birbirine sarılan kadın ve erkek gördüğümde yaşadığım duygu, sevinç miydi? Sevinçle geçiştirili verilen umut muydu? Yoksunlukla cilalanmış bir hüzün müydü yoksa? Ayırdedemiyordum. Ama neden sizi, Ünal Bey'i beklerken yanı başımda gördüğümde bu kadar heyecanlandım? Kömür deposu'nun önünde kucaklaştığınız sevgilinizle ikinize bakarken, neden şu an bile sokaktan yağmur yemiş bir toprak kokusu geliyor? Hâlâ!

O belgeselde Arzu Hanım, kendisinin biraz kötüye kullanıldığından şikayetçiydi. Şikayetçi diyorsam, biraz abartıyorum; "o da bir hayattı"! Böyle bir ses duydum. Diyelim ki, o ölümcül hastalık aramızdan almasaydı sizi; benzer bir programın konuğu olur muydunuz, olabilir miydiniz? Siz ne derdiniz acaba? Bu sözcüğü biliyorum çok sık kullanıyorum ve yine diyorum ki, "inanır mısınız", size baktığım zaman, "bu da bir hayattı" diye bir fısıltının çıktığını görüyorum dudaklarınızdan. Siz, belki de hiç böyle bir cümle kurmadınız. "O da bir hayattı" diye belki de ağzınızdan hiç çıkmamış bir cümleyi size yakıştırırken, eğer Arzu Hanım'ı en fazlasından ya da azından küçümsediğim, en azından ya da fazlasından saygısızlık ettiğim anlaşılırsa, çok üzülürüm. Ben Arzu Hanım'ı da çünkü çok sevdim. "Olabilir miydiniz" dedim ya! Eğer bu sizi önemsememek olarak anlaşılacaksa, buna daha çok

üzülürüm. Çünkü sizi çok daha fazla ve çok başka sevdim.

Hayatınızı hiç merak etmedim. Siz de "oyunculuk" gibi bir sıfat bulmak gibi bir beklentim de olmadı. "Filmografi" dedikleri şey neyse, siz de böyle bir şey aramadıysam, bundandır. Sizinle tanıştım, ama sizi tanıma fırsatım olmadı. Sizinle tanıştığım 1984 yılında, bir insanı tanımak konusunda pek iyi sayılmayacak bir sicilim olsa bile, cahil sayılmazdım. Yine de sizi tanımaya çalışmadım.

O nazik "tahliye yemeği" davetinize "uygun" bir mazeret bulduğumda da, birkaç hafta sonra beni İstanbul'da sevgilinizle birlikte ağırladığınız o akşam Boğaz'da üçümüz yemek yerken de; ilk gençliğiyle boğuşan bir çocuk olduğumu biliyordum da, bunu şimdi daha iyi anlıyorum.

Ben sizle, efendimiz pirimiz Freud'un, *aşkın sınır tanımadığı, 'hep'ten daha azıyla yetinmediği, aslında bir hedefi olmadığı için de tam bir doyum sağlamayı beceremediği, esas olarak da bu nedenle düş kırıklığına mahkum olduğu* diye tanımladığı bir zaman aralığında karşılaştım. Bilinmeyenin yarattığı bir korku vardır ya; ben hayatımın ne olduğunun cahiliydim, korkum kendimeydi. Gözlerinize bakamıyordum, gözbebeklerinizde göreceğim gözlerle hesaplaşmaktan korkuyordum. Göze alabileceğim bir hayat vardı oysa. Bazen üstümde taşıdığım yazılarla yakalansam hayatımın kaç yılını nerde geçireceğime ilişkin hesaplar bile yapıyordum. Kızılay'da Gima'nın önünde buluşacağım bir arkadaşımı beklerken gözüm onlarca insanın üstünde geziniyordu. Mamak'ta uzun süren duruşmalar ve avukat görüşlerinden çıkıp, geceyarıları eve ulaşırdım. Tunalıhilmi Caddesi'nin seyrelmiş trafiğindeki tek tük taşıt seslerinden hangisi beyaz Renault'ydu? Nerdeyse bütün ilişkilerim dağılmıştı. Kalanlarla da birbirimize yetemiyorduk. Eksiklik desem haksızlık olur. Aradan geçen "kanaattan" yirmi yıl ise, bunun fazlalık olduğuna kimi inandırabilir?

Mine Hanım, bir şey daha var! Şimdi söyleyecek olsam, hani ne kadar tüketmiş filan da olsam: "hayatımda bir kadın vardı" derim herhalde. O zaman buna "ben bir kıza aşıktım" diyordum. O zamanlar ben, onu daha çok sevmeye değil de, beni terkettiğinde ne yapmam gerektiğine kuruyordum kendimi. Hayat o zamanlarımda, yaşanacak değil de korunacak bir şeymiş; çünkü sizin gözbebeklerinizde karşılaşacağım görüntülerle hesaplaşmaktan korkuyordum.

Ben belki de size haksızlık yapıyorum. Hiç istememe rağmen büyük haksızlık yapıyorum. İçimden atamadığım bir korku var ve siz bana bunu hatırlatıyorsunuz. Bunun üstüne bir kitap da yazdığına göre işin erbabı sayılacak birinin dediği gibi, belki de "aşık olduğumuzda aşık olmayı" hatırlıyorum.

Hatırlarken, hayatı yaşamayı değil de, hala bir şeyleri mi korumak istiyorum? Bir cebir sınavını, Yıldız sinemasını, Çilli'yi, Kömür Deposu'nu, Beyaz renault'yu, "emanet" diye bir sözcüğü, tahliye yemeğini?

Çok utanıyorum Mine Hanım!

Siz yoksunuz. Hayatta olsaydınız da beni utandırsaydınız.

Hayatta olsaydınız. Başka hiçbir şey yapmasaydınız.

Akşam Ofset

Aslında çocuk deyip geçmemek lazım; bu gezi esnasında anladım ki, çocuklar tarihi çok daha güzel anlatıyor... Biz, kaleden aşağı Dicle'ye bakarken, güneş de bize bakıyor. Havanın sıcaklığı öyle böyle değil, 40 derece! Çocukların sesleri havadan da sıcak. Kimisi Bizanslılar'ı anlatıyor, kimisi köprü ayakları üzerindeki taş kabartmaları.

Hasankeyf Şimdilik Yerinde

Van'dan Hasankeyf'e gideceğiz. Güzergahımız; Tatvan, Bitlis, Baykan, Veysel Karani, Kurtalan, Batman üzerinden olacak.

Bu tarihi şehre yapılan yolculukta ardı arkası kesilmeyen aramalardan ziyade en rahatsız edici şey; 40 dereceyi aşan sıcaklık... Sıcaktan eriyen asfaltın görüntüsü, ekmeğin üzerine yeni sürülmüş Şokella gibi. Ama bunların hiçbir önemi yok. Biz Hasankeyf'e gideceğiz. İşte beklediğimiz sıklıkta yapılan aramalar... Şu karşıdaki şey beyaz bir taş mı? Yoksa, yola döşenmiş bir mayın? Dağlara niye bu kadar korkuyla bakıyoruz? Eriyik halini almış asfalt yolda, güneşin altında 300 Km'lik yolu 7 saatte tamamlıyoruz. İşte Hasankeyf tabelası; nüfus 5500...

Eski ve asıl adıyla; Hısn-ı Keyf. Arapça da "Hısn" güzel demek, "Keyf"de kaya. "Güzelkaya mı?" diye soruyoruz 'rehber'imize, kafasını "He!" anlamında sallıyor. Rehberin adı, Mehmet Emin. 14 yaşında Batman'lı bir çocuk. Bu tarihi şehre varır varmaz kaleye çıkmak istiyoruz ancak gözümüz yemiyor. Kalenin hemen yanında Dicle'nin bir kolu olan nehir akıyor. Kıyısında 8-10 tane çardak var. Çardaklardan birinin altında kaleye tırmanacak gücü toplamak için biraz soluklanıp, birer çay içiyoruz. Mehmet Emin, bize çay getiren çocuğun adı. Kaleye çıkmak istediğimizi öğrenince bize rehberlik yapabileceğini söylüyor. Onu da beraberimize alıp tırmanmaya başlıyoruz.

Genellikle insan ilk defa göreceği bir yer hakkında önceden kafasında hayali bir görüntü oluşturur ve o yeri gördükten sonra hayal kırıklığı yaşar. Ancak Hasankeyf'i görmeden önce bu şehre dair kafamızda kurduğumuz hayali görüntülerle şehrin gerçek görüntüsü birbirine o kadar çok benziyor ki, şaşırıyoruz. Hatta, kabul etmek gerekir ki bu şehir hayallerimizdekinden çok daha güzel. Biz, tasavvur ettiğimiz görüntünün gerçeğiyle olan uyumuna bakarken, Mehmet Emin başlıyor anlatmaya:

"Hasankeyf, 1407 yılında Artuklular'ın başkenti olarak..." "Pat" diye lafını keserek soruyorum Mehmet Emin'e: "Arabmısın?" "Ne alakası var şimdi" türünden bir bakışla "He!" diyor. Arapça da biliyor, Kürtçe'de. Bu iki akraba dilin fonetiğinin sirayet ettiği bozuk ama çok da sempatik bir Türkçe ile Hasankeyf'in ve kalesinin hikayesini anlatıyor bize:

"Hasankeyf, o dönemdeki adıyla Hısn-ı Keyf, Miladi 1101 yılında Artuklular'ın eline geçmiş, başkent olmuştur. Artuklular'dan bugüne, kale üzerindeki Büyük Saray'ın kalıntılarıyla nehrin üzerindeki Taş Köprü kalıntıları kalmıştır. Moğollar'ın 1300 yılında Hasankeyf'i istila etmesiyle yerle bir olan şehri, Eyyubiler yeniden inşa etmeye başlamıştır. Rızk Camii, Sultan Süleyman Camii, Koç Camii, kaledeki Ulu Camii, Küçük Saray ve Kale Kapısı Eyyubiler'den kalmadır..."

Mehmet Emin bize tarihi anlatırken birkaç çocuk daha beliriyor yanımızda. Onlara da biraz ilgi gösterince, doğal olarak herbirimizin birer 'rehber'i oluyor. Yeni rehberim 12 yaşında, İdris adında bir çocuk. Mehmet Emin'in kaldığı yerden devam ediyor: "...Kale kapısının sağ tarafında yılan, sol tarafında da akrep kabartması var. Bu taş kabartmaların efsunlu olması sebebiyle Hasankeyf'te kimseyi yılan veya akrep sokmamaktaydı. Ancak, bundan 7-8 yıl evvel Mısırlı bir turistin akrep kabartmasını söküp memleketine kaçırması sonucu efsun bozulmuş, akrepler buradaki insanları sokmaya başlamıştır. Yılan kabartması halen yerinde durduğu için yılanlar burada kimseyi sokmaz..."

Biz dört kişiyiz, yanımızda da Batman'lı dört rehber çocuk. Aslında çocuk deyip geçmemek lazım; bu gezi esnasında anladım ki, çocuklar tarihi çok daha güzel anlatıyor... Biz, kaleden aşağı Dicle'ye bakarken, güneş de bize bakıyor. Havanın sıcaklığı öyle böyle değil, 40 derece! Çocukların sesleri havadan da sıcak. Kimisi Bizanslılar'ı anlatıyor, kimisi köprü ayakları üzerindeki taş kabartmaları. Bir yandan Eyyubiler'in sesleri geliyor, bir yandan Artuklular'ın... Kalenin kuzey cephesinde Dicle'ye inmek için oyulan gizli merdivenlerin hikayesini anlatan İdris'in sesine, Rızk Camii'nin çift yollu minaresini anlatan Mehmet Emin'in sesi karışıyor.

Epeyce fotoğraf çektikten ve iyice yorulduktan sonra, belki de bir daha ancak dalgıçlar eşliğinde görebileceğimiz kaleden aşağı iniyoruz. Evet...Hasankeyf, 1980'li yılların başında Kültür Bakanlığı tarafından koruma altına alınmış olmasına rağmen Ilısu Barajı göl havzası içinde yer aldığından, baraj yapılması halinde-ki yapılacak gibi görünüyor- bugüne kadar binbir güçlüklerle taşıdığı medeniyetlerin o olağanüstü güzellikteki kalıntılarıyla birlikte sulara gömülecek. Gömülmeyi hakeden onca çirkinlikler dururken... Hasankeyf... İnsan bu güzel şehri terkederken ister istemez bir şarkıdan sözler hatırlıyor: "Uyudun uyandın büyü bozuldu / Bir kapı kapandı geçmişe / Toprak yok artık su yok / Sevinç telaş yok / Ey şehir sen yoksun!.."

ENDER ÖZKAHRAMAN

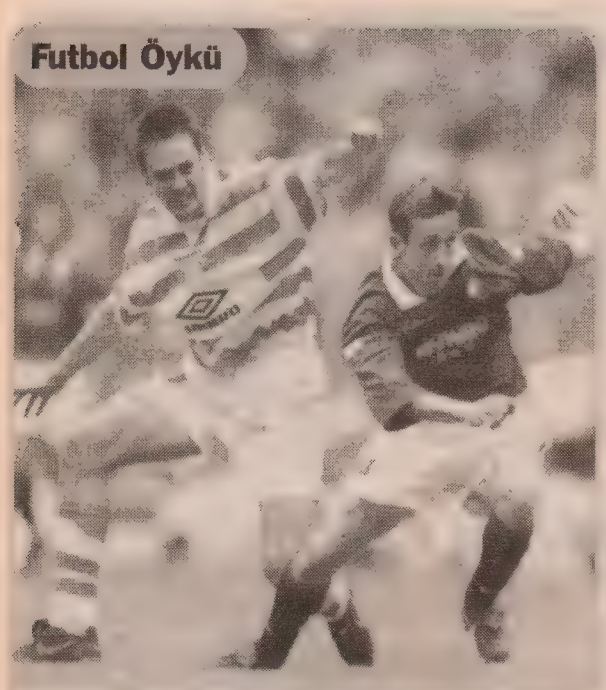

Bir orta Ahu'ya doğru. Ama gelmedi. Elle oynama iddiaları. Pas defans derinliğinde. Boğaç uzaktan şutlar denemeye başladı. Artık sadece golü düşünüyor.

Gol Pozisyonu

Maçın henüz ilk dakikaları. Golsüz beraberlik devam ediyor. Boğaç kendi sahasında olduğu için avantajlı. Ancak iki taraf da kontrollü oynuyor. Ahu savunmaya yerleşti. Boğaç ataklar geliştiriyor. Özellikle kanatları zorluyor. Ancak Ahu kademede. Topu kontrol ediyor Boğaç. Havası biraz inik. Ahu savunmayı orta alanda kurdu. Boğaç atak üstüne atak geliştiriyor. Ahu savunmaya iyice yerleşti. Doğrudan kaleye oynuyor Boğaç. Ahu uzaklaştırıyor. Boğaç atak tazeliyor. Ahu yerde. Serbest vuruşu Ahu kullanacak. Korner. Top yeniden oyun alanında. Ahu. Boğaç. Tekrar Ahu. Savunmadan geri geldi. Ahu ayak koydu, çevirdi topu. Pres yapmaya başladı Boğaç. Maçın kritik anlarından biri. Boğaç ceza sahasına girerken yerde kaldı. Serbest vuruş, bu pozisyon sonrasında.

Aut. Dakika 31; Ahu sıfır, Boğaç sıfır. Boğaç'ın vuruşu savunmadan dışarı çıkıyor. Ve taç Boğaç'ın. Boğaç kullanacak taç atışını. Ahu yükseldi. Yumrukladı. Boğaç savunmanın gerisine sarktı. Ve Boğaç Ahu'nun gerisinde fırsat bulamıyor. Boğaçtan çok sert bir hareket. Ahu serbest vuruş kullanacak. Boğaç'tan sinirli hareketler. Bu dakikalarda savunma güvenliğini bıraktı Boğaç. Tüm hatlarıyla atakta. Ahu kanatlarda açık veriyor. Boğaç sağ kanattan atağa geçti. Boğaç sağ kanatta. Sert bir vuruş. Boğaç ceza sahasında. Vurdu kafayı. Tehlike büyük. Kale önünde büyük mücadele. Topu taca gönderiyor Ahu. Boğaç sinirli. Mutlaka bir gol bulması lazım. Bu maçı kazanamazsa önümüzdeki yıl amatör kümede mücadele edecek. Topu Ahu'nun kalesinde görmek istiyor. Yeniden atağa kalkıyor Boğaç. İleri üçlüyü öne sürüyor.

Bir orta Ahu'ya doğru. Ama gelmedi. Elle oynama iddiaları. Pas defans derinliğinde. Boğaç uzaktan şutlar denemeye başladı. Artık sadece golü düşünüyor. Yükleniyor Boğaç. Kale önünde karambol. Ters bir top. Boğaç'ın savunması bomboş. Tüm hatlarıyla hücumdayken ani bir karşı atak. Ve Ahu'nun abisi Mustafa. Topu boş kaleye yuvarlıyor. Boğaç hiç beklemediği anda kendi kalesinde gol gördü. 1-0 yenik duruma düşüyor. Boğaç'tan isteksiz hareketler. Moralman çöktü Boğaç. Şimdi işi iyice zorlaştı. Artık kazanmak için iki gol birden atması gerek.

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Aksamsefa

Türlü nedenlerden ötürü "yazmaya maruz kalanlara" entelektüel olmalarının hiç de gerekmediğini hatırlatırım (bunu anlamam için bir üniversitenin felsefe bölümünde 18 yılımı geçirdim.) Bu yüzden onlara, "insan nasıl düşünmeli?" sorusunu bir kenara bırakıp "insanlar nasıl düşünüyor?" diye sormalarının daha makul olabileceğini de söylemeliyim. Çünkü realite ve irrasyonalizmin, idealler ve rasyonalizmden daha renkli olduğunu düşünüyorum: Dünyada olmayan şeylerin, kitaplığımda yeri yoktur. Roman da bir dünyadır, onda olması gerekenler değil, sadece olanlar vardır.

Yazar Adayları İçin Bazı Kitaplar-1

Kütüphanemdeki kitapları gören birçok kişi şaşırıp güler, en azından gülümser (bu yazıyı sonuna kadar okursanız, muhtemelen siz de güleceksiniz.) Çünkü bu kitapların çoğu, "entellektüellerin" okuduklarından (ya da satın alıp okumadıklarından) değildir. Zaten bu yazıyı, okumak isteyenler için değil, yazmak isteyenler için hazırladım. Bu arada, türlü nedenlerden ötürü "yazmaya maruz kalanlara" entelektüel olmalarının hiç de gerekmediğini hatırlatırım (bunu anlamam için bir üniversitenin felsefe bölümünde 18 yılımı geçirdim.) Bu yüzden onlara, "insan nasıl **düşünmeli?**" sorusunu bir kenara bırakıp "insanlar nasıl **düşünüyor?**" diye sormalarının daha makul olabileceğini de söylemeliyim. Çünkü realite ve irrasyonalizmin, idealler ve rasyonalizmden daha renkli olduğunu düşünüyorum: Dünyada **olmayan** şeylerin, kitaplığımda yeri yoktur. Roman da bir dünyadır, onda olması gerekenler değil, sadece **olanlar** vardır.

Kadınlar hakkındaki bazı kitaplar: Betty Whitting'den Selim Yetkili'nin çevirdiği, Hadise Yayınevinde 1956'da yayımlanan, **Her Dul Kadın Neler Bilmelidir?** adlı kitabın kapağının altına, "dulun etekleri düşmanıdır!" diye yazılmış. Nazım İçsel'in yazdığı **Kadın Nedir?** adlı kitap, Hilmi Kitabevi tarafından 1942'de basılmış. Kitabın alt başlığı, "Kadın Hakkında *Büyük Adamların* Düşünceleri" (italikler bana aittir.) Yazar, önsözünde şunları söyleyecek kadar centilmen: "Saygıdeğer okuyucu bayanların yüksek duygularını okşamayacak ve gönüllerini incitecek olan alevli yazılardan dolayı şahsımı hakir görmeleri büyük haksızlık olur; çünkü ben kadını Tanrı'nın en güzel yarattığı bir vücud sayarak ona tapınanlardanım; çünkü ben kadına muhabbeti Tanrı'yı ibadet kadar yüksek görenlerdenim." Kadın hakkında diğer bir kitap ise, **Allah'a İnanmasaydım Kadına Tapardım** adını taşıyor. Bekir S. Ünver 1959'da yazmış. Yazar, "Allah'a şirk mi koşuyorsun?" gibi muhtemel bir suçlamaya karşı kendini savunmak için olsa gerek, önsözünün dipnotunda söyle diyor: "Dinimizde tapınmak yoktur, ibadet vardır." Kadın stereotipi konusundaki bir kitap da, Esther Vilar'ın **Evcilleştirilmiş Erkek** adlı eseri. Hüseyin Zamantılı, Almancadan çevirmiş. Pek haklı olarak, **Kadınlar melek Değildir, Ancak Öyle Görünürler** adıyla piyasada (aslında, erkekler de melek değildir, üstüne üstlük öyle dahi **görünmezler.**) Bu arada Şemseddin Sami'nin **Kadınlar** adlı eserini de zikredelim. İsmail Doğan'ın hazırladığı bu kitap Gündoğan Yayınlarından 1996'da çıkmış. Dr. Rezan Şahinkaya'nın yazdığı **Aile Münasebetleri** adlı kitabın da bir yazarın kitaplığında bulunmasında yarar var: Eser, "kız sanat enstitüleri" için yazılmış. İçindeki konulardan bazıları şöyle: Hayatın zorluklarına nasıl karşı konulur? Evlenmede eş seçme. Nişanlılık. Din ve evlilik. Evlilikte aşk. Evlenme adetleri ve kanunlar. Evlilikte kavga. Sihri hısımlarla olan münasebetler. Aile gelirini idareyi öğrenme. Boşanma ve ondan sakınma.. Anne baba olmaya hazırlanma. Başarılı bir aile... Ayrıca, Fatma Erk'in derlediği ve Kora Yayın tarafından yayımlanan **4 Kan / Nasıl oldu, Neler Hissettiler** adlı kitap, alt başlığında belirtildiği gibi, farklı sosyal statülerdeki kadınların, ilk regl, ilk beraberlik, ilk doğum ve menapoz konusundaki duyguları hakkında bilgi veriyor. Bunun yanında, eğer tarihsel bir kurmaca hazırlıyorsanız, ve bir kadın karakter kullanmanız gerekiyorsa, Erdoğan Tokmakçıoğlu'nun yazdığı ve Geçit Kitabevi tarafından basılan, **Osmanlı Kadın Alemleri** adlı eseri mutlaka okumanız gerekir. Her şey bu kadar da değil elbette: Belki bir obsesyon olarak görülebilir ama jinekoloji hakkında da bilginiz olsa iyi olur: Bu konuda önerebileceğim ilk kaynak, M. Garrey, A. Goran, C. Hodgeve R. Callander'in yazdığı ve Aykut Kazancıgil'in çevirdiği **Resimli Jinekoloji** (Güven Kitabevi, 1980) adlı eser. Diğeri ise, W. Pschyrembel'in yazıp Yusuf Keçecioğlu'nun çevirdiği **Pratik Jinekoloji.** Her şey bir yana, bir yazarın doğum yaptırmayı bilmesi gerekir. Bunun için Burhan Öncel'in **Doğum Bilgisi** adlı eserini okuyabilirsiniz.

Yukarıdaki kaynakçanın biraz "aşırı" olduğunu kabul etmem gerekir. Fakat elimdeki kitapların sadece yarısını yazdığımı da itiraf etmek isterim. Yazmak, ayrıntılarla cebelleşmek değildir elbette. Fakat her ayrıntının bir renk olduğunu düşünürüm. Paletinizde ne kadar renk varsa, eseriniz de o kadar renkli olacaktır.

İHSAN OKTAY ANAR

akan suyu yakalayıp durdurmaktır meâl

kimse tanımasın için onları
şairler kimi sözcüklerini yok ettiler

bütün öyküleri yazıp tüketti
bir kendi öyküsü kaldı dışarda

kuşluğun son kuşu çekilirken
sular uzaklaşır kıyı genişler

işaret tırnağım boyandı, çıkmaz
bir kölenin gövdesine döndü gövdem

en ağır sınavdan en saf olan geçer
öder, geçer

GÜLTEN AKIN

İdil'deki çocuk artık işsiz mi? Peki Cizreli gençlerle esnaf kendi geçmişlerini nasıl anımsayacak? O portre acaba hala duruyor mu? Ece Ayhan'ın 'Nasıl Hakiki Muhalif Olunur?' dersinden, üstelik orta ikide ikmale kaldık, değil mi?

Masaya Oturmak ve Resmi Portre

Bir keresinde, 90 yılı olmalı,Cizre'ye giderken İdil'deki bir arkadaşın işyerine uğramıştık. Yaşlı bir adam vardı dükkanın önünde oturan. Aradığımız arkadaş, Şırnak'a gitmiş, yaşlı adam bize çay ikram etmek istedi. Taş çatlasa 10 yaşındaki torununu çağırdı; 'Hele git kahveden amcalara 3 çay getir!'. Çocuk sanki biraz isteksiz. Yarım saat sonra sallana sallana getirdi çayları. Sohbet ettik biraz daha. Çaylarımız bitti. Yaşlı adam yine torununu çağırdı: 'Hele git yine kahveye de amcaların çaylarını tazele'. Çocuk duymazdan geldi, surat astı.

Aslında şaşırmamak elde değil. Kürtlerde yaşlıların hele dedenin isteğine karşı çıkmak görülmüş şey değil. Çocuk gayet ciddi bir edayla 'Gidemem işim var!' dedi. Biz de ısrar etmedik tabi: 'Sağolun bizim de yolumuz var zaten, akşam olmadan Cizre'ye varacağız...'. Çocuk da o sırada Bagok dağlarına doğru kent dışına yürümeye başladı. Tam ayrılıyorduk ki yaşlı adamın yanından, 10 yaşındaki çocuğun 'İşim var' sözü takılıp kalmıştı merakıma. 'Dede, sizin torun ne iş yapar ki?'. O yaşlı adamın yüzündeki mütebessim gizli gururu hiç unutamıyorum. Alçak sesle, 'Apocidir !' demişti.

Nedense aklıma geldi...

Bir de 92 Newroz'undan sonra ilk kez Mayıs ayında Cizre'ye dönmüştüm. Vakti zamanında 60 bin nüfusu olan bu kentte 92'den önce sıradan bir gerillanın cenazesine bile en az 40 bin kişi katılırdı. Cizre, kelimenin gerçek anlamıyla bir kaleydi. Kenti de 'Komite' yönetiyordu. Kız kaçırma, tarla ihtilafları ve boşanmalara kadar her türlü anlaşmazlık, Adliye'de değil, Cudi mahallesindeki bir merkezde halledilioyordu. Kentin duvarlarında bol bol Biji'li, Serok'lu sloganlar yazılmıştı. Kırmızı boyayla...92 Mayıs'ında ise kentin manzarası tamamen değişmişti.

Duvarlardaki kırmızı sloganlar yerini iri, kara ve düzgün harflerle yazılmış 'Ermeni dölü...' ile başlayan sloganlara bırakmıştı. Kentin nüfusu sadece azalmamıştı, değişmişti de. Hatta Brecht'in ünlü 'Halk, hükümeti değiştiremiyorsa, hükümet halkı değiştirsin' mealindeki dizelerinin gerçekleştiğini sanmıştım. Oteldeki çocuklar, esnafın neredeyse tümü, biz gazetecilere çok yardım ederdi, Komite'nin bildirilerini verirler, ulaşamayacağımız yetkililerle temas sağlarlardı. Bu eski Cizrelilerin bir kısmını gördüğümde, selam bile vermediler. 'Abi onlar artık JITEM'e çalışıyor' dedi bir dost. Allah allah! Kentte sağlam kalmasa bile dürüst kalmış biri, iki cümlede anlattı bana olup biteni: 'Beyim biz Kürdüz, devletimiz yoktur, hayatta kalabilmek için kuvvetliden yana olmak zorundayız, eskiden onlar güçlüydü, onlardan yanaydık, şimdi devlet güçlüdür, ondan yana olmamız lazım, yoksa yaşayamayız'.

Bir tek kişinin buradan oraya geçmesi ne kadar şaşırtıcı ki? Koca bir kent saf değiştirmiş yahu! Nedense aklıma geldi... Yine 92 öncesi. Yine İdil'den Cizre'ye gidiyoruz. Yolda 5-10 hanelik bir köyde alışılmamış bir hareket var. Şoför uyardı: 'Şehit var, duralım biz de, bir taziye ziyareti yaparsanız iyi olur'. Önce şehitin evine girdik. Erkekler ciddi ciddi 'Parti' meselelerini konuşuyor. Kadınlar bölümünden bir tek ağlama ya da hıçkırık sesi yok. Şehitin babasında da o İdil'deki ihtiyarın yüzündeki gurur ama mütebessim değil ağırbaşlı. Taziyeden sonra evden çıkıp arabamıza yönelmiştik ki, köyün önde gelenlerinden biri 'Abi gelmişken Muhtar'a da bir uğrayın iyi olur' dedi. Protokole uyduk.

Muhtarın evi kocaman dikdörtgen bir oda. Duvarlar boyunca minderlere oturmuş köylüler. Onca zamandır bölgede evlere girer çıkarım hatta bu evlerde kalırım, ilk kez bir Kürt evinde garip bir manzara ile karşılaştım: Odanın dibinde, tam ortada, duvarda, Muhtarın oturduğu minderin üzerinde göz hizasında, hani o devlet dairelerinde müdürlerin odasında koltuğun arkasında duvara çivili yeşil muşambadan düğmeli kapitone paravanlar olur, baklava desenli. İşte onlardan...

Hadi onu anladık, ama onun üzerinde de bir Atatürk portresi. Onu açıkçası anlamadık, hem de hiç anlamadık. Çünkü bu portreyi ilk kez özel bir Kürt mekanında görüyorum. Neyse Muhtar'la da üç-beş sohbet ettikten sonra izin istedik, yola koyulacağız. Ama içim içimi kemiriyor. Bu portrenin sırrını öğrenmeliyim. Oda kalabalık. Muhtar eşikte bizi yolcu edecek. Mahsus en sona kaldım, herkes Muhtar'ın elini sıkıp dışarı çıkınca, tuttum Muhtar'ın kolundan içeri çektim yerel yöneticiyi.

Portrenin önüne kadar birlikte gittik. Sadece kafa ve göz işaretiyle, portreyi göstererek, galiba biraz da olumsuz bir tonlamayla, 'Nedir bu?' dedim. Allahtan bölgede benim kim olduğumu BBC'ye geçtiğim haberler sayesinde biliyorlar. Muhtardan nefis bir bıyıkaltı gülümsemesi. Ağzını açmadı, arkasına, kapıya doğru baktı, kimse yoktu kapıda. Elini kaldırdı, portreyi tuttu, ipini çividen çıkarmadan çerçeveyi çevirdi, öbür tarafta şimdilerde İmralı sakini olan zatın resmi vardı.

Nedense aklıma geldi...

Ben Ece Ayhan'ı çok severim. 'Masaya oturunca, bir taraftan öbürüne kolay geçilir' der Ayhan abi. Sonra da iki ünlü örnek verir: '1923'den sonra işler farklı gelişse, Nazım Hikmet bakan, İsmet İnönü de mahpus olabilirdi. Ya da, Yılmaz Güney'le Mehmet Ali Ağca'nın konumları bunun gibidir'.

Ece Ayhan, ayrıca 'At üstünde sevişmeyi' salık verir. Çünkü durup ayağını yere basacak olursan hele bir de masaya oturmaya kalkarsan, vay haline! Amsterdam'ı merak edenlere not: Vallahi yerlisiyle de yabancısıyla da burada hep bunları konuşuyoruz. Yani Devletsiz Kürt Kemalizminin yenilgisini...

(ragip137@hotmail.com)

RAGIP DURAN

alisansefasi

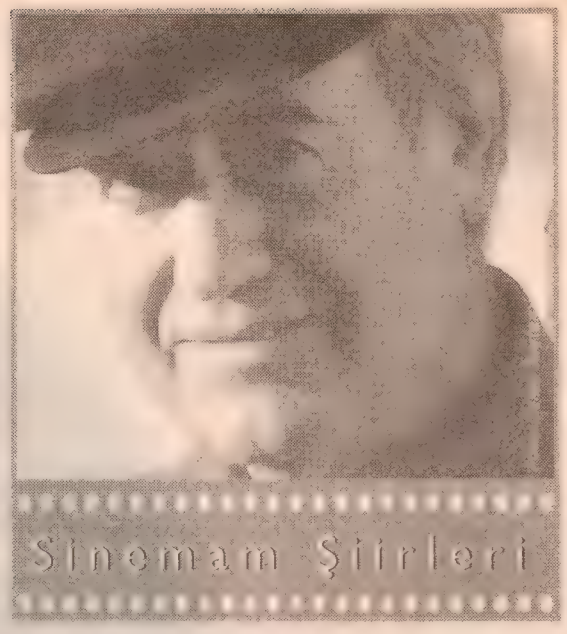

Güvercin

denizi
varamadan
gördüm
seçemedim parlak çekeni
konamıyorum dalgalar tutuk
turalamaya başladım uğultusunda

cakalanan köpürdeyiş
birine mi çalışıyor
durup durup bağırarak
buraya kon buraya kon
her şeyde bit yeniği arayan ürküntüm
soluğunu kesti
pikeye duruk kanatlarımın

köpürmenin arasından fırlayan balıklar
emir kuluymuşcasına
düğmeleri ilikli
kuyruk sallayarak

yol yorgunu teleklerim
tam aklımı çelerken
gene kanat vurdu ürküntüm

bakınıyorum köpürmeye
arasında bir dal
konacak bir adacık

yorgunluktan düşmek üzere kanatlarım
dönemem çıktığım ormana
erişemem dağlara

belki kirden göremiyorum
sisinden hoyratlığın
takatsız
konacak bir nişan

yumdum gözlerimi
biraz da öfkeyle
düğmeleri ilikli
köpüren kuyruk sallayışın tam ortasına
çakıldım bir taş
dönemem geri
artık dönemem geri

NİHAT ZİYALAN

Bu sefer de yolumuz Bodrum'a düştü. Gittiğimizde Bodrum eski canlılığında değildi. Ama biz yine de çeşitli meslek ve yaş grubundan insanlarla konuştuk. Belki bu yıl Bodrum'da turizm patlamadı ama bu Bodrumlu teyzelerin 'tombalak' atmasına mani değilmiş... Gördük... Buyrun...

AYHAN BOZKURT - HATİCE MERYEM

Boodrum, Booodruuum...

Ali Güven / Sandalet Sanatçısı

"Amerika'ya, Donna Caran'a çalıştım. Fazla miktarda istediler ama yapamadım."

✖ Babam Arnavut göçmeni, annem buralı. Annem dört yıl önce rahmetli oldu. Bu işime ilkokul dördüncü sınıfta başladım, kunduracı yanında eğitildim. 20 yaşına kadar çıraklığım devam etti. Askerliğim, iki sene vatani vazifem bittikten sonra döndüm buraya. Üç sene kundura işini yaptım, sonra sandalet işine dönüş yaptım. Bu dönüş şöyle oldu. Çıraklığımızda biz ayakkabının yanını çevirdiğimiz şeylere vardula derdik. Biz onları çıraklığımızda dikerdik yani. Vardula ismi köseleden gelir. Benim aklıma oradan geldi, çünkü burası sıcak bir ülke. Çıraklığımızda öyle bir şeyler yapardık ama sandalete benzemezdi, basitçe. Para kazanmıyorduk, rahmetli annem; "oğlum, nerede paralar" derdi. Ondan sonra ben bu kunduracılığı yapmayacağım dedim. Çünkü hiç bir gelir kaynağım yoktu bu arada. Ben de deriden bir sandelet yaptım ama tam da sandelet değil. Eskiden yol üstünde antik bir dükkanım vardı, orada pencereye astım. İnsanlar nasıl gelmeye başladı, sene atmış altı idi. Tabii sandaleti ilk yaptığım zaman bantları yerinde olmadığı için ayak sağa sola kayıyordu. İlk yaptığım sandaleti hatırlıyorum, sahibini çağırıp ayağının kaymaması için bantlar yaptım, memnun kaldı ve ayrıldı buradan. Ondan sonra turistler gelmeye başladı. Dükkan arı kovanı gibi çalışıyordu ama tek model üzerine çalışıyorum o zaman. 66'dan 71'e kadar yalnız çalıştım Bodrum'da. Ondan sonra kopyaları çıktı yavaş yavaş. 35-36 tane sandeletçi türedi. Tabi onlar çıkınca ben yeni modeller yapmaya mecbur kaldım. Onlar da satıldı, buradan bütün Ege mıntıkasına dağıldı. Daha sonra buraya bir sürü meşhur insan geldi. Mesela **Ahmet Ertegün**'ün misafirleri geldi. Hepsi gelip, sandalet alıp, gidiyordu. "Nereden aldın? Bodrum'dan" diye diye isim oldu gitti. Daha sonra **Mick Jagger**'ın karısı **Bianca Jagger** ve bir sürü caz ustaları, bizim yerli sanatçılardan **Sezen Aksu**, rahmetli **Zeki Müren**, **Akrep Nalan**, **Ayşegül Aldinç** bir sürü kişiler vardı, hemen hemen herkes giymeye başladı sandeletlerimi. Sonra kitaplara geçti, dünyanın her yerine dağıldı. Sanatımla ilgili İngilizce, Almanca, Fransızca kitaplar çıktı.

✖ Bu modelleri heykellerin ayağındaki modellerden alırım. Zamanında patentini almadım, büyük hata yaptım, şimdi büyük modacılar bunları kullanıyorlar. Son olarak da Amerika'ya **Donna Caran**'a çalıştım. Fazla miktarda istediler ama yapamadım. Çünkü yerli ve yabancı çok müşterim var. Makine değmeden, el emeği yapıyorum. Sağlık açısından da çok önemli. Çünkü bu deride en ufak bir suni ilaç yok. Palamut çam kabuğuyla eğitiliyor, bir sene su içerisinde bekletiliyor.

✖ Bu meslek benimle beraber ölmek üzere. Şu an 60 yaşımdayım. Herkes turizm işine başladı. Adam yetiştiremiyorsun, yedi kalfam vardı ayrıldı, şu an yalnız çalışıyorum. Tabii bu iş bir de kabiliyet istiyor, varsa kabiliyet, beyninde yaratma gücü. Deride sonsuz dizayn olduğu için bir sürü model üretebilirsin. İsterdim ki sanatımı benim gibi yapabilen birisi çıksın, ben de çok mutlu olurdum. Maalesef herkes çok para kazandı bu işten, fabrikasyona soktular, ben hep el işi çalıştığım için üç dört günde biten sandaletler vardı, bu şekilde ancak ekmek paramı kazanabildim. Kopyacılar çok para kazandılar, "Ali Güven sayende çok para kazandık" diyorlar, benim için büyük bir gurur kaynağı bu.

✖ Hiç evlenmedim. Birisiyle on sene beraber yaşadım. Bir kızım var Asya isminde. Onda sanat kabiliyeti var, onu yanımda eğitmek istiyorum.

✖ Bu sene bilmiyorum Apo'mu yoksa başka bir şey mi neden oldu, yıllar önce burası turist kaynardı. Tam olarak nedenini bilemiyorum. Galiba çok iyi tanıtım yapamıyoruz

✖ Bodrum çok güzel bir ülke. Sağlık açısından çok iyi, çünkü rutubet yok Bodrum'da.

✖ Daha önce Londra'daydım. Orada kalmam için çok uğraştılar. Bir sör ailesinin kızıyla beraberdim, bir psikolog. Ama ben kalamazdım, çünkü Osmanlı bir annem vardı, geldim ona baktım, gece gündüz üstüne başına ben baktım. Bir kız evlat bakamaz öyle. Şimdi annem vefat etti. Ama içim çok rahat, duasını aldım.

✖ Bazı sanatçılara falan, değişik, orjinal modeller yapıyorum. Yapmak mecburiyetindeyim çünkü onlar da benim gibi sanatla uğraşıyorlar. Hani insanları ayırmıyorum ama onlara güzel şeyler yapacağım ki onlar da sanatıyla o güzel sandaletlerimi giyecekler.

✖ Belediyeye çok teşekkür ediyorum, çünkü bu dükkanı onlar verdi bana, onların sayesinde ayakta durabiliyorum. Koruma altındayım yani şu an. Türkiye'de değil "dünyada bir Ali Güven" olunca görüyorlar herhalde. Taş bir evi ileride bir müze yapmak istiyorum. Gelenler görsünler istiyorum, çünkü burada bir sanat, sandalet sanatı doğdu. Bu eserleri sergilemek istiyorum.

Dünyaca meşhur sandalet ustası Ali Güven ressam arkadaşımız Alp Tamer Uluçkır'ın yaptığı resmini

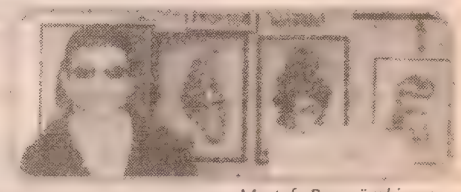

Mustafa Bey, güzel insan...

Mustafa Bora / Karikatürist

" Hümanist bir insanım, güzel olanı severim. "

✖ 1979-84 arası Gırgır'da karikatür çizdim, **Mehmet Çağçağ** arkadaşımdır. 19 yıldır yaz aylarında buradayım. Sokakta karikatür çiziyorum. 39 yaşındayım, Tokatlıyım.

✖ Özellikle **Çetin Altan**'ı çok seviyorum. Çizerlerden **Turhan Selçuk**, büyük üstadımızdır. **Aziz Nesin**'i çok severdim.

✖ **Öküz**, **Cumhuriyet**, **Leman** ve **Lemanyak** okurum.

✖ Bu sene, malum, bir durgunluk var Bodrum'da. Bir sürü neden var. Bir tanesi turistlere fazla saygılı davranamıyoruz, herkes ne koparırsam kâr gözüyle bakıyor. Apo olayı da var, ve tabii ki tanıtım da yapamıyoruz.

✖ Bodrum'un bohem bir hayatı var. Marmaris'le kıyasladığımız zaman mesela, daha yaşlı bir grup Marmaris'i tercih ediyor. Bodrum daha çok gençlerin geldiği bir yer. Onun için daha fazla çılgınlıklar yaşanıyor. Ben işimle çok yoğun olduğum için fazla da ilgimi çekmiyor.

✖ Solcuyum diye geçiniyoruz. Ama, öyle de bir şey kalmadı. Hümanist bir insanım, güzel olanı severim.

✖ Alkol kullanırım, rakı içerim. Türkler tatilde daha bir kısıtlıyorlar kendilerini. Kısıtladıkları için de bence o tatil olmuyor. İnsan tatile çıkınca her şeyiyle rahatlamalı. Yabancılar daha rahat, deşarj oluyorlar. İş zamanı da aslanlar gibi çalışıyorlar.

✖ Issız adaya düşsem; kitaplarımı alırım, rakı alırım. Ömür boyu tatil yapmak isterdim. Bodrum'un geleceği hakkında iyimserim.

Metin Akyazı / Barmen

" Buraya gelenler alkol, deniz ve seks için geliyor."

✖ Aslen Rizeliyim. 10 yıldır buradayım. 29 yaşımdayım, bekarım. Lise mezunuyum. Beşiktaşlıyım.

✖ Bodrum'un imajı son iki yıldır çok değişti. Kış sezonu inşaat için gelip de yerleşenlerden dolayı bozuldu. Eskiden Bodrum'da inşaat sezonu, 1 Mayıs'tan 1 Ekim'e kadardı. İnşaatçıların hiç biri kalmazdı. Şimdi bunu kaldırmışlar, yaz kış inşaat devam ediyor, dolayısıyla yaz sezonu herkes, ayağında terliğiyle, kutu birasıyla, bağrı açık dolanıyor ortalıkta. Bayağı bozuldu yani Bodrum.

Bu sene kalabalıkta da, kalitede de büyük bir düşüklük var. Bu sene ki olayın nedeni belli, Apo. Turist yok. Tek tük. Tek başına gelenler var, ama tur hiç yok. Turların hepsi iptal! 1250 uçak seferi iptal edilmiş, 1500 küsur da otobüs.

✖ Bodrum'un inşaat sorununun bir an önce durması gerekiyor, **"yeter artık dur"** demesi lazım birinin. Yapılaşma yüzünden insanlar da değişti burada. Nezih insanların hepsi kaçtı. Yine de 50 milyarım olsa Bodrum'da bir ev alırdım, bir de güzel bir motor.

✖ Yıllar önce **Mina Urgan** burada otururdu, onu görürdüm her sabah. **Aziz Nesin**'in imza günleri de olurdu burada. **Tarık Akan** buraya çok gelir, her yıl gelir. **Kadir İnanır** da gelirdi eskiden. **Türkan Şoray**, **Müjde Ar** gelir, **Fatma Girik**'i birkaç gün önce gördüm, ev yaptırıyormuş Torba'da.

✖ **Ölü Ozanlar Derneği** hiç çıkmaz aklımdan.

✖ Dün akşam gece üçte eve gidip, **Haberci**'yi seyrettim. **Pusula**'yı çok seviyorum, **Fatih Altaylı**'yı seyretmeye çalışıyorum ama seyredemiyorum.

✖ Reggae'yi seviyorum, tabii ki **Bob Marley**'i.

✖ Alkol kullanıyorum ama alkolik değilim. Zaman zaman yani. Ben bir barmenim ama her akşam içmem, haftada bir içerim. Bazen bira, bazen viski içerim.

✖ Yeniden dünyaya gelsem futbolcu olmak isterdim, çünkü ben futbolu bırakıp da bu işe başladım. Bir trafik kazası geçirdim, daha önce Beşiktaş'ta futbol oynadım, A takımında değil, on yaşımdan on yedi yaşıma kadar genç takımda oynadım, Bursa'daki o kazaya kadar.

✖ Yaz aşkları oluyor zaman zaman ama benim şu anda ciddi bir ilişkim var o yüzden olmuyor.

✖ Buraya gelenler alkol, deniz ve seks için geliyor. Bugün bir plaja gidin bir Türklere bakın bir de yabancı turistlere. Hepsi beraberler, içiçe ama yabancılar birbirlerine bakmaktan çok ellerindeki kitaba bakıyorlar, güneşleniyorlar ve tam anlamıyla tatil yapıyorlar.

✖ Memleket şimdi olduğu gibi devam edecek. Birileri yakalanacak, abartılacak iki ay sonra serbest kalacak, beraat edip çıkacak. O Susurluk olayındaki isimler gibi, adam yine milletvekili seçildi.

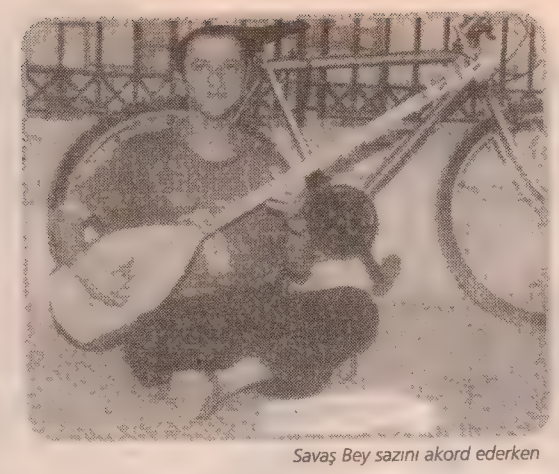

Savaş Bey sazını akord ederken

Savaş Süzel / Sokak Sazcısı

"Karı kızlara bakmıyorum hiç. Bakıp, ne geçecek elime. Doğru değil mi?"

✖ Efendim işim bu, saz çalıyorum. Dokuz senedir Bodrum'dayım. Kışın da Aydın'da sokakta saz çalıyorum. Şu anda bekarım, daha doğrusu evliydim ayrıldım. Tez ayrıldım. İlkokul mezunuyum. Beşiktaşlıyım.

✖ Venüs'ü okudum, uzayla ilgili kitaplar okudum. Soğuk ülkelerden okurum. Bir yazar tanıyordum ama şimdi ismini unuttum. Gaste dergi okurum, arasıra bulmaca bile çözerim.

✖ Televizyonda her zaman **Çarkıfelek**'i izlerim, filmleri, ondan kelli **Türkan Şoray**'ı **Ediz Hun**'u severim. En çok da **Kemal Sunal**'ı.

✖ **Hakan Taşıyan**'ı çok dinlerim, "Yapma Böyle Gözün Sevem"i

✖ Günde iki üç milyon alıyorum, ekmek parasını kurtarıyorum.

✖ Bazı turistler bakıyorlar, merak ettikleri için iki üç kuruş atıyorlar, ben de 'tenk yu' diyorum. İngilizce sadece 'tenk yu' demeyi biliyorum. Başka da bir şey bilmiyorum.

✖ Politikadan anlarım, bana karşı davranışları iyi olan politikacıları da severim.

✖ İçki içmem, sigara dahi içmem. Bu tişörtü benim birader hediye etti. Askerden yeni geldi, bunu bana verdi. Başka elbisem de yok.

✖ Garajda, Pamukkale otobüs şirketinin ofisinde kalıyorum. Allah razı olsun onlardan. Zaten benim bir yatak bir yorgan var.

✖ Saz çalmasını çala çala öğrendim. Abim düğünlerde çalar. Sazı da en güzel **Neşet Ertaş** çalar, onun gözünü sevem. Ben burada kaç senedir çalıyorum, ama herkes benden evvel meşhur oluyor. Mesela diyelim **Ciguli**... Ben neden meşhur olamıyorum? Kolumuzdan tutan yok. Kısmet olursa ben de meşhur olurum.

✖ Karı kızlara bakmıyorum hiç. Bakıp ne geçecek elime. Doğru değil mi?

Cem Zafer / Barmen

" Her gece başka bir insanla birlikte olabiliyorsunuz rahatlıkla, ayın otuz gününde otuz tane portföyle çıkabiliyorsunuz. İnanın şu an cep telefonum kapalı, yoksa yandım! "

✖ Bodrum kolay bir yer. Şimdi ben barda çalışıyorum barmenim değil mi, İstanbul'da kışın takılıyorum, istediğim kadar para harcıyorum, kız olayına ulaşamıyorum, araban yok falan filan. Ama burda çok basit oluyor, kız bi geliyor mesela fabrikatör kızı, konuşuyorsun ediyorsun ve sabaha karşı çorba içiyorsun, bir şekilde beraber oluyorsun yani. Çok kolay oluyor. Açıkçası her gece başka bir insanla birlikte olabiliyorsunuz rahatlıkla. Ayın otuz gününde otuz tane portföyle çıkabiliyorsunuz. İnanın şu an cep telefonum kapalı. Yoksa yandım...

✖ Yedi senedir burada çalışıyorum. Yaşım 24, bundan sonra hayatı daha ciddiye almak istiyorum. Bu hayatın sonu yok, çılgınlık uçukluk hepsi bu. Artık sigara sektöründe çalışmayı düşünüyorum, Marlboro olabilir. Evli değilim ama bir çocuğum var. Burada başlayıp biten bir ilişkiden oldu. Beni çok sevdi, doğurmak istedi, tek taraflı bir şey oldu kısacası, şu an Amerika da.

✖ En son **Ayşe Kulin**'in **Adı Aylin** isimli romanını okudum.

✖ Koyu bir Galatasaray'lıyım. Kışın İstanbul'da bütün maçlara giderim. Trübün muhabbetim de vardır. Kışın Uludağ ya da İstanbul'u tercih ediyorum, yine barmen olarak. Ama bu sezon bu işi bitirmek istiyorum, benim için zor olacak ama bitmesi gerekiyor. Gece hayatı insanı yıpratıyor, insanı ruhen yaşlandırıyor anlıyor musunuz?

✖ **Hürriyet Gazetesi**, **Öküz**. Okudum hoşuma gitti ama devamlı takip edemedim, elimden geldiği kadarıyla Tempo ve Aktüel dergisini takip etmeye çalışırım.

✖ Şov TV' de **Sinan Çetin**'in bir programı var sonu mutlu ya da mutsuz olarak bitebiliyor ama ben iki kere seyrettim. Gayet hoştu yani ama adını şu anda hatırlamıyorum.

✖ **Meltem Cumbul** son yılların en kuvvetli aktrislerinden biri bana göre.

✖ Koyu bir **Metallica**'cıyım. Siyasetten nefret ederim.

✖ Su sporlarının her türünden hoşlanırım ben, banana, jetski.

✖ Önce aşk, aşk derken; illa karşı cinsten olan birisi değil, benim bir aşkım var yeğenimdir, mesela. İşim de benim için aşktır para onlardan sonra gelir.

✖ Alkol kullanırım, viski içerim koyu bir viskiciyim. 50 milyarım olsa güzel bir tekne alırım, kendime kaset çıkarırım.

✖ **Clinton** olmak isterdim çünkü **Monika**'yı yemek için.

Barmen Cem poz verirken...

✖ İnsanlarımız kendilerini kasıyorlar, ama kendini dağıtanlar da çok burada; evden kaçan kızlar, alkolü görünce dağıtıyorlar. Gece gruplaşmalar ve duygusallık olur buralarda.

Ayşe Teyze kendisine, sokakta, tül perde örerken

✖ Kendi memleketimizde turist gibi olduk. Benim bilmediğim yerleri turistlere sor, biliyorlar. Burayı bütün yabancılar bozdu. Buranın yerlisine ruhsat vermediler. Yabancılar geldi her tarafı bozdu. Yabancı dil anlıyorum ama konuşamıyorum.

✖ Denize bundan 20 sene önce girdim.

✖ Rahmetli **Zeki Müren** ne dedi biliyor musunuz; **" Eski Bodrum öldü"** dedi.

Barda durur barmen Metin şişe elinde

Ayşe Hanım / Bodrum'un yerlilerinden

"50 milyarım olsa tombalak atarım."

✖ Doğma büyüme Bodrumluyum. 65 yaşımdayım. Bundan altı sene evvelsi buralar topraktı yani beton falan yoktu. Şimdi binaları yıktılar, yeniden yaptılar, turist de yok, herkes Allah Allah deyip bakıyor. Benim mesleğim yok yavrum. Eşim öleli 33 sene oluyor. İki çocuğum var. Kendime perde örüyorum, içeriler çok sıcak, burası ferah burda oturup örüyorum bunu.

✖ Ben cahilim yavrum, okur yazarlığım yok. Herkesin evi ayrı kapısı ayrı.

✖ Okur-yazar olmak isterdim, o zaman afedersin bara gidersin, gezersin, biz gari yaşımızı aldık. Ayıplarlar gayri beni, kocakarı gelmiş diye.

✖ 50 milyarım olsa tombalak atarım.

✖ Bodrum'un geleceğini ne bileyim ben!.. Bu sene kötü, belki seneye daha da kötü olacak. Vallahi bilmiyorum.

Marangoz Ahmet Bey çarşıda soluklanırken...

Ahmet Apak / Marangoz

" Burada fuhuş çok oluyor, Nataşalar, pansiyonlarda çalışıyorlar."

✖ Erzurumluyum. 69 doğumluyum. Evliyim. Kervansaray Otelinde marangozum ben.

✖ Bodrum'un imajı televizyondaki gibi öyle alımlı değil ya da biz göremedik. Ben bir an önce yuvama dönmeyi istiyorum.

✖ Çok güzel kitap okurum ama dini kitaplar hakkında, mesela diyelim **Hasan Hüseyin Ceylan**'ın *Cumhuriyet Dönemi Din Devlet İşleri*, **Mehmet Akif**'in eserlerini okuyorum, bazı fıkıh kitaplarını okuyorum. Genelde islam kültürü.

✖ Televizyon izlerim. Hangi kanalda iyi film varsa onu izlerim. **Kadir İnanır**'ı beğeniyorum.

✖ Çok güzel sesim var. Aslında 88'de İstanbul'da bir müracat ettim yarışmaya girmek için, 40 milyon gerekiyordu. O zamanda gurbete çıkmıştık, para yoktu yani.

✖ Burdaki hayat kendi açımdan yani yaşanacak yer değil. Ailemle gelemem ben, erkek olarak gezmeye çekiniyorum. Bir de şunu söyleyeyim, biz gurbetçi arkadaşlarla çarşıya gelince hemen sivil polisler bize ters ters bakıyorlar. Sanki biz öcüyüz. Biz memur değiliz ya her gün traş falan olmak mecburiyetinde değiliz. Akşam buraya gezmeye geldiğimizde polisin gözü bizde. Sonra dayanamayıp, yanımıza geliyorlar. "*Siz nerelisiniz*" diye soruyor. Kardeşim biz terörist değiliz, *PKK* değiliz, vatanımızı, milletimizi seven bir insanız.

✖ Barlara giremiyoruz çünkü yerli içki iki milyon lira. Bir de burada fuhuş çok oluyor, Nataşalar, pansiyonlarda çalışıyorlar. Bodrum'un güzelliğini bozuyorlar. Bodrum deyince şöyle televizyonlarda gördüğümüz gibi turistik güzel bir yer geliyordu benim aklıma eskiden, öyle bir şey göremedim.

✖ Turist döviz getirmesine getiriyor, devlete bir katkısı oluyor ama; ahlak bakımından bozuyor, buranın yerli halkı bile asimile olmuş yani.

✖ Benim tatil anlayışım hanımla beraber pikniğe gitmek, Uludağ'a çıkmak, memlekete gitmek, öyle bişey. Denize falan girmeyi sevmiyorum. Haşamayla girebilirim ama girmiyorum işte.

✖ Dünyaya yeniden gelsem zengin bir kişiliğe sahip bir adam olmak isterdim. Halim iyi olsa buraya neye çalışmaya geleyim, bak çoluğu çocuğu bırakıp çalışmaya gelmişim ama zengin olsam tatil amacıyla gelirim, değil mi ya! Issız adaya düşsem, yanıma hanımımı alırım.

Ragna Van De Putte / Turist

"Türklerden sadece Tarkan ve Atatürk'ü tanıyorum."

✖ 18 yaşındayım, bu Türkiye'ye dördüncü gelişim, Datça, Marmaris, Dalyan, Kaş, Köyceğiz, Kalkan'ı gördüm. Dalyan favorim sayılabilir.

✖ Hollanda'da zaten pek çok Türk vardı ama çok yakın arkadaşlık ettiğim yoktu. Onlar kapalı bir grup gibiler, açıkçası çok da hoşlanmazdım. Annemin kırkıncı yaş gününde yakınları ona bir tatil hediye ettiler. O zaten tüm Avrupa'yı dolaşmıştı, şimdi Türkiye'ye gidiyoruz dediğinde hiç istemedim, fakat geldiğimde başta doğa olmak üzere, insanlar her şey beni çok etkiledi.

✖ Türk erkekleri hem çok iyiler hem de çok kötü. Kötülükleri ısrarcı olmaları. Konuşmak istemediğinizi söyleseniz dahi durmuyorlar. Durmadıklarında çok kızıyorum. Diyebilirim ki Türk erkeklerinin yarısı iyi yarısı kötü. Hollanda erkeklerinin ise yüzde yirmisi kötü, yüzde sekseni iyidir.

✖ Tanrıya inanmıyorum, çünkü okulda bize gezegenlerin oluşumunu anlattılar. Ben bu anlatılanlara inandım, ayrıca başka bir gezegenden geldiğimize de inanıyorum.

✖ Türkler sürekli çalışıyor gibi görünüyorlar, tatilde bile... Türklerden sadece Tarkan ve Atatürk'ü tanıyorum.

✖ Romantik aşk kitaplarından ve çocuk öykülerinden hoşlanırım. Zaten pedagoji üzerine çalışıyorum. **Dev Şeftali** en sevdiğim kitap.

✖ Sporla ilgilenirim, maç izlemeyi severim, Türkiye'den **Hakan Şükür**'ü, **Galatasaray**'ı, **Fenerbahçe**'yi bir de **İstanbulspor**'u tanırım. **Hagi**'yi ve **Şota**'yı da bilirim. **Ajax**'ı tutuyorum.

Miss Ragna güneşlenirken...

Mahir Konca / Garson

" Çok kızla birlikte oldum desem yalan olur. Burada kızlarla fazla sohbet imkanın olmuyor. Çünkü göze batıyor, işten kovuluyorsun. "

✖ 18 yaşındayım. Bingöllüyüm. Dört senedir buradayım. Daha önce otelde çalışıyordum, sonra buranın müdürüyle tanıştım. Oradan da buraya geldim. **İbrahim Tatlıses**, **İbrahim Erkal** dinliyorum. Personel evi var orada kalıyoruz. Kazancım şu anda rahat, geçindiriyor yani.

✖ Akşam dokuzda başlıyorum sabah beşe kadar çalışıyorum. Bazen nöbetçi de kalıyorum, güvenilir bir adam olduğum için mesaiye de kalıyorum. Bu yaşantı benim hoşuma gitmiyor, hepsi basit bir şey bunlar, bir yüzüne baksam kız hemen tamam olur gibi geliyor. Köyde bir kızın yüzüne baktığın zaman, ailesine söylediği zaman bin türlü laf olur.

✖ Turist, Apo yüzünden azaldı. Apo hakkında hiçbir şey düşünmüyorum. Biz de, onun yüzünden buralara gelmek zorunda kaldık. Beş sene oldu göç edeli.

Mahir Bey paydos vaktinde...

✖ Çok kızla birlikte oldum, desem yalan olur. Burada kızlarla fazla sohbet imkanın olmuyor. Çünkü göze batıyor, işten kovuluyorsun. O durum da var.

✖ Issız bir adaya düşsem yanıma ailemi alırım. Sekiz kardeşiz biz. İki tane ablam var, beş tanesi benden küçük. Yeniden dünyaya gelsem **İbrahim Erkal**'ın yerinde olmak isterdim.

Ergün Galipoğlu / Barmen

" Bizim Türk'lerde karizma denen bir şey var. Anlatabiliyor muyum, karizma, ağır hesabı, şekiller falan, lakostlar, raybanlar falan ama kıçımın kenarı..."

✖ Ben 28 yaşında bir adamım, Güney Doğu'da askerlik yaptım, o şartlar altında, PKK denilen insanlarla çatıştım. Dostluğu da orada gördüm, çirkinlikleri de. Büyüklerim diyeyim onlara, orada bana çok acı verdiler. Ben 28 ay askerlik yaptım, bunun altı ayını cezaevinde geçirdim, çok acılar çektim bu zaman içinde. Düşünebiliyor musunuz ben tim çavuşuydum, benden yedi ay sonra üniversiteyi bitirip gelmiş, kişiliksiz, sivil yaşantısında hiç bir b.k olmayan birisi çavuş olmuş, bana tavır yapıyor falan. Bana gelip tokat vurması ve benim de ona karşılık vermem büyük olay oldu. Falan filan derken, askerliğim bittikten sonra cezaevine girdim. Tabi bunun yanında firar da var. Askere gittiğim zaman 15 aydı, Tansu Çiller başkanlığında 19 ay oldu, bizim ağzımıza etti yani. Haberi duyduk, şok tabii, önce hep beraber firarı düşündük, plan program falan derken otobüse atlayıp kışlamıza dönerken aklıma esti, dur düğmesine bastım, herkese benden selam söyleyin dedim arkadaşlara, tam üç ay kaçak kaldım. Yakalandım, genç yaşta bunları yaşamam bana çok şey öğretti.

✖ Ben altı yıldan beri **Sokak Bar**'dayım. Buranın en eski elemanıyım. Askerden sonra geldim buraya. Üç yıl bodyguardlık yaptım. Sonra sonra içli dışlı olduk patronlarımızla, sempatik olduğum için barı önerdiler.

✖ Bar ortamından bıktım ben. Benim babam Kapalı Çarşı'da üçüncü dükkanı açan kişi.

✖ Bodrum çok hızlı bir yer, insanı da bozar hakkaten. Delikanlıyı daha çok bozar.

✖ Koyu sağcıyım, miliyetçiyim. Ama fanatik değilim. Vatan için çok şey yaptım, MHP kökenliyim, çünkü abimin geldiği yer belliydi ona da belli bir sempatim vardı. O, Ankara'da ilk genç delege başkanıydı, Rahmi Galipoğlu. Ben de ocağa gidip gelirim, otururuz, sohbet ederiz.

✖ Sokak Bar'ın ilk açıldığı günlerde herkes birbiriyle yeni tanışıyordu, hepimiz birbirimize lakaplarımızı söylüyorduk, bana da abhaza derler dedim, adım kaldı **Abazan Ergün.**

✖ Turistleri pek sevmem ben, İngilizcem bile çok az. Hiç özenmedim öyle bir şeye. Çok antipatik geliyorlar bana, ben Türklerle daha haşır neşirim. Mesela Almanya'dan gelen Türk'lerin giyim tarzları şekilleri bile beni rahatsız ediyor.

✖ Bodrumun çılgın imajı dosdoğru. Ben bundan çok memnunum. Alkolün getirdiği yakınlaşmalar her zaman yatakta son bulmuyor, kalıcı dostluklar da kuruluyor burada. Mesela sabah çorbaları vardır Bodrum camiasında.

✖ İnsanlarla özellikle bayanlarla konuşmayı çok severim.

✖ Yurt dışından gelenler çok güzel tatil yapıyorlar. Ama bizim Türklerde karizma denen bir şey var. Anlatabiliyor muyum, karizma, ağır hesabı, şekiller falan, lakostlar, raybanlar falan ama kıçımın kenarı cebinde kuruş parası olmayan adam dokuz ay köpek gibi çalışıyor o parayı lakosttan giyiniyor, bu kızlar için de geçerli. Yani bizimkiler kasarak eğleniyor ama turistler daha rahat.

✖ Turistlerin azalmasının nedenleri Apo ve medya. Apo'yu çok büyüttüler.

✖ Tanıdığım yazar olarak, **Orhan Pamuk**'u falan tanıyorum da...Okumam mümkün değil. **Neyzen Tevfik**'i iyi tanıyorum.

✖ Dergilerden ara sıra **Limon** okurum, gazetelerden **Fotomaç**.

✖ Bodrum'daki polislerin yabancı dil bilmelerini ve daha nazik olmalarını isterdim. Şu anda böyle olmadıklarını anlamışsınızdır.

✖ Bara giriş beş milyon. Sokaktan her gelen alınmaz, ilk önce giyim tarzına bakılır, damsız, krovari alınmaz.

Arşivi

Emel Yıldız'dan, Panter Emel'e... *Samsun'un Gölalan köyünde hayvanlara yapılan işkenceyi, köye giderek protesto ettiği haberini veren Kanal D haber sorumlusu Rasime Hazer'in taktığı lâkabı, sürekli kullanınca soyadı bile unutulmuş, Panter Emel öne geçmiştir. Doğaya, İnsanlara, Hayvanlara ve Kültürlere karşı yapılan bütün haksızlıklara karşı çıkan ve bütün canlıların yaşam hakkını savunan Panter Emel, hayvanları öldürten bir belediye başkanını protesto ettiği için paraya çevrilmeyen ve ertelenmeyen 7 ay hapse mahkûm edilen Türkiye'deki ilk aktivist'tir.*

Panter Emel Gazetesi

Yaşam Hakkı Tartışılmaz. EMEL YILDIZ

İkitelli'nin Levent Oran'ı

Gazetedeki köşesinde, bütün sokak hayvanlarının öldürülmeleri gerektiğini açıklayarak, bunu uygar ülke olmanın da bir gereğidir diye yazmıştı, İkitelli'nin Levent Oran'ı Hıncal Uluç.

Yıllar önce sevgili Burçay Anger Aydınlık'taki köşesinde Hıncal'ın andropozunun ne şiddetli geçtiğini örneklerken çok haklıymış ve her şeye maydanozluğunu da; kendini ülkenin en eski podyum eleştirmeni ve manken yazarı ilan eden Hıncal Uluç, Avrupa görmüşlük sakızını çiğneyerek, karayolları, belediyecilik, turizm.... eh pes valla diye anlatmıştı. Yine aynı yazıda Burçay Anger Hıncal Uluç'a "... asıl milleti sinir illetine uğratan şey sık sık gittiği mega, ultra, süper lüks ve fahiş pahalı restoranlarda, gece kulüplerinde atıştırdığı yiyecekleri ballandıra ballandıra en ince ayrıntılarına tuzuna biberine varana değin anlatmasıdır." diye giydirmişti.

Sokak hayvanları için eğer belediyeler barınak yaparsa onlarda öldürülmeli çünkü boşu boşuna beslenemezler diyen İkitelli'nin Levent Oran'ı, bu mantıkla, akıl sağlığını yitirmiş ya da bedensel engelleri büyük ölçüde olan insanları da ölüme gönderecek gibi görünüyor. Eğer "boşu boşuna" beslemeyelim fikri kabul görürse en başta Hıncal Uluç açlıktan ölür gibi geliyor.

Sivil Devlet Örgütleri

İstanbul valisi Sirkeci'de bir lokali derneklerin kullanımına açmış, ne güzel!

Çeşitli dernekler orada 3 kişilik bir geçici kent konseyi seçmişler. Biri, Doğa Savaşçıları Grubu'ndan Murat Zafer Çetintaş, diğeri Yeşil Kuşak Çevre Öncüleri'nden Sadi Ergün, üçüncüyü bilmiyorum. Ayrıca çeşitli hayvan dernekleri de vali beyin önerisi! ile birleşmişler. Birleşenler çok önemli bir karar almışlar; toplantılarda konuşulanlar dışarı sızdırılmayacak, sızdıran olursa birlikten çıkartılacak, sanki Polit Büro. Üstelik aralarında bir tartışma çıkacak olsa hemen toparlanıp cici çocuk oluyorlarmış. Zira vali bey duyar da kulaklarını çeker diye ödleri kopuyormuş.

Bir arabanın çarparak ayaklarının felç olmasına neden olduğu köpeği sokakta bularak himayesine alan Mak.Yük.Müh. Gülsüm hanım Rahat yürüyebilmesi için görülen tekerlekli mekanizmayı yaptırmış ve ona Dost adını koymuştur. (Cins hayvanlara sevdanın yolları, sokak hayvanlarına kurşunlar) zihniyetine karşı Gülsüm hanımın hareketini takdir etmemek mümkün mü?

Hayvan Hakları Yasası

Hayvan hakları dendiğinde nedense büyük bir çoğunluk da insan hakları dururken hayvan hakkı da neymiş gibisinden popülist bir söylemi tekrarlayıp duruyor. Yaşama hakkının hiyerarşisi varsa her türlü ayrımcılığa nasıl karşı durabiliriz ki. Bu hiyerarşiyi yaratanlara söyleyecek sözüm yok, ben yasanın nasıl bir kara mizah örneği olduğundan bahsedeceğim. Son günlerde medya, bu yasayı hayvan haklarını koruyacakmış gibi gösterirken, bir takım hayvan dernekleri üyeleri de bu yasanın çıkması için uğraşıyor. Dolaylı olarak sorduruyorum yasayı okumuşlar mı diye. Hayır, hiç biri okumamış ama yasa çıksınmış.

Bu Hayvan Hakları (!) Yasası'ndan bir iki madde örneği vereyim; örneğin (madde-24) Bir hayvan vakfı kurulacak ve bu vakfın geliri av tezkerelerinden sağlanacak. Yani Hayvan Hakları Yasası'na göre ne kadar çok av, o kadar çok para.

(madde-32) Bir hayvana sahibi tarafından eziyet, işkence yapıldığı, aç bırakıldığı ya da hapsedildiği, cinsel ilişkide bulunulduğu durumlar ya da (ihbar) üzerine sadece hayvan koruma amacına yönelik (konut dokunulmazlığı kısıtlanır.)

Madde bütün aymazlığıyla devam ediyor ama bu kadarını açalım. Biri size herhangi bir sebepten kızsa ve ihbar etse, çünkü ispat gerekmiyor, polis ihbar üzerine evinize girebilir, bu yasa konut dokunulmazlığınızı ortadan kaldırıyor. Böyle bir riski göze alıp, bir hayvana evinizde bakabilir misiniz?

(madde-11) Hayvanlar bilimsel olmayan tedavilerde ve deneylerde kullanılamazlar... diye devam ediyor. Şimdi bilimsel olmayan deneyler neler ve yoruma göre de her deney bilimsel sayılabilir.

Özetle, bu güne kadar hayvanlara uygulanan her türlü vahşeti meşrulaştıracak bir Hayvan Hakları Yasası meclisten her an kabul edilebilir.

Bir ön ayağı olmayan bu köpeği sokakta bulup sahiplenen ve Oğul adını veren Tiyatro sanatçısı Tomris Özekit'e teşekkürler. Yurtdışından getirilip, dolar karşılığı satılan hayvanlar statü olsun diye alanlara ibret olsun.

Aksu Arşivi

Hayvan Sözleri

- *Kırkayağın en çok yorulduğu gün, yavrularının ayaklarını yıkadığı gündür.*
- *Köpekler tersten konuşur ve insanların haline bakıp hav, hav hav* (vah, vah, vah) *der.*
- *Hayvanlar benim dostlarımdır. Ben dostlarımı yemem.*
- *Cinsel sorunu olmayanlar, hiç bir canlıya zarar vermez.*
- *Şiddet öyle birşeydir ki, nerede duracağı bilinmez*
- *Öldürttüğümüz hayvan dostlarımız biz insanları bağışlayınız.*
- *Kendi türü dışındakilere yapılan işkenceye sessiz kalanlar, bizatihi işkencecinin kendisidirler.*

GÜNDEM

Yıldızlı eylem

Sinemanın eski yıldızı Brigitte Bardot, "Boğazlar petrol yolu olmasın" sloganıyla düzenlenen etkinlikler için 4 Haziran'da İstanbul'a geliyor

Yoğun program

Tüccar Çevreciler

Bazı çevreciler kolaylıkla sponsor bulabiliyor. Mafyanın da bir sivil toplum örgütü olmasından hareketle, bazı uyanıklar çevre alanına da el attı.

Geçtiğimiz haftalarda günlük gazetelerde, "B. Bardot geliyor" haberi sıkça yer aldı. Doğa Savaşçıları Grubu başkanı Murat Zafer Çetintaş açıklamalar yaptı; "çevre etkinlikleri için B. Bardot'yu getiriyoruz, Vali ve Belediye Başkanı ile orada, burada, şurada yürüyüş, gezi falan filan..."Bu haberler üzerine hemen irtibat kurduğumuz B. Bardot, "kim geliyor, yalan yahu" gibisinden bir fax çekiyor. Şaşırmıyoruz, çünkü biliyoruz Tüccar Çevreciler yalan, dolanla rant ve sponsor peşindeler.

Bir Hayvan Dostu

Psikolog Müstakime Nuran Sınav

Hayvanları sebebiyle on yıldan fazla bir zamandır kış, yaz Büyükada'da yaşar. Sadece emekli maaşı ile geçinmesine rağmen, Adadaki bütün sahipsiz hayvanları aşılatır, çoğalıp Belediye öldürtmesin diye kısırlaştırır.

Annesiz kalmış yavru kirpilerden yaralı solucanlara kadar bütün canlılara yardımcı olur.

İki kimsesiz çocuğu evlât edinip büyütmüştür. Psikolojik rahatsızlıkları olup maddi olanakları olmayanlara hekim olarak yardımcı olan bir çağdaş peygamberdir. Saymakla bitirilemeyen iyiliklerinin karşılığı olarak, komşuları imzalar toplayıp hayvanlarından dolayı kendisini şikâyet etmişler. (Gülsem mi, ağlasam mı, geçenlerde çevre ödülleri dağıtıldı, Gazeteci Meral Tamer'e Adadaki bir oto reklâmı tabelâsını kaldırttığı için plâket verildi.)

Ne hazin, Müstakime'ye Şikâyet dilekçesi...

Not: Her konuda bana yazabilirsiniz. Adres künyede...

O yaşar, o gezer, o sıçar, o işer, bana da sadece izleyip çizmek düşer. Popüler olan, tanınan da odur zaten... Şero okurları için Bülent Üstün'ün kim olduğu çok önemli değildir.

Kötü Kedi Şerafettin ve Bülent Üstün

Hüleeeeeaaynn!

Kusura bakmayın manda göle sıçar gibi giriyorum muhabbete, acelem var (manita bekliyo) şimdi benim mevzuum şudur: Hayal kurarım, çizerim, kazandığım parayla kiramı öderim ve eylenirim. Başka da bir numaram yoktur.

Kötü Kedi Şerafettin'e gelince.. Hoşlanmam p.zevenkten. Bildiğim kadarıyla o da bana kıl kapar. Çünkü ortaya çıktığı günden beridir aramızdaki ilişki de aktif olan hep "O"dur.

O yaşar, o gezer, o sıçar, o işer, bana da sadece izleyip çizmek düşer. Popüler olan, tanınan da odur zaten.. Şero okurları için Bülent Üstün'ün kim olduğu çok önemli değildir. (belki de önemlidir lan!... öyle deme) Fakat şöyle bi şey var ki: Zagor'un Mandrake'nin, Kızılmaske'nin, Yüzbaşı Tommiks'in macerelarını okurken bırakın bunların çizerinin kim olduğunu, bu maceraları birilerini çizdiğini bile düşünmezdik. (çok ta zikimizdeydi zaten) Haksız mıyım?

Şero'yu çizmeye başlamadan çok önceleri 94 yılında Ankara'da içe kapanık ve şizofrenik bi vaziyette askerlik yaparkene, hani küçük denyo çocukların hayali arkadaşları olur ya, işte benimde hayali dostum bu ucube yaratık olmuştu.

Güzel muhabbeti vardı lavuğun. Başta eylendiriyordu beni, sonra agresifleşmeye başladı, küfürlü müfürlü konuşmaya, iğneliyici laflara, artizliklere, pozlara girdi, .ötü kalktı zamanla bu serserinin. Biz de kavga ettik ve onu beynimden kovdum. Zaten kafa dengi bi kankayla tanışmıştım o sıralar. O p.zevenge ihtiyacım kalmamıştı. Askerlik dönüşümde piyasaya yeni çıkmak üzere olan L-manyak dergisine çizmek için öyküler düşündüğüm ve bi bok bulamadığım kabız gecelerimin birinde tekrar ortaya çıktı bu p.şt!. Bu sefer bana yüz vermiyor kafasına göre atraksiyonlara giriyordu. Nasıl isterse öyle takılıyo, tamamen benim yönlendirmem dışında hareket ediyordu, bana da sadece kafamdaki ekrandan onu izleyip kağıda aktarmak düşüyordu.

Yani diicem şudur: L-manyakta her ay okuduğunuz Şero maceraları, benim kurguladığım, öyle mi olsa, yok efendim böyle mi olsa acaba felan diye düşünmeden, sadece Şero'nun zikinin doorusuna göre takıldığı olayları izleyerek çizgiye aktardığım öykülerdir... Ne demiştik? (Hakkaten lan ne demiştik, dur şu yazının başlarında olucaktı o cümle, bi bakıp geliyorum) Hah! O yaşar, o gezer, o sıçar, ben de izler çizerim!. Eğer Şero'dan bahsedeceksem, ancak o kendinden bahseder, ben de yazarım. Hadi Şero anlat bakalım baba ne ayaksın sen? Şero?.. Şeroooo!?? nerdesin oolum! gelsene buraya millet bekliyo burda hayatım yaaa!

ŞERO: Ne var ulan ne baarıyon? hem ööle ne ayaksın me ayaksın diye laubalilik yapma zikerim bi tarafını senin haa! Ne var?!! Ne zikime annatcakmışım kendimi! Beni bilen biliyo olum zaaten, bilmeyenin de mına koyim! Harrk! Ptu!! (tükürük)

B.Ü: Lan oolum ayılık yapma şimdi. Burası L-manyak diil, daha usturuplu takıl, efendi efendi anlat işte bişiiler. Merak ediyo olabilir insanlar.

ŞERO: Sen onlara sööle, insanın başına ne geliyosa ya meraktan tarraktan gelir. Bunu bilir bunu söylerim ben koç!.

B.Ü: Oolum sende de FIAT Tempra gibi g.t var ha. İşimiz düştü ya sana ŞAK! hemen kalktı bakıyorum. Şurda güzel abin için iki çift laf etsen noolur ki oolum?.. Şimdi senin bu yaptığın delikanlılığa sığıyomu!!? ha!!? sığıyomu lan g.t!

ŞERO: Koyiyim de bülbül gibi öt. Nıhahahaha.. Tamam len agresyon yapma.. makara yapıyorum oolum.. Hemen sazan gibi atlamıyo musun çok gülüyorum lan sana. Hıhıhıha. Hah! Evet, sor bakalım.. Bilgilendirelim arkadaşları..

B.Ü: Şimdi benim gördüğüm kadarıyla sen biraz Cüneyt Arkın biraz Tecavüzcü Coşkun karışımı bi kişiliğe sahip orda burda yatıp kalkan bi sokak kedisisin.. nasıl oluyo zor mu kedi olmak? Artıları eksileri falan filan?

ŞERO: Şimdi güzelim o benzettiğin heriflerin kim olduğunu bilmiyorum ama süper manita yakaladığım zaman hiç affetmem anında döşerim boruyu, buna tecavüz diyorsan okey! Ki biliyosun kediler aleminde siz insalar gibi bi manitaya takabilmek için binbir dereden su getirmemiz gerekmiyo, yaani tuttuunu zikebiliyosun.. Bu kedi olmanın artısı olabilir.

B.Ü: Peki eksisi.

ŞERO: Eee.. şimdi ne yalan söölüm eksisi meksisi yok, yiyosam, içiyosam, bi de mala vurabiliyosam benden iyisi yok bu aalemde, hakaten..

B.Ü: Peki biraz çocukluundan, nası dünyaya geldiğinden falan bahsetsene bize, gerçi bunlar ilk albümündeki maceralarda var, ama bi de senden dinlesek..

ŞERO: Şimdi güzelim.. bi saniye şu şaraptan bi fırt alıim. Ohh, ilaç gibi geldi. Ne diyoduk şimdi benim öteki kedilerden farkım, babamın bi insan olması. Bilen bilir TONGUÇ, nâmı diğer TONGUÇ YUMRUK. Peder diye söölemiyorum sıkı elemandır. Kendisi müzmin abazan olduğu için bi gün evde günlük olağan otuzbirini çekiyo tamam mı, yerlere halılara felan attırıyo bu. Sonra bunun EKİN diye bi kedisi var (yaani benim annem) şak diye gelip spermlerin üzerine oturuyo. Tabi gel zaman git zaman annemin karnı şişmeye başlıyo. Tabi babam bunu hiç dışarıya salmadığı halde nasıl hamile kaldığını anlayamıyo. Neyse, annem, normal bi kedi yavrusundan daha iri olduğum için beni kukusundan doğuramıyo, kıvranıyo felan. Tabi sonunda dayanamıyo, babam annemin karnını keserek beni sezeryenle alıyo ordan, ama annem kankaybından mortingen ...lan duygulandım şimdi bak...

B.Ü: Hacı kötü olduysan muhabbeti keselim, beni de manita bekliyo zaten.

ŞERO: Yoklan, du bi fırt çekiim şu "köpek öldüren"den kendime geliim. ohh.. e hadi sorsana oolum ne bakıyon öküz gibi suratıma..

B.Ü: Şimdi normalde kediler süt ve su dışında başka bi sıvı maddeye takılmıyolar, fakat sana bakıyoruz alkolün envai çeşidini sünger gibi çekiyosun içkiye bu düşkünlük nasıl? nerden?

ŞERO: O da babamdan miras bana. Daha minik bi yavru encikken süt yerine şarap sürerdi önüme, kendisi de sağlam şarapçılardandı.

B.Ü: Peki Kötü Kedi, mötü kedi diyolar, hakikaten kötümüsün sen?

ŞERO: Olum sen ne zaman adam olucaksın yaa, daa haala beni tanıyamadın mı?

B.Ü: Yok, okur açısından soruyorum ya, yoksa ben senin ne pis herif olduğunu biliyorum.

ŞERO: Şşş pis herif merif diye konuşma kırarım çeneni senin haa! tipini ziktiğimin denyosu seni!

B.Ü: Bana bak Şero dikkat et, biyere kadar alttan alırım soora kafayı koydum mu oturduun yerden kalkamazsın! hayvana bak.. ver bakiim şu şişeyide çok içince bööle oluyosun sen biliyorum.. Boşuna dememişler alkol bütün kötülüklerin şeyidir diye! ver lan şunu!!.

ŞERO: Lan bıraksana, bak hayatta en gıcık olduum şeyi yapıyosun şu anda, lan bırak!. versene oolum şunu! hasta mısın sen lan!

B.Ü: Vermiyorum lan! aha (şangır!) bak kırdım işte!

ŞERO: Ben senin var ya ta .mına koyiyim iyi mi!. Ben gidiyorum bi daa senle geyiğe girenide eşekler ziksin!

B.Ü: Çok ta zikimdeydi, nereye gidersen git! .pneye bak be!!.. İşte Şero denen .pne budur arkadaşlar. Siz de gördünüz. Eğer vaktim olsaydı ek olarak **"Mizahın toplumsal dinamiklerin üzerindeki etkileri"** adlı bi makale attıracaktım ama, dedim ya manita bekliyo, hadi ben kaçtım...

Akşamlardan sıcak bi perşembe akşamı yeni aldığım Sörraand Tiyatır sistemimde keyifle Amadeus'u izlemeye hazırlık yapıyordum. İki tür çekirdek, bira, her şey tamamdı ve bu sistemi kurmak için harcadığım tonla para ve aylarca beklemeyi düşünerek *'ama şimdi hepsi bitti'* gibi gereksiz bi heyecana kapılmıştım ki telefon çaldı: Öküz'den Banu Akın'la röportaj yapmami istiyorlardı. Kendisi kendisini kardeşim zannediyordu ama son zamanlarda ablam falan demek daha doğru olur. Kızcaazın ilk albümü yayınlandı Ada Müzik tarafından geçen hafta ya, hani adı Kırmızı Leke, abi herkes peşinde hatunun *'Yav gidin kız zaten çok yorgundur şimdi zaten günde dört fasıl röportaj yapa yapa mide fesatına uğramıştır, hastanededir'* falan dedimse de yediremedim. Sonra mecburen çekirdek ve biraları başka bi nedenle kullanmak üzere ve *'yav ben sana ne sorucam lan'* tripleri arasında deprese deprese sonunda aşağıdaki röportajımsı ucube şey ortaya çıktı. Hatamız olduysa affola. Size de kolay gelsin... (Anne lütfen sen bundan sonrasını okuma!)

Banu Akın'la ilk CD'si üzerine bi abi-kardeş röportajı

Gerçekleşen Düşler, Kadın, Müzik, v.s.

Banu Akın: *(Çekirdek sesleri arasında)* Ne diycez abi?

Enis Akın: Ne konuda?

BA: Hani bu röportaj möportaj konusunda.

Zafer: Ya ben Ronin seyredicem.

EA: Ha. O konuda, dur önce ben bi Zafer'i öldürim ondan sonra senle güzel güzel röportajımız yapalım. (Zafer üstün iyi niyet gösterisi olarak yanımıza, yani mutfaga gelir. 'Ya canım sen şöyle sor' -bana- 'sen de şöyle cevap ver' -kardeşime- gibi ortamı anında kendi teritorisi ilan eder.)

BA: (Çit çit çit - kabak çekirdeği sesleri - ilgilenmeme.)

EA: (Çit çit çit) Zafer sen en iyisi Ronin seyret.

Zafer: Hayır canım şöyle yapın, böyle yapın, har har har...

EA: (Çit çit çit) Eee sonra? (Banu'ya)

Zafer: Ya canım bundan kolay ne var, şık şık şık bitti...

EA: Zafer bi sus kız cevap vericek.

BA: Ne 'ee sonra'?

EA: Yani nerden çıktı bu kaset, sidi, midi olayı şimdi. Ben sana şarkıcı olma demedim mi?

BA: Ben de şey diyim o zaman. Ben ilk şarkı söylemeye banyoda başlamıştım. Evde televizyon karşısında şarkıcılık taklidi yapıyordum, sen sokaga çıktıktan sonra.

EA: Eee, ne alakası var bunun kasetle?

BA: Bilirsin ki Türk Sanat Müziği söylerdim bi zamanlar dost meclisinde. Sen de gözümün içine bakıp şöyle derdin: Sesin çok güzel ama şarkı çok kötü. Onun için ben hala banyoda Türk Sanat Müziği söylerim, ama sen beğenirsin diye Rock yaptım. Halalarımızın ve babamın da sesi çok güzelmiş masallarıyla büyüdük ama bilmiyoruz.

EA: TV karşısı pratiklerin bi faydası oldu mu peki?

BA: Evet. Klipte oldu. TV karşısında hep sahnede gibiydi, yani bi seyreden vardı. Barda filan öyle elini kolunu sallaya sallaya dans ederek şarkı söylenmiyor, klipte bütün çocukluk anıları canlandı.

Zafer: Canım o zaman klip mi vardı?

BA: Vardı tabii. Biz de doğduğumuz zaman başlamadık heralde şarkı söylemeye, bu dediğim 80'ler.

EA: Bu cevap 'niye şarkıcı oldun'a cevap gibi olmadı ya neyse peki. İkinci soruya geçiyorum: Şarkılarını nasıl yazıyorsun?

BA: Ay abiii. Zaten bugün bunu kırk kere sordular, peki yaz, şarkılarımı abimden çalıyorum. (gülüşmeler) Tamam tamam strandart cevabımı sunuyorum, efendim önce sözlerini yazıyorum (çit) sonra onun üzerine (çit) müziği yazıyorum. Güldün ama öyle. (bi yudum bira ve sigara yakma sesi)

EA: Bütün sorularım böyle sandın ama ben hazırlıklıyım (elimdeki -garip bi biçimde boş- kağıdı sallıyorum). Şimdi geyik sorular safhasındayız daha. Söyle bakalım, nerede, nasıl ve niçin doğmuştun? Nasıl bi çocukluktu seninki?

BA: Bizim evde, senden 6 yıl önce doğdum, yani İstanbul 1970 gibi bişey. Niye doğmuştum, sen kardeş istediğin içindi galiba.

EA: Nasıldı o hikaye?

BA: Ha evet, sen galiba akrabalardan birinin kardeşi olunca ben de kardeş isterim diye kendini yerlere atmışsın. Ama ben olunca bu çok küçük hem de pipisi yok diye sinirlenmişsin.

EA: İstersen bir de 'ailemizde şanatçı var mıydı' geyiği yapalım.

BA: Dedem çok iyi seks filmi seyrederdi. Gerçi sen dedemi seversin ama, buz pateni seyrederken ağlardı. Bunu gören anaanem kalpten falan giderdi kadıncaaz. Bi de bize durup durup Hollanda'nın başkenti ne, dünyada kaç kıta var filan diye sorardı. Ve ben bunu hala öğrenemedim biliyor musun? '5' dediğim zaman dedem, 'Ayşe koş bak ne diyo, bu yeni okullarda bu çocuklara hiçbi şey öğretmiyorlar' diye ananeme seslenirdi. Bi de dedem üstün bi duyarlılıkla şan fıstıklarını bizden saklardı. İnce bi herifti vesselam. Vergi memuru emeklisi. Victor Hugo ve Ahmet Haşim okurdu. Yazdığı kitap var bi tane biliyorsun, devlet kütüphanelerinde birer kopyasının bulunmasıyla övündüğü. Sen de her tarafı karıştırırdın, buradan belliymiş şair olacağın. Mutlu günlerdi onlar. Sonra biliyorsun ben 4 sen 10 yaşındayken babamızı kaybettik, biraz burnumuz sürtüldü ondan sonra hayatta.

EA: Geçenlerde başına bi olay gelmişti, hani benim abin olmamdan daha beter bi olay, bu kasede konu da oldu. Onu anlatsana.

BA: Bu olay bana Atilla Atalay'ın Sıdıka'sını hatırlatıyor hep. Hani ilkel bi kabilede bütün dünyayı, haberleri falan takip edip de yaşadığı gündelik hayatı bundan bambaşka olan bi kız varmış ya. Gündelik hayatta baba korkusu, aile baskısı filan yaşıyor kızcaaz. Her neyse, 1 yıl önce İbrahim Sadri'nin bi tolk sov programına müzik yapıyordum. Gerçi daha başlarken 'mini etek giyme' gibi bir iki şey söylemişlerdi ama çok ciddiye almamıştım. 1 ay çalıştıktan sonra bizim grup arkadaşlarından biri programa sponsor olan firmanın, kadın olduğum için benden rahatsız oldugunu söyledi. Kadınların müzik yapması günahmış gibi bi şey. 1 arkadaş dışında diğer grup elemanları programa devam ettiler. Sonra İbrahim Sadri bu olayı reddetti ve bi hafta sonra kemancı bi kadın çıkarttı. Her tarafta yazıldı zaten olay. Bütün olup bitenden sonra neyin doğru olup neyin olmadığı beni ilgilendirmiyor. Bana böyle bi şeyin söylenmiş olması benim için yeterli.

EA: Albümünü hazırlamaya başladığında kimse bu kadar feminist bi albüm beklemiyordu galiba. Bana serüvenini şöyle toplu bi anlatsana.

BA: Bu soruya hep istediğim ama şimdiye kadar vermeye cesaret etmediğim cevabımı veriim. Frijitim, lezbiyenim, çirkinim, küçükken tecavüze uğramış olabilirim, bunların hepsini geçtim. Ama bigün İstiklal Caddesi'nde yürürken ayakkabı vuruyordu ve herifin biri nasırıma bastı. Ve ben onu

hiç affetmedim. Albümü bunun üzerine yaptım.

EA: Peki en kıl olduğun röportaj soruları?

BA: Son sözünüz nedir? Dinleyecilerimize söylemek istediğiniz bi şey var mı? Eklemek istediğiniz bi şey var mı? Flütle bize bi şey çalar mıydınız? Kısacık da olsa kendi şarkınız olmayan bir şarkı söyler miydiniz?

EA: Biraz yavaş söyle, yetişemiyorum.

BA: Ama na'apim çok güzel soru sordun. İlerisi için hayalleriniz nelerdir? 'Çirkinim ben feminiştim' derken siz ka-dın-la-ra çir-kin mi di-yor-sunuz? Nasıl bu yavaşlık iyi mi?

EA: Yeter Banu, çok rahatsız oluyorsun belli.

BA: Evet. Hatta bana soru sorulmasından nefret ediyoruuuum.

EA: Öksürüklü bi soru daha: Albümüne giden yolda çok kavgalar ettin, ihanetlere uğradın, ayrılıklar gördün. Tabii ki bunların izleri var şarkılarında. Bunlar hala seni etkiliyor mu?

BA: Hayır. Vedat Sakman'la tanışana kadar bunlar oldu evet, ama Vedat Bey'le ilişkimizi bunu dışında tutuyorum. Şöyle dedim kendime bizim memlekette köprüyü geçene kadar ayıya dayı muhabbeti yapılır. Bizim ayı şimdi ceylan oldu. 'Tamam o zaman' dedim 'ben de albüm olana kadar duygularımın işine son veriyorum'. (Duraklama) Gene de bu kadar lafın üstüne sorduğun soruya 'evet' de diyebilirdim aslında.

EA: Peki müzikle ilgili bi soru. Bundan sonraki albümün teması?

BA: Valla volümünü bilemem, ama itici güç kadın olacak herhalde. Önemli olan şey İbrahim Sadri olayı falan diil, bu toplumda yaşamak zorunda olan bi kadın olarak bunun başıma gelecek son olay olduğunu sanmıyorum. Dolayısıyla mutlaka bi kadın bakışı olacaktır.

EA: (Zafer bu arada sandalyelerin tepesinden fotoğraflarımızı çekiyor) Zafer kamerayı burnumdan çıkarır mısın? (Banu'ya) Nerden çıktı bu Kırmızı Leke olayı, çarşaf olayı falan mı?

BA: Biliyorsun aslında, ortaçağda aykırı kadınların toplum içinde fark edilmelerini sağlamak için omuzlarına kırmızı bi kağıt taşımak zorunda bırakılıyorlar. Bi tür işaretleniyorlar yani, kolaylıkla dışlanabilmelerini sağlıyor.

EA: Nasıl aykırı?

BA: Fahişe dememek için buldum bu kelimeyi, nasıl? Yani hem fahişe olarak toplumun senden talep ettiği bi işlevi yerine getireceksin, hem de bunu yaparak yaşadığın için dışlanacaksın bir de bunu kolaylaştırmak için de seni boyayarak işaretleyecekler. Rock bir isyan müziği olarak bende karşılık buluyor, bi çığlık var orada, somut olarak tabii.

EA: İyi. Peki flüt rocku yumuşatmıyor mu?

BA: Ian Anderson'u tanımasam öyle derdim. Ruhun çaldığın enstrümana geçiyor. İçinde bir huzursuzluk, bir isyan varsa enstrümanını yeniden yaratabilirsin bu konuda. Ben de böyle yapmaya çalıştım, daha iyi olabilir elbette.

EA: Kadınlar haklı mı?

BA: Haklı. Çünkü erkekler çok b.kçu.

EA: Eee?

BA: Karşındaki bi konuyu tartışmak istemiyorsa, bi b.kçuluk yaptığı konusunda haklı olma ihtimalin çok yüksektir bence.

EA: Peki güçlü kılmak? Haklı olmak mı daha önemli güçlü kılmak mı? Erkeklerin doğruyu yapma konusunda güçlü kılınmaya ihtiyaçları yok mu mesela?

BA: Etik olarak tabii ki haklı olmak daha önemli. Hayat zaten boktan, ben bi de erkeklerle savaşmak istemiyorum. Erkekleri tepelemekle hayat düzelmeyecek tabii ki, yanyana savaşmak diye bi şey olabilir.

EA: Silikon göğüs sence bir nedir?

BA: Bence bir erkek provokasyonudur. Erkekler yüzyıllardır kadın nasıl olmalı diye beden, ahlak, ruh açısından konuşuyorlar. Her ne kadar bütün modacılar eşcinsel olsa da bu estetiği kadınlar seçmiyor. Hadi sen-ben uyanık çıktık ama medyada, şurda burda bi bombardıman var, buna herkes dayanamıyor. Ben zaten kendimi-kadınları dışarda bırakarak konuşmuyorum, kabul etmek de suçun en büyüklerinden biridir bazen.

EA: Geleneksel Türk toplumunda geleneksel kadınlarla geleneksel erkeklerin karşı karşıya geldikleri tek yer sokaklar. Bunun dışında tümüyle ilişkisizleştirilmiş bi toplum olduğumuz ortada. Sokakta laf atma olayına negatif de olsa bir ilişki arayışı denebilir mi?

BA: Mesele de bu zaten. Arzulayarak birbirine bakmak isteyen insanlar birbirlerine bakar. Peki sen niye hep bana laf atanları dövmek istedin? Gerçi ben sana anlatmadım pek ama bi keresinde adamın tekini yollarda kovalamıştın. Sen niye buna iletişim olayı olarak bakmadın?

EA: Şimdi orasını karıştırma.

BA: Bence kızlar da sokaklarda erkekleri parmaklayabilmeli o zaman.

EA: Konuyu değiştirelim. Sana sormamı istediğin bi soru var mı?

BA: 2000li yılları sor.

EA: 2000li yıllarda neler olacak?

BA: Hayır neler olacak diil, 'neler olsun'un cevabı var bizde soruyu değiştirme lütfen.

EA: Peki, neler olacak söyle.

BA: Neydi cevabımız Zafer? (gülüşler) Kadınların göğüslerinde, dudaklarında, yanaklarında silikonlara ihtiyaç duymadığı, olanları da söküp attıkları yılları görmek istiyoruz.

EA: Son soruya geldik. Sen bi şehre girerken şehir kendine çeki düzen vermeli mi?

BA: Nasıl yani? Ben geldim diye mi? Star ruhlu biri olduğum için biraz titrerlerse herhalde fena olmaz. Ama bak abi, bu röportajı yaptığımızdan özellikle anaanemin filan haberi olmasın tamam mı?

EA: Tamam. Hadi Ronin'i seyredelim.

BA: Aaa Zafer uyumuş.

Banu Akın daha ufak tefekken abisi Enis Akın'la dans ederken...

Akşamsefası

Alo, Öküz'den Arıyoruz!

Aloo Öküz Dergisi'nden arıyoruz. Nihat Genç'le mi görüşüyoruz?

- Evet ben Nihat Genç... Öküz!... Aaa nasılsınız arkadaşlar?

İyiyiz. Siz nasılsınız?

- Ben de iyiyim.

Şu anda ne yapıyorsunuz?

- Tam da şu anda Ulus Baker'in Dezeuze çevirisini okuyordum. Bu kitap ders notları toplamından oluşuyor. Öteki Yayınları'ndan çıkacak. Tahminimin çok üstünde, çok başarılı bir çeviri. Herkese felsefenin derinliklerini sevdirecek kadar zekice bir çeviri.

NİHAT GENÇ

Yakında yazmak istediğiniz bir yazınızdan bahseder misiniz?

- Tanzimattan bugüne Türk maçları üzerine psikolojik bir yazı yazmak istiyorum. Becerebilir miyim...

Okuduğunuz bir kitap...

- Eski Çocuk bilmecelerini okudum, *"bizim limonuda böyle sıkarlar sıkarlar"* diye bir tekerlememiz vardı, onun bir değişiği *"eskiden gavuru da böyle keserler keserler"*miş, çok güldüm.

Çok mu okuyorsunuz? Sıkı bir arşivci misiniz?

- Sıkı bir arşivci değilim ama toplamacıyım, edebiyat tarihimizde yazarların da bir sokakta sıkıştığını düşünüyorum. Ayrıca insan ve toplum ilişkilerinin soyut git-gellerinin okuyucuyu çok zora soktuklarını düşünüyorum. Bu yüzden dış dünyamızda nesneler, masa, fındık, elma bir büyük edebiyat kahramanından daha çok ilgilendiriyor beni. Çünkü genel bir muhafazakar hastalık olarak Türk romanı, Türk yazarı nesnelerle ilişkisini kurabilmiş değil. Benim herhangi bir yazıma bakın, somut, dokunabildiğimiz bir eşya görürsünüz. Yani ben Tanrı'nın dışımızdaki nesnelerin ruhunda olduğuna inanan ahmak ve sarhoş bir yazarım.

Son günlerde metinlerinizde bir aşk ve erotizm coşkusu seziliyor..

- İnsan yaşlandıkça kapsam alanı büyüyor. Yazarlık coşkusunu tüm geçmişinin birikmiş ve en tepeye çıkmış fırtınasıyla silkelemek istiyor. Yani insan büyüdükçe aşkı da büyüyor.

Bu haftaki yazınızda D&R'lere ve bazı yazarlara çatıyorsunuz, niye?..

- Yazarlar artık moderen toplumun modası geçmiş ama samimiyetine inandığımız son dervişleridir. Kapitalizm imkanlarını sınırsız bir cüretkarlığa savuruyor diye onların pazarını imkanlarla kullanamayız. Çünkü biz yeryüzünün en kutsal metasıyla oynuyoruz. Bu tanrısal bir oyundur. Bu sözdür. Kelimedir. Bu kelime hala Tanrımız, hala kilisemizdir. Vicdanımızı, en mahrem duygularımızı, ölüm karşısında yıkadığımız bu sözü peşkeş çekemeyiz. Kapitalizm tüm kıtaları fethedecek, türleri etnik dinleri yıkacak, Satürn'ü, ayı işgal edecek ama sözün namusunu ele geçiremeyecektir. Bugün yazarlık sözün namusudur. Onu düzdürmeye kalkanlar iblistir.

Çok teşekkür ederiz.

- Ben de.

Aloo... Öküz Dergisi'nden arıyoruz. Efendisizler Dergisi mi?

- Evet, buyrun.

Kiminle görüşüyoruz?

- Ben Özgür Aslan.

Efendisizler'i bize anlatır mısınız?

- Tabii. Efendisizler Dergisi temel olarak anarşistlerin çıkardığı örgütlenmeyi hedefleyen bir dergi.

Neden ismi Efendisizler peki?

- Çünkü Efendisizler tüm tahakküm ilişkilerini reddediyor. Efendi kelimesi de hiyerarşinin toplumu içselleştirdiği bir kelime.

Dergi ne zaman çıkmaya başladı?

- Dergii.. 15 Şubat 1999 yılında çıkmaya başladı. Şu anda da 10. sayısı çıktı.

Dergi toplatıldı mı hiç?

- Bazı sayılar toplatıldı.

Hangi sayılar?

-2 ve 6. sayılar.

Neden toplatıldı?

- Bölücülük propagandası teşvik olasılığı gibi benzer bir nedenden dolayı.

Nasıl yani?

- Bölücülük propagandası yapmışız.

Peki dergi kaç sayfa çıkıyor ?

- Değişiyor. Bir saniye bekler misin, bakiim.

Olur...

- 32 sayfa.

Tiraj kaç?

- 2-3 bin... Değişiyor. Yalnız şu anda dağıtımda değil.

Neden?

- Bundan önce Bir-Yay'la çalışmıştık. Ama ekonomik gerekçeler nedeniyle elden dağıtıyoruz. İstanbul dışında da dağıtım arkadaşlarımızın çabalarıyla gerçekleşiyor.

Ekonomik gerekçeler mi sadece?

- Kısmen. Ama İskenderun'da promlemler yaşadık. Siyasal nedenlerden dolayı herhalde.

Dergide kimler yazıyor?

- Bireysel şeyler ön plana çıkmıyor. Efendisizler kollektif olarak düşünülebilir. İsim vermiyoruz yazılarda. Ama isteyen ismini yazabilir.

İsim yazılmamasının nedeni ne?

- Arkadaşlarla bunu özel olarak konuşmadık ama isim yazmıyoruz.

Peki derginin sermayesi?..

- İlk sayı para toplanıp çıktı. Sonraki sayılar kendini finanse etti. Herhangi bir kuruma bağlı değiliz.

Teşekkür ederiz.

- Oldu. İyi günler.

Alo, Öküz'den arıyoruz? Hayalet Gemi Dergisi mi? Aloo, Aloo...

- Biiiip! Biiip! Biiiip! Biiip! Biiiip! Biiip! Biiiip! Biiip! Biiiip! Biiip! Biiiip! Biiip!

Yoklar herhalde, neyse biz de gelecek ay ararız...

Yalnızlık Paylaşılmaz, Paylaşılsa Özdemir Asaf Olmaz

GÜLAY BATUR

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Lusitania'nın cankurtaran sandallarında sevişenlere rastlamak sıradan bir olay haline dönüştüğü 1915 yılının 6 Mayıs gününde, denizaltıların görüldüğünü bildiren bir mesaj gelir telsizciye...O akşam, gün batarken ışıklar söndürülür. Karanlığa gömülen Lusitania'da her olasılığa karşı sandallar hazır bekletilir.

Gemiden Kaçan Kedi

Önce çocuklar...

Güneşli bir Mayıs sabahında bir arkadaşı Kaptan William Turner'a sorar: *"Gazetedeki Almanların ilanını gördün mü?.."*

Kaptan Turner "The New York Times" gazetesini alarak okuduğu ilanın Cunard Line şirketine rahatsızlık vermek amacıyla yayınlandığını düşünür. Üstelik ilan satılık eşyalar bölümünde yer almakta ve ancak çok dikkatli bakılırsa görülmektedir. Söz konusu ilanda Alman İmparatorluğu şu uyarıyı yapar: *"Uyarı!.. İngiltere ve onun müttefikleriyle girdiği savaştan dolayı karşımıza çıkacak olan gemiler batırılma tehlikesiyle karşı karşıyadır."*

Amerika ve Avrupa'da bir çok şirketi olan Alfred Gwynne Vanderbilt, Kaptan Turner'ın gemisiyle New York'tan Liverpool'a gitmek üzere bilet alan 291 birinci sınıf yolcusundan yalnızca biridir. Yolculuğa çıkmadan önce odasında "Lusitania batırılacak" yazılı bir not bulur. Kağıdı buruşturup çöpe atsa da, oturduğu koltuktan bir süre kalkamaz. Üç yıl öncesini düşünür Vanderbilt... Yine bir gemi yolculuğu yapacaktır... Ama son anda bir işi çıkar ve biletini iptal ettirir. *"Acaba aynı şeyi yinelesem mi?"* diye sorar kendi kendine. İşadamlığı ağır basar. Öyle ya, kimin tarafından bırakıldığı belli olmayan küçük bir kağıt parçası yüzünden işlerini ihmal edemezdi.

Yapımında dört milyon vidanın kullanıldığı Lusitania, Titanik'in kaderini paylaşmaması için otuz dört bağımsız bölümden oluşturulur. Buna rağmen, Atlas Okyanusu'na açılışının ilk dakikalarından itibaren kazancılar, başlarına bir uğursuzluk geleceğini düşünürler. Bunun nedeni ise dört bacalı gemi limandan ayrılmadan önce uğurları saydıkları dört yaşındaki kedileri "Dowie"nin kayıplara karışmasıdır!..

Lusitania'nın cankurtaran sandallarında sevişenlere rastlamak sıradan bir olay haline dönüştüğü 1915 yılının 6 Mayıs gününde, denizaltıların görüldüğünü bildiren bir mesaj gelir telsizciye... O akşam, gün batarken ışıklar söndürülür. Karanlığa gömülen Lusitania'da her olasılığa karşı sandallar hazır bekletilir. 7 Mayıs günü uyanan yolcular, geminin güneşli bir havada ilerlediğini görürler. Hafif bir sis vardır... Bu yüzden Kaptan Turner düdük çalarak ilerleme emrini verir... Hava nemli olduğundan yolcuların tek kaygıları ıslak güvertede kayıp düşmeleridir. Lusitania İrlanda'ya doğru yaklaşmaktadır...

Old Head fenerinin bulunduğu kıyıda piknik yapanlar, saat 14.00'ü biraz geçe denizden gelen bir patlama duyarlar. Kısa bir süre sonra gelen ikinci patlamanın ardından da gökgürültüsünü andıran bir kırılma sesi sahil boyunca duyulur. O gün, uygar bir ülkenin savunmasız bir gemiye saldırmayacağı inancının denize gömüldüğü gündür.

Bir denizaltı tarafından torpilenen Lusitania'da ilk patlamayı birinci sınıf yolcuları hafif hissederler. İkinci patlamayı ise tüm yolcular duyar. 1959 insandan 764'ünün kurtulabildiği saldırıyı gerçekleştiren, komutanlığını Teğmen Walther Schwieger'in yaptığı Alman U-20 denizaltısıdır. Almanya'nın kuzey kıyısında bulunan Emden limanından yola çıkan denizaltı devriye görevi sırasında "Candidate" ve "Centuriyon" gibi bir kaç küçük gemiyi yutar ama karnı doymaz. Saat 13.20'de ise periskoptan bakan Teğmen Schwieger'in gözleri faltaşı gibi açılır. Orada, az ilerilerinde Lusitania yol almaktadır. Gemiyi takip etmelerini emretse de, hızla yol alan Lusitania'ya yetişemeyecekleri anlaşılır. Büyük bir avın kaçtığı düşünülürken, beklenmedik bir şey olur: Manevra yapan dev gemi farkında olmadan bir av olarak denizaltıya sunar kendini!..

Chrissie Aitken, sulara hızla gömülen Lusitania'nın güvertesinde panik halinde koşarken bir denizci kendisine seslenir: "Canyeleğiniz nerede bayan?"... O an, canyeleği olmadığının ayrımına varan kadının, kaynar sular dökülür başından aşağı... Denizci "benimkini alın" diyerek boynundan çıkardığı yeleği kadına giydirdikten sonra sandalı işaret ederek şöyle der: *"Dalga geçmenin zamanı değil bayan. Lütfen sandala binin"*... Bayan Aitken, adını bilmediğinden canyeleğini veren denizcinin kurtulanlar arasında olup olmadığını bilemez... Ama, yaşayan gemi görevlilerinin fotoğraflarını uzun yıllar basından takip etse de, o denizciyi aralarında göremez.

Okyanus Lusitania'yı on sekiz dakikada yutarken, zengin işadamı Alfred Gwynne Vanderbilt odasında bulduğu notu ciddiye almadığı için alaycı bir şekilde gülümser. Şans bir kez daha kapısını çalmış ama o kapıyı açmamıştı. Vanderbilt'in üç yıl önce son anda iptal ettirdiği biletin üstünde ise "Titanik" yazıyordu!..

Sandala binmek isteyen Alice Lines, geminin hızla dik duruma gelmesi yüzünden dengesini kaybeder ve suya düşer. Bayılan kadın bir sandala alınarak kurtarılır. Ayılır ayılmaz sandaldaki bir Fransız'ın şu sözleriyle karşılaşır: *"Sanırım kocanızı kaybettiniz. Ama merak etmeyin, ben çok zenginim, size bakarım"*... Bayan Lines, bir gemi batarken evlenme teklifi alan ilk kadın olarak tarihe geçer.

Lusitania'nın batırılacağı yönünde haberler Amerika'dan hareket etmeden önce ortalığa yayılmıştı. Palamarını çözmeden batıralacağı söylenen dev gemiyi korumak üzere olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştı New York limanında. Yolculuk sırasında da üç kaçak yolcu bulunmuştu. Adamların ağzını bıçak açmamasından korkularak tüm gemi didik didik aransa da bombaya rastlanılmaz. Kaçaklar Liverpool'da sorgulanmak üzere bir odaya kilitlenirler.

Titanik iki saat su üstünde kalırken, Lusitania'nın rekor sayılabilecek bir sürede batması beyinlerde soru işaretleri bırakır. Denizaltı bir torpil atmıştı, duyulan ikinci patlama neydi? Her kafadan bir ses yükselir. İddialar giderek Lusitania'nın "masum" bir gemi olmadığı, cephane taşıdığı yönünde güçlenmeye başlar. Bu işin arkasında Amerika'nın kendi saflarında Birinci Dünya Savaşı'na girmesini isteyen İngiltere'nin bulunduğu da söylenir. 1930'lu yılların ortalarında Lusitania'ya dalan Jim Jarrat, teknik olanaksızlıklar ve ışığın yetersiz oluşu nedeniyle sorulara yanıt veremez. Batığı net göremeyen Jarrat, geminin iskele tarafına yattığını söyler. Oysa bu yanılgıdır. Lusitania, sancak tarafına dönerek yatmıştır ölüm uykusuna. Bu yanılgıyı düzelten de, 60'lı yılların başlarında Lusitania'ya ulaşan John Light'dır. Light, iskele tarafında dışa doğru açılan dev bir delikte görür üstelik. Böylelikle, torpidonun cephaneyi ateşlediği düşüncesi önem kazanır. 80'li yıllarda gerçekleştirilen dalışlara ünlü araştırmacı Robert D. Ballard da katılır. Ballard çalışmalarında, Lusitania'da cephane bulunmadığını, yalnızca resmi kayıtlarda da belirtilen bir miktar mermi taşıdığını, yol boyunca yakılan kömürden arta kalan tozun, torpidonun çarpmasıyla havaya kalktığını ve yanma gücü yüksek olan bu tozun oksijenle karışması sonucunda ikinci patlamanın gerçekleştiğini ortaya çıkarır.

Kurtulanlar arasında bulunan Kaptan Turner şu açıklamayı yapar: *"Şunu söyleyeyim ki, her önlemi almıştım. Daha çok hayat kurtarmak için yapılacak bir şey kalmamıştı. Batıştan önceki gece sandallara binmeye hazır duruma getirilmişti. Tüm gemi denizaltı saldırısına hazırdı. 34 ayrı bölüm kapakları kapatılmıştı. Her ne kadar süratli gidersek gidelim denizaltılar bizi yakalardı. Çünkü onlar bizi bekliyor, biz onlara doğru gidiyorduk."*

Sözlerinden de anlaşılacağı üzere Kaptan Turner, yargılanması boyunca bir denizaltının değil, en az iki ya da üç denizaltının olduğunu söyler. Denizaltıları atlatmak için neden zig zag yapmadığının sorulması üzerine de sözleriyle çelişen şu karşılığı verir: *"Bana denizaltı görürsem zig zag yapmam söylendi... Ama ben, denizaltı görmedim!.."*

Aman, sadece başlığa bakılıp da yanlış anlaşılmasın: Bu röportaja uygun görülen başlık, sadece bir Rolling Stones şarkısının adı. Yoksa kesinlikle bir "imâ" içeriği yoktur. Halen *Radikal*'in ek yayınlar yönetmeni olan ve *Radikal İKİ* ile *Cumartesi*'nin başındaki isim olan Tuğrul Eryılmaz, basın camiasındaki haklı dergicilik şöhretinin yanısıra bir de Rolling Stones hayranlığıyla da ünlü. Herhalde en mutlu geçirdiği dönemlerden biri, geçen sene Stones'un İstanbul'a geldiği zaman olmalı. Kendisinin, bir diğer şöhreti de yeni yayın yaratıp, kısa süre içinde bulunduğu yerden istifa etmek, ayrılmak. Ancak *Radikal*'de üçüncü senesini doldurmaya hazırlanıyor. Hani, bir tür rekor bile denebilir...

Şeytan'a Sempati

ORAY EĞİN

Basın dünyasında sürekli bir Tuğrul Eryılmaz efsanesinden bahsedilir. Bu nereden kaynaklanıyor?

- Bu kadar efsanenin olduğu bir yerde, biz gibi ufak adamların esamesi okunur mu? Soru yersiz!

Peki bunca yaptığınız işle mitleşmiş olabilir misiniz?

- Hayır, mitleşmek değil o. Sadece bir sürü insanın koşullar yüzünden kabul etmediği şeyleri ben kabul etmişimdir. Yani, meydan okumalar hoşuma gitmiştir benim. Uzun süre çalışamıyorum bir yerde. Burada bile neredeyse 3 sene olacak, bir mucize.

Herkes de onu merak ediyor, neden 3 senedir buradasınız?

- Vallahi, çünkü bu... Herhalde biraz yaşlandım, bir bu. Çünkü 50 yaş ciddi bir yaş diye düşünüyorum. İkincisi burada minimum müdahaleyle çalışıyorum, yani neredeyse yok. Bu da, şu anda, şu koşullarda bana iyi geliyor çünkü hiç değilse işimin yaptığımın bölümünü doğru yapmak istiyorum. Önemli bir şey yaptığımı söylemiyorum. Ne kadar önemsiz olsa bile, yaptığım işi gönlümün rahat olarak yapmasına çalışıyorum. O yüzden de kaldım o kadar.

Yaptığınız işleri; *İki*'yi, *Cumartesi*'ni nasıl buluyorsunuz?

- Doğrusunu istersen, en azından hem Cumartesi hem İki yüzde elli farklı olurdu. Ama sonuç olarak ben de çalıştığım yerleri biliyorum. Bir kontratım var beni çalıştıran insanlarla. Karşılıklı bir anlaşma yapmışız. Ben o genel çizgi içerisinde becerebildiğimi yapmaya çalışıyorum.

Yapmak istediğiniz şey, yeni yayın yaratıp gitmek miydi hep?

- Genellikle bir süre sonra suyu çıkıyor her şeyin. Hiçbir şey Türkiye'de başladığı gibi devam etmiyor. Ne yayın politikaları aynı oluyor, ne insan ilişkileri aynı oluyor. Bir sürü şey değişiyor. O zaman da... Benim pek düşmanım yoktur. Neden yoktur? O da şundan; düşmanlaşmaya başladığım anda insanlarla, gayet kıyak bir 'fake' atıp onlara "Ya ben işte artık şöyle yapayım" deyip gidiyorum.

Kavga etmeden ayrılayım mı?

- Yok, ben kavga edeceksem daha ciddi kavgalar edeceğim. Oturup da şimdi ismimi şuraya yazdınız, yazımı şuraya koydunuz, param şu kadar gibi kavgalara yer yok artık. 20 sene önce yapsaydım olurdu ama artık bu saatten sonra da yapmam.

Siz ilk *TRT*'yle başladınız...

- Ondan sonra asıl *Nokta*. Böyle geldik, tepeden indirdi bizi Ercan Arıklı. Ondan sonra *Yeni Gündem*'de çalıştım. Üniversitede hocalığım var bir de. O zaman da zaten iletişim yapıyorum, dersini anlatıyorum, konuşuyorum, yazıyorum, YÖK çıkınca da istifa etmeye karar verdik... Tamamen rastlantı. Ercan Arıklı'nın asistanı çağırdı, 'Size üniversiteden aldığınız paranın 3 mislini vereceğiz, zaten ayrılıyormuşsunuz' dedi. E, İstanbul fena da olmayacaktı. Zaten Ankara'nın bütün entelektüel havasını bitirdi 12 Eylül. Kalktık, İstanbul'a geldik... Ankara artık dayanılmaz bir hale gelmişti.

***Yeni Gündem*'i çıkartırken mesela, daha mı rahattınız?**

- Şöyle rahatsın: Deklare sol bir yayın organında çalışıyorsun. Hayatı kolaylaştırıyor. *Radikal* belli bir objektifliği ve tarafsızlığını öne sürmek ve bunu kollamak zorunda. Ha yapıyor mu yapmıyor mu, ona karışmam. *Yeni Gündem*'de de tabii önüne gelen şeyi yazmıyorsun. Ama sonuç olarak solcuların solcular için çıkarttığı bir gazeteydi.

Burada, gazeteyle tam ilgileniyor musunuz, yoksa tam bağımsız mısınız?

- Ana gazeteyle bağlantımız çok az. Tabii ki, meslektaşlarımla konuşuyorum. Yayın müdürüyle konuşuyorum, yazışleri müdürleriyle... Arkadaşlarım, fikir alışverişi var ama formel bir şey yok.

Pazar günleri gazetenin tirajı artıyor...

- Şimdi ben buna ne desem, çok büyük hainlik olacak. Türkiye'de genel olarak pazar günü gazeteler fazla satarlar. Her şeyin bir meraklısı vardır, dünyanın her tarafında. Sen dünyanın en güzel gazetesini çıkartırsın, yanında küçük bir bilmece veriyordur, adam onu alır. Tabii, böyle üç-beş kişinin olması insanın hoşuna gidiyor.

***İki*'de en çok neyi beğeniyorlar?**

- Yazarların çok meraklısı var. Yıldırım Türker'i beğeniyorlar. Tanıl Bora ve Semra Somersan'dan hoşlanıyorlar. Çünkü farklı şeyleri yazan insanlar bunlar. Bir sürü insanın yazmak istemediği şeyleri yazan, topluma ters düşmeyi göze alan insanlar.

Yayın çizginiz sert mi?

- Bana sorarsanız, Türkiye koşullarında makul bir sertliği var *Radikal İki*'nin. *The Guardian*'ın ya da *Independent*'ın ekleri bizi sertlikte üçe katlar. Her konuda dikkatli olmak zorundayım. Aman cinsellik konusunda çok fazla aşırıya gitmeyelim, aman Kürtler konusunda aşırıya gitmeyelim... Aşırıdan kastım da şu; hakikaten var olan veriyi yazmak bile tepki topluyor.

Hiç beklenmeyecek kesimlerden bile tepki geliyor...

- Dergicilikte, Türkiye'de hâlâ konularda insanların sıkıntıları var.

Gazeteyle ek arasında bir çekişme var mı?

- Hiç sanmıyorum. Ona bakarsan aslında, şu var; belki baştan çok farklıydı ama şimdi ben aydınların *Radikal*'i okuduğunu biliyorum. Öğrencilerin okuduğunu biliyorum. Herkes *İki*'den bahsediyor ama *Cumartesi*'nin ciddi bir üniversite öğrencisi okuru var. Onu anlıyorsun gelen tepkilerden. Ben istediğim gazeteyi yaparım da değil. Ben profesyonelim, buradan para kazanıyorum. Ben ne kadar başarılıysam, benim piyasadaki değerim o kadar iyi olur. Yani etik kaygıların yanında, böyle kaygılarım da var. Oturup 'ne güzel yaptım' diye bin kişinin okuyacağı bir şey yapmak istemem. Onun ayrı bir keyfi var. Param olsa onu yapmak isterdim. Oturup, fotokopiyle çoğaltıp bir şey yapardım...

Bunca yıllık gazetecisiniz, kazanmadınız mı?

- İnan ki kazanmadım... Şimdi bir ev almaya çalışıyorum. Onun için de işyerimden borç aldım peşinat için. Taksitle falan... Evin şu anda dörtte biri benim. Başkaları nasıl kazandı bilmiyorum. Herhalde çok kazanmanın bir maliyeti var. Şimdi işin içinde kıskançlık da var; benim çalıştığım bir sürü arkadaşım -ismi lazım değil- benden on misli, yirmi misli daha çok para kazanıyorlar. Kıskanıyorum neredeyse onları. Yani, öğrencilerim bile var! Herhalde onun maliyeti ağır, ya da diyorum onlar daha parlak şeyler yaptılar. Fazla klasik kaldım artık belki de. Burada biz Abdurrahman Çelebi gibiyiz...

***Radikal İki*'de format değiştirince zorlandınız mı?**

- Format değiştirince epeyi kızdı insanlar. O formatın iyi olduğunu düşünüyorlardı. Konuştuk ettik, reklam alma şansını görünce ekin kaldırılmasındansa aynı içerikte format değiştirmek benim için daha

iyi. İçeriğe zaten hiç dokunulmadı. Ama sadece şu var; müziğimiz, sinemamız biraz daha fazla.

Kadınlar ön plana çıkmaya başladı...

- Talep değil. Ben şuna inanırım. Bunun arkasından bir soru daha gelirse cevap vermeyeceğim! Bazı şeyleri yazamıyorsan, onlara dokunmayacaksın. Kıyısından, köşesinden dokunup yarım yamalak yapmayacaksın.

***Sokak Dergisi* nasıldı?**

- *Sokak Dergisi* çok başkaydı. Tam bağımsızdı. İpek Çalışlar'la oturduk, böyle bir şey yaptık. Fakat bir türlü 10 binin üzerine çıkamadık... Erkendi... Cinsellik de ağır geldi insanlara, azınlıklar, etnik, dinsel şeyler fazla geldi. Biri birini sevmiyor, öteki ötekini sevmiyor... Bir sürü ciddi ciddi solcunun oturup, *Sokak* dergisinin burjuvazinin sözcülüğünü yaptığını, bunu yaparken de demokrasiye ve insan haklarına sığındığını, aslında bir şekilde anti-komünist olduğumuzu söylüyordu ki, şok geçiriyorduk artık.

Yazarlarınızdan pek kopmadınız galiba?

- Bazı insanlarla frekansım çok iyi tutuyor. Yani, ona ısmarladığım yazıyı iki cümleyle söylüyorum, başka insana oturup bütün gece anlatmam lazım. Ya da yazar, başka bir editörü ikna etmek için 3 gün harcayacağına, bana bir telefon ediyor, 'Kafamda şöyle bir şey var' diyor. Çünkü biz ikili çalışıyoruz. Ben de insanlardan isteyebiliyorum, insanlar da bana önerebiliyor. Çok rahatız tabii.

Yeni bir şey yapma isteği yok mu içinizde?

- Var ama nerede yapacağım? Yaptığım şey bu; kendime değişiklik olsun diye ders veriyorum üniversitede. Yeni bir yayın organı için koşulların çok farklı olması gerek. Doğan Grubu'ndan çıkıp A, B, C grubuna aynı koşullarda neden yeni bir şey yapayım? Ancak çok başka bir şey önerilirse olabilir. Benim öyle proje yapacak, projemi alıp kapı kapı gezecek halim kalmadı artık. *Sokak* öyleydi, bizim projemizdi. Şimdi çağrıyorlar, yapıyoruz. *Sokak,* hakikaten sokağı yansıtan bir yayın olmak iddiasındaydı.

Daha ne kadar sürdüreceksiniz?

- Oğlum üniversiteyi bitirene kadar. Daha iki-üç senesi var. Sonra emekli olurum, daha ne yapayım?

Sırrınız ne sizin?

- Ben çok okuyan, yazan bir adamım. Sırrım falan yok. Etkilendiğim, taklit ettiğim yeri söylemekten de utanmam, iyi bir şeyse. Bunun yanında otobüse, dolmuşa binerim. Mutlaka Eminönü'nden yürüye yürüye Taksim'e çıkarım. Sağıma soluma bakarım. İnsanlara bakarım, plakçılara bakarım... Hayatın her yönünden arkadaşım var. Kabinede sınıf arkadaşım üç dört tane adam var, hapiste de arkadaşım var. Son derece hayatı kaymış, alkolik arkadaşlarım da var. Ama bir şekilde hepsiyle irtibatım var.

Bir de gazetecilik bir kere insana girince, çıkmıyor galiba...

- Öyle diyorlar ama pek emin değilim. Ben şöyle düşünüyorum; yapabileceğim en iyi iş o benim. Ben İngiltere'den geldiğim sırada, *TRT* sınavı değil de kaymakamlık ya da dışişleri sınavı açılmış olsaydı, onlara girecektim, şimdi böyle bir adam yoktu yeryüzünde. Ya işten atılmıştım ya da ben de ANAP'lı MHP'li falan olup bir yerde vali olmuştum...

RADIOHEAD LİRİKLERİ

savruk karanlıklar

*A*lkollü gecelerde İstanbul daha bir leylak rengi, daha bir buruşuk çarşaf ve ölümün çeşitli biçimlerinden hazırlanmış çarpıcı bir kokteyl! Birbirlerine sarılarak bir yün yumağına dönüşmüş çocuklar, yuvarlanarak çağlarının açmazlarına gidiyorlar. Gitsinler elbette. Gitmek, en fazla çocuklara yakışır. Gittikleri yerden herhalde mektup yazmazlar, bir telefon açmazlar; belki de bana öyle görünüyor bu çatı katından. Bu gri piranha midesinden. Çatı katlarının o herşeye yukardan bakma alışkanlığından. Mezhepsizliğinden.

*S*oyunup bir tüle sarındım. Mayısın ayazı, kış aylarınkine nazaran daha tehlikeli. İnsan bir kere üşütse, asla şiir yazamaz sanki. En güzel şiirler, en çirkin kadınlara yazılmalı.

*K*arım evden ayrılırken çocukluk resimlerini almamış yanına. Yalnızca ona yazdığım en güzel şiirleri götürmüş. Biraz kekik götürmüş. Biraz kimyon götürmüş. Çünkü

*İ*çtiğim likörden korkuyorum. İçtiğim her likörden korkar oldum. Yere basmaktan, yerden özür dilemekten çekinir oldum. Yerçekiminin bilimsel yanını unuttum. Yerden bir karış yukarda dolanır oldum. Kirlenmesin burası. Burası da kirlenirse, ben yıkanmayı belleğimden silerim. Belleğim, uzun zamandır tanımsız. Kalabalık bir aile gibiyiz vücudumda organlarımla. Ailede herkes birbirine dargın. Ailenin birlikte yaşadığı ev, peltemsi. Duvara ters asılmış, yüzü betona dönük saatler gibi... Orada duruyor saat. Ve siz zamanı bilemeyecek kadar zamana kayıtsızsınız!

sonra oturup birkaç satır yazı yazdım

Gecelere karışıp giden ucuz tozlarla beslenen radyo dalgalarının şehrin çeşitli yerlerine dağılmış reklam panolarına çarpa çarpa bize göstermeye çalıştığı umutsuz beyazın ve büyülü genç kızların geniş göğüskafeslerinin tartıldığı o et fabrikada büyük öksürük krizlerine tutulmuş, acemi işçilerin henüz kalınlaşamamış gözleriyle bakacak olursak, alkollüyken ya da bir miktar uyuşturucu kullanmışken algılayabildiğimiz, henüz adı konmamış kimi deniz canlılarıyla karşılaşma riskini göze aldığımız zamanlarda, *bizi acıya karşı sorumluluk duymaya iten şey nedir*?! Hayır. Bu konuda henüz düşünmedim. Karımdan beri düşünmedim. Karımdan beri düş kurmadım. On üç yaşındaydım ve babam kulağımı çekerken belimi incitmişti. Kesinlikle iyileşmedim. Kim bilir, bilinçli bir seçimdi bu.. Çatı katlarında kaldım hep. Çatı katlarından işitilen tıkırtılara benzedim gitgide. Çatı katlarının insanı dışarda tutan yanını, berraklığını sevdim nedense. Tavanının eğimli ya da alçak oluşuna hayranlık besledim. Pencerelerine. Hayır. Bu konuda henüz düşünmedim.

bundan sonrası bir felaket efendim!

*B*elleğin insanı aldattığı, muzırca dalga geçtiği karşılaşmalardan kaçtığım için buradayım. Bu çatı katında. Babamın çeşit çeşit pipolarını annemin ipek eşarplarına sarmış, saklamıştım yıllarca. İçin için yanan tütünler, bir gün bütün eşarpları tutuşturacaktı. Biliyordum.

*A*krabalar, yer yokluğundan dolayı aynı mezara üst üste gömülür ya! İnsan, yaşadığı ve hüsranla biten her yeni aşkı, eski aşklarının üstüne gömmüyor mu sanki?! Daha ne kadar özleyebilirim ki karımı?! Bu konuda henüz düşünmedim. Eldivenlerimi giydim, fularımı bağladım, en güzel çizmelerimi parlatıp ayağıma geçirdim. Sıra pelerinimde! Artık yaşlı bir Zoro gibi, kente yukardan bakabilirim. İstanbul'u bu şekilde, sade ama mağrur, seyretme fırsatını yakaladığım için şanslı bile sayılabilirim.

*K*aç katil cinayet işlemeden katil diye adlandırılabilmiştir ki zaten?! Mikroskoba yaklaştırdığınız göz, alt kattaki gürültüye kabarttığınız kulak, yalnızca bağırmayı planladığınız tek bir harf bile mutlu edebilir sizi. Hayır! Çocuk sahibi olmayı asla istemedim. Hepsi birbirinin kopyası olur, diye korktum. En çok benzerlikten çekinir çocuklar. Oysa kimse kimsenin eşi olamaz. Bir atomun parçalanışı gibi. Hiçbir atom bir diğer atomun parçalanışını tekrarlamaz! Tekrarlayamaz! Aynı olmak, bu dünyaya has bir şey değil çünkü!

*T*anrıya şükürler olsun ki, içki alacak kadar kazanabiliyorum.

tanımsız kalmak değil mi insanı güçlendiren?!

*T*aşındığınız her yeni evde badana yapma gereğini hissedersiniz. Duvarlar kirlidir, lekelidir. Sizden önce o evde yaşayanların yaşamı size pislik gibi görünür. Siz neyin atık maddesisinizdir; bu soruyu bilmek bile korkutur sizi. Hele cevap, dayanılmazdır! Çünkü herkes birbiriyle biraz eğlenir olmuştur.

*G*ecenin bitip bir başka geceye eklendiği saatlerde bütün çatı katları, bodrum katlarına iner.

*K*adınlar gider, böcekler gider, çocuklar gider: Geriye yalnızca fotoğraflarda sararmış yüzlerin mutsuz siluetleri, içindeki içkilerin yarım bırakıldığı kadehler ve intihar mektupları kalır.

küçük İSKENDER

Arşamsefası

Şekilde de Görüldüğü Gibi Biz Artık Birbirimizi Emerek, Gömerek, Süzerek, Düzerek, Yaşıyoruz!!!

Eskideen, çok eskiden yani, insan olmak vasıflarından biri de utanmak iken yani biz bu şimdi yaptıklarımızı uluorta, yapıp edemez, rahatlayamaz, sıkıntıdan kıçımızda nah şöyle nal gibi sivilceler çıkarırdık.

Ama sonra, bilhassa 80'den sonra, yani en büyük erozyonun insan malzemesinde meydana geldiği bir dönemde, yani yurdum insanlarının tüm vicdani etik değerlerden izole ve *Özal*'e olduğu bir dönemde yani iyice genleşmeye uğradık ve giderek hepimiz birer önü alınamaz fuhuş arsızı olduk..

Yani güzel cillop abim, öyle bir hale geldik ki *"fuhuşuyorum, o halde varım"* düsturuna konu mankenleri olduk. Artık önümüze gelenle, önümüzdeki her yerde, önümüz arkamız sağımız solumuz demeden birbirimizi karşılıklı günaşırı yardırmaya başladık.

Sonra öyle bir hale geldik ki fuhuşmak, birbirimizle tek iletişim ve var olma biçimi oldu. Sonra meşrebimiz çok genişledi. Ve düzüştüğümüz partnerlerimizi birbirimize tavsiye ederek, takas ederek, peşkeş çekerek, tek tek sekerek, bade süzerek, birbirimize fuhuşup, vuruşup durmaya başladık.

Derken şarkıcı, türkücü, manken, futbolcu, komedyen, politikacı, patron vesaire envai çeşit meslek erbabından türlü çeşit denyolar kendiliğinden motorize oldular. Ve suda seker gibi sekmeye başladık birbirimiz üzerinden. Girmediğimiz ortam, yapmadığımız pozisyon kalmadı yani.

Biz böyle koçlar gibi, aslanlar gibi sabah akşam demeden fuhuşup dururken işte tam o sırada sağolsunlar büyük gazetelerimiz de büyük bir yayıncılık örneği göstererek bizim sabah-akşam, yaz-kış, genç-yaşlı demeden günaşırı zikişmelerimiz, sokuşmalarımız ve fuhuşmalarımızı şahane cillop kağıtlı, bal kaymak fotoğraflı, renkli ofset baskılı pazar ilaveleri biçimine getirerek evlerinize kadar misafir ettiler. Ve böylelikle, bu vesileyle sizin de bir nevi godoş olmanızı sağladılar.

Ha bu arada, tabii siz şimdi haklı olarak soruyorsunuzdur, emeklilik yaşı mezara kadar uzatılırken, enflasyon arşa çıkarken, hiçbir sosyal güvence yokken, memleket derin devlet ve derin çetelerle yönetilirken, hapisler dolup dolup taşarken, yurdum evlatlarının yüzde 80'ni fakirlik sınırı altında inim inim inlerken velhasılı memleketin çivisi çıkarken bu değirmenin suyu nereden geliyor?

Anlatayım evlatlarım. Valla güzelim biz, aşk ve sosyal ilişkilerimizde birbirimizi çatır çutur zikerken, iş ilişkilerimizde yalnız hazineyi ve vatandaşı krediden, ihaleden, ve lüleden emiyoruz.

Velhasılı bize iyi fuhuşlar, size de...

ALBERT KAMU VİCDANI

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

Hiç ses etme zekiye... Kızlara mutaassıp, dindar görünmek zorundayız... Bi mayonun fiyatı yirmi otuz milyondan başlıyo, hangi birine alayım...

Affet kocacığım, Satürn'den aldığım ters etkilerden olmalı... "Auram" da bir düşüş var sanırım,.. tam bir "Down" durumu yani... Bu yüzden tutamadım kendimi...

Aah ah!. Sana kuvvetlendir "savadistana çakra'nı demiştim... N'ooldu?..Bütün enerjin alt bölgelerine toplandı!. Neyse!...

Anlamıyom ne diyo lan bunlar!. Herif kızmadı galba...

İçine attığım bu uyku ilacıyla mışıl mışıl uyuyacaksın bebeğim,..! Ben de rahat bi nefes alıcam... Ne bu be! Sabahtan beri iliğimi kemiğimi kuruttu kaltak!. Yat biraz, zıbar!...

...HADDİİ GEEEL...

GAARÇ! GAARÇ! GIIIRÇ

Burası deprem bölgesi, o kadar derleyip toplama, bu kadar yırtma kıçını diyodum... Al işte gördün mü?

ZANGIR ZANGIR

ŞAARR!

Yıl 1960 olmalı. Sinema oyuncusu Emel Yıldız'ın Edirnekapı Sarmaşık sokaktaki evlerinin alt katında Şoray ailesi kiracıymış. Yıldız, kiracısının Fatih Lisesi'nde okuyan 17 yaşındaki kızı Türkan'ı bir film hazırlığı içinde olan yönetmen Türker İnanoğlu ile tanıştırmış...

1960'lı Yılların Sinema "Yıldız"ı Şimdi "Panter Emel"

AGÂH ÖZGÜÇ

Günümüzün Panter Emel'i henüz Emel Yıldız'ken

"Tanımaktan ülkem adına onur duyduğum, yiğitler yiğidi, elleri öpülesi muhteşem bir kadın vardır. 'Panter' Emel hanım. Dostluktan öte, gönüllü askeri sayarım ben kendimi onun. O uygar dünyanın "özgür hayvanlar peygamberi"dir. Faşist ruhlularla, rezil sadistlerle, ahlaksız hayvan canileriyle amansızca dövüşür".

Gazeteci Burçay Anger, yaşamını hayvanları koruma adına savaş veren Emel Yıldız'ı böyle tanımlıyor köşe yazısında. Gerçekten de bir savaşın içinde Emel Yıldız. Aynı zamanda hayvanlara olan sevgisi yüzünden başı dertten kurtulmuyor. Sakarya'ya bağlı Taraklı yöresinin Anaplı Belediye Başkanı Halil Aydın'ı, köpekleri 200 bin lira karşılığında çocuklara öldürttüğü için "Sen bir canisin" diye suçlayınca, 7 aya mahkûm oluyor. Köpeklere "öldürmeyelim de besliyelim mi?" mantığıyla yaklaşan ünlü köşe yazarı Hıncal Uluç'la takışıyor.

Hayvanları koruma uğruna kavgasını sürdüren, zaman zaman da hırçınlaşma zorunda kaldığı için adı "Panter Emel"e çıkan Emel Yıldız kimdir? Göklerden zembille inmedi ya! Elbette bir geçmişi var...

Onu bilen bilir, tanıyan da iyi tanır. Emel Yıldız, 1960'lı yılların bir sinema yıldızıdır aslında. Sadri Alışık, Hüseyin Peyda, Efgan Efekan, Kenan Pars, Çolpan İlhan ve Fikret Hakan gibi dönemin ünlü yıldızlarıyla birlikte oynamasına karşılık, Emel Yıldız'la ilgili biyografik bilgiye rastlayamazsınız sinema ansiklopedilerinde. İsterseniz biz, bilgi dağarcığımızdan bir ek yapalım. Hiç belli olmaz, bakarsınız ileride lazım olabilir.

Emel Yıldız, 1941 doğumlu. Bulgaristan'dan ailesiyle birlikte İstanbul'a göçmen olarak gelmiş. Zeki Duygulu'dan, Kadri Şençalar'dan musiki dersleri almış. Sinema oyunculuğuna da 1958 yılında "Feryat" adlı filmle başlamış bir tesadüf sonucu. Filmde oynayan bir kız arkadaşı, onu çalıştığı sete götürünce yaşamı birden değişivermiş.

Eskiler boşuna demeyişler "tarih tekerrürden ibarettir" diye Türkan Şoray da aynı benzer bir tesadüfle Yeşilçam'a ilk adımlarını atmadı mı? Türkan Şoray'ın Emel Yıldız konusuyla ne mi ilgisi var?.. Onu Panter Emel'e sorun. Ama yeri gelmişken biz de yıllar öncesine dönüp bu öyküyü anlatabiliriz.

Yıl 1960 olmalı. Sinema oyuncusu Emel Yıldız'ın Edirnekapı Sarmaşık sokaktaki evlerinin alt katında Şoray ailesi kiracıymış. Yıldız, kiracısının Fatih Lisesi'nde okuyan 17 yaşındaki kızı Türkan'ı bir film hazırlığı içinde olan yönetmen Türker İnanoğlu ile tanıştırmış... Emel Yıldız'ın aracılığıyla da Türk sineması, yepyeni bir oyuncu kazanmış. İlk film "Köyde Bir Kız Sevdim"le. İşte Yıldız'la Şoray'ın 40 yıl önceki hikâyesi bu.

1960'lı yıllarda çekik gözleriyle, kalın etli dudaklarıyla dikkati çekip, benim de sinema yazarlığı yaptığım haftalık Büyük Gazete adlı dergiye kapak olan Emel Yıldız'la karşılaşmam da ilginçti. Öküz'ün ofisinde gördüğümde ilkin tanıyamamıştım. Ne ayıptı...

"Çok mu değişmişim?.." diye sormuştu.

Utanmıştım...

Tüm suç, aradan geçen zalim yıllarda değil miydi?

Geçmişi ve eski günleri konuşurken, ofisteki genç bayanlardan biri orada (misafir miydi, kimdi bilmiyorum) yanımıza gelmiş. Emel Yıldız'ı bir kızılderili kadına benzeterek coşkularını diye getirmişti. Aslında ilginç ve çok doğru bir benzetmeydi bu. Arkadan

na ne kadar de benziyordu. Değişen ne
varsa Emel Yıldız, bir yüz yıl sonra oldu-
ruien kedi ve köpekler adına bu vahşi zih-
niyeti savunanlara karşı bir "özgürlük sa-
vaşı" vermiyor muydu?..

Nilüfer Aydan bir filmde düşünürken...

Nilüfer Aydan Senin Adın Ne?..

Son birkaç yıldır yazılı basında ve görsel medyada sorumsuz ve yapacakları işlere dikkatsiz bir takım genç muhabirler yetişiyor. Okumuyorlar, araştırmıyorlar, film izlemiyorlar... Söyleşi yapacakları kişiler ve sanatçılar hakkında en küçük bilgileri bile yok. Bir çoğu tın tın bilgi konusunda. Ne soracaklarını bilemiyorlar. Çünkü hazırlıksızlar, tembeller... Tanıdıkları, bildikleri ise, yalnızca magazin basınında ve TV kanallarındaki sansasyonel ağırlıklı programlarda sanatçı diye yutturulan yıldızcıklar. Elbette bu saptamalar, işini seven, karşısındakine ne soracağını bilen, sorumlu ve dikkatli, zehir gibi gençler için geçerli değil. Onları ayrı tutuyoruz.

Bunları neden söylüyorum?

Bir sohbet sırasında sinema sanatçısı Nilüfer Aydan, anlatıyor. Çalıştığı film setine bir televizyon muhabiri gelmiş. Aydan'la da ayaküstü bir söyleşi yapcak. Genç muhabir sormuş:

"Sizin adınız ne?"

Çüş be!..

Nilüfer Aydan şaşkın, genç televizyon muhabiri ise gayet rahat. Aydan, kızgınlığını belli etmeden yanıtını vermiş:

"Benim adım Ayşe.."

Başka çaresi var mı? Böylesine sorumsuz, yapacağı söyleşi için adını bile öğrenmeye gerek duymayan bir muhabirle, Aydan'ın yaptığı gibi dalga geçilir ancak.

Anımsadığıma göre yıllar önce de benzer bir olay, Ahmet Kaya'nın başından geçmiş. Bir söyleşi sırasında kendini kurnaz sanan bir gazeteciye dalgasını geçe geçe öyle atmasyon bilgiler vermiş ki... Birkaç gün sonra gazeteci, Kaya'nın tüm söylediklyerini, dalga geçildiğinin farkına varmadan olduğu gibi yazmış.

Televizyon kanallarında sık sık filmlerini izlediğimiz, belli bir döneme sinema oyuncusu olarak damgasını vuran Nilüfer Aydan'ı da, o gazeteci "Ayşe" diye yazmaya kalksaydı, kimbilir ne şenlik olurdu?... O genç gazeteci Aydan'ı tanımayabilir. Ama film setine, onunla söyleşi yapmak için geliyorsa, önceden bilgilenmesi gerekmez mi?

Ne diyelim?..

"Ayşe" takma adlı Nilüfer Aydan'a "geçmiş olsun", bu yollarda daha çok çaylak olan genç muhabir arkadaşa da allah birkaç fırın ekmek yedirsin...

1800'lü yıllarda özgürlük ve yorgun yüzüyle,
yaşamın derin iz-
lerini taşıyan çizgili ve sağlıklıyla, yaşamın dert
bağlanmış duz sağlarıyla,

Şimdi eski hayranları "Hamiyet Yüceses film çevirdi mi?" diye sorabilirler. Gerçekte sanatçı, en parlak dönemlerinde çeşitli teklifler almasına karşılık hiçbir rolde oynamadı. Örneğin teklif aldığı filmlerden biri "Kerem ile Aslı"dır. Ne var ki, saçlarını sarıya boyatmak istemediği için kabul etmemiş ve yerine bu kez de Müzeyyen Senar'ı almışlar. Hamiyet Yüceses'in sinemayla ilişkisi, yalnızca şarkı sahneleriyle geçerlidir.

O Bir "Bakmıyor Çeşm-i Siyah"...

Safiye Ayla, Müzeyyen Senar ve Hamiyet Yüceses... Bir dönemlerde alaturka müzik dünyasının "üç dev"iydiler... Hepsinin de söyleyiş biçimlerine göre ayrı ayrı özellikleri vardı. Ama hiçbir sanatçı sahnede Hamiyet Yüceses gibi "off" çekemezdi. Yüceses, "off" çekerken gazinonun başınıza yıkılacağından korkardınız. Öylesine bir gırtlak, öylesine güçlü bir sesi vardı ki... Hele ünlü şarkısı "Bakmıyor Çeşm-i siyah'"ı okurken... Özellikle de "Makber"i...

Kaldı ki, o yıllarda mikrofonlar ve gazinoların ses sistemleri bugünkü gibi gelişmemişti. Bırakın dünün ilkel ses sistemlerini yaşayan eski hayranları Yüceses'in mikrofonsuz bile sahneye çıktığına tanıktırlar...

İşte bu tanıklardan birinin, Yüceses'e yazdığı mektuplar elimize geçti. Hele biri var ki gerçekten ilginç. Bakın neler yazmış?

"Hamiyet ablacığım, ben on iki yaşında iki gözü amâ bir erkek çocuğuyum. Allah zaten beni kırmış... Bari sen kırma, olur mu? Ricam şu: Bir imzalı resim, birkaç şarkı, birkaç satır yazı. İşte hepsi bu kadar..

Şarkılar: Hicran Gönül belası, Uzaktan merhaba olmaz, Sen bezmimize geldiğin akşam neler olmaz. Sizin o "off" çekişiniz o kadar hoş ki... Beni sandalyeden bile düşürdü."

Mektubun sahibi Adanalı Hafız İsmail Şen. Yıl 1953 olduğuna ve bu mektubu da 12 yaşında yazdığına göre, bugün bu hayranı 58 yaşında olmalı.

Sanat yaşyamına 16 yaşında Şehzadebaşı'ndaki dönemin ünlü sineması Turan'da kanto söyleyerek başlıyan Hamiyet Yüceses'i, yitireli üç yıl oldu. Ama sesini yitirmedik. Taş plakları sahaflarda satılıyor. Arada bir de TV ekranlarında oynayan filmlerinden şarkılarını dinliyebiliyoruz.

Şimdi eski hayranları "Hamiyet Yüceses film çevirdi mi?" diye sorabilirler. Gerçekte sanatçı, en parlak dönemlerinde çeşitli teklifler almasına karşılık hiçbir rolde oynamadı. Örneğin teklif aldığı filmlerden biri "Kerem ile Aslı"dır. Ne var ki, saçlarını sarıya boyatmak istemediği için kabul etmemiş ve yerine bu kez de Müzeyyen Senar'ı almışlar. Hamiyet Yüceses'in sinemayla ilişkisi, yalnızca şarkı sahneleriyle geçerlidir. 1948-1952 yılları arasında çekilen 14 filmin şarkı sahnesinde görünmüştür o kadar. Yazık ki bu filmlerden bazıları, hatta çoğu kayıptır. İyi ki kalanlar arasında "Kanun Namına" adlı bir sinema klasiği var da, çeşitli vesilelerle TV kanallarında izleme fırsatını bulup Yüceses'in eski şarkılarını dinliyebiliyoruz. Yüceses'in şarkıcı olarak göründüğü filmlerinden biri de "Ölünceye Kadar Seninim" adını taşıyor.

Hamiyet Yüceses'in, adı geçen filmlerin şarkılı sahnelerinde "misafir oyuncu" olarak görünmesi bile bir olaydı o yıllarda. Özellikle de bahçe sinemaları, Haamiyet Yüceses var diye dolup dolup taşıyordu. Hele o sahnelerde, satış rekorları kıran "Makber" adlı ünlü şarkısını okuyorsa? Bir de yürekten "off" çekiyorsa? Ama o, hep bir "Bakmıyor Çeşm-i Siyah" olarak kalacaktı anılarda...

Hamiyet Yüceses sahnede...

SineKolye

HÜSEYİN ALEMDAR

Sen öyle anne kal, sevgili kal, ağlama
Gözlerinin karasını gönder, beyazı gözlerimde
Ahmet Ada

Lâl sinemalar durgun defterler vaktimdi
durup durup alaska-frigo kendime gitmeler
vaktimdi harf ve pelikül pembeleri
bak, dokunduğun her yer o vakitlerden akma kanama
o gün bugündür sevgilim kalp bir anne boynumda

*Sevgilim annem, annem **Çocuk ve Allah** sevgilim sanki*
*ağzı burnu gözleri büsbütün **Otobüs Yolcuları***
on donuk küçük konuşmalar şehri parmakları

*:gençliğimin gözlerinde birdenbire telbıyık **Ayhan Işık** bakışı!*

Kendini yazan sevgili yazar, yazdıklarınız yüzünden kimse size kızmaz, merak etmeyin, sadece çınar gölgesinde hala güzel günler için düşler kuran, masallarda baş rolü oynayan küçük çoban çocuklarını üzdünüz, bunu bilin...

Keşke Eski Solcuları Kırpıp Kırpıp Yıldız Yapsalar...

Devrim düşleri yüzyılın en alacalı masalıydı. Her masalda olduğu gibi içinde aşk vardı; şiddet vardı; entrika ve bol bol hata vardı. Ama en önemlisi umut vardı. Umudun öldüğü gün, gökyüzündeki en parlak yıldız boşluğa kaydı.

Nasıl bir kötülük tanrısıdır ki o, güçlü nefesiyle estirdiği rüzgar, bu denli uzaklara fırlatır insanları. Yolları toza bular, gerçekleri hata kılığına sokar ve üzerlerine can acıtan taşlar atar.

Keşke iyi kalpli bir peri çıksa, kendisiyle hesaplaşan yazarın omzuna konsa ve ona anlatsa:

Gençlik günlerinde, "yanlış durakta beklemenin" faturasını hayallere çıkarmak, hayalleri küçümseyip derin çöp kutularına atmak kötülük tanrısının oyununa gelmektir. Üstelik yaşlılık günlerinde yanlış olduğu kadar, sinsiliğiyle de ün yapmış bir başka durağın gölgesinde dinlenmek o lanet tanrının en cazip tuzağıdır.

Sonra o yazar bir gece uyku arasında, rüyasının en girdaplı noktasında, şiddetin gerçek anlamını kavrasa. Silahlardan, bombalardan arındığını ama söz olup, para olup onun da dönmesine yardım ettiği bir çarkın dişlileri arasından, gözle görünmeyen zehirli bir gaz gibi sızdığına uyansa.

O yazar kabuslu rüyalardan sıyrılsa ve masasında bir mektup bulsa. Bu mektupta keşke şunlar yazsa:

Kendisiyle hesaplaşan, hesaplaşırken rengarenk umutları yakan sevgili yazar,

Keşke eski solcuları kırpıp kırpıp yıldız yapsalar.

Sonra onları gökyüzüne salıp uzaklardan efsunlu efsunlu parıldatsalar.

Ama keşke eski solcuların ruh bölünmelerini kitap yapıp basmasalar.

Hayalleri, hülyaları ucu iğneli çubuklarla ağlata kanata silip süpürmeseler.

Bir çocuğa dinlediği bütün masalların uydurma olduğunu söylemenin bir yolu vardır. Eğer acı gerçekler, bu yol aşılmadan fısıldanırsa kulağına, çocuk ona inanmaz. Hemen anlar masalların bal gibi de gerçek, bu haberi getirenin de kılık değiştirmiş bir cadı olduğunu.

Elmayı yemez, ısırır gibi yapar sonra yere tükürür...

Ardından eski masalı yeni yetme düşlerle süsleyip sürdürür.

"Biz devrimi çok sevmiştik" demenin hüznü vardır ama utancı olmamalı. Devrim düşlerinden ve aşk sözcüklerinden utanmayı öğreten yine o bin bir kılıklı kötülük tanrısıdır.

Ruhun en aç olduğu anda, o tanrının gökyüzünden aşağıya attığı konserve düşlerin özünde zehirli egolar saklıdır. Bu düşlerden almaya başladığınızda, eski düşlerin tadını unutur, egonun aklı allak bullak eden girdabında kaybolursunuz. Arada uyansanız da, hissettiğiniz tek duygu utanç olur. Geçmişi küçümseyerek, artık ciddiye almayarak kurtulmaya çalışırsınız bu utanç duygusundan. Her şey kötülük tanrısının gökyüzünden fırlattığı konserve düşlerin kimyasındadır. Onları bir kez tatmaya görün başka bir şey geçmez artık boğazınızdan.

Oysa binlerce yıldır yeryüzünde, eksiyle artının hiç bitmeyen savaşı var. Varlığın sürmesi için iten ve çeken güçlerin savaşı. İyinin ve kötünün temsilcileri... Her iki taraf da gücünü karşı tarafın savaşçılarını kandırıp kendi yanına çekerek arttırır. O yüzden döneklik denilen o lanet durum ne bir erdemdir ne de erdemsizlik; sadece yoldan şaşmadır. Solcuların arasında sayısız sağcı, sağcıların arasında da sayısız solcu kendini bilmez bir şekilde harıl harıl çalışır.

Yeni dünya düzenini savunanların sevmediği filozoflar bunu binlerce yıl önce anlattılar. İnsan ya artı doğar ya da eksi. Önyargısıyla adım attığı ilk yol onun doğrusudur. Ama sonra karşı tarafın oyununa gelip kılık değiştirebilir. Kötü, iyi görünür; iyi kötü. Bu paradoksa o kadar çok insan kapılır ki kapılmayanı diğerleri boyalı kuş gibi gagalar; doğduğu gibi kalmayı tutuculuk ve aptallık olarak yargılarlar. Değişimin tadını bala pekmeze bular tereddütlü ruhlara fışkırtırlar.

"Masum başlangıcı" lekelemek mümkün değildir. Masumiyet, hakkını ve değerini sonsuza kadar korur. Yeni masum başlangıçlara basamak olur. Sonra atılan hatalı adımlar her türlü lanete açık olabilir ama, masum başlangıçların dokunulmazlığı bakidir.

Aksini savunmak bugün başka çocukların, güzel günler görmek umuduyla masum başlangıcın vaatlerle dolu kucağında uyanma hakkına saygısızlık olur.

Hiçbir masalda kurt kazanmaz. Kırmızı başlıklı kızın "ben yanlış yoldan gittim, yenilgiyi hak ettim" dediği görülmemiştir. Bir daha yanlış yoldan gitmez, büyükannesinin sözünü dinler ama ormanı terk edip de kapısında güvenlik görevlileri olan bir siteye yerleşmez.

Rüzgarın bu denli hızlı ve küstah esmesine hiçbir masalcı müsaade etmez.

Cehalet kayda değer bir özür olabilir. Ama yenilmez bir engel değildir. Bir zamanlar yola cahil çıkılması o yolun yeni yolcularının da cehaletle işe başlayacaklarının göstergesi sayılamaz. Eğer yeni yolcular, güzel şeyler öğrenip aynı yolda hataları tekrarlamadan yürürlerse denge korunabilir. Ama tüm toprak yollar kapanır ve oklar tek yolu göstermeye başlarsa savaş biter. Yenilenler yenilgilerinin tozuyla boğulur; yenenler sonsuz galibiyetin refahıyla donanırlar. Oysa yaşam baştan sona bir devinimdir. Layıkıyla sürmesi için hareket gerekir.

Kendiyle hesaplaşan sevgili yazar, cehalet bir özür olabilir ama sunulanı sorgusuz sualsiz kabullenmek kendine ve başkalarına kötülük yolları açar. 'Olmadıysa vazgeçelim' demek yenenin yenilene öğrettiği pes etme biçimidir. Ama, 'olmadı hadi başka bir yoldan devam edelim' dendiğinde, hata yapma hakkı da saklı kalır, kazanma hakkı da.

Kendini yazan sevgili yazar, yazdıklarınız yüzünden kimse size kızmaz, merak etmeyin, sadece çınar gölgesinde hala güzel günler için düşler kuran, masallarda baş rolü oynayan küçük çoban çocuklarını üzdünüz, bunu bilin...

MİNE SÖĞÜT

Aşkı En Güzel Biz Oralılar İşler

Sözlerim mendille sarılıdır
Çocukların bir sahan göğsü gibi
Gittikçe güzelleşen çeneleri
Hayatımıza sığınan dünyaya
Benzeyeli beri

Şiirlerim hiçbir zaman
Böyle dolmadı ağzına kadar
Seninle ey sevgili yurdum
Ve hiç bu kadar çırpınmadı
Seni tutuşturan yaralar için
Can havliyle

Her su denizine
Kendi renginin içinden akar
Bir de benim sesimin altından
Oysa benim yanımda şu anda
Ne bir deniz var ne bir su
Ne de içimi dökebileceğim
Tanış birisi

Yiğitliğine bir diyeceğim yok
Ey omuzlarıma dokunan hayat
Ama sevda bahsinde kurban
Biraz temkinli davran
Çünkü aşkı en güzel
Bizim oralılar işler

Suları Öptüm

Suları öptüm, oturup ağladım
Bir ter damlası olarak aktı
Göğsümden gençliğim neylersin
Artık benim sesimi biraz da
Dağlar denizler yerine
Kelimeler işlesin

Bir Dalgınlığın Altı

Senin de hayatın en sonunda
İçerde her gün ezbere okunan
Uzun bir şiire benzedi çıktı
Artık bir suyun üstü olur yüzün
Ya da bir dalgınlığın altı

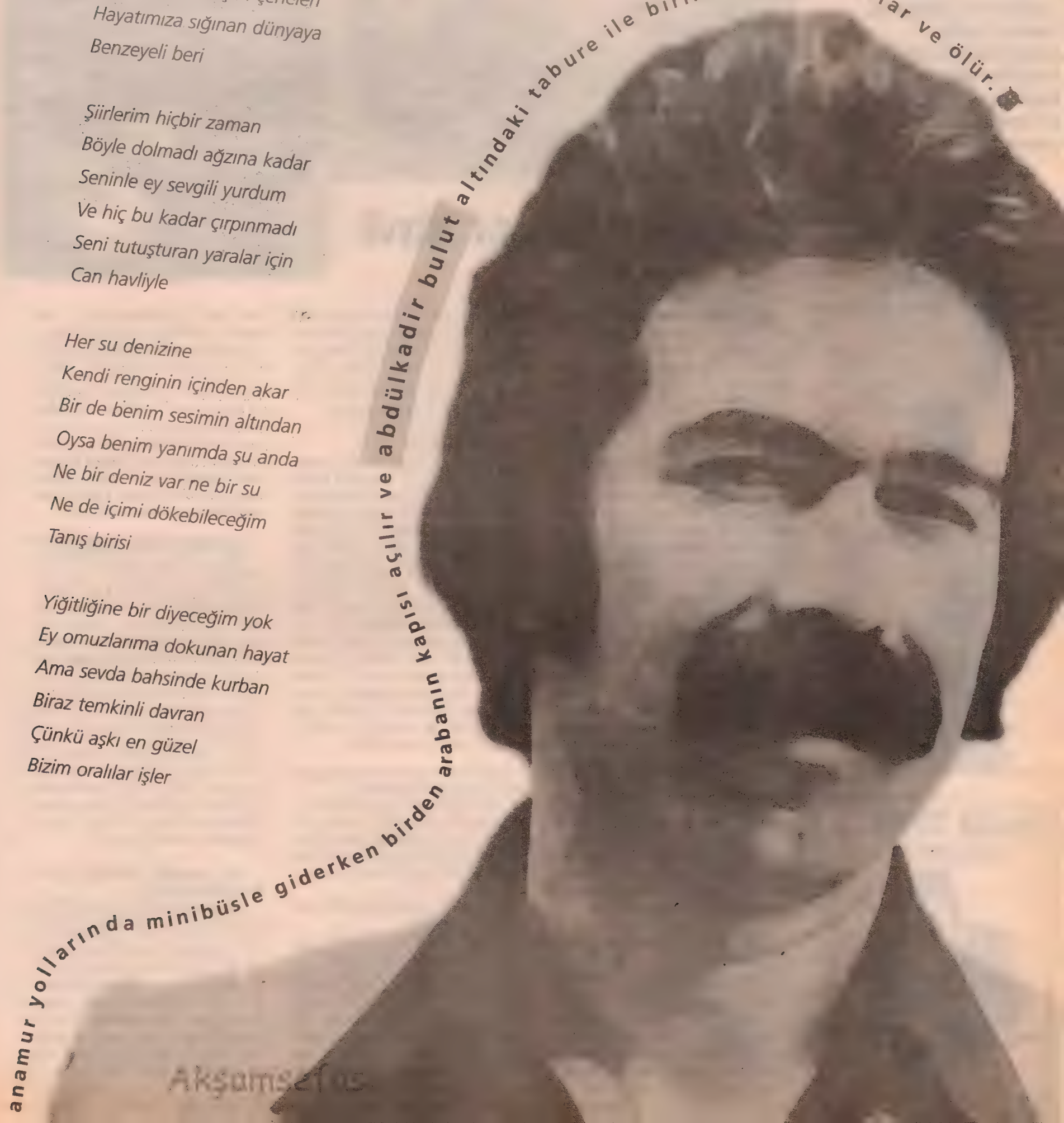

Ciddi anlamda yaptığım ilk kitap kapağıysa Aziz Nesin'in "Şimdiki Çocuklar" kitabının kapağıydı. Ondan sonra da Aziz Nesin'in tüm kitap kaplarını ben çizdim. Aslında resimledim desem daha doğru çünkü onlar daha çok esprisi olan, mesaj verecek şeylerdi. Böylece yayınevi sektörüne bulaştım. Sonra başka yayınevlerinden de teklifler gelmeye başladı. Ve ben yoğun bir şekilde kitap kapağı yapar oldum.

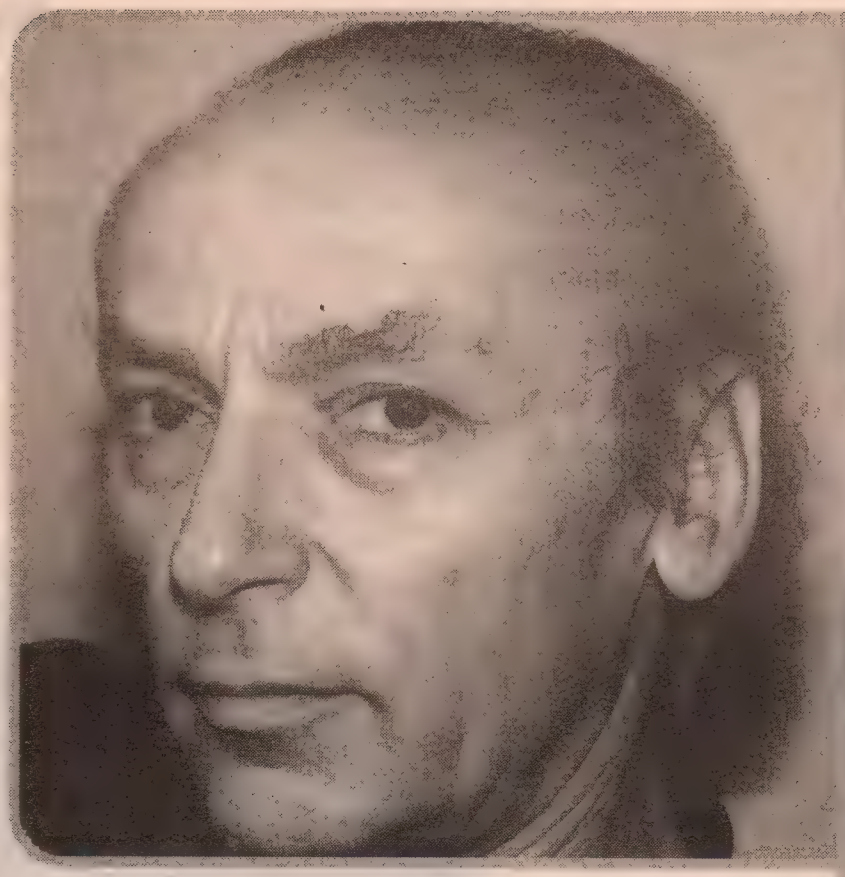

Kapak: Erkal Yavi

OYLUM GÖLBAŞI

Kendinizden bahseder misiniz?

- Babam subaydı. Ben Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde İngiliz Filolojisi okurken emekli oldu ve İstanbul'a geldik. Filolojiden İstanbul'a naklimi istedik. Dekan tamam dedi ama rektör kabul etmedi. Böylece ben açıkta kaldım. O sırada babam Türk Hava Yolları'nın reklam şubesinde işe başladı. Babam çok güzel resim yapardı. Burada babamdan birtakım işler istemeye başladılar. Ama bunlar otobüs pankartı gibi resimle pek ilgisi olmayan, daha çok illüstratif işlerdi. Babam baktı ki bu işi yapamayacak işleri bana getirmeye başladı. Yaptıklarım da Mengü Ertel'in serigraf atölyesinde basılıyordu. Bir gün Mengü reklam şubesine telefon açıp "Yeni birini mi aldınız? Yeni işler gelmeye başladı" diyor. "Nurettin Yavi diye biri geldi. O yapıyor" diyorlar. Mengü de "Kendisini kutlamak istiyorum çok güzel işler geliyor" diyor sonra da telefon açıp babamı bir güzel kutluyor. Ama babamın uykuları kaçıyor, vicdan azabı duymaya başlıyor. Bir gün Mengü'ye telefon açıp "Sizden çok özür diliyorum. Şimdiye kadar siz beni kutladınız ama onların hiçbirini ben yapmadım. Onları oğlum yapıyor" diyor. "Oğlunuz şimdi ne yapıyor" diye soruyor Mengü. Babam da "Liseyi bitirdi. Şimdi açıkta" diyor. "Madem öyle gelsin konuşalım" diyor Mengü. Gidip konuşuyorum ve 1961 yılında Mengü'nün yanında çalışmaya başlıyorum.

Yani işe başladığınızda grafik eğitiminiz yoktu...

- Hayır. Yalnızca hatıra defteri tutuyordum. Onu resimleyip sayfa mizanpajları yapıyordum. Ama grafiğin "g"sini bile duymamıştım. Sonra akademinin imtihanlarına girdim. Amacım grafik okumaktı ama Mengü "Kesinlikle grafik okumayacaksın. Orada seni grafikten soğuturlar" dedi. Ben de iç mimarlık bölümüne girdim. Uzun yıllar Mengü'nün yanında çalıştım ve her şeyi ondan öğrendim. Orası bir okuldu. Bir sürü insan oradan yetişmiştir. Ayrıca orada müthiş bir sanat ortamı vardı. Ressam, şair, müzisyen, edebiyatçı bir sürü insan orada toplanır, sohbet ederlerdi.

İlk işiniz neydi?

- Mengü yanında çalıştırdığı insanlara çeşitli işler verirdi. Dışardan benim yapabileceğime inandığı illüstratif işler alırdı. Böyle başladım sonra ve giderek piyasada bazı şeyler kendiliğinden oluşmaya başladı. Çünkü bütün edebiyat çevresi oradaydı. Ciddi anlamda yaptığım ilk kitap kapağıysa Aziz Nesin'in "Şimdiki Çocuklar" kitabının kapağıydı. Ondan sonra da Aziz Nesin'in tüm kitap kapaklarını ben çizdim. Aslında resimledim desem daha doğru çünkü onlar daha çok esprisi olan, mesaj verecek şeylerdi. Böylece yayınevi sektörüne bulaştım. Sonra başka yayınevlerinden de teklifler gelmeye başladı. Ve ben yoğun bir şekilde kitap kapağı yapar oldum.

Aziz Nesin dışında sürekli çalıştığınız yazarlar kimlerdi?

- Fakir Baykurt, Ataol Behramoğlu, Yaşar Kemal. Sonra Uğur Mumcu'nun da bütün kitap kapaklarını ben yapmıştım. Vefat ettikten sonra bir vakıf oluşturdular; şimdi başka birileri yapıyor.

En severek çizdiğiniz kitap kapağı hangisiydi?

- Kitap kapakları benim ilacım, vitaminim. Onun için hepsini seviyorum. Ama sevmediklerim de var tabii. Onlar da benden kaynaklanmadı. Mesela, Bekir Yıldız'ın "Evlilik Şirketi" kitabının kapağını kitabı okumadan yapmak zorunda kalmıştım. Bu çok yanlış bir şey. Ben hiçbir zaman kitabı okumadan kapağını yapmadım yapılmasını da düşünemiyorum zaten. "Ben okumadan yapmam" dedim. "O zaman Bekir ile biraraya gelin, o sana anlatsın sen de yap" dediler. Bana biraz mantıklı geldi. Bir adam kitabını anlatacak ben de kapağını yapacağım. Anlattı ben de yaptım. Kitap çıktıktan sonra alıp okudum, ilgisi yok. Bu kadar yanlış bir kapak... Hayretler içinde kalmıştım ki bir insan kendi kitabını nasıl bu kadar yanlış anlatır? Bu yanılgıya bütün kitap kapağı tasarımcıları düşebilir. Bu bir tuzak. Kitabın kapağına bakılıp kitap kapağı yapılmaya kalkılırsa yanlış şeyler çıkar.

Siz o kitabı neden okuyamadınız?

- Bana bir kopya veremediler. Dizgide dediler, acele dediler... Ayrıca ben yazarla iletişim kurmaya karşı değilim. Kitabı okuduktan sonra mutlaka yazarıyla da konuşuyorum. Çünkü onun bana vereceği bazı ipuçlarını kapakta kullanabilirim. Bir de kitap kapağı tasarımcısının yazarla dialog içinde olması çok hoş. Benim Aziz Nesin'le ilişkim bu yüzden çok uzun sürdü. Bana notlar yazardı. Mektuplaşırdık yani. Ben ona yazmazdım ama o bana hep mektup yazardı, kitabını anlatırdı. Hatta bir keresinde "Benim kapaklarımı çok güzel yapıyorsun. Ama bazen başkalarının kapakları benimkinde de güzel oluyor. Kıskanıyorum" demişti. Böyle hoş konuşmaları, şakaları da vardı.

Yani yazarla iletişim önemli mutlaka iyi olmalı...

- Yazarla tasarımcının dünya görüşü biribirini tutuyorsa bu dilaoğu kolaylaştırıyor tabii ki. Bir de espri anlamında aynı çizgidelerse yine bir dialog oluşuyor. Ama yazarla zıt yerlerde olduğunuz zaman da çok iyi bir elektriklenme oluyor. Ama kitaplarına kapak yaptığım birçok yazarla zaten dilaoğum çok iyidir ve dostuzdur. Ama bu bir araya gelmek, çene çalmak, anlamında bir dostluk değildir. Örneğin Uğur Mumcu'yla bir kere olsun bir araya gelmemişizdir ama çok iyi bir dialoğumuz vardı. Hiç-

Aksiyon Basın Yayın

bir zaman fizikman dost olmadık ama dünya görüşümüz aynıydı.

Gelen teklifleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Ben zaten çok fazla yayıneviyle çalışmam. Çünkü yayınevlerinin kendi yayın politikaları var. Mesela sadece ticari kitaplar yayınlayan yayınevleri, sadece pembe dizi yayınlayan yayınevleri var. Ve onların istedikleri kitap kapakları da ticari. Yani kitabı sattıran kapaklar olsun. Bu çok yanlış bir şey yani hiçbir zaman kapak kitabı sattırmaz. Ya da hiçbir zaman kitap kapağından dolayı satılmadı. O tür bir iki yayıneviyle ilişkim oldu ama yürümedi. Onun dışında sürekli dialoğum olduğu yayınevleriyle çalışıtığım için hiçbir zaman sorun çıkmadı.

Kapak kitabı sattırmaz diyorsunuz. Kitap kapağının işlevi nedir?

- Kitap kötü kitapsa onun kapağının başka türlü olması lazım. Mesela bir yayınevinin çıkardığı kitapların kapakları son derece caf caflı. Altınlar, varaklar, yaldızlar var. O tür okuyucu ondan hoşlanıyor zaten. Kapakla içerik biribirini tamamlıyor ve belli bir okur kitlesine o kitabı satıyor. Kitap kapağı mutlaka sattırır ama içeriğiyle, konusuyla, mesajıyla bütünleşen bir şey olması lazım.

Bir kitabın kapağını çizerken nelerden esinlenirsiniz?

- Önce kitabı okurum tabii. Kitap bana bir şey anlatır. Ona kendi dünya görüşümü ve yorumumu da katarım. Çünkü yalnızca yazarın esiri olunamaz. Ama tabii ki kendi yorumumu katarken yazarla ters düşmemem lazım. Yoksa o mastürbasyon olur.

Türkiye'deki yayın hayatını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Yayın sektörü açmazlar içinde. Çok fazla ticari kitap yayınlamayan yayınevleri uzun süre devam edemiyor.

Son zamanlarda halkla ilişkiler ve reklam yayın sektöründe etkin hale gelmesi...

-Zaman içinde bir tasarımcı için çok şey değiştiği gibi yayın sektöründe de birçok şey değişiyor. Halkla ilişkiler günümüzde çok önem kazandı. Birkaç şekilde halkla ilişkiler yapılabiliyor. Mesela parayla yaptıranlar var, hatır için yaptıranlar var. Ama ben şuna inanıyorum ki halkla ilişkiler şüphesiz her konuda, her sektörde ihtiyaç duyulması gereken bir şey. Ama yalnızca bununla birisinin ünlü bir yazar ya da şair olması da yanlış bir şey. Böyle örneklerini de görüyoruz aslında. Bir de modalar var. Son zamanlarda "Adı: Aylin" gibi kitaplar da çok satmaya başladı. Bu da bir moda aslında. Ama hiç de kötü değil. Bir kenara itilmiş, satılmaz diye yayınevleri tarafından reddedilmiş bir yazın türü bu. Fakat geçmişe ışık tutan, belge niteliğinde şeyler ve keyifle okunacak şekilde yazıldığında çok hoş şeyler çıkıyor ortaya.

Mesleğinizin zor yönleri neler?

Bir kitaba birkaç kere kapak yapmak mesela. Aziz abi bir kitabı iki üç kere yayınlandıktan sonra kapağın mutlaka değiştirilmesini isterdi. Ama Aziz abi'de bu mümkündü. Çünkü onun kitapları içinde çok esprisi, argümanı olan kitaplardı. Ayrıca yazarların da istekleri oluyor. Hatta oturup çiziyebiliyor da kapağı. Tabii bu insanın canını sıkıyor. Sonuçta ben bildiğimi okuyorum. Yazar da ortaya çıkan üründen memnun oluyor. Bazen de ısrar edebiliyorlar. Parasal sıkıntılardan söz etmeyeceğim. Çünkü yayın sektörünün hali malum. Kitap kapağı için çok büyük paralar ödeyemiyorlar. Kitap kapağı yapan bir insanın bunu keyifle yapıyor olması, parasal yönüne aldırmaması lazım. Yalnızca kitap kapağı yaparak geçinmek çok zor. Geçinenler var ama onların çalıştığı yayınevleri çok para kazanıyor.

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin düzenlediği Zirvedekiler'99 ödülleri kapsamında onur ödülü aldınız. Bunun dışında ödülleriniz var mı?

- 10 yıldır kesinlikle yarışma gibi şeylere katılmıyorum. Ondan önce çeşitli dallarda ödüller almıştım. Çok disiplinli biri olmadığım için bunların bir listesi bile yok elimde. Ödülleri de evde rüzgardan kapılar çarpmasın diye takoz olarak kullanıyorum.

Neden?

Yarışmalara çok fazla inanmıyorum. Mesela iletişim fakültesinin bana verdiği ödül bir yarışma sonucu alınmadı. Bir onur ödülü. Ben daha çok gençlik dönemimde yarışmalara katıldım. Gençlik döneminde o heyecan çok hoş. Zaten yarışmaları açanların da bir yaş sınırı koymaları gerekir. Ben yarışmaları gençleri harekete geçirecek, onlara doping olacak şeyler olarak görüyorum.

Son olarak...

Kitap kapağı benim ilacım. Beni o besliyor. Kitap kapağı yapmasam belki başka hiçbir şey yapamayacağım.

10 yıldır kesinlikle yarışma gibi şeylere katılmıyorum. Ondan önce çeşitli dallarda ödüller almıştım. Çok disiplinli biri olmadığım için bunların bir listesi bile yok elimde. Ödülleri de evde rüzgardan kapılar çarpmasın diye takoz olarak kullanıyorum.

Akşam Sefası

Çoğumuzun korkulu rüyasıdır AIDS, ve test yaptırdığımızda sonucun POZİTİV çıkması. Neler hissedeceğimizi kestirmeye çalışır altından kalkamayız.* İbrahim Altun *ikinci romanı* Romantik Salgın'*da ölüme giden kaçınılmaz yolu düzeyli ve asla yapışmayan bir duygusallıkla akıcı, etkileyici bir üslupla yazmış. İbrahim Altun'la romanı hakkında konuştuk.

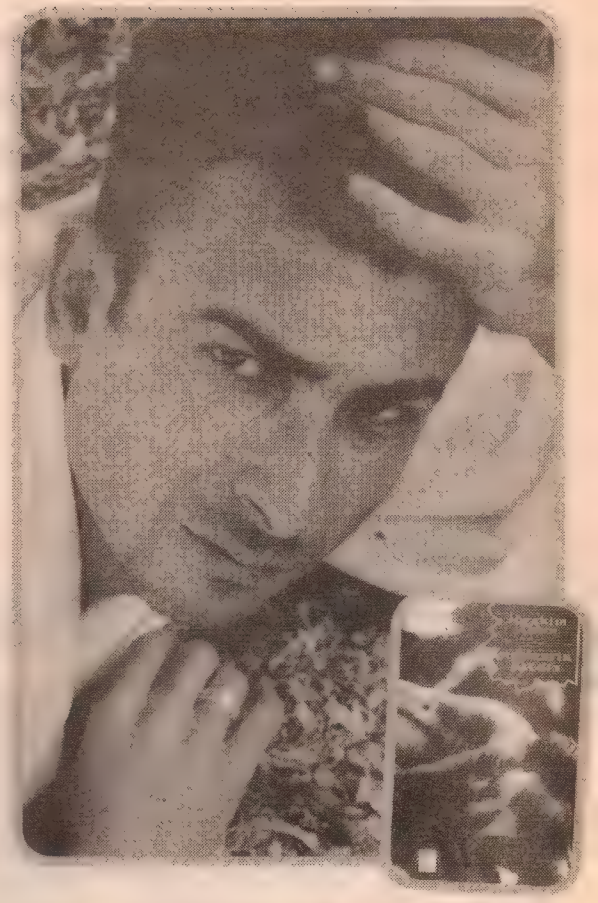

"Romantik Salgın"

ALİ KEMAL YILMAZ

Kimdir İbrahim Altun?

- 1969 doğumluyum. An. Ün. DTCF Japon Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdim. Bir süre Japonca tercümanlık, daha sonra bir dergide editörlük yaptım. İlk kitabım olan *Mimarın Odası*'nı 1995'de yazdım.

Neden "çağın vebası" olarak nitelenen AIDS'i, "Romantik Salgın" olarak tanımlıyorsun?

- Cinsel ilişki romantiktir. O anlarda hastalığı kapıyor olmaksa çok trajik. Aynı zamanda da romantik. İçe dönük bir durum. Anlattığım öykü ile örtüşüyor. Kitabım için ölüme giden yolun romantize edilişi diyebilirim.

Kitap elime geçmeden AIDS üzerine bir roman denildiğinde sizin de hasta olduğunuzu düşünmüştüm.

- Evet.. Bütün görüştüğüm gazeteciler aynı şeyi soruyorlar. Ben sadece çevremdeki arkadaşlarımdan dolayı AIDS olay ve ölümlerine tanık oldum. Kitap yazan bir insansanız elinizde malzemeleriniz vardır. Benim kitabım baştan sona kurgudur. Kurgudur derken, kitabımda yeralan tüm insanlar yaşıyorlar. Hepsini tanıyorum. Hayat boyu biriken anılar, öyküler, gerçeklerle örtüşüyor. Gerçek bir hikaye gibi algılanması için çaba sarf ettim.

Sadece arkadaşlarınızın ölümü mü size bu kitabı yazdırdı?

- Evet, ölüm her zaman güncel bir konu. Her dönemde yazarların ilgisini çekmiştir. Ama ölümü tanıklıklarımın acısıyla yazdım. Bir gerçeği yakalamak için bazen aynı şeyi yaşamak gerekmez.

Kitabınızda içe yolculuk diyebileceğim geçmişe yolculuk ağırlıkta. Yakın akrabalar, arkadaşlar çok canlı... Örneğin anne, teyze... Gerçekten yakın ilişkilerinizde var mı bu insanlar?

- Bu insanlar anlattığım olaylarla bağlantılı değiller. Yaşamımın herhangi bir döneminde tanıdığım insanlar. Kurgularla yerlerini aldılar. Ben yazarken kurgularla yazıya oturmuyorum. Yazdıkça kapılar açılıyor. Yaşam boyu karşılaştığımız olaylar, insanlar yazdığınızla örtüşüyor.

AIDS hastası roman kahramanın tanımlanmasını yazarından alabilir miyim?

- Roman kahramanı varolanın korkunçluğu ve bayalığı içinde sevgisiz bir hayat sürerken, dünyayı tüm acımasızlığı, boşluğu ile kucaklayabiliyor. Son sayfaya kadar seviyor, en azından sevgi arayışını sürdürebiliyor. Bu yalnızlığı, hastalığı okurla paylaşmak istiyor. Okuyucu bu noktada istemese de okumayı sürdürmekle ona eşlik etmekte ve roman sayfalarında sürüp giden o mavi boşluğa ortak olmakta.

Roman kahramanının tüm yaşamı boyunca derin bir ahlaki başarısızlık ve yetersizlik içinde olduğunu görüyoruz.

Bir yazarın işlevi ne olmalıdır?

- Gerçek bir yazar, yazdıkları ile okura neler olduğunu anlatan biri değil, okuru gerçekle yüzleşmesi için, gerçeği hissedebilmesi için olayların içine çekebilen ve orada bırakıp giden kişidir. İçine düştüğü gerçek ne denli acımasız olursa olsun okuru oradan kurtaran yazar olmalıdır..

Yazılmış her kitabın, her cümlenin, her satırını bedeli ödenmelidir... Dünyada bedavaya gelen hiçbir şey yok... Aktif bir okur kitlesi olmadığı gibi var olan kitlenin cebindeki paranın dağılımı, yani bir kitaba ödenen bedelin, paranın paylaşımı da adilce yapılmıyor... Yazar en azla yetinmek durumunda bırakılıyor... Bu sistemin bir ayıbı hatta daha da kötüsü, edebiyat çevrelerinin içten içe kendilerini sabote etmeleri gibi bir şey.

Haydar Ergülen, Lina Salamandre, ve Hafız. Onlar şimdilik üçü de şair üç kardeşler. Hafız kardeşin kitabı yeni çıktı. Lina Salamandre Tatilde olduğu için, Ayhan Bozkurt, Hafız'ın kitabını sakallı kardeş Haydar Ergülen'e sordu.

"Şair Olsun, Kardeşim Olsun!"

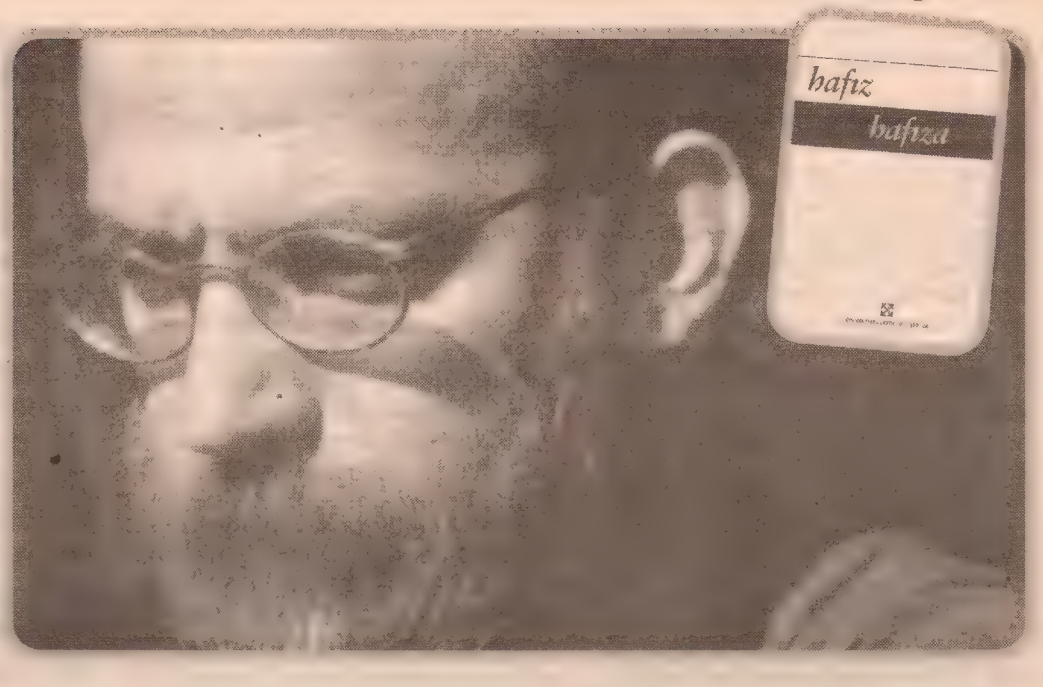

Kim Hafız, neden Hafız?

– Hafız 'hıfz etmek'ten geliyor, yani ezberlemekten. Hafızların birincisi olan Şirazlı Hafız ya da Hafız-ı Şirazi, Kuran-ı Kerim'i ezberleyerek Hafız olmuştur. Hafız'ın şair olması da rüyasında Hz. Ali'yi görmesine bağlanır. İkinci Hafız ise daha az bilnir, Hafız-ı Harezmi de Şirazli Hafız ile aynı devirde yaşamış ve onunla tanışmıştır. Çağatay dünyasının bu Hafız'ı da kendini Türk dünyasının Hafız'ı olarak tanıtır. Gördüğünüz gibi iki Hafız vardır. Benim Hafız'lığımsa 'unutmamak' içindir, bu da bir tür 'ezber ' sayılır. Hafız, benim kardeşimdir, tıpkı Lina Salamandre'ın 'kızkardeş' im olması gibi.

Hafız'ın ve Lina'nin kardeşlerim olmasında, "*Başkasının Yerine*" yazmak fikri ve duygusu çok etkili olmuştur. Tıpkı Hafız'ın şiirinde söylediği gibi: "Hiç bilmediğimiz başkalarının yerine / meğer ne çok sevmişiz birbirimizi / Yoksa insan başkasının yerine mi sevmeli?"Kardeşlik, benim için 'en yakın başkası' olmaktır, bu yüzden onların yerine yazıyorum. Beş parmağın beşi bir değil, hem de olmasın diye yazıyorum. Zaman zaman birbirlerine benziyorlar, ama o da kardeşler birbirine ne kadar benzerse, ondan ileri gitmiyor.

Hafız Kimdir ve Kaç Kişidir?

-Lina Salamandre'ı, yeni "Kabaredan emekli kızkardeş'i yıllar önce yazdım, 1987'de başladım 1993 yılında bitirdim. Hafız ise daha sonradır, 1995-1998 yılları arasında yazılmıştır. Salamandre bilirsiniz, 'Semender' anlamına gelir, Semender, ateşte yaşayan bir küçük ejderdir. Borges, şairlerin retorik vurgu aracı olarak gördükleri için semendere dadandıklarını söyler, retorik için kullanışlı olanlar arasında Anka-kuşu da vardır. Bir nevi bizdeki turna gibi. Turna, ceylan motifleri de bizim kültürümüzde, söylence ve şiirlerimizde çok vurgulanır. Lina'nın Salamandre'ı soyadı olarak seçmesinde, simyacılara olan inancı yatar. Lina böylece 'ateş ögesinin ruhu' olarak, ateşle beslenmek ve derisini yenilemek istemiştir. Öte yandan, Tanrı bilimcilere de kulak vererek, semenderi seçtiği ve bedenini bu ateşte yaşatmayı denediği de söylenebilir.

Lina Salamandre

Bunları şundan anlatıyorum: Şirazlı Hafız'ı okumuştum daha önce. Ama Harezmli Hafız ile Lina Salamandre ve Hafız'ı yazdıktan sonra tanıştım. Kültür Bakanlığı Yayınlarından bir 'Divan'ı yayımlandı 3 yıl önce, bulabilirseniz okumanızı isterim. İkinci Hafız, yani Hafız-ı Harezmi'nin şöyle dediğini okudum: "*Aşkının ateşi ile yandığı halde, ateş içinde yanmayan Hafız, Semender değil midir?*" Çok şaşırdığımı söylemeye bile gerek yok. Yüzyıllar öncesi kurulan bu cümle ya da yazılan bu dize, yüzyıllar sonra iki kardeş olarak birbirine bağlanıyor. O zaman 'doğru kardeş'lerim olduğuna inandım Hafız ile Semenderin. Hafız'ın kaç kişi olduğuna gelince, belki de 'Haydar şimdi kaç kişidir?' diye sorup, bir şiirle cevap vermek gerekir: "biri fazla / insan iki kişidir /.../ insan şimdi kaç kişidir / kaç kişiden kalır bir insan / kaç kişi bıraktıysan / bir insandan kendine."

Hafız hangi zamanda yaşıyor, şimdiki zamanda mı geçmiş zamanda mı?

-Hafız bütün zamanlarda yaşıyor dersem, umarım bir büyüklenme gibi görülmez. Daha doğrusu, Hafız 'unutmamak' için yaşıyor demeliyim. Gelecek zamanda yaşar mı bilinmez ama, geçmiş ve şimdiki zamanda yaşadığını en azından ben biliyorum. Şiirlerinden de belli oluyor zaten, Hafız hem Oktay Rıfat'ı hem Cemal Süreya'yı seviyor, demek ki onların şiirlerini okuyacak ve sevecek kadar bugüne ait, hem de Gazali'nin dünyadan aklı kovmasına kızacak kadar eski bir şair: "Felsefe ile akıl, bu iki kardeş / Gazali'nin kapattığı kapıların ardındadır / ondan bu güne rivayet mezhebi türedi / kardeşliğin yerine! diyor Hafız bir mesel'inde. Bir şiirinde de "kalsa kalsa / bana erlerden Behçet / balkonlardan Sezai" dediğine göre, Hafız hem çağdaşımız, hem de çağdışımız sayılır.

-Hafız'ı besleyen şeyler neler?

-Hafız'ın ve Lina'nın kardeşlerim olarak bana çok benzeyen ortak bir özellikleri var: ikisi de şiirden ve başka şairlerden besleniyorlar öncelikle. Ruh akrabalığı çok önemli ikisi için de. Büyük bir aile için de olmak istiyorlar, bir tür cemaat duygsuyla. Cemaat'tan cem anlaşılmalı burada. Cem olmak istiyorlar, 'görülmek' istiyorlar, görülmek aradı kusurları, hataları yüzlerine vurulsun, eksikliği, fazlaları tartıya vurulsun anlamındadır. Bir yandan da bir 'bina' içinde olmak istiyorlar, ama burada 'çarşı'nın yeri yok, zaten onların da 'çarşı'da yeri yok, onların ki 'abdallar loncası', ki o ruhta, duyguda ve gönülde kuruludur, sermayesi bunlardır. Bu sermayeyi tükettikleri anda, ömrü de, şiiri de tüketmiş olacaklarını biliyorlar ve belki de özellikle bu yüzden çoğalmak, yeni kardeşler kazanmak istiyorlar. Ben de istiyorum onları yeni kardeşlere kavuşturup çoğaltmaya. Demek ki, şiir ve şairden beslenmek bir anlamda kardeşlikten beslenmek sayılmalı. Hem onlar, kardeşlikle yola çıkmanın aşkta da hayli yol alacağını benden iyi biliyorlar. Hem yol alsınlar her ikisinde de, hem benden iyi bilsinler: Zaten kardeşlik duygusu da, kardeşini kendinden çok düşünmek, gözetmek, korumak değil midir? Bence öyledir ve daha güzeli Hafız ile Lina için de benim düşündüğümün bile ötesindedir. Hafız "Hırka" şiirinde bunu dile getirir: "oğlanlar gömlektir, kızlar hırka / örtün kardeşlerimi bana, çok / üşüyorum!" Hafız'ı besleyen şeyler öncelikle bunlar, gerisini söylemeye bile gerek yok: Hayat.

Tasavvuf, Alevilik, Abdallık...

-Hafız'ın tasavvufla ilişkisi 'rind ve zahit' bağlamında bulunabilir ancak. Biraz bu bakımdan Şirazlı Hafız'a yakındır. Abdülbaki Gölpınarlı onun için şöyle yazmıştı: "Edasındaki rintlik bakımından bütün şairler arasında en lirik şairlerden biri sayılmıştır." Gazelleri sofilerin sema, padişahların zevk meclislerinde okunsa da, Hafız, bu ilgiye rağmen, devrin şairleri gibi hükümdarlar için kaside söylememiştir. Bu tutumuyla da zahitler dışında herkesin örgüsüne mazhar olmuştur.

İkinci Hafız olan Harezmli Hafız'ın şiirlerinde Hallac-ı Mansur'dan söz etmesi onun tasavvufla ilgilendiğinin delilidir. O en çok 'kimsenin verdiği kadar güzel bir Türkçe ile şiir söyleyemediği' ile övünür. Benim kardeşim olan Hafız da 'rint' bir tutum içinde şiirler söylerken, kendi tasavvuffu uyarınca uyarılarda bulunmayı ihmâl etmez: "Eyvah çocuk, demek geleceğin / zalim efendilerinden olacaksın! /.../ kendi oyunlarından kurtulamadığı için / kimsenin oyununa gelmeyen, geleceğim / zalimlerinden olmak için bugüne / tuzak kurar!" Öteyandan, Türkçe aşkını da bayrak yapar yeni Hafız, "Türkçenin aşk hâli" adlı şiirinde; "Dedim: Türkçe olur muydu aşk olmasaydı? / Dedim: Türkçeden yapılıp şarap dediğin /-üzüm gözlü deniz ne güne duruyorsa-/ Dedim: Türkçenin bahçesinden kiraz çalmazsa / ne yer ne içer ne yazar şair dediğin!" der. Hafız'ın abdallığı sergisindendir, dağ bayır gezmese de gönül gezer, küsmek, öfkelenmek, kızmak yerine yok olmayı yeğler, isyandan çok tevekkül içindedir, zaten "kumral abdal" şiirinde de bunu söyler: "Eski yakadan çiçeğim kaldı /) beni kimse anlamadı /.../ Ay oğul, ay kumral abdal / beni aklımdan çıkar." Aleviliğe gelince, sevgi, saygı ve hoşgörü taşıyan herkes kadar alevidir, ama onun zaten böyle ayrılıklarla ilgisi de yoktur, 'kim olursan ol, gel' der, 'cemi cümle bir sofrada' olmayı diler, 'sırlar cemi'nin açılmasını diler: "Yol bir sürek bin / sır bir sırat bin / her ipte bir kelime / çıplak söz terazide /.../ Ben kimin diline dönsem / Sırlar cem olmuş / daha dökülecek sır mı / var ben de"

"Hafıza" neden ilk ve son kitap?

-Daha geride doğmayı bekleyen kardeşleri var, 3 kardeşi daha olsun istiyorlar Lina ile Hafız, 5 kardeş olacaklar, beni de sayarsanız 6 kardeş, tıpkı çocukluğumdaki ve hayatımdaki gibi çünkü bu dünyaya kardeşlik içinde dayanabileceklerini ve direnebileceklerini biliyorlar. Kardeşler, şairler ne kadar çoğalırsa, dünya bahçesinin kötü, zararlı otlardan ayıklanacağını, bir gülü bir çiçek bahçesi olacağını düşünüyorlar. Kendileri için 'takma ad' denmesini istemiyorlar, çünkü gizleyecek bir şeyleri yok. Bu konuda tıpkı Portekizli ünlü şair Fernunda Pessaa'nın şiirindeki gibi düşünüyorlar: "Sayısız insan yaşar içimizde / hissetsem de düşünsem de bilemem / kim düşünür içimde kim hisseder / düşünceler ya da hisler için / yalnızca sahneyim ben / ruh'sa, birden fazla var bende / Ben'se, benden daha fazlası. *Octavio Paz* da bu konuda Hafız ve Lina'yı destekliyor; "Farklı adlar, takma adlardan çok farklıdırlar. Farklı adlar ozanı gizleyen adlar değil, şiir yaratan kişiliklerdir. Her birinin kendine özgü üslubu, izledikleri ve felsefi görüşleri vardır. Farklı adlarla yazdıkları içtendir. Farklı adlar şiirsel varlıklardır."

Bu yüzden şimdilik üç kardeşiz, Haydar Ergülen, Lina Salamandre ve Hafız. Hangimizin kim olduğuna kim karar verebilir? Onları ben yazdım ama, ikisinin de bir adı, şiirleri ve kitapları var. Belki yine yazmamı isterlerse kardeşlerimi kıracak değilim ya, yeniden yazarım onlar için. Yeter ki 'şair olsunlar, kardeşim olsunlar!'

Aforizmalar

- *Bu dünyayı taşıyabilmek için amuda kalkmalı insan.*
- *Yamyamlar için de insan bir ölçüt olarak kullanılabilir.*
- *Konu bolluğu can sıkıntısı yaratır.*
- *Kıskançlığın tek zaferi karşılık görmektir.*
- *İnsan belleğini yitirse bile tikleri olduğu gibi kalır.*
- *Dalkavuk kendi hayatının figüranıdır.*
- *Dün sabah aynaların bir linç girişimini anlattım.*
- *İkimiz de aynı fikirde olsak bile haklı olan benim.*
- *Hayatımın ilk çıkmazına girdiğimde bir spermdim henüz.*
- *Karşılıksız aşk olmasaydı insan insanı sevemezdi.*
- *Tutku zamana tutulan büyüteçtir.*
- *Ayrıntı saplantının dışındaki herşeydir.*
- *Kalıcı olanı hayal kırıklıklarında aramalı.*
- *Tarih çarpıtıldıkça ilerler.*

FARUK YILMAZ

Taşocağı

Tepeden seyredenlere, uçuşan küçük toz bulutlarından sonra hep küçük iniltiler gibi gelir balyozların taşa inip çıkan sesi. Küçücük bir kıvılcım da cabası. Terli sırtlara yapışmış tozlu kalın gömlek. Kamasutra'daki talihsiz aşık da buraya, bir taş ocağına sürülmüştü. Sonra, cellat fillerin bacakları arasında, ölüm kararı verilip uygulanması anında da burada çektiği acıyı çekmedi. (Çünkü kendisini satan sevgilisine karşı artık bir duygusu kalmamıştı)

Taşocağı: Acıların evi.

İnip kalkan balyozların sahiplerinin bir umudu hiç olmadı. Zaman bile anlamını yitirdi. En küçük bir umut bile vermeyen yeşillikten yoksun bir grilik.

Taşocağı patronları hep acımasız oldu. Aslında acınmaya ne kadar muhtaçtır bir taşocağı. Yani, kaçak tütün tüttürmekten başka zevki olmayan işçiler, yani, balyozlar, irili ufaklı çekiçler, keskiler, taşlar, taş parçaları, yontular... Acınmaya ne kadar muhtaçtırlar ve ne kadar terkedilmişlerdir.

Taşocağı insanlık var oldukça hep varoldu. Sonra da varolacak. İşçilerinin kadınlarının üzerine çıkacak takati olmayacak hiç, taşocağı patronları hep mideleri delik gezecek, hep terli mendilleri bohça yapıp sakladıkları paralarını yaşlı, işi bitmiş or.spulara yedirecekler.

Bitmiş taşocakları ağızlarını açıp donmuş bir eski çağ hayvanına benzer.

Hep bir dere akar taşocaklarının kıyısından, kenarında en küçük yeşillik olmayan bir dere.

AHMET YILDIZ

Bir Fotoğraf Bir Anı / Eflatun Nuri

Türkiye'de İlk Panel Yıl: 1956. İlhan Selçuk *"Dolmuş"* Mizah Dergisi'ni çıkarıyordu. Bir gün İlhan Selçuk, *"Eflatun yarın Robert Kolej de toplanacağız, hepimiz davetliyiz, sakın kaytarıyım deme,"* dedi. Ertesi gün saat ondan sonra birer, ikişer koleje düşmeğe başladık. Saat onikiyi geçiyordu, kim gelmişse, gelenleri yemekhaneye indirdiler. Çorbadan başladık; tatlılara, meyvelere gelene kadar bizim ekip ancak tamamlandı, Garsonlar, tabii her yeni gelene surat asmaya boşladılar. Adamlar haklıydı. Tatlı servisinden, tekrar çorbaya, soğuklara, sıcaklara, ızgaralara dönmek onlara çok koyuyordu. Tabii bazı *(benim gibi)* arkadaşlar için, ne kadar ezilsek büzülsek, hava cıva. Çoğu arkadaşlarda zaman mefhumu gelişmemiş. Öyle yemeği neredeyse akşam yemeğine uzadı. Uzun, yemek faslından sonra da hepimize ağırlık çöktü. Bizler isteksiz isteksiz konuşurken salondakiler de uyukluyordu. Yukardaki resmin tok karnına çekildiği nasıl da belli değil mi?

Toplu Halde: *Halim Büyükbulut, Yurdaer Göker, Tonguç Yaşar*
İkinci Sıra: *Bülent Oran, Oğuz Aral, Öktemer Köksal, Turhan selçuk, Nehar Tüblek, Orhan Enez, Zeki Beyner, Rıfat Ilgaz, Suat Yalaz..*
Üçüncüsıra: *İlhan Selçuk, Suavi Süalp, Yalçın Çetin, Eflâtun Nuri, Semiramis Aydınlık, Aziz Nesin, Ferit Öngören*

Şimdi biraz acı duyarak olsa da bakıyorum, bu nesli tükenmiş dinozorlardan ayakta kalanlar, 2000 yılına girmenin mutluluğunu yaşayacaklar, gibi geliyor bana, ne dersiniz?

Kitap Kapağı Açmadan

METİN CELÂL

İRLANDA GÜNCESİ
HEINRICH BÖLL
(Çev. İlknur Özdemir, Can yay.)

Yazar, karısını, çocuklarını yanına alıp İrlanda'ya gider. İrlanda'da, küçük bir köyde bir ev tutmuşlardır. Tatillerini orada geçireceklerdir. Daha yolculuğun başlangıcında, gemiye bindiklerinde Kıta Avrupası'ndan çok farklı bir yere gittiklerinin ayırdına varır **Böll**. Sessiz, sakin ve huzurlu bir yere. İçini zaman zaman hüzün kaplasa da, ülkenin yaşadığı yoğun yoksulluk, insanların çaresizlikten evlerini terk edip yabancı ülkelere iş aramaya gitmelerini öyküleri burksa da bu duyguları garip bir mutluluk hissi dengeler. Kendi ülkesinde hiç yaşayamayacağı insanca yakınlık ve dostluk duygusuyla sarsılır.

Heinrich Böll, irlanda Güncesi'nde bir gezinin notlarının nasıl roman havasına bürünebildiğini kanıtlıyor. Kitabı okurken bir an bile aklınıza gezi notları okuduğunuz gelmiyor. Gerçeklikle kurmaca arasında salınan bir anlatı okuduğunuzu hissine kapılıyorsunuz. **Böll**'ün ustalığının, romancı gücünün yeni bir kanıtı gibi **İrlanda Güncesi** ve sanıyorum Türkçe'de ilk defa yayınyanıyor.

KÜRT EDEBİYATINA GİRİŞ
MEHMET UZUN (Belge yay.)

Kürt dili ve edebiyatı her zaman gündemde olan bir konu olmasına rağmen aslında ayrıntıları bilinmeyen, Kürtçe yazan yazarların kimliklerinden bile habersiz olduğumuz bir alan. Kendi de Kürtçe eserler veren romancı **Mehmet Uzun**, bu kitapta başlangıçtan bugüne Kürt edebiyatının gelişimini siyasi ve coğrafi şartları da gözönüne alarak anlatıyor. Kitap adına yakışır bir biçimde "**Giriş**" niteliği taşıyor. Temel bilgileri verip Kürt edebiyatını tanıtırken, bu edebiyatın niçin yüzyıllar boyunca dikkat çekici bir gelişim gösteremediği sorusuna cevap arıyor ve günümüzde yazarların kaybedilen yüzyılları kazanmak için nasıl verimli bir üretim içinde olduklarını örnekliyor.

SU, TÜYÜN ÜZERİNDE BEKLER
ENİS BATUR (Sel yay.)

Enis Batur, bir süredir kendi kişisel ansiklopedisinin parçalarından oluşan kitaplar yayınlıyor. Merak ettiği, üzerinde kafa yorduğu konulara kendi bakış açısı ile açıklamalar getiriyor. Kuşkusuz, bu ansiklopedi de yer alan yazıların her biri birer deneme olarak değerlendirilmeli. Zaten kitabın kapağında da "*özel ansiklopedi*" ibaresi değil "*denemeler*" alt başlığı kullanılıyor. Kitabın ana eksenini "*toplama(k), çıkartma(k), çarpma(k) ve bölme(k)*" oluşturuyor. Çöp toplamakla başlıyor kitap. Evlerini birer çöp sarayı haline getirenlerle... Ölümle, korkuyla sürüyor denemeler, tabii denemenin verdiği rahatlıkla hayatın tüm çeperlerine yayılarak, daldan dala atlayarak.

Bir Kitaptan Bir Şiir

KAR

Kardır yağan üstümüze geceden,
Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,
Ormanın uğultusuyla birlikte
Ve dörtnala, dümdüz bir mavilikte
Kar yağıyor üstümüze, inceden.

Sesin nerde kaldı, her günkü sesin,
Unutulmuş güzel şarkılar için
Bu kar gecesinde uzaktan, yoldan,
Rüzgâr gibi tâ eski Anadolu'dan
Sesin nerde kaldı? kar içindesin!

Ne sabahtır bu mavilik, ne akşam!
Uyandırmayın beni, uyanamam.
Kaybolmuş sevdiklerimiz aşkına,
Allah aşkına, gök, deniz aşkına
Yağsın kar üstümüze buram buram...

Buğulandıkça yüzü her aynanın
Beyaz dokusunda bu saf rüyanın
Göğe uzanır —tek, tenha— bir kamış
Sırf unutmak için, unutmak ey kış!
Büyük yalnızlığını dünyanın.

AHMET MUHİP DIRANAS (Şiirler'den, Yapı Kredi yay.)

İSLAM EKONOMİSİNİN ELEŞTİRİSİ ve YEŞİL SERMAYE NEREYE?
FAİK BULUT (Su Yay.)

Tarikat Sermayesi üst başlığıyla yayınlanan bu iki ciltlik kitapta **Faik Bulut,** "*islam ekonomisi diye bir şey var mıdır?*" sorusundan yola çıkarak İslami bankacılık ve yeşil sermayenin şeriatçılığın yükselmesindeki etkilerini araştırıyor. Ve bu yeşil sermayenin tarikatlerin güçlenmesinde nasıl katkısı olduğunu, "*Fetullahçı, Nakşi, Kadri, Menzilköy Dergahı gibi cemaatlerle, Refah, Fazilet Partisi dahil dinci kurum ve kuruluşların para kaynaklarını açıklıyor.*" **Fetullah Hoca** ekseninde din-devlet ilişkilerinin tartışıldığı bugünlerde faydalı bir kaynak.

BİR AŞK BİLMECESİNİ NASIL ÇÖZERSİNİZ?
ATİLLA BİRKİYE (Assos yay.)

"*Acaba aşklar, aslında hiç yaşanmamış olanlar mıdır?*" **Atilla Birkiye**'nin "**Aşk Üçlemesi**"nin son ve de üçüncü romanı. Aşkın nasıl rastlantılara bağlı olduğunu, çoğu kez mutluluğun gözümüzün önünde durduğunu ama bizim farkına varmadığımızı anlatan bir roman. İnsanın sürekli içinde bulduğu aşkı arama duygusunun onu nerelere, nelere sürüklediğini de anlatıyor. Yaşam boyu aradığımız aşkı bulduğumuzda neler hissederiz ve neden kıymetini ancak kaybettiğimizde anlarız? Belki de yazarın cevabını aradığı soru bu.

ŞEHİR EFSANELERİ
ERSAN ÖZER (Parantez yay.)

Haliç'in dibi altınla dolu mu? Japonlar çıplak gösteren gözlüğü icat etti mi?

Ajda Pekkan porno film çevirdi mi? Bütün Çinliler aynı anda zıplarsa dünyanın yörüngesi değişir mi? Kola şişelerinin dibiyle Cine 5 şifresiz izlenebiliyor mu? Neil Armstrong uzayda ezan sesi duydu mu? Lefter iki arkadaşıyla koca bir ineği yarım saatte yedi mi? Orhan ve Müslüm Babaların esrar içme izin belgeleri var mı?.... Bu kitabın konusunu oluşturan hikayelere İngilizce'de "urban legends" deniyor. Yani tam çevirisi bu kitabın da adı aynı zamanda: **Şehir Efsaneleri**. Aslına bakarsanız bizde bu tür hikayeler genelde "geyik" olarak anılır. (...) Şehir efsaneleri, masalları, geyikleri, söylentileri, her neyse işte, "*bi arkadaşın abisi anlattı; Haliç'in dibi var ya, silme altın doluymuş*" türünden akla ziyan ama anlatana göre yüzde yüz doğru hikayelere Batı'da, "*arkadaştan arkadaşa geçen hikayeler*" deniyor. Kaynak; yaşanan bir olay, gazete haberi, roman, film ya da kasıtlı çıkarılmış bir söylenti olabiliyor ve sonuçta bunlar "*kulaktan kulağa*" sürecinden geçerek, aslında akıldışı gibi görünen ama bir yandan da "*doğru da olabilir yaa*" türünden efsaneler olarak çıkıyor karşımıza. (Giriş yazısından)

KIRIK AMFORA
RAMİS DARA (Yapı Kredi yay.)

Ramis Dara, ülkemizde az, çok az bulunur bir gruptan, şiir eleştirmeni. Çağdaş Türk Şiiri üzerine eleştirel denemeler yazıyor. Uzunca bir süre de, geçen ay ekonomik şartlar nedeniyle kapanmak zorunda kalan **Yeni Biçem** dergisini yayınladı. **Ramis Dara**, özellikle günümüz şiirine, gelişen, genç şiire yakın. **Kırık Amfora**'da, **Hayreti**'den başlayıp, **Ömer Bedrettin Uşaklı**'dan, **Murathan Mungan**'dan geçip **Ergül Çetin**'e ulaşan bir çizgide tek tek şairleri ele alan, onların şiir evrenlerine girip, gizlerini çözmeye çalışan eleştirel denemeleri yer alıyor.

NÂZIM HİKMET ŞİİRİNDE GİZLİ TARİH
EMİN KARACA (Gendaş yay.)

Emin Karaca, Memleketimden İnsan Manzaraları, Benerci Kendini Niçin Öldürdü?, Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim gibi **Nâzım Hikmet**'in önemli eserlerindeki siyasi göndermeleri, eserlerin kahramanlarının gerçek hayatta kimler olduklarını araştırmış. Eserlerin izini sürerek bir dönemin siyasi panoramasını çıkartmaya çalışmış. **Memleketimden İnsan Manzaraları'**nın üç mahkum'un esin kaynağının **Kemal Tahir, Nazım Hikmet** ve **Hikmet Kıvılcımlı** olduğunu öğrenmek, şairin şiirlerinde kıyasıya eleştirdiği bazı kişileri gerçek hayattaki kimlikleriyle tanımak ve onların bu siyasi tarih içindeki yerlerini öğrenmek oldukça ilginç ve sanat eserinin nasıl bir aysberg olduğunun da bir kanıtı. **Emin Karaca**, bu araştırmasıyla bir anlamda **Nâzım Hikmet'**in hayat öyküsünü yeniden yazıyor, ona yeni bir boyut katıyor.

Gerçekten Çok Satanlar

1. **Sevdalinka** - Ayşe Kulin, Remzi
2. **Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım**- Hasan Cemal, Doğan Kitapçılık
3. **Katledilen Piramit** - Christian Jacq, Doğan Kitapçılık
4. **Üç Aynalı Kırk Oda** - Murathan Mungan, Metis
5. **Benim Adım Kırmızı** - Orhan Pamuk, İletişim
6. **Ben Gülçin** - Gülçin Telci, Pan
7. **Ramses: Işığın Oğlu** - Christian Jacq, Remzi
8. **Emanet Çeyiz** - Kemal Yalçın, Doğan Kitapçılık
9. **Yüzüklerin Efendisi** - JRR Tolkien, Metis
10. **Yengecin Kıskacı** - Attila İlhan, Bilgi

Bu liste İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Adapazarı, Antalya, Mersin, Trabzon, Aksaray, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Bursa, Çankırı, Denizli, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Isparta, İzmir, Kayseri, Kırıkkale, Konya, Kütahya, Manisa, Ordu, Samsun, Tekirdağ, Van, Yalova, Zonguldak ve Samsun'daki kitabevlerinden alınan bilgilerle hazırlanmıştır.

TÜRKİYE HÂLÂ MÜMKÜN
ORHAN ALKAYA (Patika yay)

"*Birinci Darbe'yi ilkokul öğretmenimin Kemalist coşkuyla yüklü hatıralarından; İkinci Darbe'yi babamın acısını göstermemeye kararlı endişesinden; Üçüncü Darbe'yi ev değiştirmek zorunda kalmanın sıkıntısından hareketle hatırlıyorum. Dördüncü Darbe'ye karşı çaresiz kalmamaya ise, üçüncüsü sırasında karar vermiştim.*"

Türkiye'nin geçmişine, bugününe ve geleceğine şairce bir bakış. Otuzlu yaşlarına kadar üç askeri darbeyi yaşamış, İkinci Dünya Savaşı öyküleriyle büyümüş, Vietnam Savaşı'nın haberleri kulaklarında yankılanan bir gencin siyasi değerlendirmeleri. "**Siyasi Polemikler**" alt başlığıyla sunulan kitaptaki yazılar aynı zamanda bazı sorunları, kavramları tartışmaya, Türkiye'ye daha farklı bakmaya bir çağrı olarak da değerlendirilebilir.

İNGİLİZ
HİKMET TEMEL AKARSU (İnkılâp yay.)

Hikmet Temel, **Kaybedenler Kulübü**'nün öyküsünü anlatmaya devam ediyor. Bir zamanlar Kadıköy'de en çok dikkati çeken gruplardan biri olan İngiliz hocalardan yola çıkarak "bir ikon nasıl yaratılır?" sorusunun cevabını arıyor. İlk gençlik yıllarını yaşayanların kendilerine nasıl ikonlar yarattıkları, bu

Bir Kitaptan Özlü Sözler

Sevgili dostlarım; Dost yoktur! **Aristotoles** / Aşk kendinin olmayanı vermektir. **Lacan** / Temiz aşkı yaralayan sadece temiz aşktır. **Fenelon** / Eğer anladıysanız, mutlaka haksızsınızdır. **Lacan** / Farklılık isteği farklı bir istektir. **Simmel** / Bütün umutlar insan içindir, ölüm umudu bile. **Jean Rostand** / Gerçek bir barışsever savaşa saygı duyar. **Gustave Thibon** / Bir tek şey biliyorum, o da hiçbir şey bilmediğim. **Sokrates** / İkili olduğumuz için yalnızız. **Simmel** / Çilekte çilek tadı olduğu gibi hayatın da mutluluk tadı vardır. **Alain** / Ustam der ki: Kötünün yok olması için iyi olmak yeterlidir. **Konfüçyüs**

Akşam Sefa

En Çok Güldürenler

1. **Zagor,** Sonsuz Kin (Doğan Egmond)
2. **Martin Mystere,** Kanatlı İntikamcılar (Doğan Egmond)
3. **Kötü Kedi Şerafettin 2**, Bülent Üstün (Komik Şeyler)
4. **Karaoğlan - Asya Kaplanı**, Suat Yalaz
5. **Örümcek Adam Albümü,** (Arka Bahçe yay.)
6. **Tarkan - Maryo'nun Kuşları,** Sezgin Burak (Dünya yay.)
7. **Abdülcanbaz / Oyun içinde Oyun,** Turhan Selçuk (Yapı Kredi yay)
8. **Lombak**, B.Baruter - F.Solmaz (Komik Şeyler)
9. **Corto Maltese**, Hugo Pratt (Dost Kitabevi)
10. **Teksas - Zor Görev** (Aksoy)

Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkânı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.
Sadece, mizah, karikatür ve resimli roman kitaplarını içermektedir.

ikonların izini nasıl sürdükleri ve sonunda nasıl hayal kırıklıkları yaşayıp yıkıldıklarını anlatıyor. Tabii, yine işe **Kaybedenler Kulübü** mensupları, bu kulübün iki önemli siması ve Marki'de katılıyor.

ŞAİRLERİMİZİN DİLİYLE BARIŞ
ASIM BEZİRCİ (Evrensel)

Asım Bezirci, Türk edebiyatının yeri doldurulamayacak çalışkanlıkta araştırmacılarındandı. Sivas Katliamı'nda öldürülene dek de bir an nefes almadan doğru bildiği yolda eserler verdi, araştırmalar yaptı. **Evrensel**, şimdi **Bezirci**'nin bütün eserlerini yayınlıyor. Hemen hepsi başvuru kitabı olacak nitelikte çalışmalar... **Şairlerimizin Diliyle Barış** iki bölümden oluşuyor. **Bezirci** önce Türk Şiirinde savaşların yerini, savaşların şiire nasıl yansıdığını, nasıl değerlendirildiğini örneklerle anlatıyor. ikinci bölümde ise Çağdaş Türk Şiirinden barış şiirleri var. Savaş Karşıtı olmanın şairlerin başına ne işler açtığını, özellikle kırklı, ellili yıllarda barışçı şiirler yazanların hapishanelerde süründüğünü hatırlarsak Türk şiirinde barış kavramının ne denli önemli bir yer tuttuğunu da daha iyi anlarız sanırım.

PORTNOY'UN FERYADI
PHILIP ROTH (Çev. Özden Arıkan, Ayrıntı yay.)

Bir erkeğin cinsel gelişimini yer yer gerçekten çok komik ve sevimli, yer yer irkiltici olabilen serüvenleri üzerinden izlerken; bir yandan orta sınıf aile kültürünün dehşetini hissediyor, "*büyüme*" denen sürecin aslında nasıl azap dolu olduğunu hatırlıyoruz. Çağdaş Amerikan Edebiyatının ustalarından **Philip Roth**, bu romanında argo ile ironiyi, fars ile trajediyi, kahkaha ile hüznü eşsiz bir kıvraklıkla harmanlıyor (arka kapaktan).

AŞK BENİ YIKA
FİLİZ NALDÖVEN (Peyak Kültür yay.)

Ruhuma aynalar tutun!
Ben ölünce bakarsınız.
Ayna değişik bir hal'dir.
Sorarsınız:
Vaha mıydım, kendime ne ayırdım?

YILDIZ GEMİSİ
BRIAN W. ALDISS (Metis Yay.)

Yıldız Gemisi, bir kaç kuşak sürecek bir yolculuğa çıkan, ama bir isyan yüzünden amaçlarını, köklerini ve hedeflerini unutarak yıldız gemilerini evrenin tümü sanmaya başlayan bir grup insanın öyküsünü anlatıyor. Bilimkurgu türünün önemli yazarlarından **Brian W. Aldiss**'in ilk romanı.

Bir Dergi

ADAM SANAT

Memet Fuat, Türkiye'de edebiyat dergiciliğinin duayenlerindendir. **Yeni Dergi** ile başlayan dergicilik serüvenini **Yazko Edebiyat**'la sürdürmüş, her iki dergideki bakış açısı ve tutarlı yaklaşımıyla öncelikle şairlerin yazarların, sonra okurların beğenisini, desteğini, sevgisini kazanmıştır. **Yeni Dergi** (1964 -75), döneminin edebiyat beğenisini belirleyen dergidir. Özellikle Dünya edebiyatını kavrama çabası, çeviri ağırlıklı oluşu ve Dünyada gelişen yeni edebiyat akımlarının ülkemizde tanınmalarına aracılık etmesi ile önemsenmiştir. Özellikle 60'lı yılların bir çok önemli şairi, yazarı ilk ürünlerini **Yeni Dergi**'de yayınlanmıştır. Bu şairlerin ve yazarların kalıcılığı aynı zamanda **Memet Fuat**'ın edebiyat beğenisinin ve seçiciliğinin ne denli güvenli olduğunun da kanıtıdır. 12 Eylül Askeri Darbesi'nden hemen sonra yayına başlayan **Yazko Edebiyat** (1980 - 84) ise Türk edebiyatı ağırlıklı bir dergidir. Bu dergide de çok önemli yazılar yayınlanmış, ciddi polemikler sürdürülmüş ve **Yazko,** Türkiye'nin en çok okunan edebiyat dergisi olmuştur. 80'li yıllarda şiir yayınlatmaya başlayan bir çok şair için de **Yazko Edebiyat**'ta yayınlanmak önemli bir aşama sayılmıştır.

1985'de **Adam Sanat** yayına başladığında **Memet Fuat**'ın bu geçmişi bilindiğinden dergi büyük bir ilgiyle karşılanmıştı. Zamanla **Memet Fuat**'ın öncekilere (Yeni Dergi ve Yazko'ya) hiç benzemeyen bir dergi çıkardığı anlaşıldı. **Memet Fuat** bakış açısını değiştirmişti anlaşılan.

Adam Sanat, ilk sayısından beri aynı formatla yayınlanıyor. Her sayının bir ressamı var. Kapakta ondan bir resim yer alıyor, iç sayfaların görsel zenginliğini de bu ressamın resimleri oluşturuyor. Derginin ilk yazısı, aynı zamanda bir başyazı, başmakale. Son zamanlara dek bu yazılar hep **Memet Fuat** imzalıydı. Sonra arka arkaya yazılar, şiirler geliyor. Çeviri yazıya ve şiire çok az yer veriliyor. Dergide hemen her ay aynı yazarların yazılarına rastlanıyor. Anlaşıldığı kadarıyla yazarlar istedikleri konuda yazmakta serbestler. Bir konu, tür sınırlaması yok. Her şeyden söz edebilirler. Bir edebiyat eleştirmeni bir film hakkında yazabilir. Bir diğeri son tatilini anlatabilir. Günlük gazetelerin köşe yazarları gibiler.

Adam Sanat'ın edebiyatta, sanatta güncel gelişmeleri izlemek gibi bir sıkıntısı da yok. Örneğin Temmuz sayısını Ocak'ta yayınlasalar okuyucu bunun farkına varamaz. Bu anlamda **Adam Sanat**, bir dergiden çok derleme havasında. Deneme ve eleştiri yazılarının derlemesi.

Polemikler, tartışmalar da ancak derginin yazarlarının insiyatifiyle gerçekleşiyor. Onlar isterse tartışma yazıları yazıyorlar. Bu noktada dergi yönetimi sadece yazarından yana tavır koyarak varlığını hissettiriyor. Genellikle polemik yazılarına cevaplar dergide yer almıyor. Zaman zamanda başyazar (Memet Fuat), başyazısında yazarlarını destekleyici sözler ediyor.

Adam Sanat'ın en önemli prensibi, kesinlikle öyküye yer vermemesi. Öykü hakkında yazı yazılabiliyor ama öykü yayınlanmıyor. Dergi yönetimi bunu sayfa azlığı ile açıklıyor. Ama, 80 sayfalık dergide bir kaç sayfanın öyküye ayrılmamasının yer darlığından başka nedenleri olsa gerek.

Şiirde de yerli bir dergi **Adam Sanat**. Çok az çeviri şiir yayınlanıyor. Yazarlarda olduğu gibi sürekli bir şair kadrosu var. Her ay aynı şairlerin şiirleri yayınlanıyor. Nadiren farklı bir ada, yeni bir şaire rastlıyorsunuz.

Bu tablo **Adam Sanat**'ın bir kadro dergisi olduğu kanısını uyandırıyor. Kadro dergisi ama kadronun belirli bir amacı, hedefi yok. Belki çoğu yazar, şair dergide eserleri yayınlanan diğer şair ve yazarları tanımıyor bile. Sadece eserlerini yayınlamak amacıyla biraraya gelmiş gibiler.

Sürprizi olmayan bir dergi **Adam Sanat.** Yeni sayısını aldığınızda kapağını açmadan içeride nelerle, kimlerle karşılaşacağınızı biliyorsunuz. Şaşırtıcı olan alışılmışın dışında bir şeyler olması. Örneğin **Memet Fuat**'ın başyazısı ile karşılaşmazsanız şaşırıyorsunuz. Sürpriz, değişiklik, yenilik sevmeyenler için ideal bir dergi.

Bir Kitap

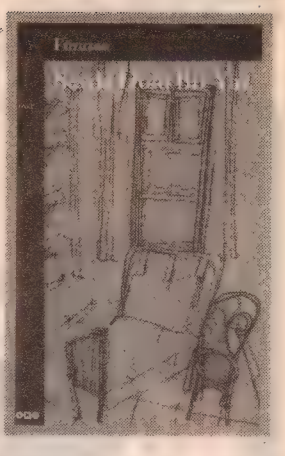

SEVDA DOLU BİR YAZ

Füruzan, Çağdaş Türk edebiyatının en önemli hikayecilerindendir.

1971'de yayınlanan ilk kitabı **Parasız Yatılı** ile dikkatleri çekmiş, önemsenmiş, tartışmaların odağında olmuş. Aynı yıllarda arka arkaya yayınlanan **Kuşatma, Benim Sinemalarım** ve 1982'de yayınlanan **Gecenin Öteki Yüzü**... Az ve öz hikaye yazmış. Her yazdığı dikkatle okunmuş.

Tam on yedi yıl sonra **Sevda Dolu Bir Yaz**'la tekrar, yeni bir hikaye kitabı ile okuyucu karşısında.

Şarkılar Kitabı alt başlığını taşıyan kitap üç uzun hikayeden oluşuyor; **Sevda Dolu Bir Yaz, Birinci Yaz Şarkıları** ve **İkinci Yaz Şarkıları**. Uzun hikayenin garip bir yapısı var. En azından bana öyle bir duygu yaşatıyor, sanki biraz daha ayrıntılara inilse ya da genişletilse roman olabilirmiş gibi geliyor. Bir anlamda hikayeyi romana yaklaştırıyor. Bir açıdan olumlu bir özellik bu, türleri kaynaştırıyor, edebiyata yeni açılımlar getiriyor. "**Anlatı**" denilen türler arası, deneylere açık yeni bir tür oluşturuyor. Ama bir başka bakışla acemilik. Çünkü yazarın türünü tam olarak tespit edememesinin bir kanıtı.

Füruzan'ın uzun hikayeleri, insana roman olabilirmiş duygusu vermiyor. Okuduğunuzun hikaye olduğu hissinden hiç uzaklaşmıyorsunuz. Anlatılanların, konunun bu uzunluğu gerektirdiğini düşünüyorsunuz. Ustalık da burada.

Sevda Dolu Bir Yaz, geçmişe, geçmişte yaşananlara özlemle dolu bir hikaye. Anlatıcı (Anne), kızına çocukluk yıllarını anlatıyor. Bir köşkte geçen günlerini... Yazar net bir tarih bildirmese de fonda ellili yılların İstanbul'u var. en azından bana o yılları düşündürdü. Belki de daha eskilerde, ama daha yeni değil. İstanbul, sessiz, sakin ve tenha.

İstanbul'un güzel bir kentken hızla çirkin bir metropol olmaya doğru evrim geçirmesi sırasında anlatıcının Güllü Köşk'teki yaşamı da değişir. Güvenle bastığı zemin ayağının altından kayar. Babasının kimliği bile soru işaretleri ile dolar. Kent, köşk ve anlatıcının hayatı birlikte değişir.

Sevda Dolu Bir Yaz, **Füruzan**'ın önceki kitaplarında yer alan hikayelerini hatırlatmasının yanında, Türk Edebiyatının bir çok ustasının eserlerini de çağrıştırıyor. Anlattığı hikaye kadar anlatımıyla da dikkati çekiyor. Sözcüklerin, cümlelerin büyüsü de okuyucuyu yakalıyor. Hikaye akıp gidiyor, bir solukta okuyuveriyorsunuz 40 sayfayı.

Birinci Yaz Şarkıları ve **İkinci Yaz Şarkıları**, birbirine bağlı, hatta tek bir hikaye olarak da değerlendirilebilir. Bir aile içi dramla, bir toplumsal dramı birlikte içiçe geçirerek anlatıyor. Bir yanda 6-7 Eylül olayları, yüzyıllardır birlikte yaşayan komşuların, dostların bir anda memleketlerini terk edip göçmek zorunda kalmaları, bu değişimin geride kalanlara verdiği hüzün ve çaresizilik duygusu.... Diğer yanda tüm bu olaylar yaşanırken, ailenin en sevilen sayılan fertlerinden birinin hastalanması, ardından ölümü ve onun tüm aileyi, özellikle anneyi yasa ve hüzne boğması hayattan el çektirmesi...

Ben, kitapta kaldığım yeri yanlış işaretlediği için **Birinci Yaz Şarkıları**'nı atlamışım ve önce **İkinci Yaz Şarkıları**'nı okumuşum. Geriye dönüp **Birinci Yaz Şarkıları**'nı okuyunca aslında bu yanlışlığın iyi olduğunu düşündüm. Çünkü ilk hikayeyi bilmeyince, **İkinci Yaz Şarkıları** daha bir merakla ve keyifle okunuyor. Çünkü bir çok konu sır perdesinin arkasında gizli kalıyor. Okuyucu bir çok olayın, tavrın, diyaloğun nedenini kendi çözmek zorunda. Küçük küçük ipuçlarından sonuca varıyor. Tıpkı hikayenin küçük kahramanı Şemsigül Şehrazat Debrecenli gibi...

Tabii ki bu bir tercihtir. Yazar, **Füruzan**, okuyucuya sır çözdürmek yerine bir ortamı anlatmayı tercih etmiş. Yine, anne - kız ilişkisinde Türkiye'nin yakın tarihindeki bir dönüm noktasını ve onun ardından ülkenin tek tipleşmesini anlatmış. Bu anlamda bakıldığında kitap bir bütünlük gösteriyor ve hikayeler bir yakın tarih tablosu oluşturuyor.

Füruzan, yazarlığı ve anlatımı açısından sürprizler içermese de keyifle okunacak edebi tad alınacak bir kitapla gelmiş okuyucu karşısına. Yoğun işçilikli, her cümlenin hakkını veren ayrıntıcı anlatımı edebi tadı da iyice yoğunlaştırıyor, bu yakın tarih tablosunun okuyucunun beynine ve yüreğine iyice yer etmesine neden oluyor.

Güneş

TUNCER ERDEM

şehre terk edip gitti sıcağını / dağların ardına

karanlık bize onun mirası / ve bu tuhaf sessizlik

patlayan madensuyu köpüğü sesleri / hemen dönüveriyor bardağı

Akşam arşivi

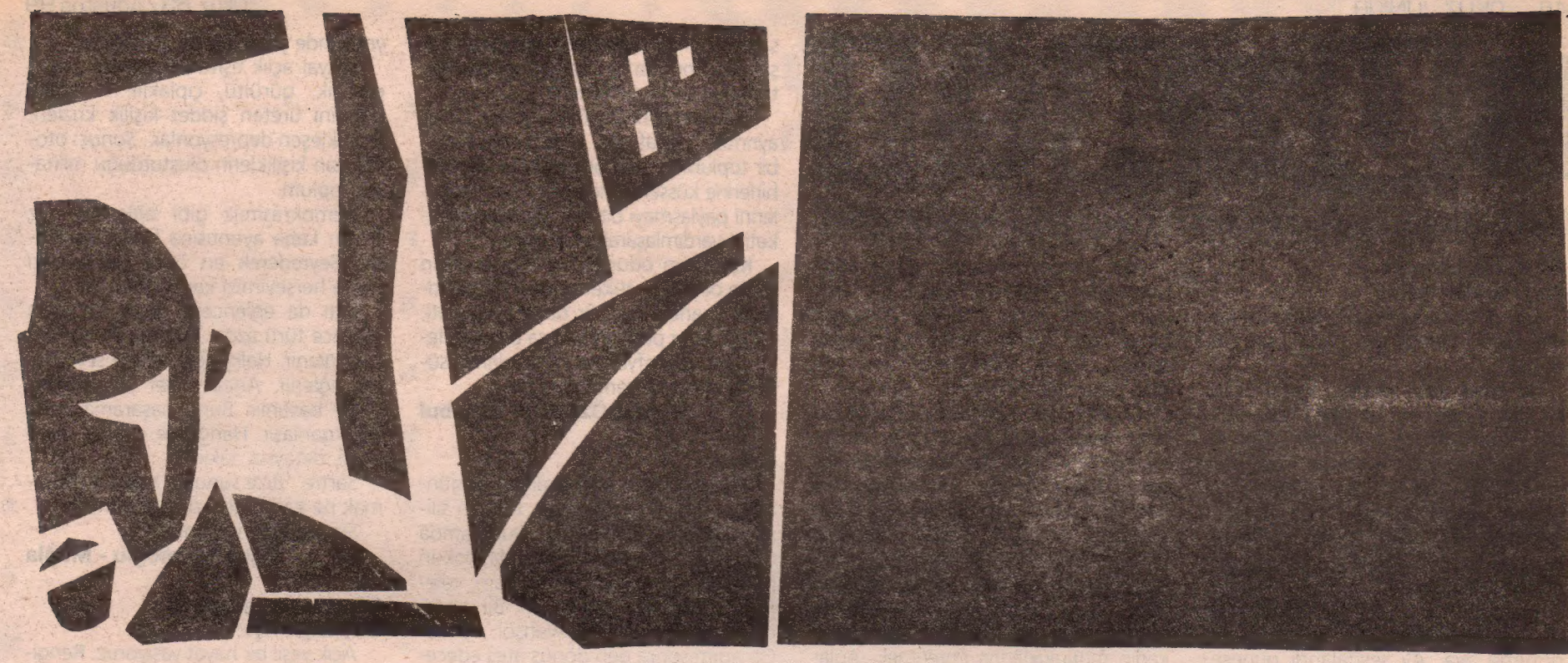

kan için pusuya yatmışlar / kazılı sokaklarda

deprem sinyalleri bunlar, diyor / teraslarda yatanlar

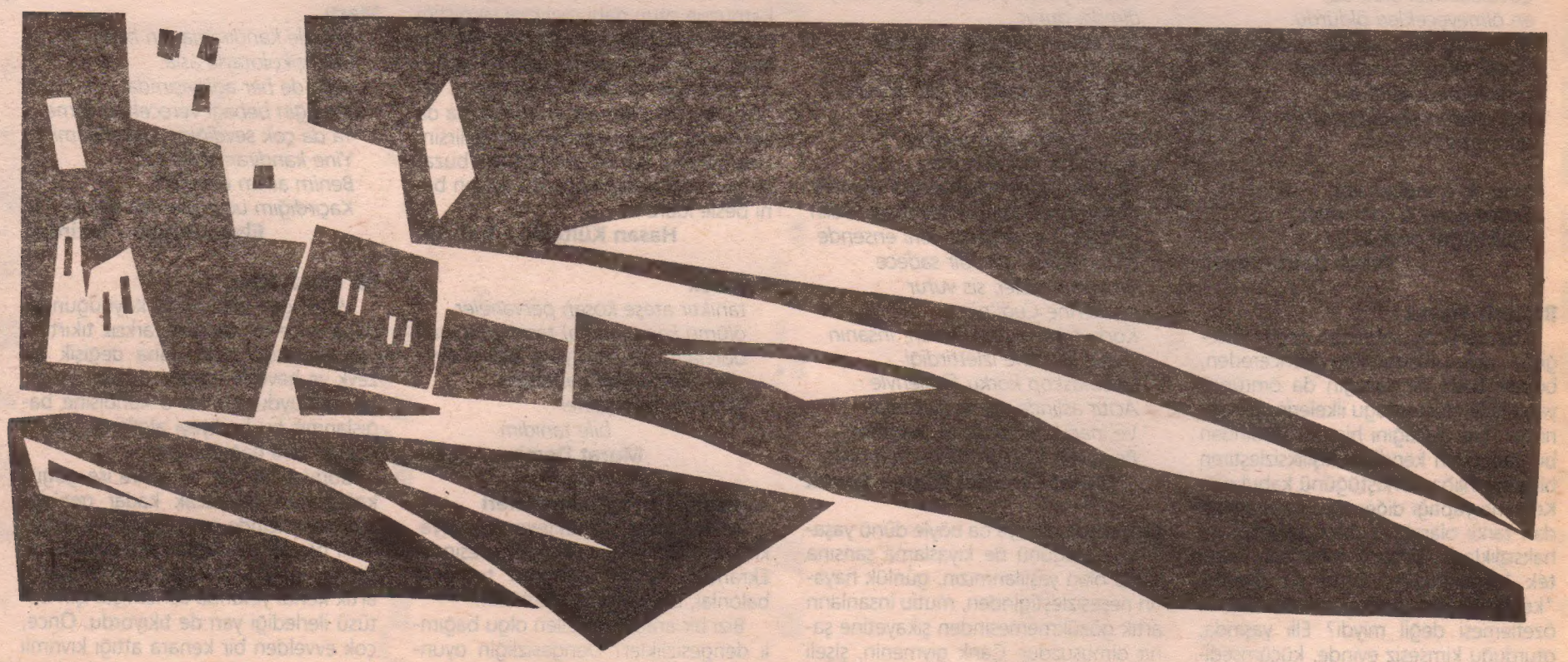

güneş dönmeyecek diyor çocuklar / artık istenmiyor buralarda...

Akşamsefası

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Bir Kadın İçten ve
Bir O Kadar Yalnız

Bir cenin kadar küçük, bir martı kadar özgür. Kırmızı gibi parlak, gri gibi donuk.

Bir erkek yalın ve bir o kadar uzak. Bir kaya kadar sert, bir hasta kadar tutsak. Hayat gibi dar, dünya gibi yuvarlak.

Eller birleşti bir kuytuda. Kadın özgürlüğünü verdi erkeğe. Erkek ise yalınlığını. Tenler birleşti, özgür ve yalın bir martıya dönüştü. Sperm, yumurtalığa sevdalandı. Sevdasından küçük martı doğdu. Martı göğe bağlandı. Ayrılamadı. Uçtu ve öptü güneşin sıcak yanaklarından. Bu sıcaklığı alıp götürdü aya. Ay sevdalandı güneşe. Tan yerinde buluştular. Gizli gizli sevişiler. Sabah oldu, ay koptu, güneş doğdu. Ay geldi, güneş kaçtı, tan yeri gizlediği aşkı döktü ortaya. Ay ile güneş biraraya geldi. Gece, gündüz sevişti ve doğdu gün.

2 yanı eczalı
Bir kibrit kutusu gibi
Her sürtünmede
Yeni bir zevk
Her kibritte yeni bir aşk
Her yanışta mutluluk
Her sönüşte kaybedilen
bir sevgili

Sanrı - İzmir

...

Bu darbe,
Acıyı gösterdi bize,
acıyı gördük biz.
Dallarımızı çıplak bırakan,
dallarımızı üşüten
Tutunduğumuz dalları kıran
vahşi bir rüzgardı.
Limanlarımızı kapatan
vahşi bir dalga
İçimizde şarkı söyleyene
son bir "Sus!" tu bu

En olmayacakları oldurdu.
Çocuklarımızı öldürdü,
en ölmeyecekleri öldürdü.
Aç, susuz, kırık hayaller bıraktı bize.
Küçük dünyamıza vurulan
şiddetli bir tokattı bu.
(Bu yüzden şimdi küçücük
dünyamız)

Yine de o sağlam ışık,
Sığındığımız o son liman
Hâlâ değer ölmeye...

Petek Balcı - Bursa

Biçimsiz Hayat

"Bir daha bu sokaktan geçmeyeceğim" diye düşünürken pencereden, böylesi basit bir yasağın da ömrünce yasaklarla oluşturduğu ilkelerin yalanlarından biri olacağını hissetti. Ardından bu yaptığının kendisini kişiliksizleştiren bir alışkanlığa dönüştüğünü kabul etti. Kendine yaptığı diğer tüm haksızlıklardan farklı olarak az önce yarattığı bu haksızlıkla da birazcık rahatladı. Zaten tek hayalkırıklığı, O'na ait sandığı "kendini", bu türden rahatlamalarla özetlemesi değil miydi? Elli yaşında, oturduğu kimsesiz evinde, küçümsediği yaşlı kadın aklıyla eriştiği bir sonuç olamazdı şimdi düşündükleri.

Asla içinde bulunmak istenmediği durumlara rağmen küçücük bir delik açıp oradan nefes alabilirdi, Ama işte bir yansıma oyunun keskin ışığı ile göremez olunca, denenme şansı tek olan yaşamdan vazgeçti.

Örneğin, uzun bacaklı bir başka kadının sevdalanmalarına - O'nun varlığına rağmen - arayış diye soyunan bir kocanın, günün birinde uzun sohbetli bira bardaklarından vazgeçip geleceği günü beklemek de neydi? Galiba O'nun için tam da bir evlilikti bir buzdolabının arkasında gelecek sarhoşa sürpriz için saklanırken, aynı buzdolabının arkasına taksitler ödeyerek takılan sıradan evli kadın mutluluklarına imrenmek. Ağlayarak gideceği tek yer de, yine saatler sonra gerçekleşen sarhoş bir sevişmenin tek sırdaşı mutfak masası...

Örneğin çocuklarına sadece anne gibi olmak! Anneliğini düşünürken, doğanın verdiği bu içgüdünün bir fedakarlığın zorunlu sahibi bir kadını uzun yıllar nasıl avuttuğunu görmek! Yazık ki yüzünün kırışığında toplanan birikimler artık başlamak değil bitirmek için bile çok zamansız O'nundu.

Aşağıya inip asla geçmemeye karar verdiği sokaktan, önce torunun doğum gününe gitti. Hava kararırken de kendini sarhoş bir mezarın başında dinlenirken buldu...

Gerçeği Arayan Öküz'e Hasretle...

Miyase Aytaç - Ankara

Cudi'nin Gözyaşları

Cudi'nin gözyaşları;
Tıpkı kuru bir çınar yaprağı gibi
sürüklenirken yüreğime
Ve bir sel olur akarken öylesine,
delicesine
Bir güzelin dalgalanan,
kıvılcımlı saçları gibi
Bir çocuğun yetim gözleri
Bazen de anasütü acılığında bir içki
gibi süzülür çatlak dudaklarımdan
Sarp kayaları, yüksek uçurumlarıyla
dimdik durur
Gözyaşlarının içinde insanlar
vurulur, vurdurulur
İnsan etleri yanık ve kan kokusu
tanıdık...!
Bazı geceler olur sevgilim
Korkudan bütünleşirsin;
elindeki ölüm kusan delikli demirle
Bazı geceler; kendi kiraladığın katilin
soluğunu hissedersin kirli ensende
Bazı geceler, gecedir sadece
Ve bazı geceler, sis vurur
eteklerine Cudi'nin
Korkutur içinde kalanları; insanın
yalnız kendine izlettirdiği
sinemaskop korku filmleriyle
Acıtır aslında, içime bakanları
Ve inan beni de acıtır, sevgilim
Beynimin sinsi ve silinesi hatıraları

Murat Evrensel Bilgin - Şırnak

Çoğumuz öyle ya da böyle dünü yaşayan ve bugünü de kıyaslama şansına sahip olan yaşlılarımızın, günlük hayatın neşesizleştiğinden, mutlu insanların artık gözükmemesinden şikayetine şahit olmuşuzdur. Çarık giymenin, şişeli lamba kullanmanın lüks sayıldığı bir zamanda genç olarak yaşayan bu insanlar, her tür teknolojik konforun yaşandığı "bugün"ü insanları mutsuzlaştırmakla suçlamaktadırlar.

Yaşlılarımız haklı gözüküyorlar. Onlar ayrıntısız, şatafatsız, diğerini düşünen bir toplumun tabii öğrencileri idiler. Birbirlerine küsseler bile acılarını ve sevinçlerini paylaşmayı bildiler. Toprağın bereketini yardımlaşarak elde ettiler.

Kanaatim odur ki, ne olursa olsun sahip olmak ve tüketmek yerine, maddî ve manevî her tür değeri, kıymeti, bilgiyi, acıyı paylaşmadıkça bu memleket, bu coğrafya tek renk olarak sürüklenmeye devam edeceğiz.

M. Zeki Özşahin - İstanbul

Sensiz...

Başımı omzuna yasladığım o günden beri isyanlarda başım. Her acı silinir diyordum, silinmedi... Dudağımda dudaklarının tuzu, burnumda kokun hâlâ var... Adını unutamıyorum, telefon numaranı, o gözlerini... Bir oyundu bu biliyorum. İki silahşör oyunu. On adım sonra geri dönüş ateş edeceğiz, ilk tetiği çeken kazanacak bu lanet olasıca oyunu. Tetiği çeken ben olsam da; öleceğim biliyorum. Zaten her nefes ölüm biraz... Sensiz her nefes ölüm.

Zeynep Işık - Bursa

Volkan'a

Sana dokunabilsem!
Ulaşmış olur muyum?
Sana dokunmak!
Sade benim kılar mı seni?
Sen;
Varsan eğer,
Değilsen rüyam,
değilsen öylesi
Ve değilsen bir başkasında...
benim olur musun?
Sonsuzla eş
Sonsuza eş
Bana eş.

Tiryakin-İstanbul

Yine Yeşillendi Finduk Dallaru
Acep Ne Olacak Öküzün Hallaru

Öküz'üm bu ay samanın suyun bol olmasına karşın, sana ne saman ne de su veremedim. Bu ay finaller vardı hep. Bir sınavdan çıkıp öbürüne gidiyordum. Ama ağrına gitmesin bu hafta samanın suyu bol bol olduğu hatta karpuzun otun dahi cıvıl cıvıl serpiştiği memlekete gidiyorum. Bol bol seni otlayıp güzel güzel vakit geçiririm seninle, artık sen de beni unutmazsın en güçlü bir şekilde boynuzlarını daha da sivrilterek toprağa basa basa gelirsin. Hoş gelirsin, henüz sen haftalık buzağı iken seni besliyorum. Bu ay sen beni besle idare et.

Hasan Kültekin - Trabzon

Kelebek

tanıktır ateşe koşan pervaneler
ölümü kanadım(da) taşıdım üç gün
borçlarım da oldu yara izlerim de
şiirlerine sevdiği şairlerden
şiirler okuyan şairler
bile tanıdım

Murat Demir - Ankara

Avangard İhtiras Şebekeleri

Anlamsızlığı körükleyen medya, kim kiminle düzüşmektenin peşinde. Ekranda, trübine oynayan tutkusuz balonlar, biz kalpazan muhalif..

Bizi bir arada tutabilen olgu bağımlı dengesizlikler! Dengesizliğin oyuncuları kendi içsesini duyamayanlar, yani güvenli kabileler. Nietzsche "emniyet içinde yaşamak bir tehlikedir."

Sosyal açlık eşittir; bağımlılık, dengesizlik, gürültü, çıplaklık... Sürekli birbirini üreten şiddet kişilik krizleri, kronikleşen depresyonlar.. *Sonuç*: otoriteryan kişiliklerin oluşturduğu militarist toplum.

Demokrasimiz gibi eğlentilerimiz de en kaba ayrıntısına kadar katılımsız. Seyrederek en önce haklarımızı sonra herşeyimizi kaybediyoruz.

Batı da eğlenceye ortak olmayan eğlence türü azdır. Ülkemizde ise birileri eğlenir. Halk, eğlenenleri seyrederek eğlenir. Ancak içsel yoksulluklar böyle bastırılır. Bunu başaramayanlar saldırganlaşır. Hangisine uyarsa karşılıksız, detaysız, takıntılı...

Sartre "Bize sunulan hayatları yaşamak ne kadar acı" diye düşünür.

Siz ne düşünürsünüz?

Oğuz Yetimoğlu - Muğla

"Kurbanın Celladına
Duyduğu Aşk"

Açık yeşil bir hayat yaşıyoruz. Rengimizin çok koyu olduğunu unutarak... Hangi kapıyı açtığını bilemediğim bir anahtarla geldim dünyaya. Çok daha sonra, parmaklarım uyuşmaya başladığında ismimin henüz konulmamış olduğunu farkettim. Her seferinde sebebinin ne olduğunu bilmediğim bir çöküş yaşıyorum. Her aşık olduğumda...

Bol ağaçlı, karanlık bir mezarda onun fosfor saçan bedenini görüyorum. Bana bunu yapamazsın diyor, beni öldüremezsin... Birlikte ağlıyoruz.

Uzayın herhangi bir noktasına yeryüzünden fışkıran sevgi ve kinle karışık sözcükler.

Uslanmadan yaşlı bir gelecek hazırlıyorum. Genç bir geçmişim vardı. Daima aşık oldum. Daima metin yazdım. Normal insanlar anlamını bilmediğim bir şeyi küfür edercesine haykırdılar. "O uslanmaz, serseri, kulağında bi sürü delik olan kız.."

Yazmayı çok uzun yıllar sonra adımı hatırladığımda, tırnaklarım artık uzamayınca ve şimdi hiç bir günahım kalmadığına inandığım zaman bırakacağım.

Üzgünüm. Hem O'nu öldürdüğüm, hem de sizi yazılarımı okumaya mahkum ettiğim için!?

Ceren - Gebze

Martı

Şekerle kandıramazsın beni
Hele çikolotayla asla
Belki de her ağlayışımda
Verdiğin bebeği vereceksin elime
Ya da çok sevdiğim misketlerimi
Yine kandıramazsın ki!..
Benim aklım elimden
Kaçırdığım uçurtmamda kaldı.

Elvan Duygu - Tekirdağ

Bir Masal İşte...

Ve bir gün elini oraya koyduğunda, daha önce bir saatten farksız tıkırtılarını hissettiği şeyin daha değişik bir zevk ve hevesle attığını duydu. Ve artık mutluydu; çünkü o kendisine bağışlanmış bu hediyeyi algılamış, hatta çoktan ona bağlanmıştı.

Bundan bir kaç ay sonra ise göğüs kafesinden fırlayacak kadar genişleyen şeyin içinde patladığını hissetti ve tabii her tarafa saçılan parçalarını kafasına, koluna, bacağına... Her parça artık kendi yolunda ilerlemişti. İşin kötüsü ilerlediği yeri de tıkıyordu. Önce, çok evvelden bir kenara attığı kıvrımlı ağırlığı kaybetti ve sonra da herkese övgüler düzdüren ışıl ışıl mavi taşlarını.

AKŞAM Arşivi

Böylece, nereye niçin koştuğunu bilemeyen bir toya benzedi silah sesini duyar duymaz fırlayan bir toya... Hedefsiz, amaçsız yaşamak pek de umrunda değildi doğrusu, o sadece koşmayı istemiyor muydu zaten? Ama bir gün hayat herkese oynamayı pek sevdiği oyununu ona da oynadı. Güçten düştü giderek, esen her rüzgârda yere yıkıldı. Yaşlanmış, yıpranmıştı ve ihtiyarlayan atlara ne yapıldığını o çok iyi biliyordu. Yere çömeldi ve perde usulca kapanırken ilk defa 2 berrak kristalin serbest kalıp yere düşmesine izin verdi, fark etmeden, fark ettiremeden.

"Köyümüzün muhtarlarına karşı,. YAŞASIN KANAT'LARIMIZ!"

Ece - Ankara

Sığınak

Saçlarında dağılmışlığım
Saçlarını tarama!
Saçların sığınağım
Saçlarında yitikliğim
Saçların kasabam.

Ulaş Savaşçı - Ödemiş

...

Vücud ısısı bulunduğu yerin sıcaklığına eşdeğerdi, bedeni yalın ve çıplaktı, onunla birlikte olan herşey de yalın ve çıplaktı. İlk tanışmaydı kendinin ve bir başkasının bedeniyle bedeni, onun bedeninin bir parçasıydı ve kendi oluşumunu -varoluşunu- ondan ayırmak istemiyordu. Bu yüzden gözleri hep kapalı bu yüzden bir başkasının garantisi altında bir başınalığı yok ve bedenine kan süzen damarlar onunkine bağlı. Bir çeşit yaşam sömürüsü aldıkça yaşayan ve verdikçe yaşatan ama -yine yaşayan-. Her ne kadar yaşama eylemi bireyin kendisi için düşünülüyorsa, bir o kadar yaşatma eylemi de yine bireyin kendisi içindir. Yaşattıkça kendi yaşam damarları gürleşir ve birinin onlara ihtiyacını bilmesi kendi gücünü yüceltir.

Zaman açıları farklı bir çember oyunu -çember döndüğü sürece- ve zaman kendini tamamladığında, kirli kanı emip yaşama dönüştürdüğünde sığmadı, sığamadı ve sığdırılamadı. Kaçınılmazlarla son -çemberin bittiği ve başlangıca vardığı yer- e mi geldi, son muydu?

Ve kendi diyalektiği başladı, bedenin önlenemez diyalektiği. Ceninlikten bebekliğe geçişten sonraydı anne bedenini terk ediş. İki ayrı beden kan damarları kendinde ve tek, iki ayrı yaşam, kalp atışları kendine sorumlu.

Yine de bitmedi yaratıcının ve yarattığının birlikteliği. Buna doğurganlık mı demeli? Belki de bu gerçekten; sevgiydi!

***

Sevgi miydi?
Sevgi mi?
Neydi?

Bedeni kendini taşıyamadığı anda yeniden başladı hiç bitmeyen yeni bedenler arama döngüsü.

Çocuk masal kahramanlarını yarattı ve korktu. Kendi yarattığından kendinden.

Her doğumla ölüm arasında, dünya bir kadının dölyatağıydı, istediği. Yoksa;
Sevgi mi?
Bu Neydi?

Dilek - İzmir

Kelimeleri söküyorum yerlerinden

Düşünceler oluşuyor birikmiş kelimelerde, ta ki polis gelip dağıtana dek. Yaralıydık bu kentin sokaklarında, ellerimiz kendi kanımıza gömülmüş, sıçratıyorduk kanı dört yana, iğreniyorlardı bizden. Gölgelerimiz onları yutuyordu ama onlar hâlâ kendi evrenlerinin kralı olduklarını zannediyorlardı.

İntiharı paylaşmadan önce varolmayı paylaşıyorduk. Bunaltılardan kurtulmanın sicimli ve tavana asılmış bir iple olacağını zannederek, imzasız mektuplar bıraktık geriye. Düşmandık yaşama, yaşamda kıskanıyordu bizi. Tutunamayanlar diyorum çevrelediği evrenimizde. Bir kolumuzun altında Selim Işık, diğerinde Turgut Özben. Granit bir ölüm avuntusu içindeydik.

"...Platoniğe dönüştü aşkım istemeden, küfür ettim Platon'a istemeden. Bir gece vaktiydi vazgeçtim herşeyden..." gibi bir şiir yazdığımı hatırlıyorum bileklerimi kesmeden önce. Yalnızlığımı kendim yarattığımdan dolayı bu acıları da sanırım benim gönüllü çekmem gerekiyor.

Büyüyordu kent, ben kaçıyordum insandan. Ne kadar uzak olursam o kadar iyi sanıyordum. İlerde birisine "beni mahvettiler, kirlettiler, herşeye rağmen ayaktayım" diyebileceğim insandan da kaçmaya çalışıyorum. Kısaltmalar, alıntılar yapmadan yaşayabileceğim bir yaşam istiyordum... Ama ordan burdan alıntılar yapan insanlarda beni kolsuz bacaksız bıraktı. Doğuştan katildir madde, yok ederek var eder kendini...

Ben şimdi umutlarımı bir tiyatro okulunun oyun yazarlığı bölümüne girebileceğim düşlerine bağladım. Başka da bir şey istemiyorum. Ne beni yaralayacak yeni bir ilişki, ne dostlar... Doktor manik depresif demiş... Desin ne olacak ki? Hoşçakalın...

Özgür Küçüktekin - Aydın

Umut

Sana susuyorum kızma bana
içimden susmak geliyor
nedenini bilmiyorum bu refleksimin
yaşamı karşılamak diyor bazıları buna
bazıları ise düpedüz aptallık
ben aptallıkta karar kılıyorum

Evet sana susuyorum bu akşam
sakın kızma bana
sessizliğimde yüreğim gizli

umudum umutsuzluğumdur!

Hakan Hatay - İstanbul

Uykusuz

Gece uyku tutmadığında ve gözleri karanlığa yanaşmadığında oflayarak kaldırıp sıcak yataktan bedenlerini, ilk işemeye gider bazıları. Böyleleri sonra yatar. Uyur. Bir de kalkıp bir şeyler yiyenler, radyoyu açıp yazmaya kalkanlar vardır ki bunlar ilkinden beterdir; çünkü ilki kalkmamış olsa sabah gider tuvalete ama ikincileri sıçmadıkça kağıda rahat edemezler. Onlar rahat ettiğinde kelebekler edemez belki ama mahkemede davalar uzun sürer, kelebeklerin ömrü yetmez, onlar da zaten aldırmazlar.

Ben uyurken kaç kişi uyuyor, kaç kişi uyanık... Ben uyurken dünyanın nesinde kim burnunu karıştırıp koltuğun kuytusuna sürerken parmağını, dün geceki maçta penaltıyı kaçıran ünlü futbolcuya kızgınmış gibi görünmeye çalışıyor. Ben uyurken kaç kişi 'seni ne kadar sevdiğimi biliyor musun?' diyor sevgilisine ve onlardan kaçı biliyor gerçekten bu lafı eden adamın maksadını.

Ben uyurken kaç kişi sevgilisinin saçının kokusuna uyanıyor ve yastığa bir not bırakıp -romantik-, ceketini giyip gidiyor ve uyandığında yanında biri yerine bir kağıt bulan bu insanlardan kaçı notu okuyup gülümsüyor ve kaçı farkına bile varmıyor kalkarken yere düşürdüğü kağıdın yerde öylece kala kaldığını, o, kahvaltı yaparken öfkeyle ve kırılmış.

Ben uyurken kaç adam ulaşılmaz aşkını -çocukça da olsa- tuvalette en iğrenç haliyle düşünüp nefret etmeye çalışıyor ve kaçı başarıyor, kaçı o gece de içmeye devam ediyor. Ben uyurken kaç kişi 'bu sefer kesin bu rakamlar çıkacak' diyor karısına yarattığı çaresizliğinden beş-on saniye uzaklaşarak ve kaçı tutuyor yarım düzine rakamdan.

Ben uyurken kaç kişi rüya görüyor kaçı beni görüyor rüyasında adımı bile bilmeden. Ben uyurken kaç kişi habersizce göçüyor doğduğu topraktan ya da hayattan kendi rızasıyla, kaç kişi vazgeçiyor atlamaktan son anda ya da avucundan sadece bir tane hap alıyor ağzına uzun zamandır yapmadığı gibi uyuyabilmek için sabaha kadar.

Ben uyurken kaç kişi kaşıyor bacağını, kaç kişi yeni ayakkabısının nasıl da vurduğundan bahsediyor ve kaçı gerçekten ayakkabıya nefret duyuyor ve kaçı suçun kendinde olduğunun farkında. Ben uyurken kaç kadın doğum çığlığı atıyor, kaçının yanında kocası, kaçının çocuğu büyüyünce katil olacak ve kaçının ki film yıldızı.

Ben uyurken kaç kişi yanlış numarayı çeviriyor ve kaçı bundan memnun, kaçı salak hissediyor kendini. Kaç kişi evinin yanışına şahit oluyor ama başka birşey yapamıyor ve her felaketzede kurban rolünde ama kaçına "oh olsun" diyebilir onu tanıyanlar.

Ben uyurken kaç çocuk farkediyor ilk defa şeyindeki kılları ve kaçı utanıyor bedeninden, kaçı kabulleniyor sessizce bildiğinden işlerin gidişini. Ben uyurken kaç kişi gidiş-dönüş bilet alıyor; gidenlerden kaçı dönüyor, kaçı dönmeseydim keşke diyor bunca insandan.

Ben uyurken kaç kişi küfrediyor sokakta inleyen kediye ve kaçı acıyor ve çocuk ağlaması sanıyor ilk başta. Ben uyurken kaç kişinin katil olduğuna kanaat getiriyor hakimler ve kaçı gerçekten suçlu, kaçı amortiden. Ve idam edilenlerden kaçının organları bağışlanıyor, kaçının böbreği o gece rüyasında ölmüş annesini gören orta yaşlı bir adama veriliyor, kaçının bünyesi kaldırıyor bu operasyonları, kaç vücut kabul etmiyor yabancı organı.

Ben uyurken kaç kişi bütün bunları düşünüp, bütün bunları onlar uyurken düşünen biri olup olmadığını soruyorlar kağıda ve kaçı gecenin uykusuzluğunda sıkılıyor bundan, bir süre sonra yatmaya gidiyor -rahatlamış bir şekilde-.

Gürdal Erdost - Ankara

Özgürsen

Bu yaşamak eksikti bi de ben
Bir bilsen ne acı verir tutsaklık
Bağlanamam ben eğer insansam
Bi özgürlük eksikti bi de ben
Bi seven bir de gülen
Biri vardı ki düşüncesiz sersem
Benliğini kaybetmiş başka değil
O da insan ama hiç özgür değil...

Methadon - Bartın

Fincan

Zaman, mavi perdesini bir kez daima indirdi gökyüzüne. Acı çeken bir o kadar da umutlu, insanlıkları sadece suratlarında kalmış, belli belirsiz, bembeyaz ruhların üzerlerini sardı şefkatle koyu mavilik..

Hayat onlar için markası olmayan çay fincanıydı sanki. Kimi gün dibindeydiler fincanın. Kimi gün koyu bir lekeydiler fincanın; kaygan, yapışkan ve kavisli çeperlerinde, kimi gün parmak uçlarıyla asılı kalıyorlardı fincan'ın ağzında bir yerlerde... Ne o, ne de bir başkası başaramamıştı dışarıya çıkmayı. Hep ağızlardaydı, taze çiğdem kokularının çok olduğu bahar rüzgarlarının sonsuzluğu!.. Dışarıda.

Onlar hep buradaydılar! Tanrı'nın gözünden kaçmış olmalıydı, o markasız çay fincanı. Umutları hiç kırılmamıştı, onlar inançlıydılar çünkü, bir o kadar da kinli...

Sıklıkla omuz omuza verirlerdi, et'ten kuleler kurulurdu yüksekçe, kimin üstte olduğu önemli değildi onlar için, hepsi birbirinin aynıydı. İNSAN'dı onlar, onlarcalar. Tüm güçleri ile fincan'ın çeperlerini ilerlerdi, parçalayıp kirli beyazı, sonsuzluğa merhaba demek için...

Ölenler oluyordu, çilekeş mücadele içerisinde, her ölümle savrulan ruh, diğerlerinin ruhuna ekleniyordu azar azar; kan oluyordu diğer bedenlerde, güç oluyordu, kin oluyordu beyinlerinin içlerinde cennet bahçelerinin inançları artıyordu kanlı gözler ile sarılıyordu mücadeleye.

Geceleri birleşip yukarıya bakarlardı sonsuz maviliğe. Kimse konuşmazdı, sonsuzluğun ve hüznün uğultusunu dinlerlerdi, kan dolu sözler; masmavi olurdu birden, maviliğin sıcaklığında, anne şefkatiyle!..

Rumuz: Kirli Mavi - Denizli

Tükeniyoooorrr!!

Amaniiin Dikkat!

Takriben altı ay evvel yaptığımızı tahmin ettiğimizi sandığımız meşhur "Kim Bu Çocuklar" adlı yarışmamızın cevaplarını sorumlu ve büyük bir yayımcılık örneği göstererek kazananların isimleriyle birlikte sonuçları Eylül sayımızda duyurmayı taahhüt ediyoruz. Ve aynı ciddiyet ve sorumluluğu öbür yayınlardan bekliyor ve kendimize hayırlı başarılar diliyoruz.

Sayı: 63 / Ağustos 1999
Sahibi: Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ **Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Haber Merkezi: Hatice MERYEM, Ayhan BOZKURT, Oylum GÖLBAŞI, **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Grafik Uygulama:** Mustafa DEVRİM, Mert HOŞGÖR **Dizgi:** Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ
Halkla İlişkiler: Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Adnan YAMAN **Bina Görevlisi** Yasin ADIYEKE **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay
Abonelik için **Tel:** 0(212) 251 42 44'den **Sevil SAPÇI** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi 0(212) 245 38 06 no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamüstü

Günce / Temmuz'99

Oturduğum evin karşısını ışıklandırıyorlar. Işığın altında
"Dur Yolcu" yazıyor. **Fazıl Hüsnü Dağlarca** aklıma geldi.
O'nu çok severim.
Fazıl Hüsnü bir bando gibi düşünüldüğünde bir alet (çalgı) eksik, ama ne?
Sonra aklıma geldi, davulu eksik!

Melih Cevdet'in aklı fikri ölümsüzlükte!
Bandoda hard çalıyor o!
Can Yücel'in ise ş.kinde bile değil sanki ölüm!
Salvador Dali de diyor ki, *"insan bir osuruktan ibarettir"*
Bana göre ise fizik-kimyadır ölüm.
Tevfik Fikret tok sınıfın alçak gönüllüsüydü!

Erdal İnönü, hiçbir şey çalmaz. Çünkü ihtiyacı yoktur!
(Mina Urgan'ın Mustafa Irfgat'ı iyi yetiştirmesi gibi)
Mustafa Irgat'ın ölümüne yanarım.

Barok şiiri yazıyorum kendime göre.

İnsan Hakları Vakfı'nı **Muzaffer İlhan Erdost**'lar kurdu.
Bana göre otuz yaşında denizi görmüştür o. Yoksul bir çocuktu.
Veterinerlikte okudu, **Orhan Duru**'yla beraber. Bir talihsizliğe uğradı.
İyi yetiştirdi kendisini. II. Yeni adını koyan O'dur. Vaftiz babası yani.
(God Father) Yanlış ama tuttu.

Bence şiir **Bejan Matur**'un annesinin yanında.
Eğer o, babasının değil de, annesinin yanında olsaydı
daha iyi şiir yazabilirdi.

Latife Hanım edepsiz ve şımarık bir kadınmış.
Atatürk'ün geldiği yerle, geldiği katmanla hiç bağlantısı olmayan
bir kadın. Varlıklı bir kadınmış. Yemesini, içmesini bilirmiş ama dü-
şünmesini bilmezmiş.
Latife Hanım ile **Atatürk,** Bakanlar Kurulu kararıyla ayrılmışlar.

Murathan Mungan'la ilgili tam karar veremiyorum.
Fakat çalışkan biri, işin peşini bırakmıyor.
Dikkatli bir adam. İnşallah başarılı olur.

Borges, bizim aydınları **Tarkovski** gibi şok etti.
"Geceleyin bir kaplanın avının peşinde koşan, sessizce ormanda yürüyen kaplanın kafasından geçen, insan hayatıdır" diyor.
Tangonun anlamını o bulmuş.
Tango dar mekanların, or.spular ve p.zevenklerin oyunudur aslında.
Ama o tangoyu Arjantin'deki kabadayıların bıçak oyunları olarak görür. Türkçe'ye İngilizce'den girdi maalesef.
İspanyolca'dan girseydi çok daha iyi olurdu.

Türkler 8 ya da 9 alfabe değiştirmişler.
İzlersek başımız döner.
Son Latin Alfabesi'ni aldılar.
Terim geliştirmeye çalışıyorlar.
Ama geliştirdikleri de söylenemez.
Harf Devrimi, Kıyafet Devrimi, Şapka Devrimi..
Bir imparatorluğu kurtarmak için yapılan şeyler,
bir cumhuriyeti kurmak için yapılmıştır sonra.

Ayağa Kalkanlar
1- *Nadire Mater*
2- *Stafonos Yerosimas* (Fransız Arıştırmaları Derneği Başkanı)

Sağlık durumum aynı. Yürümem zorlaşıyor.
Gülüyorum bu durumlara.

ECE AYHAN